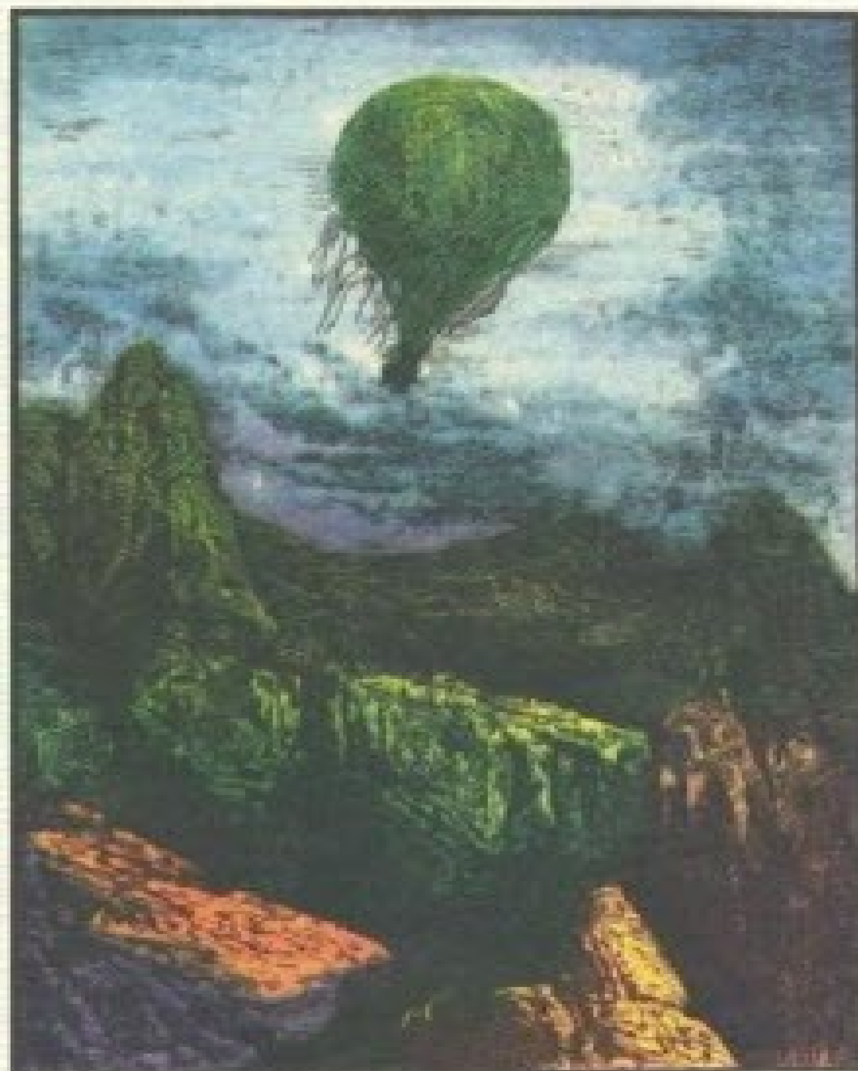
Jules Verne

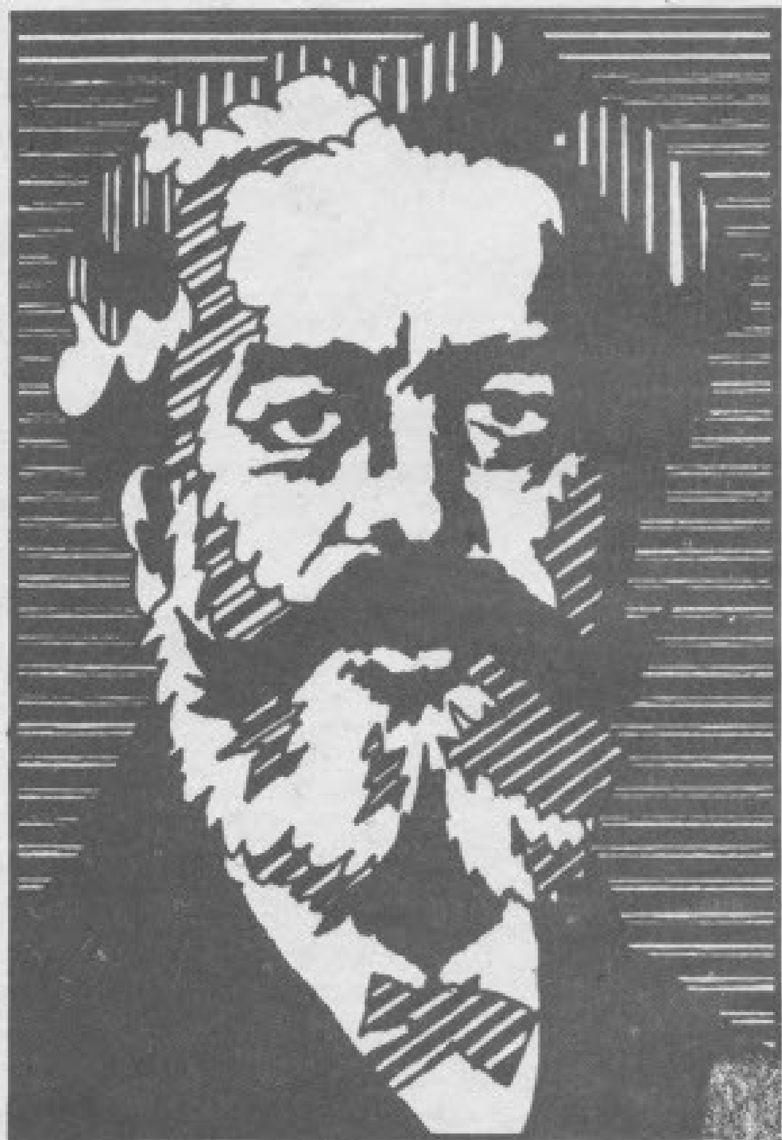
Cinci săptămîni în balon

EDITURA ION CREANGĂ

Jules Verne

3

CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN BALON

— “Cinq semaines en ballon” 1863 —

de Jules Verne

Traducerea: Radu Tudoran

EDITURA ION CREANGĂ 1972

5
SEMAINES
EN
BALLON

Capitolul I

Sfîrşitul unui discurs foarte aplaudat. Prezentarea doctorului Samuel Fergusson. „Excelsior”[1] Portretul doctorului în întregime. Cină la „Traveller’s Club”[2]. Numeroase toasturi de circumstanţă.

La şedinţa Societăţii regale de geografie din Londra, din piaţa Waterloo 3, care se ţinea în ziua de 14 ianuarie 1862, era o mare afluenţă de auditori. Preşedintele Francis M... făcea onorabililor săi colegi o comunicare importantă, deseori întreruptă de aplauze.

Acest discurs, de o rară elocvenţă, se termină cu cîteva fraze sforăitoare, pline de patriotism tumultuos:

– Anglia a păşit totdeauna în fruntea celorlalte naţiuni (căci, după cum s-a putut observa, naţiunile merg întotdeauna una în fruntea alteia) datorită curajoşilor ei călători şi a descoperirilor lor geografice. (Numeroase aprobări,) Doctorul Samuel Fergusson, unul din glorioşii ei fii, nu-şi va dezminţi originea. (Aplauze din toate părţile: Nu! Nu!) Această încercare, dacă izbuteşte (Va izbuti!), va contopi, completîndu-le, cunoştinţele răzleţe despre cartologia[3] africană (aprobări furtunoase), iar dacă dă greş (Niciodată! Niciodată!) va rămîne cel puţin una dintre cele mai îndrăzneţe încercări ale geniului omenesc! (Toţi bat din picioare cu frenezie.)

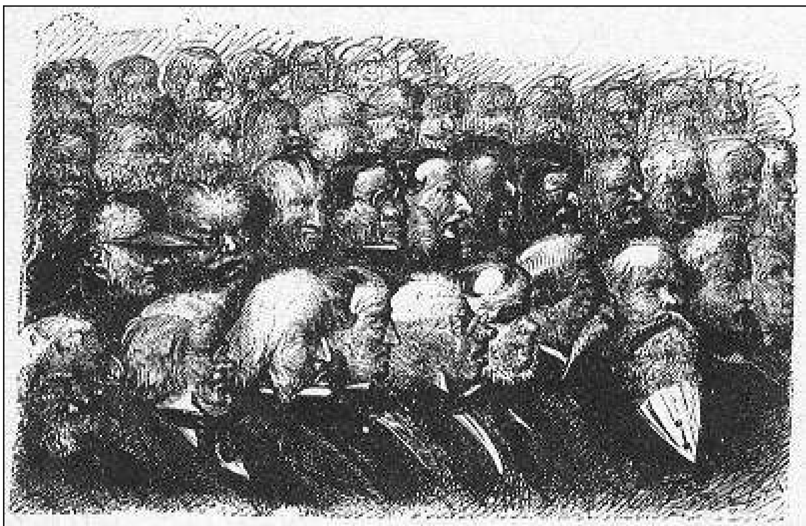
– Ura! Ura! izbucni adunarea, electrizată de aceste cuvinte emoţionante.

– Ura! pentru curajosul Fergusson! strigă un ascultător mai expansiv.

În toată sala izbucniră strigăte de admiraţie. Numele lui Fergusson se afla pe buzele tuturor. Faptul că numele lui era rostit de atîţia englezi ne îndreptăţeşte să credem că dobîndise un ciudat prestigiu.

---

[1] Excelsior - tot mai sus (în limba latină în text).
[2] Traveller’s Club - Clubul călătorilor.
[3] Cartologie - ştiinţă care se ocupă cu studiul hărţilor.

Sala de şedinţe fremăta de entuziasmul participanţilor. Se găseau aici mulţi călători curajoşi, acum obosiţi şi îmbătrîniţi, pe care un temperament nestatornic îi dusese cîndva în cele cinci părţi ale lumii. Toţi trecuseră din punct de vedere fizic sau moral prin mai multe sau mai puţine încercări, izbutind să scape teferi din naufragii şi incendii, de securile indienilor şi de măciucile sălbaticilor, de stîlpul caznelor şi din mîna antropofagilor polinezieni! Dar nimic nu putuse încetini bătăile inimilor lor, în timpul discursului lui sir Francis M... De cînd îşi aminteau cei prezenţi, acesta fusese, fără îndoială, cel mai mare succes oratoric înregistrat la Societatea regală de geografie din Londra. Dar în Anglia entuziasmul nu se mulţumeşte numai cu vorbe. El bate monedă mai repede decît maşina de bătut monezi de la „The Roval Mint".

Chiar în aceeaşi şedinţă se votă, în favoarea doctorului Fergusson, o primă de încurajare, care se ridica la suma de două mii cinci sute de lire. Suma era proporţională cu măreţia proiectului.

Unul din membrii societăţii îl întrebă pe preşedinte dacă doctorul Fergusson nu va fi prezentat oficial.

– Doctorul este la dispoziţia adunării, răspunse sir Francis M...

– Să intre, strigară toţi, să intre! Face să vezi cu propriii tăi ochi un om de o îndrăzneală atît de nemaipomenită!

– Poate că propunerea asta de necrezut, spuse un bătrîn

comodor[1] apoplectic, nu este decît o păcăleală.

– Şi dacă în realitate doctorul Fergusson nu există? strigă o voce răutăcioasă.

– Ar trebui inventat! răspunse un membru mucalit, al acestei serioase societăţi.

– Să intre doctorul Fergusson! spuse atunci, simplu, sir Francis M...

Şi doctorul intră, întîmpinat de un tunet de aplauze, care de altfel nu-l emoţionară cîtuşi de puţin.

Era un om cam de patruzeci de ani, de înfăţişare obişnuită; temperamentul său sanguin se trăda prin culoarea aprinsă a obrazului. Avea o înfăţişare rece, cu trăsăturile obrazului regulate, cu un nas puternic, semănînd cu linia etravei[2] unei corăbii, aşa cum au de obicei oamenii predestinaţi descoperirilor. Privirea foarte blîndă, mai mult inteligentă decît îndrăzneaţă, dădea mult farmec fizionomiei sale; braţele-i erau lungi şi păşea cu siguranţa unui călător încercat.

Din toată înfăţişarea lui se desprindea o gravitate liniştită, încît, privindu-l, nimeni nu l-ar fi putut bănui nici de cea mai nevinovată înşelăciune.

Ca urmare, uralele şi aplauzele nu încetară decît în clipa cînd doctorul Fergusson ceru, printr-un gest amabil, să se facă linişte. Atunci, celebrul oaspe se îndreptă spre fotoliul ce-i era pregătit, şi, în picioare, drept, cu privirea energică, ridică spre cer arătătorul mîinii drepte, rostind acest singur cuvînt:

– Excelsior!

Nu! Niciodată vreo întîmpinare neaşteptată a domnilor Bright şi Cobden sau vreo cerere de fonduri extraordinare făcută de lordul Palmerston, pentru întărirea malurilor stîncoase ale Angliei, nu obţinuse un asemenea succes. Discursul lui sir Francis M... fu cu mult depăşit. Doctorul era în acelaşi timp măreţ, impunător, cumpătat şi stăpînit; el caracterizase situaţia cu un singur cuvînt:

„Excelsior”!

Bătrînul comodor, cîştigat cu totul de acest om ciudat, ceru publicarea integrală a discursului lui Fergusson în „The

---

[1] Comodor - grad în marina Angliei şi Americii, superior aceluia de căpitan.

[2] Etravă - partea de dinainte a lunei corăbii.

Proceedings of the Royal Geographical Society of London”[3].

Dar cine era doctorul acesta şi ce voia să întreprindă?

Tatăl său, un viteaz căpitan din marina engleză, îşi asociase fiul, încă din cea mai fragedă vîrstă, pericolelor şi aventurilor profesiunii sale. Acest copil, demn de încredere, care părea să nu fi cunoscut vreodată frica, dovedi în curînd că are un spirit vioi, o inteligenţă de cercetător şi o înclinare remarcabilă pentru lucrări ştiinţifice. Afară de asta, mai dovedi şi o pricepere neobişnuită în a scăpa din încurcătură; de mic ieşise cu faţa curată din toate încercările, chiar şi atunci cînd se folosise prima oară de o furculiţă, cu toate că această ispravă le izbuteşte, în genere, atît de rar copiilor.

Lectura cărţilor care povesteau călătorii îndrăzneţe, întreprinse pentru explorarea mărilor, îi înflăcără curînd imaginaţia. Urmărea cu pasiune descoperirile care caracterizează prima jumătate a secolului al XIX-lea; visa gloria unor Mungo-Park, Bruce, Caillie, Leyaillant şi puţin, cred, chiar pe aceea a unui Selkirk, sau a unui Robinson Crusoe, care nu i se părea mai prejos decît a celorlalţi. Cîte ore nu-şi petrecuse el împreună cu Robinson Crusoe pe insula acestuia, Juan Fernandez! Adeseori împărtăşea ideile celebrului marinar părăsit; cîteodată, însă, îi critica planurile şi proiectele; cu siguranţă că el le-ar fi întocmit mai bine, sau, în orice caz, măcar tot atît de bine! Dar cu siguranţă că el n-ar fi părăsit niciodată acea insulă încîntătoare, unde Robinson Crusoe era fericit ca un rege fără supuşi... nu, chiar dacă ar fi devenit prim-lord al amiralităţii.

Vă las să vă gîndiţi în ce măsură se dezvoltaseră aceste înclinaţiuni în timpul tinereţii sale aventuroase, petrecută în cele patru colţuri ale lumii. Tatăl său, care era un om cult, se străduia, de altfel, să consolideze această inteligenţă vie prin studii serioase de hidrografie, fizică şi mecanică, îmbinate cu unele cunoştinţe de botanică, medicină şi astronomie.

La moartea vrednicului căpitan, tînărul Samuel Fergusson, în vîrstă de douăzeci şi doi de ani, făcuse înconjurul lumii. Rămas singur, se înrolase în corpul inginerilor bengalezi şi se distinsese prin mai multe isprăvi.

Dar viaţa de soldat nu-i plăcuse; nu voia să comande, dar

---

[3] Buletinul Societăţii regale de geografie din Londra. (Notă în textul francez.)

nici să se lase comandat.

Îşi dăduse demisia şi plecase spre nordul Peninsulei Indiene, pe care o străbătuse de la Calcutta la Surate, cînd vînînd, cînd adunînd plante. O simplă plimbare de amator.

De la Surate trecuse în Australia, unde, în 1845, luase parte la expediţia căpitanului Sturt, căruia i se încredinţase misiunea de a descoperi acea Mare Caspică care se presupunea că există în centrul Noii Olande.

Samuel Fergusson se întoarse în Anglia cam prin 1850, şi, stăpînit mai mult decît oricînd de demonul descoperirilor, îl însoţi pe căpitanul Mac Clure, pînă în 1853, în expediţia care ocolea continentul american, de la Strîmtoarea Behring la Capul Farewel.

În ciuda oboselilor de tot soiul şi a climatului felurit, constituţia lui Fergusson rezistă minunat. Reuşea să se simtă bine în mijlocul celor mai mari lipsuri; era tipul călătorului perfect, al cărui stomac se strînge şi se dilată după voinţă, ale cărui picioare se întind sau se chircesc după culcuşul improvizat, care adoarme la orice oră din zi şi se trezeşte la orice oră din noapte.

Aşa că nu ne surprinde faptul de a-l regăsi pe neobositul nostru călător vizitînd între 1855 şi 1857 tot vestul Tibetului, în tovărăşia fraţilor Schlagintweit, şi aducînd cu el, din această explorare, ciudate observaţii de etnografie.

În decursul acestor călătorii, Samuel Fergusson fusese corespondentul cel mai activ şi mai interesant al ziarului Daily Telegraph, ziar de un penny, al cărui tiraj urcă pînă la o sută patruzeci de mii de exemplare pe zi, făcînd faţă cu greu celor cîtorva milioane de cititori. De aceea, doctorul, fără să fie membru al vreunei instituţii savante, nici al Societăţii de geografie din Londra, Paris, Berlin, Viena sau Petersburg, nici al „Traveller's Club”-ului şi nici măcar al „Royal Politechnic Institution”[1], unde domnea atotputernic prietenul său, statisticianul Kokburn, era totuşi bine cunoscut.

Ca să-i fie pe plac, acest savant îi propuse într-o zi să rezolve următoarea problemă: cunoseînd numărul de mile parcurs de doctor în jurul lumii, să se spună cu cîte mile era mai lung drumul străbătut de el cu capul, decît cel cu picioarele, ţinînd seama de diferenţa razelor celor două cercuri. Sau,

[1] Institutul regal politehnic.

cunoscîndu-se numărul de mile parcurs pe de o parte de capul, iar pe de alta de picioarele doctorului, să i se calculeze cu precizie înălţimea!

Dar Fergusson se păstra totdeauna departe de tagma savanţilor, fiind dintre cei care ţin la fapte, nu la vorbe; găsea că e mai bine să-ţi foloseşti timpul cercetînd, nu discutînd, descoperind, nu flecărind.

Se povesteşte că, într-o zi, un englez venise la Geneva să viziteze lacul. Se urcase într-una din acele trăsuri vechi, cu băncile dispuse lateral, ca în omnibuze, dar, întîmplător, se aşezase cu spatele spre lac; trăsura parcursese în linişte drumul ei circular, fără ca el să se fi gîndit măcar o dată să-şi întoarcă privirea. Totuşi englezul nostru se înapoiase la Londra încîntat de lacul Geneva.

În schimb, doctorul Fergusson îşi întorsese de multe ori

capul în timpul călătoriilor sale; şi-l întorsese atît de bine încît văzuse multe. De altfel, asta-i era firea şi avem motive temeinice să credem ca era fatalist, de un fatalism foarte ortodox, bazîndu-se pe sine însuşi şi chiar pe Providenţă. Se simţea mai mult împins decît atras spre aceste călătorii şi străbătuse lumea, asemenea unei locomotive care nu se conduce singură, ci pe care drumul o conduce. „Nu-mi urmez eu drumul, spunea adesea, ci drumul mă urmăreşte pe mine.”

Aşa că nu vom fi surprinşi de sîngele rece cu care primise aplauzele Societăţii regale; nefiind orgolios şi cu atît mai puţin vanitos, stătea deasupra acestor nimicuri. Propunerea pe care o făcuse preşedintelui sir Francis M... i se părea foarte simplă... şi aproape nu luă în seamă imensul efect ce-l producea.

După şedinţă, doctorul fu condus la „Traveller's Club”, în Pall Mall[1] unde se pregătise în onoarea lui un ospăţ foarte bogat. Mărimea porţiilor oferite era proporţională cu importanţa personajului, iar morunul servit cu acest prilej nu măsura nici măcar trei şchioape mai puţin decît Samuel Fergusson însuşi.

Se închinară numeroase pahare cu vinuri din Franţa, în cinstea celebrilor călători care-şi cîştigaseră faima pe pămîntul Africei. Se bău în sănătatea sau în amintirea lor, în ordine alfabetică, ceea ce e foarte englezesc; pentru Abbadie, Adams, Adamson, Anderson, Arnaud, Baikie, Baldwin, Barth, Batouda, Beke, Beltrame, du Berba, Bimbachi, Bolognesi, Bolwik, Bolzoni, Bonnemain, Brisson, Browne, Bruce, Brun-Rollet, Burchell, Burkhardt, Burton, Caillaud, Caillie, Campbell, Chapman, Clapperton, Clot-Bey, Colomieu, Courval, Cumming, Cuny, Debono, Decken, Denham, Desavanchers, Dicksen, Diekson, Dochard, Duchaillu, Duncan, Durând, Duroule, Duveyrier, Erhardt, d'Escayrac de Lauture, Ferret, Fresnel, Galinier, Galton, Geoffroy, Golberry, Hahn, Halm, Harnier, Hecquart, de Heuglin, Hornemann, Houghton, Imbert, Kaufmann, Knoblecher, Krapf, Kummer, Lafargue, Laing, Lajaille, Lambert, Lamiral, Lampriere, John Lander, Richard Lander, Lefebvre, Lejean, Levaillant, Livingstone, Maccarthie, Maggiar, Maizan, Malzac, Moffat, Mollien, Monteiro, Morrison, Mungo-Park, Neimans, Overwey, Panet, Partarrieau, Pascal, Pearse, Peddie, Peney, Petherick, Poncet, Prax, Raffenel, Rath, Rebmann, Richardson, Riley, Ritchie, Rochet d'Hericourt, Rongăwi, Roscher, Ruppel, Saugnier,

[1] Pall Mall - stradă din Londra.

Speke, Steidner, Thibaud, Thompson, Thornton, Toole, Tousny, Trotter, Tuckey, Tyrwitt, Vaudey, Veyssiere, Vincent, Vinco, Vogel, Wahlberg, Warington, Washington, Werne, Wild... şi, în sfîrşit, pentru doctorul Samuel Fergusson care, prin încercarea sa de necrezut, urma să contopească lucrările acestor călători şi să completeze seria descoperirilor despre Africa.

Capitolul II

Un articol din Daily Telegraph. Războiul ziarelor savante. M. Petermann îl susţine pe prietenul său, doctorul Fergusson. Răspunsul savantului Koner. Parisul participă la evenimente. Diferite propuneri făcute doctorului.

Daily Telegraph publică a doua zi, în numărul său din 15 februarie, un articol conceput astfel:

„Se va afla, în sfîrşit, taina întinselor ţinuturi ale Africei. Un Oedip modern ne va da cheia acestei enigme, pe care savanţii a şaizeci de secole n-au putut-o descifra. Altădată, căutarea izvoarelor Nilului - fontes Nili quaerere - era privită ca o încercare nesăbuită, o himeră, un lucru irealizabil.

Doctor Barth a ajuns pînă-n Sudan, pe drumul indicat de Denham şi Clapperton; doctorul Livingstone şi-a întins numeroasele şi cutezătoarele sale cercetări de la Capul Bunei Speranţe pînă în bazinul Zambezi; căpitanii Burton şi Speke au deschis civilizaţiei moderne, prin descoperirea Marilor Lacuri, trei drumuri: punctul lor de întretăiere, punct la care n-a putut ajunge nici un călător, este însăşi inima Africei. Spre el trebuie să tindă toate eforturile noastre.

Or, lucrările acestor îndrăzneţi pionieri ai ştiinţei vor fi continuate prin cutezătoarea încercare a doctorului

Fergusson, ale cărui frumoase explorări au fost deseori apreciate de cititorii noştri.

Acest curajos descoperitor îşi propune să străbată, în balon, toată Africa, de la răsărit la apus. După cum am aflat, pwictul de plecare al surprinzătoarei călătorii va fi insula Zanzibar de pe coasta orientală. Cît despre punctul de sosire, numai Providenţa îl poate cunoaşte.

Această explorare ştiinţifică a fost propusă, în mod oficial, ieri, la Societatea regală de geografie; s-a votat suma de două mii cinci sute de lire pentru subvenţionarea cheltuielilor de călătorie.

Îi vom ţine pe cititorii noştri la curent cu această încercare, fără precedent în analele cercetărilor geografice. “

După cum era de aşteptat, articolul făcu multă vîlvă. La început el stîrni un val de neîncredere; doctorul Fergusson trecu drept una din acele fiinţe ce se hrănesc cu iluzii, un fel de

domnul Barnum, care, după ce a lucrat în America, se pregătea să „facă” Anglia.

În numărul pe februarie al „Buletinului Societăţii de geografie” din Geneva apăru un răspuns glumeţ, care îşi bătea joc în mod spiritual de Societatea regală din Londra, de „Traveller's Club” şi de morunul fenomenal.

Dar domnul Petermann, în ale sale „Mitteilungen”[1] publicate la Gotha, reduse la cea mai deplină tăcere ziarul din Geneva.

Domnul Petermann îl cunoştea personal pe doctorul Fergusson şi garanta pentru curajul cutezătorului său prieten.

De altfel, foarte curînd, îndoiala nu mai fu posibilă. La Londra se făceau pregătirile de călătorie; fabricile din Lyon primiseră o importantă comandă de tafta, necesară construirii aerostatului; în sfîrşit, guvernul britanic pusese la dispoziţia doctorului vasul Résolute, condus de căpitanul-Pennet.

În curînd începură să vină de pretutindeni mii de scrisori de încurajare, se primiră felicitări. Se publicară pe larg amănuntele proiectului în „Buletinul Societăţii de geografie” din Paris; un articol important apăru în „Noile Anale de călătorii geografice, istorice şi arheologice” ale lui M.V.A. Malte-Brun, iar o lucrare amănunţită, publicată în „Zeitschrift fur Allgemeine Erdkunde”[2], de către doctorul W. Koner, demonstra în mod strălucit posibilitatea explorării, şansele ei de succes, felul obstacolelor, imensele avantaje ale călătoriei pe calea aerului. Singura rezervă pe care o făcea era asupra punctului de plecare. El propunea mai curînd Masuah, mic port al Abisiniei, de unde se avîntase, în 1768, James Bruce, în căutarea izvoarelor Nilului. De altfel admira fără rezervă spiritul energic al doctorului Fergusson şi curajul acestui om călit, care concepuse şi voia să încerce o asemenea călătorie.

„North American Review” nu vedea cu plăcere o asemenea glorie rezervată Angliei, lua în glumă propunerea doctorului şi-i sugera să se abată şi prin America, din moment ce tot va fi pe drumul cel bun.

Pe scurt, fără să mai socotim ziarele din lumea întreagă, nu se găsea o singură publicaţie ştiinţifică, de la „Journal des Missions évangéliques” pînă la „Revue algérienne et coloniale”,

---

[1] Mitteilungen – Comunicări.
[2] Zeitschrift fur Allgemeine Erdkunde - Revistă de geografie generală.

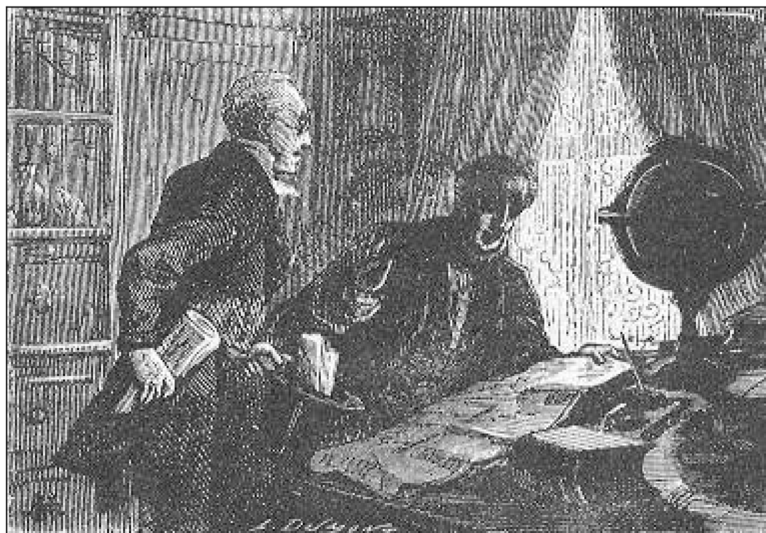
de la „Annalles de la propagation de la foi” pînă la „Curch Missionary Intelligencer”, care să nu descrie faptul sub toate aspectele.

La Londra şi în întreaga Anglie se făceau pariuri considerabile cu privire la: 1. existenţa reală sau imaginară a doctorului Fergusson; 2. seriozitatea intenţiei lui, în care unii credeau, în vreme ce alţii socoteau că nici nu se va încerca să fie pusă în practică; 3. posibilităţile de reuşită; 4. şansele sau neşansele doctorului Fergusson de a se întoarce.

În registrul de pariuri se înscriseră sume enorme, ca şi cînd ar fi fost vorba de cursele de cai de la Epsom.

Aşadar, încrezătorii sau neîncrezătorii, ignoranţii sau savanţii, toţi aveau privirea aţintită asupra doctorului Fergusson. Într-un cuvînt, el deveni omul zilei. Dădea cu plăcere informaţii precise asupra expediţiei sale. Te puteai apropia de el cu uşurinţă, căci era omul cel mai simplu din lume

Mulţi aventurieri îndrăzneţi cerură să împartă cu el gloria şi primejdiile încercării sale; dar el nu primi, fără să lămurească totuşi motivul refuzului său. Numeroşi inventatori de mecanisme bune pentru cîrmuirea balonului veniră să-i propună sistemele lor.

Doctorul însă nu voia să primească pe nici unul. Cînd era întrebat dacă nu cumva descoperise el însuşi ceva în această privinţă, refuza întotdeauna să dea vreo explicaţie, şi continua să se ocupe mai sîrguincios ca oricînd de pregătirile călătoriei.

Capitolul III

Prietenul doctorului. Începutul acestei prietenii. Dick Kennedy la Londra. O propunere neaşteptată şi neliniştitoare. Proverb puţin încurajator. Cîteva cuvinte despre martirii din Africa. Avantajele unui aerostat. Taina doctorului Fergusson.

Doctorul Fergusson avea un prieten. Nu unul care se asemăna cu el, un alter ego, căci nu poate exista prietenie între două fiinţe prea asemănătoare una cu alta.

Dar dacă aveau calităţi, aptitudini, temperamente deosebite, Dick Kennedy şi Samuel Fergusson aveau în schimb aceleaşi sentimente unul pentru altul, ceea ce nu-i stingherea de loc - ba dimpotrivă!

Dick Kennedy era un scoţian în toată puterea cuvîntului: deschis, hotărît şi încăpăţînat. Locuia în oraşul Leith, aproape de Edimburg, o adevărată periferie a „Bătrînei afumate”[1]. Se ocupa uneori şi cu pescuitul, dar pretutindeni şi întotdeauna rămînea un vînător pasionat, ceea ce nu era de loc surprinzător la un fiu al Caledoniei, care colindase munţii din Highlands. Avea faima unui minunat ţintaş cu carabina; despica gloanţele, ochind tăişul unui cuţit înfipt în ţintă, în două jumătăţi atît de egale, încît, cîntărindu-le apoi, nu puteai găsi o diferenţă prea mare între ele.

Fizionomia lui Kennedy o reamintea pe aceea a lui Halbert Glendinning, aşa cum o zugrăveşte Walter Scott în „Mănăstirea". Înălţimea sa depăşea şase picioare engleze[2]. Plin de graţie şi uşurinţă în mişcări, părea totuşi înzestrat cu o putere de uriaş. Avea un obraz ars de soare, ochii vii şi negri, o îndrăzneală firească şi era foarte hotărît. În sfirşit, în toată fiinţa sa era ceva bun şi zdravăn, care-i dădea acel vino-ncoa, specific scoţianului.

Cei doi prieteni se cunoscuseră în India, pe vremea cînd aparţinuseră amîndoi aceluiaşi regiment. În timp ce Dick vîna tigri şi elefanţi, Samuel aduna plante şi insecte; fiecare era îndemînatic în felul lui. Multe plante rare căzuseră în mîna doctorului, plante care pentru a fi culese cereau tot atîta

---

[1] Bătrîna afumată - poreclă dată oraşului Edimburg. (Nota în textul francez.)

[2] Aproximativ 1,83 m. Un picior - măsură egală cu aproximativ 0.33 m.

osteneală cît pentru a obţine o pereche de colţi de fildeş. Între ei se născuse o prietenie de neclintit. Împrejurările îi despărţeau cîteodată, dar afecţiunea îi lega totdeauna.

De la întoarcerea lor în Anglia, fuseseră deseori despărţiţi din cauza expediţiilor îndepărtate ale doctorului, dar, la înapoiere, acesta se ducea regulat să stea cîteva săptămîni cu prietenul său, scoţianul.

Dick evoca trecutul; Samuel pregătea viitorul. Unul privea înainte, celălalt înapoi, lucru care dovedeşte spiritul neliniştit al lui Fergusson şi calmul desăvîrşit al lui Kennedy.

MAP OF AFRIC

De la călătoria pe care o făcuse în Tibet, trecuseră doi ani, în care timp doctorul nu mai pomenise nimic de vreo nouă explorare. Dick presupunea că instinctul de călător şi gustul pentru aventuri al prietenului său se potoliseră - şi era încîntat. „Căci, gîndea el, dacă nu se astîmpără, va sfirşi rău într-o zi sau alta. Oricît ai fi de obişnuit cu tot felul de oameni, călătoriile printre antropofagi şi animale sălbatice sînt totdeauna primej-dioase." Kennedy îl îndemnă deci pe Samuel să se potolească, deoarece făcuse destui pentru ştiinţă şi prea destul pentru cîtă recunoştinţă pot să arate oamenii.

La toate acestea, doctorul se mulţumea să nu răspundă nimic; rămînea gînditor, adîncit în calcule secrete; nopţile şi le petrecea făcînd socoteli, ba chiar experienţe cu nişte obiecte ciudate, despre care nimeni nu putea pricepe ce înfăţişează. Se simţea că o idee mare îi frămîntă mintea.

„Ce-l preocupă oare?" se întreba Kennedy, după ce prietenul său îl părăsise în luna ianuarie, pentru a se întoarce la Londra.

Răspunsul îl află într-o bună zi, citind un articol al ziarului Daily Telegraph.

– Doamne Dumnezeule! strigă el. Nebunul! Smintitul! Să străbată Africa în balon! Asta mai lipsea! Iată dar ce punea la cale de doi ani încoace!

Înlocuiţi semnele de exclamaţie cu lovituri de pumni în cap - aplicate cu nădejde - şi veţi avea o idee despre îndeletnicirea la care se dedase bunul Dick, în timp ce vorbea astfel.

Cînd femeia sa de încredere, bătrîna Elspeth, vru să insinueze că ar putea fi o păcăleală, el îi răspunse:

– Aş! Ce, nu-mi cunosc eu omul? Nu seamănă asta cu o ispravă de-a lui? Auzi, să călătoreşti prin aer! Iată-l acum gelos şi pe vulturi! Nu, cu siguranţă că aşa ceva nu se va întîmpla! Am să-l împiedic! Hei, dacă l-am lăsa în voia lui, ar fi în stare să plece într-o bună zi şi în lună!

Chiar în aceeaşi seară, Kennedy, îngrijorat şi scos din fire, luă trenul din gara General Railway, iar a doua zi sosi la Londra. O trăsură îl lăsă peste trei sferturi de oră în faţa căsuţei doctorului din Soho square, Greek street.

Noul venit străbătu peronul şi se anunţă prin cinci lovituri

puternice în uşă. Îi deschise chiar Fergusson.

– Dick? glăsui el, fără prea mare surprindere.

– Chiar eu! răspunse repede Kennedy.

– Dar cum, scumpul meu Dik, tu la Londra, în timpul vînătorii de iarnă?!

– Da, eu la Londra.

– Şi ce treabă ai aici?

– Să împiedic o nebunie fără seamăn.

– O nebunie? întrebă doctorul.

– Este adevărat ce scrie în ziarul ăsta? întrebă, la rîndul său, Kennedy întinzîndu-i exemplarul din Daily Telegraph.

– Oh, de asta vorbeşti? Ziarele sînt foarte indiscrete.

Dar stai jos, scumpul meu Dick.

– N-am să stau jos. Ai într-adevăr de gînd să întreprinzi călătoria asta?

– Chiar aşa; pregătirile merg bine, şi eu...

– Unde sînt pregătirile astea ale tale să le fac bucăţi? Unde sînt, ca să le sfărîm?

Vrednicul scoţian se înfuriase de-a binelea.

– Linişteşte-te, dragul meu Dick! reluă doctorul. Îţi înţeleg enervarea. Eşti supărat pe mine pentru că nu ţi-am destăinuit nimic în legătură cu noile mele proiecte.

– El numeşte asta proiecte noi!

– Am fost foarte ocupat, continuă Samuel, fără să ia în seamă întreruperea. Am avut mult de lucru! Dar fii liniştit, n-aş fi plecat fără să-ţi scriu...

– Ei, ştii că mă faci să rîd?...

– Pentru că am intenţia să te iau cu mine.

Scoţianul făcu o săritură, pe care n-ar fi dispreţuit-o nici chiar o capră sălbatică.

– Aha, spuse el, aşadar vrei să ne închidă pe amîndoi la spitalul Bedlam![1]

– M-am bazat pe sprijinul tău, dragul meu Dick, şi te-am ales pe tine, refuzînd pe mulţi alţii.

Kennedy, din ce în ce mai uimit, încremenise.

– Dacă ai să mă asculţi zece minute, urmă liniştit doctorul, ai să-mi mulţumeşti.

– Vorbeşti serios?

– Foarte serios!

– Şi dacă nu vreau să te-nsoţesc?

– Ai să vrei!

– Dar, în sfîrşit, dacă totuşi nu vreau?

– Voi pleca singur.

– Să ne aşezăm jos, spuse vînătorul, şi să vorbim fără patimă. Deoarece nu glumeşti, merită osteneala să stăm de vorbă.

– Dacă nu vezi vreo piedică, dragul meu Dick, să dejunăm şi în acelaşi timp să vorbim.

Prietenii se aşezară unul în faţa celuilalt, dinaintea unei măsuţe, pe care se aflau o mulţime de tartine şi un ceainic enorm.

– Dragul meu Samuel, spuse vînătorul, proiectul tău este nesăbuit; nu pare nici serios, nici cu putinţă de înfăptuit.

– Asta vom vedea, numai după ce-l vom încerca.

– Păi tocmai asta nu trebuie: să faci încercarea.

– De ce, mă rog?

– Dar primejdiile, dar piedicile de tot felul?

– Piedicile, răspunse serios Fergusson, sînt făcute pentru a fi învinse, cît despre primejdii, cine se poate lăuda că le ocoleşte? în viaţă totul e primejdie; cine ştie, poate că e foarte primejdios să te aşezi la masă sau să-ţi pui pălăria pe cap! De altfel, e bine să socoteşti că ceea ce trebuie să ţi se întîmple s-a şi întîmplat şi să vezi în viitor prezentul, căci viitorul nu-i decît un prezent ceva mai îndepărtat.

---

[1] Spitalul Bedlam - spital de nebuni din Londra. (Nota în textul francez.)

– Ei asta-i! exclamă Kennedy ridicînd din umeri. Ai rămas acelaşi fatalist.

– Acelaşi, dar în înţelesul bun al cuvîntului. Să nu ne preocupăm deci de ce ne rezervă soarta şi să nu uităm înţeleptul nostru proverb englezesc: „Omul născut să fie spînzurat n-o să se înece niciodată”.

Nu se putea obiecta nimic acestui raţionament, ceea ce nu-l opri totuşi pe Kennedy să reia o serie de argumente uşor de închipuit, dar prea lungi pentru a fi redate aici.

– Dar, în sfîrşit, spuse el după o oră de discuţii, dacă vrei neapărat să străbaţi Africa, dacă aceasta este necesar pentru fericirea ta, de ce n-o faci pe căile obişnuite?

– De ce? răspunse doctorul, însufleţindu-se. Pentru că toate încercările de pînă acum au dat greş. Pentru că de la Mungo-Park, asasinat pe Niger, pînă la Vogel, dispărut în Wadaî, de la Oudney, mort la Murmur şi Clapperton, mort la Sackatou, pînă la francezul Maizan, tăiat în bucăţi, de la maiorul Laing, ucis de tuaregi, pînă la Roscher din Hamburg, masacrat la începutul anului 1860 - pe lista martirilor africani au fost înscrise numeroase victime! Pentru că nu e cu putinţă să lupţi împotriva elementelor naturii, a foamei, a setei, a frigurilor, împotriva animalelor sălbatice şi uneori chiar împotriva populaţiilor băştinaşe. Cînd o anumită acţiune nu poate fi făcută într-un fel, trebuie întreprinsă în altul! în sfîrşit, pentru că acolo unde nu poţi trece de-a dreptul, trebuie să treci pe de lături sau pe deasupra!

– Uşor de spus!

– Ei bine, reluă doctorul cu foarte mult sînge rece, de ce aş avea să mă tem? Ai să recunoşti că mi-am luat toate măsurile în aşa fel, încît să nu fiu îngrijorat de putinţa unei prăbuşiri a balonului meu. Dacă totuşi voi fi înşelat, mă voi pomeni pe pămînt şi atunci mă voi afla în condiţiunile obişnuite ale tuturor exploratorilor dinaintea mea. Dar balonul meu nu mă va dezamăgi; nici nu trebuie să ne gîndim la aşa ceva.

– Ba, dimpotrivă, trebuie să ne gîndim şi la asta!

– Ba nu, dragul meu Dick! Am de gînd să nu ma despart de el, pînă ce nu voi ajunge pe coasta apuseană a Africei. Cu balonul ăsta totul e cu putinţă. Fără el, mă pasc primejdiile şi obstacolele obişnuite unei asemenea expediţii; cu el însă, n-am să mă tem nici de căldură, nici de puhoaiele de apă, nici de

furtuni, nici de simun[1] nici de climatul nesănătos, nici de animalele sălbatice, nici de oameni! Dacă mi-e prea cald, urc, dacă mi-e frig, cobor; depăşesc munţii, trec pe deasupra prăpăstiilor, a fluviilor, stapînesc furtunile, trec peste torente, ca o pasăre! Merg fără să obosesc, mă opresc, fără să am nevoie de odihnă! Plutesc deasupra unor cetăţi noi. Zbor cu iuţeala uraganului, cînd la înălţimi ameţitoare, cînd la o sută de picioare de la pămînt, şi harta africană se desfăşoară dinaintea ochilor mei pe marele atlas al lumii!

Bunul Kennedy începea să se simtă emoţionat; spectacolul evocat îl ameţea. Se uită la Samuel cu admiraţie şi cu teamă. Se şi simţea legănat în spaţiu.

– Stai! spuse el. Stai puţin, dragul meu Samuel! Ai găsit mijlocul cu ajutorul căruia să poţi conduce balonul?

– Cîtuşi de puţin. Asta-i o utopie.

– Atunci vei merge...

– Unde mă va duce Providenţa! Totuşi e sigur că de la răsărit la apus.

– Şi cum asta?

– Pentru că mă voi folosi de vînturile alizee, a căror direcţie este constantă.

– Ah, într-adevăr! spuse Kennedy gînditor. Vînturile alizee... da, bineînţeles... la nevoie se poate... e ceva.

– Ceva? Nu, bunul meu prieten, asta e totul! Guvernul englez mi-a pus la dispoziţie un vapor; de asemenea, am stabilit ca trei-patru vase de navigaţie să supravegheze coasta occidentală în timpul cînd se presupune că voi sosi. Peste trei luni, cel mai tîrziu, voi fi la Zanzibar, unde voi umfla balonul şi de acolo ne vom avînta...

– Adică şi eu?! exclamă Dick.

– Mai ai vreo obiecţie de făcut? Vorbeşte, prietene Kennedy!

– O obiecţie? Aş avea o mie, dar pînă una, alta, spune-mi, te rog, numai atît: dacă ai de gînd să cercetezi ţinutul, dacă nădăjduieşti că ai să te poţi urca şi cobori după voinţă, n-ai să poţi face treaba aceasta fără să pierzi hidrogenul din balon; pînă acum nu s-a găsit alt procedeu şi tocmai asta a împiedicat totdeauna lungile peregrinări prin atmosferă.

– Dragul meu Dick, nu-ţi voi spune decît un singur lucru:

---

[1] Simun - vint puternic şi fierbinte care bate în Sahara.

nu voi pierde nici un atom de hidrogen, nici măcar o moleculă.

– Şi vei coborî cînd vei dori?

– Voi coborî cînd voi dori.

– În ce fel?

– Ăsta-i secretul meu, prietene Dick. Ai încredere în mine, iar deviza mea să fie şi a ta: „Excelsior”.

– Să fie „Excelsior”! răspunse vînătorul, care nu ştia o boabă latineşte.

Dar era încă foarte hotărît să se opună prin toate mijloacele posibile plecării prietenului său. Aşa încît se purtă ca şi cum s-ar fi învoit şi se mulţumi să-l observe. Cît despre Samuel, plecă de îndată să supravegheze pregătirile de călătorie.

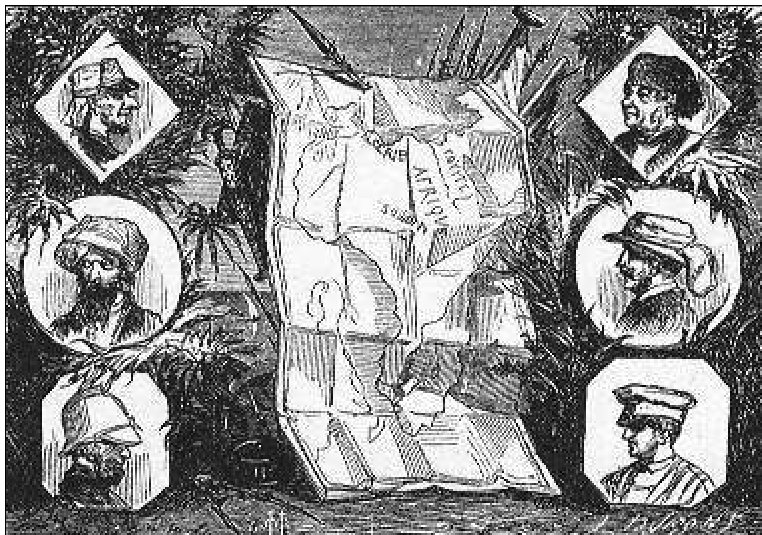
Capitolul IV

Explorări africane. Barth, Richardson, Overweg, Werne, Brun-Rollet Peney, Andrea Debono, Miani, Guillaume Lejean, Bruce, Krapf şi Rebmann, Maizan, Roscher, Burton şi Speke.

Calea aeriană, pe care voia s-o urmeze doctorul Fergusson, nu fusese aleasă la întîmplare. Punctul său de plecare fusese studiat în mod serios, şi nu fără temei se oprise la insula Zanzibar. Această insulă, situată aproape de coasta orientală a Africei, se găsea la 6° latitudine sudică, adică la patru sute treizeci de mile geografice[1] sub Ecuator.

De aci pornise ultima expediţie trimisă spre Marile Lacuri, ca să descopere izvoarele Nilului. Dar e bine să arătăm ce explorări spera doctorul Fergusson să lege între ele. Erau două mai însemnate: aceea a doctorului Barth, din 1849, şi aceea a locotenenţilor Burton şi Speke, din 1858. Doctorul Barth era un hamburghez care obţinuse pentru el şi compatriotul său, Overweg, îngăduinţa de a se alătura expediţiei englezului Richardson, însărcinat cu o misiune în Sudan.

[1] 688 km.

Această ţară imensă se află între 15° şi 10° latitudine nordică; înseamnă că, pentru a ajunge acolo, trebuie să înaintezi mai mult de o mie cinci sute de mileîn interiorul Africei. Pînă atunci, ţinutul nu fusese cunoscut decît de Denham, Clapperton şi Oudney, care-l străbătuseră între anii 1822-1824. Richardson, Barth şi Overweg, care ţineau mult să-şi desăvîrşească investigaţiile, sosiseră la Tunis şi Tripoli, ca şi predecesorii lor, şi, de acolo la Murzuk, capitala Fezzanului. Mai departe, părăsiră linia perpendiculară pe Ecuator şi-şi schimbară brusc direcţia înspre apus, spre Ghât, călăuziţi, nu fără greutate, de tuaregi. După ce fuseseră de nenumărate ori jefuiţi, insultaţi şi atacaţi, caravana lor ajijnse în octombrie la marea oază Asben. Aici, doctorul Barth se despărţi de tovarăşii săi, făcu o excursie în oraşul Aghades şi se reîntîlni cu ei, spre a porni iar la drum la 12 decembrie. Expediţia ajunse în provincia

Damerghu. Acolo, cei trei călători se despărţiră, şi Barth îşi urmă drumul spre Kano, unde izbuti să ajungă cu trudă, plătind tributuri foarte însemnate.

În ciuda unei febre puternice, el părăsi oraşul la 7 martie, însoţit de un singur servitor. Scopul principal al călătoriei sale era să descopere Lacul Ciad, de care-l despărţeau încă trei sute cincizeci de mile. Aşa că înaintă spre est şi ajunse în oraşul Zuricolo, în Bornu, inima marelui imperiu central al Africii. Acolo află de moartea lui Richardson, răpus de oboseală şi de lipsuri, dar asta nu-l împiedică să meargă mai departe, şi astfel ajunse la Kuka, capitala ţinutului Bornu, aşezată pe marginea lacului. În

sfîrşit, după douăzeci şi una de zile, la 14 aprilie, adică după douăsprezece săptămîni şi jumătate de la părăsirea oraşului Tripoli, ajunse la Ngornu.

Îi regăsim la 29 martie 1851, alături de Overweg, plecînd să viziteze regatul Adamaua de la sudul lacului şi ajungînd pînă în oraşul Yola, aşezat ceva mai jos de 9° latitudine nordică. Este extrema limită sudică atinsă de acest îndrăzneţ călător.

În luna august se întoarse la Kuka; de acolo străbătu pe rînd Mandara, Barghimi, Kanem şi atinse, ca extrem punct estic, oraşul Masena, aşezat la 17°20' longitudine estică[1].

La 25 noiembrie l-852, după moartea lui Overweg, ultimul său tovarăş, porni spre apus, vizită Sockoto, traversă Nigerul şi sosi, în sfîrşit, la Tembuctu, unde lîncezi timp de opt luni, îndurînd insultele şeicului, suferinţe grele şi mizerie. Dar prezenţa unui creştin în oraş nu putea fi multă vreme îngăduită; fulanii[2] ameninţau să-l asedieze. Doctorul părăsi oraşul la 17 martie 1854 şi se refugie la frontieră, unde trăi treizeci şi trei de zile, în cele mai crunte lipsuri. În noiembrie se întoarse la Kano; ajunse apoi din nou la Kuka, de unde, după patru luni de aşteptare, reluă drumul spre Denham; revăzu Tripoli spre sfîrşitul lunii august a anului 1855 şi sosi la Londra, la 6 septembrie, singur, fără tovarăşii săi.

Aşa decursese îndrăzneaţa călătorie a lui Barth.

Doctorul Fergusson îşi notase cu grijă că el se oprise la 4° latitudine nordică şi 17° longitudine vestică.

Să vedem acum ce-au făcut locotenenţii Burton şi Speke în Africa Orientală.

Diferitele expediţii, care merseră în susul Nilului; nu ajunseră niciodată la misterioasele izvoare ale acestui fluviu. După relatările medicului german Ferdinand Werne, expediţia încercată în 1840, cu sprijinul lui Mehmet-Ali, se oprise la Gondokoro, între paralelele nordice 4 şi 5.

În 1855, Brun-Rollet, originar din provincia Savoia, numit consul al Sardiniei în Sudanul oriental, în locul lui Vaudey, care murise în chinuri, plecă din Karthum şi, sub numele de Yacub, negustor de gumă şi fildeş, ajunge la Belenia, dincolo de 4°

---

[1] Faţă de meridianul englez care trece prin observatorul de la Greenwich. (Nota în textul francez.)

[2] Fulani sau felatahi - popor răspîndit în Africa Centrală (Senegal), în jurul izvoarelor Nilului.

latitudine nordică şi se întoarse bolnav la Karthum, unde decedă în 1857.

Nici doctorul Peney, şeful serviciului medical egiptean, care ajunsese cu un grad mai jos de Gondokoro, călătorind pe un mic vas cu aburi şi care se întorsese să moară, sfîrşit de oboseală, la Karthum, nici veneţianul Miani, care ajunsese la paralela a doua, ocolind cataractele de la sud de Gondokoro, nici negustorul maltez Andrea Debono, care pătrunsese şi mai mult pe Nil, nu putuseră depăşi această limită.

În 1859, Guillaume Lejean, însărcinat cu o misiune de către guvernul francez, se duse la Karthum prin Marea Roşie şi se îmbarcă pe un vas de pe Nil, cu un echipaj de douăzeci şi unu de marinari şi douăzeci de soldaţi. Înfruntă mari primejdii printre negrii răzvrătiţi, dar nu putu depăşi nici el Gondokoro.

O expediţie condusă de d'Escayrac de LaUture, încercă şi ea să ajungă la faimoasele izvoare...

Dar călătorii erau totdeauna opriţi de acest punct fatal.

Trimişii lui Neron atinseseră odinioară 9° latitudine; prin urmare, în optsprezece secole, nu se cîştigaseră decît 5° sau 6°, adică între trei sute şi trei sute şaizeci de mile geografice.

Mai mulţi călători încercaseră să ajungă la izvoarele Nilului, pornind de pe coasta orientală a Africei.

Între anii 1768 şi 1772, scoţianul Bruce plecă din portul abisinian Masuah, străbătu Tigre, vizită ruinele de la Axum, crezu că a dat peste izvoarele Nilului, acolo unde de fapt nu erau, şi nu ajunse la nici un rezultat serios.

În 1844, doctorul Krapf, misionar anglican, întemeie un aşezămînt religios la Monbaz, pe coasta Zanzibarului şi descoperi, în tovărăşia preotului Rebmann, doi munţi la o depărtare de trei sute de mile de coastă; erau munţii Kenia şi Kilimandjaro, pe care domnii de Heuglin şi Thornton îi urcaseră, în parte, mai înainte.

În 1845, francezul Maizan debarcă singur la Bagamayo, în faţa Zanzibarului, şi ajunse la Deje-la-Mhora, unde şeful tribului îl omorî în chinurile cele mai groaznice.

În 1859, în luna august, tînărul călător Roscher, din Hamburg, porni cu o caravană de negustori arabi şi ajunse la lacul Nyassa, unde fu asasinat în timpul somnului.

În sfîrşit, în 1857, locotenenţii Burton şi Speke, ofiţeri din armata Bengalului, fură trimişi de Societatea regală de

geografie din Londra să exploreze Marile Lacuri africane; ei părăsiră Zanzibarul la 17 iulie şi o luară drept spre apus.

După patru luni de suferinţe nemaipomenite, după ce bagajele le fuseseră jefuite iar hamalii sugrumaţi, ajunseră la Kazeh, centru de întîlnire al negustorilor şi caravanelor; erau în inima Tării Lunei. Acolo culeseră informaţii preţioase cu privire la obiceiurile, forma de guvernare, religia şi flora ţării. Apoi se îndreptară spre primul din Marile Lacuri, Tanganika, aşezat între 3° şi 8° latitudine sudică; ajunseră acolo la 14 februarie 1858 şi vizitară diferitele populaţii de pe maluri, în cea mai mare parte canibali.

Porniră din nou, la 26 mai, şi se întoarseră la Kazeh la 20 iunie. Burton, sfîrşit de oboseală, zăcu acolo cîteva luni. În acest timp Speke merse spre nord, străbătînd peste trei sute de mile, pînă la lacul Ukereue, pe care-l zări la 3 august, fără să-i poată vedea mai mult decît o margine, la 2°30' latitudine.

Reveni la Kazeh, la 25 august, şi porni cu Burton spre Zanzibar, pe care-l revăzură în luna martie a anului următor. După aceea, cei doi îndrăzneţi exploratori se întoarseră în Anglia şi Societatea de geografie din Paris le decernă premiul său anual.

Doctorul Fergusson reţinu cu grijă faptul că ei nu trecuseră nici de 2° latitudine sudică, nici de 29° longitudine estică. Aşa că el trebuia să facă legătura între explorările lui Burton şi Speke şi cele ale doctorului Barth, ceea ce însemna că se obliga să străbată un ţinut mai mare de 12°.

Capitolul V

Visurile lui Kennedy. Articole şi pronume la plural. Insinuările lui Dick. Plimbare pe harta Africei. Ce găseşti între două vîrfuri de compas. Expediţii actuale. Speke şi Grant. Krapf, de Decken şi de Heuglin.

Doctorul Fergusson îşi grăbi pregătirile de plecare. Conducea în persoană construcţia aerostatului sau, ţinînd seama de anumite modificări, asupra cărora păstra o tăcere desăvîrşită. Cu mult timp înainte, începuse să studieze sîrguincios limba arabă şi diversele dialecte mandingheze; datorită uşurinţei cu care învăţa limbile străine, făcu progrese uimitoare.

Deocamdată, prietenul său, vînătorul, nu-l părăsea nici o clipă; fără îndoială se temea ca doctorul să nu-şi ia zborul fără să-i spună un cuvînt. În legătură cu acest subiect, îi ţinea mereu cele mai convingătoare discursuri, care însă nu-l influenţau de loc pe Samuel Fergusson, şi sfîrşea cu rugăminţi patetice, care-l tulburau tot aşa de puţin. Dick îl simţea cum îi lunecă printre degete.

Bietul scoţian ajunsese de plîns; nu mai putea privi albastrul cerului, fără să nu fie cuprins de groază. În somn se simţea.legănat pînă la ameţeală şi în fiecare noapte avea impresia că se prăbuşeşte de la înălţimi nemăsurate.

Trebuie să mai adăugăm că în timpul acestor groaznice coşmaruri căzuse o dată sau de două ori din pat. Prima sa grijă fu să-i arate lui Fergusson cucuiul pe care şi-l făcuse la cap.

– Tine seamă, adăugă cu subînţeles, am căzut de la trei picioare înălţime, nu mai mult, şi uite ce cucui! Judecă şi tu!

Insinuarea, plină de melancolie, nu-l impresionă însă pe doctor.

– Nu vom cădea! spuse el.

– Dar dacă, totuşi, vom cădea?

– Nu vom cădea!

Răspunsul era clar şi Kennedy n-avea ce să mai adauge.

Cu deosebire îl înfuria faptul că doctorul era gata să dispună şi de el, adică de Kennedy, după bunul său plac. Îl considera în mod irevocabil ca pe tovarăşul lui de călătorie aeriană. În privinţa asta nu mai era nici o îndoială. Samuel

abuza într-un chip inadmisibil de pronumele personal la persoana întîi plural.

„Noi” înaintăm..., „noi” vom fi gata la..., „noi” vom pleca la...

Şi mai ales de adjectivul posesiv:

Balonul „nostru”..., nacela „noastră”..., explorarea „noastră”... Adesea chiar la plural: Pregătirile „noastre”..., descoperirile „noastre”..., ascensiunile „noastre”...

Dick se înfiora, cu toate că era hotărît să nu plece, dar nu voia să-şi supere prea mult prietenul. Ba trebuie să mărturisim că, fără să-şi dea prea bine seama de ce face, ceruse să i se trimită de la Edimburg cîteva costume potrivite şi cele mai bune puşti de vînătoare.

Într-o zi, după ce recunoscuse că, dacă s-ar fi bucurat de un noroc nemaipomenit, expediţia ar fi putut avea oarecare sorţi de izbîndă, se prefăcuse că se supune dorinţei doctorului. Dar, pentru a amîna călătoria, începuse să se folosească de tot felul de tertipuri. Mai întîi se legă de folosul călătoriei şi de rostul ei... Descoperirea izvoarelor Nilului era oare într-adevăr necesară? Cu asta omenirea va fi oare mai fericită? Şi cînd popoarele Africei vor fi civilizate vor fi ele mai fericite? Şi este oare sigur că civilizaţia se află în Europa şi nu tocmai acolo, în Africa? Nu era mai bine să aştepte?... Africa putea fi cu siguranţă străbătută, într-o bună zi, în chip mult mai puţin primejdios... Într-o lună, în şase luni, sau înainte de a se împlini un an, vreun explorator avea să ajungă fără îndoială...

Insinuările produceau un efect cu totul contrar scopului urmărit şi doctorul fremăta de nerăbdare.

– Aşadar, păcătosule, prieten cu două feţe, vrei să se bucure altcineva de gloria aceasta? Adică să-mi dezmint trecutul? Să dau înapoi în faţa unor piedici mărunte? în felul acesta, prin şovăieli laşe, să-mi arăt eu recunoştinţa faţă de tot ce au făcut pentru mine-şi guvernul englez, şi Societatea regală din Londra?

– Dar... făcu Kennedy, care întrebuinţa des această conjuncţie.

– Dar, reluă doctorul, tu nu ştii că această călătorie trebuie să contribuie la succesul a tot ce se întreprinde în prezent? N-ai aflat că alţi exploratori înaintează acum spre centrul Africei?

– Totuşi...

– Ascultă-mă cu atenţie, Dick, şi aruncă-ţi ochii pe harta asta.

Dick se supuse, resemnat.

– Mergi de-a lungul Nilului, spuse Fergusson.

– Merg, răspunse scoţianul, ascultător.

– Ajungi la Gondokoro...

– Am ajuns.

Şi Kennedy se gîndea cît de uşoară era o asemenea

călătorie pe... hartă.

– Înfige unul din vîrfurile acestui compas, reluă doctorul, în oraşul pe care cei mai cutezători exploratori abia l-au depăşit.

– L-am înfipt.

– Iar acum caută pe coastă insula Zanzibar, 6° latitudine sudică.

– Am găsit-o.

– Mergi pe această paralelă pînă ajungi la Kazeh.

– S-a făcut.

– Urcă pe meridianul 33 pînă ajungi la începutul lacului Ukereue, unde s-a oprit locotenentul Speke.

– Am ajuns! încă puţin şi aş fi căzut în lac.

– Ei bine, ştii tu ce avem dreptul să credem după informaţiile date de populaţiile de pe maluri?

– Nu-mi pot închipui.

– Că lacul acesta, care la sud atinge 2°30', se întinde spre nord pînă la două grade şi jumătate deasupra

Ecuatorului.

– Într-adevăr!

– Or, din această extremitate septentrională porneşte o apă care trebuie neapărat să întîlnească Nilul, dacă nu este chiar el.

– Foarte ciudat!

– Şi acum înfige al dodea vîrf al compasului pe această extremitate a lacului Uicereue.

– S-a făcut, prietene Fergusson.

– Cîte grade crezi că sînt între aceste două vîrfuri?

– Abia două.

– Şi ştii cam ce reprezintă asta?

– Cîtuşi de puţin.

– Asta reprezintă abia o sută douăzeci de mile, adică nimic.

– Aproape nimic, Samuel.

– Şi nu ştii ce se întîmplă acum?

– Nu, pe viaţa mea!

– Ei bine, iată: Societatea de geografie socoteşte ca foarte importantă explorarea acestui lac întrezărit de

Speke. Sub auspiciile sale, locotenentul Speke, astăzi căpitan, s-a întovărăşit cu căpitanul Grant din armata Indiilor. Ei conduc acum o expediţie numeroasă şi bine subvenţionată, cu

misiunea de a ajunge pînă la lac, de unde să se întoarcă la Gondokoro. Au primit o subvenţie de peste cinci mii de lire şi guvernatorul Capului le-a pus la dispoziţie soldaţi hotentoţi. Au plecat din Zanzibar la sfîrşitul lui octombrie 1860. În timpul acesta, englezul John Petherich, consulul maiestăţii sale la Karthum, a primit de la Foreign-Office[1] circa şapte sute de lire; un vas cu aburi trebuie să fie echipat la Karthum, încărcat cu provizii suficiente şi îndreptat spre Gondokoro, unde să aştepte caravana căpitanului Speke, pe care să fie în măsură s-o aprovizioneze.

– Bun plan! spuse Kennedy.

– Vezi bine deci că trebuie să ne grăbim, dacă vrem să luăm parte la această explorare. Dar asta încă nu-i totul. În timp ce se merge cu paşi siguri spre descoperirea izvoarelor Nilului, alţi călători înaintează plini de curaj spre inima Africei.

– Pe jos? făcu Kennedy.

– Pe jos, răspunse doctorul, fără să bage de seamă insinuarea. Doctorul Krapf îşi propune să ajungă în vest pe rîul Djob, situat sub Ecuator. Baronul de Decken a părăsit Monbaz, a explorat munţii Kenya şi Kilimandjaro şi pătrunde spre centru.

– Tot pe jos?

– Tot pe jos, sau pe măgari.

– Pentru mine e absolut acelaşi lucru, replică Kennedy.

– În sfîrşit, reluă doctorul, domnul de Heuglin, viceconsulul Austriei la Karthum, a organizat de curînd o expediţie foarte importantă, al cărei scop principal este să-l caute pe călătorul Vogel trimis în Sudan în 1853, pentru a lua parte la'lucrările doctorului Barth. Vogel a părăsit Bornu în 1856, hotărît să exploreze această ţară necunoscută, care se întinde între Lacul Ciad şi Darfur. Dar de atunci n-a mai reapărut. Nişte scrisori, sosite în iunie 1860 la Alexandria, spun că a fost asasinat din ordinul regelui Wadai'. Iar altele, adresate de către doctorul Hartmann tatălui exploratorului, spun că, după relatările unui felatah din Bornu, Vogel s-ar afla prizonier la Wara, aşa că nu s-a pierdut încă orice speranţă. S-a alcătuit un comitet, sub preşedinţia ducelui regent de Saxa-Coburg-Gotha. Prietenul meu, Petermann, este secretarul acestui comitet; sumele de bani necesare expediţiei, la care au contribuit şi numeroşi savanţi, s-au adunat printr-o subscripţie naţională. De Heuglin a

[1] Foreign-Office - Ministerul de externe britanic.

plecat la Masuah, în luna iunie, şi, în timp ee caută urmele lui Vogel, are misiunea de a explora ţinutul cuprins între Nil şi Lacul Ciad, adică de a face legătura între descoperirile căpitanului Speke şi acelea ale doctorului Barth. În felul acesta, Africa va fi străbătută de la răsărit pînă la apus[1].

– Perfect, reluă scoţianul, deoarece toate merg aşa de bine, ce să mai facem noi acolo?

Doctorul Fergusson nu răspunse, ci se mulţumi numai să dea din umeri.

---

[1] După plecarea doctorului Fergusson s-a aflat că de Heuglin, în urma unor discuţii, o luase pe alt drum dccît cel hotărît şi comanda expediţiei fusese încredinţată lui Munziger. (Nota în textul francez.)

Capitolul VI

Un servitor ciudat. El vede cu ochii liberi sateliţii lui Jupiter. Dick se ia la harţă cu Joe. Îndoială si credinţă. Cîntăritul. Joe Wellington primeşte o jumătate de coroană.

Doctorul Fergusson avea un servitor, Joe, înzestrat cu o fire minunată. Avea o încredere absolută în calităţile stăpînului său şW purta un devotament fără margini; îi ghicea dinainte dorinţele şi întotdeauna i le îndeplinea în chip desăvîrşit. Un Caleb[1], care nu era niciodată morocănos ci, dimpotrivă, întotdeauna vesel. Oricît ai fi căutat, n-ai fi putut găsi unul mai nimerit decît el. Fergusson i se încredinţase cu totul în privinţa amănuntelor vieţii sale, şi nu greşise. Nespus de cinstit era acest Joe! Un om care-ţi comandă masa întocmai cum ai face-o tu, care-ţi face bagajele şi nu-ţi uită nici ciorapii, nici cămăşile, care-ţi ţine cheile, îţi cunoaşte secretele şi nu abuzează de ele!...

Dar ce nu însemna doctorul pentru cinstitul Joe! Cu cît respect şi cu cîtă încredere accepta hotărîrile lui. Tot ce gîndea doctorul era bine; tot ce spunea era cugetat; tot ce dorea se putea face: tot ce întreprindea era cu putinţă de îndeplinit; tot ce înfăptuia era minunat. Dacă l-aţi fi tăiat pe Joe în bucăţi, ceea ce sînt sigur că n-aţi fi fost în stare să faceţi, tot nu şi-ar fi schimbat părerea despre stăpînul său.

Aşa încît, atunci cînd doctorul plănui să străbată Africa pe calea aerului, pentru Joe totul fu limpede; nu mai existau piedici. Din clipa în care Fergusson se hotărîse să plece, era neîndoielnic că avea să-l ia şi pe credinciosul său ajutor; acest băiat de treabă ştia asta perfect de bine, cu toate că nu i-o spusese nimeni.

De altfel avea să-i aducă doctorului cele mai mari foloase, datorită inteligenţei şi minunatei sale agilităţi. Dacă ar fi trebuit să se numească un profesor de gimnastică pentru maimuţele din Grădina zoologică care şi aşa sînt destul de sprintene, cu siguranţă că Joe ar fi obţinut postul. Pentru el era o jucărie să sară, să se caţere, şă alerge şi să facă tot felul de năzdrăvănii.

Dacă Fergusson era şeful, iar Kennedy mîna sa dreaptă,

---

[1] Caleb - personaj biblic.

Joe avea să le execute dispoziţiile. El îşi însoţise şi pînă atunci stăpînul în mai multe călătorii şi-şi însuşise oarecare cunoştinţe ştiinţifice. Dar mai mult se distingea prin blîndeţe şi printr-un optimism încîntător. Totul i se părea uşor, logic, firesc, şi ca urmare nu simţea nevoia să se plîngă de ceva sau să bombănească. Printre alte calităţi se mai bucura de o vedere nespus de bună. El şi cu Moestlin, profesorul lui Kepler[1] posedau rara facultate de a vedea fără ochean sateliţii lui Jupiter şi de a putea număra în grupul Pleiadelor paisprezece stele, ultimele fiind de mărimea a noua. Se putea folosi fără greş de ochii săi în orice împrejurare, ceea ce nu însemna că devenise un îngîmfat.

[1] Kepler - astronom german (1571 -1630). autorul celor trei legi celebre. pe care se sprijină principiul atracţiei universale.

Ţinînd seama de încrederea pe care o avea Joe în doctor, nu trebuie să ne mire nesfîrşitele discuţii dintre Kennedy şi

vrednicul slujitor al acestuia.

Unul se îndoia, celălalt credea. Unul era prudenţa clarvăzătoare, celălalt încrederea fără margini. Astfel doctorul se găsea între îndoială şi credinţă. Dar trebuie să spun că nu-i păsa nici de una, nici de alta.

– Ei bine, domnule Kennedy? spunea Joe.

– Ei bine, băiete?

– Iată că se apropie momentul. Se pare că ne îmbarcăm pentru plecarea în lună.

– Vrei să spui Ţara Lunei, care nu-i tot atît de departe, dar fii pe pace, drumul e la fel de primejdios.

– Primejdios cu un om ca doctorul Fergusson?

– N-aş vrea să-ţi spulber iluziile, dragul meu Joe, dar ce pune el la cale e pur şi simplu isprava unui smintit: nu va pleca.

– Nu va pleca? Atunci nu i-aţi văzut balonul la atelierul domnilor Mittchel din Borough[1].

– Nici n-o să mă duc să-l văd.

– Pierdeţi un spectacol frumos, domnule! Ce lucru minunat! Ce linie frumoasă! Ce nacelă încîntătoare! Ce bine ne vom simţi în ea!

– Aşadar, te gîndeşti serios să-l însoţeşti pe doctor?

– Eu? Dar am să-l însoţesc oriunde va dori! replică Joe cu convingere. Asta ar mai lipsi, să-l las să plece singur, după ce am cutreierat toată lumea împreună! Dar cine să-l sprijine cînd va fi obosit? Cine să-i întindă o mînă viguroasă, ca să sară peste o prăpastie? Cine să-l îngrijească dacă se îmbolnăveşte? Nu. domnule Dick, Joe va fi totdeauna la postul său, aproape de doctor. Dar ce spun eu? Alături de doctorul Fergusson.

– Eşti un băiat de treabă!

– De altfel, veniţi şi dumneavoastră cu noi. Reluă Joe.

– Fără îndoială, făcu Kennedy, adică vă însoţesc ca să-l împiedic pe Samuel pînă-n ultima clipă să comită o asemenea nebunie. Îl voi urma chiar pînă la Zanzibar, pentru ca acolo, mîna unui prieten să-l poată opri de a-şi duce la îndeplinire planul său nebunesc.

– Vă rog să mă iertaţi, domnule Kennedy, însă nu-l veţi opri de loc. Doctorul Fergusson nu e un zăpăcit.

Se gîndeşte mult pînă să întreprindă ceva, dar cînd s-a

---

[1] mahala din partea de sud a Londrei. (Nota în textul francez.}

hotărît, nici dracul nu-l mai poate face să renunţe.

– O să vedem!

– Nu vă amăgiţi cu nădejdea asta. De altfel, important e că mergeţi cu noi. Pentru un vînător ca dumneavoastră, Africa e un ţinut minunat. Aşa că, oricum n-o să vă pară rău de călătoria ce-o veţi face.

– Nu, cu siguranţă că n-am să regret, mai ales dacă încăpăţînatul ăsta îşi va da în sfîrşit seama de realitate.

- Fiindcă veni vorba, spuse Joe, ştiţi că astăzi ne cîntărim?

– Cum aşa, „ne cîntărim"?

– Fără îndoială! Doctorul Fergusson, dumneavoastră şi eu, toţi trei ne vom cîntări.

– Ca jocheii?

– Ca jocheii! Dar să nu vă neliniştiţi, nu veţi fi nevoit să slăbiţi dacă veţi fi prea greu. O să vă ia cum sînteţi.

– Nu mă voi cîntări! spuse scoţianul cu tărie.

– Dar, domnule, se pare că e nevoie de asta pentru buna funcţionare a aparatului său.

– Ei bine! O să meargă şi altfel!

– Asta-i acum! Şi dacă nu ne vom putea ridica în aer din cauza lipsei unor calcule precise?

– Ei zău! Dar nici nu doresc altceva!

– Se poate, domnule Kennedy! Domnul doctor vine îndată să ne ia.

– Nu voi merge!

– N-o să-i faceţi una ca asta.

– Ba am să i-o fac.

– Bine! spuse Joe, rîzînd. Vorbiţi aşa pentru că nu-i el aici, dar cînd o să vă spună direct: „Dick, trebuie să-ţi cunosc în mod exact greutatea", vă veţi supune, fără îndoială.

În această clipă, doctorul intră în cabinetul său de lucru, unde avea loc convorbirea şi îl privi pe Kennedy care nu se simţea în largul său.

– Dick, îi spuse, vino împreună cu Joe; trebuie să ştiu cît cîntăriţi fiecare.

– Dar...

– Poţi să rămîi cu pălăria în cap. Vino!

Şi Kennedy îl urmă.

Se duseră cu toţii la atelierul domnilor Mittchell, unde se pregătise unul din cîntarele acelea, zise „romane". Doctorul

trebuia neapărat să cunoască greutatea însoţitorilor săi, pentru a stabili echilibrul aerostatului. Aşa că-l puse pe Dick să se urce pe platforma cîntarului. Fără să i se împotrivească, acesta spuse cu jumătate de glas:

– Bine, bine! Asta nu ma obligă la nimic.

– O sută cincizeci şi trei de livre[1] ! constată doctorul, înscriind cifra în carnetul său.

– Sînt prea greu?

– Aş, de unde, domnule Kennedy! răspunse Joe. De altfel eu sînt uşor, aşa că se va compensa.

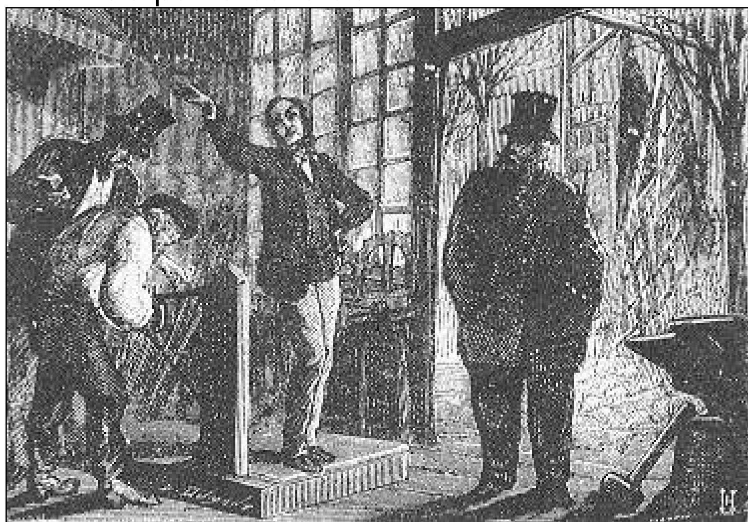
Şi Joe trecu plin de atîta entuziasm în locul vînătorului, încît, în grabă, fu gata să răstoarne cîntarul, luă poziţia în care el, Wellington, îl maimuţărea pe Ahile de la intrarea în Hyde-Park, şi arăta minunat chiar fără scut.

– O sută douăzeci de livre, înscrise doctorul.

– Ei, ei! făcu Joe cu un zîmbet de satisfacţie.

De ce zîmbea, nici el n-ar fi putut spune.

– Acum e rîndul meu, spuse Fergusson, înscriind în dreptul său o sută treizeci şi cinci de livre. Toţi trei, adăugă apoi, nu cîntărim mai mult de patru sute de livre.

– Domnule doctor, reluă Joe, dacă expediţia dumneavoastră ar cere-o, aş putea foarte bine să postesc, ca să slăbesc vreo douăzeci de livre.

– Nu-i nevoie, băiete, răspunse doctorul. Poţi să mănînci cît pofteşti: iată o jumătate de coroană, ca să te ospătezi şi să

---

[1] Livră - veche măsură de greutate, de aproximativ 1/2 kg.

bei după voia inimii.

Capitolul VII

Amănunte de geometrie. Calculul capacităţii balonului. Aerostatul dublu. Învelişul. Nacela. Aparatul misterios. Alimentele. Socoteala finală.

Doctorul Fergusson se ocupa de multă vreme cu amănuntele expediţiei sale. E de la sine înţeles că balonul, acest minunat vehicul sortit să-l transporte prin aer, era obiectul grijei lui permanente.

De la început, ca să nu dea prea mari dimensiuni aerostatului, se hotărî să-l umfle cu hidrogen, gaz de paisprezece ori şi jumătate mai uşor decît aerul şi mai uşor de produs; afară de asta, dăduse cele mai bune rezultate în experienţele cu aerostate.

După calcule foarte precise, doctorul găsise că obiectele indispensabile călătoriei, plus aparatul său, vor cîntări patru mii de livre, aşa încît trebuia să afle care era forţa ascendentă în stare să ridice această greutate, şi totodată să vadă ce capacitate avea să aibă balonul.

O greutate de patru mii de livre reprezintă o deplasare a spaţiului de patruzeci şi patru de mii opt sute patruzeci şi şapte de picioare cubi[1] ceea ce înseamnă că patruzeci şi patru de mii opt sute patruzeci şi şapte de picioare cubi de aer cîntăresc circa patru mii de livre.

Dînd balonului capacitatea de patruzeci şi patru de mii opt sute patruzeci şi şapte de picioare cubi şi umplîndu-l în loc de aer cu hidrogen, care este de paisprezece ori şi jumătate mai uşor, înseamnă că greutatea lui scade la două sute şaptezeci şi şase de livre, rezultînd o diferenţă de trei mii şapte sute douăzeci şi patru de livre. Tocmai diferenţa aceasta dintre greutatea gazului din interiorul balonului şi greutatea aerului înconjurător face cu putinţă înălţarea aerostatului.

Totuşi, dacă s-ar introduce în întregime cantitatea de gaz de care vorbim, balonul s-ar umple complet. Or, asta trebuie evitat, deoarece, pe măsură ce urcă în straturile mai puţin dense ale atmosferei, gazul din interior tinde să se dilate, ceea ce duce la ruperea învelişului; aşa că, de obicei, balonul se

[1] 1661 metri cubi. (Nota în textul francez.)

umflă pînă la două treimi din capacitatea lui.

Dar doctorul avea anumite proiecte, cunoscute numai de el, pe baza cărora se hotărî să umple aerostatul doar pe jumătate. De aceea, cum totuşi acesta trebuia să cuprindă patruzeci şi patru de mii opt sute patruzeci şi şapte de picioare cubi de hidrogen, fusese nevoit să-i dea o capacitate aproape dublă. Îl construise în formă ovală, care se ştie că este mai avantajoasă. Diametrul lui orizontal era de cincizeci de picioare, iar cel vertical de şaptezeci şi cinci[1]. În felul acesta obţinuse un sferoid a cărui capacitate se ridica pînă la cifra rotundă de nouăzeci de mii de picioare cubi.

Dacă ar fi putut întrebuinţa două baloane, şansele de izbîndă ar fi fost mai mari. Într-adevăr, în cazul cînd unul din ele s-ar fi defectat în aer, ar fi putut, aruncînd încărcătura, să-şi continue călătoria cu ajutorul celuilalt. Dar manevrarea a două aerostate e foarte grea deoarece trebuie să le dai amîndurora o forţă egală de ascensiune.

După chibzuială îndelungată, Fergusson reunise, datorită unui aranjament ingenios, în acest singur balon, foloasele a două baloane, fiind scutit de neajunsurile amintite. Pe scurt, construise două baloane de mărimi diferite închise unul în altul. Balonul exterior, care avea dimensiunile arătate mai sus, cuprindea un balon mult mai mic, de aceeaşi formă, al cărui diametru orizontal nu avea decît patruzeci şi cinci de picioare, iar diametrul vertical, şaizeci şi opt de picioare. Prin urmare, capacitatea balonului interior nu era decît de şaizeci şi şapte de mii de picioare cubi. El trebuia să plutească în gazul înconjurător. Între cele două baloane se afla b supapă care le îngăduia, la nevoie, să comunice între ele.

Acest aranjament prezenta avantajul că, pentru a coborî, se dădea drumul întîi gazului din primul balon.

Şi chiar dacă acesta ar fi trebuit să fie golit cu totul, cel mic rămînea neatins. Apoi se puteau descotorosi de învelişul exterior, ca de o greutate inutilă, iar al doilea aerostat, rămas singur, nu mai era expus capriciilor vîntului, aşa cum se întîmplă cu baloanele pe jumătate dezumflate.

---

[1] Accastă dimensiune nu are nimic extraordinar. Mongol fier construise la Lyon. În 1784. un aerostat a cărui capacitate era de 340.000 picioare cubi sau 20.000 metri cubi. care putea ridica o greutate de 20 tone, adică 20.000 kilograme. (Nota în textul francez.)

Mai mult: în caz de accident, cum ar fi fost de pildă vreo spărtură în învelişul balonului exterior, celălalt prezenta avantajul de a fi apărat.

Cele două aerostate erau construite din tafta dublă de Lyon, acoperită cu gutapercă. Combinaţia de gumă şi răşină dădea o impermeabilitate absolută. În acelaşi timp, nu putea fi atacată nici de acizi, nici de gaze. La polul superior al balonului, unde rezistenţa trebuia să fie mai mare, învelişul fusese dublat.

Acest înveliş putea păstra gazul un timp nelimitat. Nouă picioare pătrate de tafta cîntăreau o jumătate de livră. Dar suprafaţa balonului exterior fiind de circa nouăsprezece mii şase sute de picioare pătrate, învelişul său cîntărea şase sute cincizeci de livre. Învelişul celui de al doilea balon, avînd o suprafaţă de numai nouă mii două sute de picioare pătrate, nu cîntărea decît cinci sute zece livre. În total deci aerostatul atingea o mie o sută şaizeci de livre.

Plasa care susţinea nacela era făcută din frînghie de cînepă, foarte solidă. Cele două supape, al căror rol era asemănător aceluia al unei cîrme de vapor, fuseseră obiectul unor studii minuţioase.

Nacela, de formă circulară şi cu un diametru de cincisprezece picioare, era făcută din răchită, întărită cu o uşoară armătură de fier. Dedesubt avea resorturi elastice, care să amortizeze loviturile la aterizare. Greutatea ei, împreună cu aceea a plasei, nu depăşea două sute optzeci de livre. În afară de aceasta, doctorul mai pusese să i se construiască patru chesoane din tablă groasă de două linii[1] care erau legate între ele prin ţevi prevăzute cu robinete. Mai adăugă şi o serpentină cu un diametru cam de douăzeci şi patru de linii, care se termina prin două braţe de lungime neegală, primul măsurînd douăzeci şi cinci de picioare, iar celălalt numai cincisprezece picioare.

Chesoanele erau dispuse în nacelă în aşa fel încît să ocupe cît mai puţin spaţiu. Serpentina, care trebuia să fie adaptată mai tîrziu, fu împachetată separat, împreună cu o pilă electrică Bunsen, foarte puternică.

Aparatul fusese atît de ingenios combinat încît, împreună cu cele douăzeci şi cinci de galoane[2] de apă aflate într-un

---

[1] Linie - măsură veche franceză, egală cu 2.25 milimetri.

[2] Un galon - 4,5 litri.

rezervor special, nu cîntărea mai mult de şapte sute de livre.

Instrumentele destinate călătoriei constau din două barometre, două termometre, două busole, un sextant[1], două cronometre şi o lunetă cu care să se cerceteze obiectivele îndepărtate, aflate în afara drumului urmat de balon şi la care deci nu se putea ajunge. Observatorul din Greenwich se pusese la dispoziţia expediţiei, cu toate că doctorul nu-şi propusese să facă experienţe de fizică. El voia numai să-şi fixeze direcţia în care avea să plutească şi să determine poziţia rîurilor, munţilor şi a oraşelor principale.

Îşi mai pregătise trei ancore de fier care rezistaseră la proba de încercare, precum şi o scară de mătase, uşoară şi rezistentă, lungă de vreo cincizeci de picioare. Calculase de asemenea greutatea exactă a proviziilor, ce constau din ceai, cafea, biscuiţi, carne conservată şi un preparat din carne uscată care, într-un volum mic, cuprindea un număr mare de substanţe hrănitoare. În afară de o suficientă cantitate de rachiu, mai pregătise şi două rezervoare cu apă, cuprinzînd fiecare douăzeci şi două de galoane.

Alimentele trebuiau să fie consumate după o anumită regulă, încît greutatea ridicată de aerostat să se micşoreze treptat, echilibrul unui balon în atmosferă fiind foarte sensibil. Pierderea unei greutăţi, oricît de neînsemnate, poate să cauzeze o deplasare demnă de luat în seamă.

Doctorul nu uitase nici cortul care trebuia să acopere o parte din nacelă, nici păturile care alcătuiau singurul aşternut pentru călătorie, nici puştile vînătorului, cu proviziile de praf de puşcă şi gloanţe.

Iată rezultatele diferitelor sale calcule cu privire la încărcătura aerostatului:

Fergusson……………………………………………………………… 135 livre

Kennedy………………………………………………………………… 153 livre

Joe……………………………………………………………………… 120 livre

Greutatea primului balon…………………………………………

[1] Sextant - instrument cu care se măsoară înălţimea unghiulară a astrelor. deasupra orizontului, folosit' în navigaţie spre a se determina, pe baza unor calcule perfecte, poziţia unei nave.

650 livre

Greutatea balonului al doilea... 510 livre

Nacela şi plasa.. 280 livre

Ancore şi instrumente; Puşti şi pături; Cort, diverse materiale... 190 livre

Carne şi preparate de carne uscată; Biscuiţi, ceai; Cafea, rachiu... 386 livre

Apă... ...... 400 livre

Aparate... ...... 700 livre

Greutatea hidrogenului... ...... 276 livre

Lest pentru menţinerea echilibrului.............................. ...... 200 livre

Total 4.000 livre

Aceasta era socoteala celor patru mii de livre pe care doctorul îşi propunea să le ridice în aer. Pentru menţinerea echilibrului nu lua cu sine decît un lest de două sute de livre. „Numai pentru cazurile neprevăzute”, spunea el, căci, datorită aparatului său. spera să nu-l întrebuinţeze.

Capitolul VIII

Aerele lui Joe. Comandantul lui Résolute. Arsenalul lui Kennedy. Ultimele pregătiri. Masa de adio. Plecarea din 21 februarie. Şedinţele ştiinţifice ale doctorului. Duveyrier, Livingstone. Amănuntele călătoriei aeriene. Kennedy redus la tăcere.

Pe la 10 februarie, pregătirile se apropiau de sfîrşit; aerostatele, unul închis în celălalt, erau cu totul terminate. Fuseseră amîndouă supuse unei puternice presiuni de aer; încercarea dovedi rezistenţa lor şi în acelaşi timp gri ja cu care fuseseră construite.

Joe nu mai putea de bucurie. Alerga într-una din Greek street la atelierele domnilor Mittchell. totdeauna ocupat, dar vesel, mîndru că va participa la această călătorie şi dînd cu plăcere amănunte celor care nu-l întrebau despre ea. Cred chiar că vrednicul băiat cîştigase cîteva jumătăţi de coroană cu prezentarea aerostatului, cu explicarea ideilor şi planurilor doctorului, sau îngăduind unora să-l zărească pe acesta printr-o fereastră întredeschisă, ori anunţîndu-i cînd ieşea de acasă ca să-l poată vedea pe stradă.

Faptul nu trebuie să ne supere, deoarece avea oarecare drepturi să speculeze admiraţia şi curiozitatea contemporanilor săi.

La 16 februarie Résolute îşi aruncă ancora în faţa Greenwich-ului. Era un vas cu elice, de opt sute de tone, cu bune calităţi de plutire şi care fusese însărcinat să aprovizioneze ultima expediţie în regiunile polare a lui sir James Ross. Comandantul Pennet trecea drept un om foarte prietenos; el se interesa în mod deosebit de călătoria doctorului, pe care de altfel îl preţuia de multă vreme. Acest Pennet era mai mult un savant decît un militar, ceea ce nu-l împiedica însă să aibă la bord patru tunuri grele de marină. Ce-i drept, acestea nu făcuseră niciodată vreun rău cuiva, servind doar la producerea celor mai paşnice bubuituri din lume.

Cala vasului fusese pregătită pentru încărcarea aerostatului, care fu aşezat înăuntru cu multă băgare de seamă, în ziua de 18 februarie. Îl adăpostiră în fundul calei, spre a-l feri de accidente. Nacela şi accesoriile ei, ancorele, frînghiile, proviziile de alimente, rezervoarele de apă ce trebuiau umplute

la sosire, în sfîrşit, totul fu încărcat aşa cum trebuia, sub supravegherea lui Fergusson.

Se mai îmbarcară zece tone de acid sulfuric şi zece tone de fier vechi pentru producerea hidrogenului. Cantitatea era mai mare decît se cuvenea, pentru a face faţă eventualelor pierderi.

Instalaţia care producea gazul, compusă din vreo treizeci de butoiaşe, fu pusă cu multă grijă în fundul calei.

Pregătirile se terminară în seara zilei de 18 februarie.

Două cabine confortabile aşteptau pe doctor şi pe prietenul său Kennedy. Acesta din urmă, jurîndu-se într-una că nu va pleca, sosi pe bord cu un adevărat arsenal de vînătoare: două puşti excelente cu cîte două ţevi şi o carabină dintre cele mai bune de la fabrica Purdey

Moore şi Dickson din Edimburg. Cu o asemenea armă, vînătorul putea trimite cu uşurinţă de la două mii de paşi un glonte în ochiul unei capre sălbatice. Pentru împrejurări neprevăzute mai luase cu el şi două revolvere Colt, care trăgeau şase gloanţe unul după altul. Cutia cu praf de puşcă, sacul cu cartuşe, alicele şi gloanţele, în cantităţi îndestulătoare, nu depăşeau greutatea hotărîtă de doctor.

Cei trei călători se instalară pe bordul vasului în ziua de 19 februarie, primiţi cu onoruri de către căpitan şi ofiţeri. Doctorul păstra mereu o atitudine rezervată, preocupat numai şi numai de expediţia sa. Dick încerca să-şi ascundă emoţia, pe cînd Joe sărea în sus de bucurie, glumind şi rîzînd necontenit. El deveni imediat mucalitul echipajului, în mijlocul căruia i se păstrase un loc.

În ziua de 20 februarie, Societatea regală de geografie dădu un mare banchet de adio în onoarea doctorului Fergusson şi a lui Kennedy. Comandantul Pennet şi ofiţerii săi luară de asemeni parte la acest ospăţ însufleţit, care prilejui nenumărate toasturi măgulitoare. Se închină atît de mult în sănătatea comesenilor, încît ai fi zis că fiecare va avea asigurată o existenţă de centenar. Sir Francis M... prezida, cu o emoţie reţinută şi plină de demnitate.

Spre surprinderea sa, Dick Kennedy avu în mare măsură parte de aceste felicitări. După ce se bău pentru îndrăzneţul Fergusson, gloria Angliei, trebui să se bea şi pentru „nu mai puţin curajosul Kennedy, cutezătorul său tovarăş”. Dick se înroşi ca focul, ceea ce fu luat drept modestie, şi aplauzele se dublară făcîndu-l pe Dick să roşească şi mai mult. În timpul desertului sosi un mesaj din partea reginei care îi saluta pe cei doi călători şi le ura succes în încercarea lor. Acest fapt îi obligă la noi toasturi în cinstea „preagraţioasei sale maiestăţi.”

Comesenii se împrăştiară la miezul nopţii, după ce se despărţiră într-un chip mişcător, strîngîndu-şi mîinile cu căldură.

Bărcile vasului Résolute aşteptau la podul Westminster.

Comandantul luă loc într-una din ele, însoţit de pasagerii şi ofiţerii săi, şi curentul Tamisei îi duse repede spre Greenwich.

La ora unu, pe bord dormeau toţi.

A doua zi, 21 februarie, la ora trei dimineaţa, cuptoarele duduiau. La ora cinci, Résolute ridică ancora şi, împinsă de elice, se îndreptă cu viteză spre gurile Tamisei.

Nu mai e nevoie să spunem că toate convorbirile de pe bord se refereau numai şi numai la expediţia doctorului Fergusson. Fie că-l vedeai, fie că-l auzeai, doctorul îţi inspira o încredere atît de mare, încît foarte curînd nimeni, în afară de scoţian, nu se mai îndoia de succesul călătoriei.

În timpul drumului, în orele libere, doctorul ţinea corpului ofiţeresc un adevărat curs de geografie. Tinerii ofiţeri se interesau amănunţit de descoperirile făcute în Africa în ultimii patruzeci de ani. Fergusson le povesti despre explorările lui Barth, Burton, Speke, Grant, le zugrăvi ţinutul asaltat acum din toate părţile de investigaţiile ştiinţifice.

În nord, tînărul Duveyrier explora Sahara şi aducea ia Paris pe şefii tuaregi. Se pregăteau, datorită sugestiei guvernului francez, două expediţii care, coborînd din nord şi îndreptîndu-se spre apus, trebuiau să se încrucişeze. La sud, neobositul Livingstone înainta mereu spre Ecuator şi, din martie 1862, pătrundea, în tovărăşia lui Mackensie în susul rîului Rovoonia. Cu siguranţă că secolul al XIX-lea n-avea să treacă fără ca Africa să-şi fi dezvăluit tainele, ascunse de şase mii de ani.

Interesul auditorilor crescu şi mai mult cînd doctorul le povesti amănuntele pregătirilor sale de călătorie.

Voiră să-i verifice calculele şi el luă bucuros parte la discuţie.

Mai toţi se mirau de cantitatea relativ mică de alimente pe care şi-o luase şeful expediţiei. Într-o zi, unul din ofiţeri îi ceru doctorului lămuriri în această privinţă.

– Vă surprinde? întrebă Fergusson.

– Fără îndoială.

– Dar ce durată presupuneţi că va avea călătoria mea? Luni întregi? E o mare greşeală. Dacă s-ar prelungi, am fi pierduţi; nu ne-am mai întoarce niciodată. Trebuie să ştiţi că nu sînt mai mult de trei mii cinci sute, să spunem patru mii de mile de la Zanzibar pînă la coasta Senegalului. Or, străbătînd cîte două sute patruzeci de mile în douăsprezece ore, ceea ce nu este nici măcar viteza trenurilor noastre, ne-ar ajunge şapte zile ca să traversăm Africa.

– Dar atunci n-aţi putea vedea nimic, n-aţi putea face nici observaţii geografice, nici cerceta ţinutul cu de-amănuntul.

– Dar, răspunse doctorul, dacă-mi stăpînesc balonul, dacă mă urc şi cobor după voinţă, mă voi putea opri oricînd şi oriunde mi se va părea potrivit, mai ales cînd voi fi ameninţat să fiu tîrît de curenţi prea violenţi.

– Şi desigur că-i veţi întîlni, spuse comandantul Pennet. Unele uragane fac mai mult de două sute patruzeci de mile pe oră.

– Vedeţi? replică doctorul, cu o asemenea viteză s-ar

putea traversa Africa în douăsprezece ore. În zori am pleca de la Zanzibar, iar seara am merge la culcare la Saint-Louis.

– Dar, întrebă un ofiţer, poate înainta un balon cu o asemenea viteză?

– Asta s-a mai văzut, răspunse Fergusson.

– Şi a rezistat?

– Perfect. Era pe vremea încoronării lui Napoleon, în 1804. Aeronautul Garnerin lansă din Paris, la ora unsprezece seara, un balon care purta următoarea inscripţie în litere de aur: „Paris, 25 Brumar, anul XIII, încoronarea împăratului de către S.S. Pius VII”. A doua zi dimineaţa la ora cinci, locuitorii Romei vedeau planînd balonul pe deasupra Vaticanului, străbătînd cîmpia romană şi căzînd în lacul Braceiano. Aşa că, domnilor, un balon poate rezista unor asemenea viteze.

– Un balon, da, dar un om? îndrăzni să spună Kennedy.

– Desigur că şi un om! Căci un balon este totdeauna nemişcat în raport cu aerul care-l înconjoară; nu el merge, ci masa de aer. Dacă ai aprinde o lumînare în nacelă, flacăra ei n-ar pîlpîi. Un aeronaut, care s-ar fi ridicat cu balonul lui Garnerin, n-ar fi avut de suferit în nici un caz de pe urma acestei viteze. De altfel, eu nu ţin să experimentez o asemenea viteză şi dacă mă voi putea agăţa în timpul nopţii de vreun arbore sau de vreun accident al terenului, o voi face fără îndoială. Tocmai de aceea, luăm cu noi provizii pentru două luni şi, pe deasupra, nimic nu-l va putea împiedica pe îndemînaticul nostru vînător să ne aducă vînat din abundenţă, atunci cînd vom coborî.

– Ah, domnule Kennedy, ce minunate isprăvi o să faceţi acolo! spuse un tînăr elev de marină, privindu-l cu invidie pe scoţian.

– Fără să mai ţinem seamă, urmă altul, că plăcerea va fi dublată de o mare glorie.

– Domnilor, răspunse vînătorul... sînt foarte măgulit... de complimentele dumneavoastră... dar nu am pentru ce să le primesc...

– Cum? se auzi din toate părţile. Ai de gînd să nu pleci?

– Nu voi pleca.

– Nu-l vei însoţi pe doctorul Fergusson?

– Nu numai că nu-l voi însoţi, dar nu mă găsesc aci decît pentru a-l opri în ultimul moment.

Toate privirile se îndreptară spre doctor.

– Nu-l luaţi în seamă, răspunse acesta liniştit. E o problemă pe care nu trebuie s-o discutaţi cu el. De fapt, el ştie foarte bine că va merge.

– Pe sfintul Patrick! strigă Kennedy, iau ca martor...

– Nu mai lua pe nimeni ca martor, prietene Dick. Eşti măsurat şi cîntărit, şi tu şi praful tău de puşcă, şi puştile şi gloanţele, aşa că să nu mai vorbim despre asta.

Şi într-adevăr, din ziua aceea pînă la sosirea lor la Zanzibar, Dick nu mai deschise gura, nu mai vorbi nici despre călătorie, nici despre altceva. Pur şi simplu, tăcu.

Capitolul IX

Ocolul Capului Bunei Speranţe. Puntea din faţă. Cursuri de cosmografie predate de profesorul Joe. Despre dirijarea baloanelor. Despre cercetarea curenţilor atmosferici. Evrica!

Résolute luneca repede spre Capul Bunei Speranţe. Timpul se menţinea frumos, cu toate că marea devenise mai agitata.

La 30 martie, după douăzeci şi şapte de zile de la plecarea din Londra, muntele Table se profila la orizont; oraşul Cap, aşezat la poalele unui amfiteatru de coline, putu fi zărit cu lunetele marine, şi curînd Résolute aruncă ancora în port. Dar comandantul nu poposi acolo decît pentru a lua cărbuni; treaba dură o zi. A doua zi, vasul mergea spre sud, pentru a ocoli capul meridional al Africei şi a intra în canalul Mozambic.

Joe nu era la prima sa călătorie pe mare. Nu trecu mult şi se simţi pe bord ca la el acasă. Toată lumea îl iubea pentru sinceritatea şi buna sa dispoziţie. O mare parte din celebritatea doctorului se răsfrîngea şi asupra lui.

Oamenii din echipaj îl ascultau ca pe un oracol, şi la urma urmei nu se înşela nici el mai mult ca oricare alt oracol.

În timp ce Fergusson îşi continua expunerea în cercul ofiţerilor, Joe trona pe puntea din faţă a vasului şi făcea istorie în felul său, după un procedeau întrebuinţat de altfel de cei mai mari istorici ai timpurilor.

Se discuta, bineînţeles, despre călătorii aeriene. Joe întîmpina greutăţi în a convinge spiritele îndărătnice să accepte o asemenea experienţă, dar odată acceptată, imaginaţia marinarilor, stimulată de născocirile lui Joe, nu mai cunoştea margini.

Strălucitul povestitor îşi convinsese auditoriul că după această călătorie vor mai face altele. Călătoria de acum nu era decît începutul unei lungi serii de acţiuni supraomeneşti.

– Vedeţi voi, dragii mei, după ce ai ustat acest fel de călătorie nu te mai poţi lipsi de ea, iar la viitoarea noastră expediţie, în loc să mergem orizontal, vom merge drept în sus, urcînd fără încetare.

– Ei drăcie! Pînă-n lună? făcu unul dintre ascultători, uimit.

– Pînă-n lună!? ripostă Joe. Nu, pe legea mea, aşa ceva e prea obişnuit! Toată lumea poate ajunge în lună. De altfel, acolo nu este apă şi trebuie să iei cu tine provizii enorme, iar dacă ţii să respiri, trebuie să iei chiar şi aer în sticluţe.

– Ei! Dar dacă găseşti acolo rachiu? întrebă un marinar, mare iubitor de băutură.

– Să lăsăm asta, băiete. Nu-i vorba de lună; ne vom plimba printre stelele acelea frumoase, pe planetele acelea încîntătoare, despre care mi-a vorbit de atîtea ori doctorul Fergusson. Aşa că vom începe prin a vizita Saturnul...

– Acela care are un inel? întrebă un subofiţer de administraţie.

– Da, un inel de căsătorie. Numai că nu se ştie ce s-a făcut cu nevastă-sa!

– Cum, o să mergeţi chiar aşa de sus? glăsui un elev marinar, înmărmurit. Atunci doctorul tău este dracul în persoană!

– Dracul? E prea bun ca să fie drac.

– Dar după Saturn? întrebă unul dintre ascultătorii cei mai nerăbdători.

– După Saturn? Vom vizita Jupiter, un ţinut ciudat, ştiţi, unde zilele au numai nouă ore şi jumătate - e bine acolo pentru leneşi - şi unde un an durează cît doisprezece ani, ceea ce este avantajos pentru cei care nu mai au de trăit decît şase luni; li se mai prelungeşte viaţa!

– Doisprezece ani? stărui elevul de marină.

– Da, micuţule, aşa că dacă te-ai fi născut acolo, maică-ta te-ar mai alăpta şi astăzi, iar bătrînul de colo, care merge pe-al cincizecilea an, ar fi un copilaş de patru ani şi jumătate.

– De necrezut! exclamă elevul de marină.

– Este adevărul adevărat! făcu Joe cu convingere. Dar ce vreţi? Cînd continui să lîncezeşti în lumea asta, nu înveţi nimic, rămîi neştiutor ca un porc de mare. Veniţi puţin în Jupiter şi o să vedeţi! Dar trebuie să te ţii bine acolo, căci Jupiter are sateliţi nu prea comozi.

Oamenii rîdeau, dar îl credeau numai pe jumătate. Le vorbea despre Neptun, unde marinarii sînt bine primiţi şi de Marte, unde militarii ocupă un loc de frunte, ceea ce pînă la urmă devine plictisitor. Cît despre Mercur, nesuferită lume trăieşte acolo! Numai hoţi şi negustori, care se aseamănă atît de bine între ei, încît e greu să-i deosebeşti pe unii de ceilalţi. Şi, în sfîrşit, le zugrăvi un tablou al lui Venus, cu adevărat încîntător.

– Iar cînd ne vom întoarce din expediţie, spuse binevoitorul povestitor, vom fi decoraţi cu Crucea Sudului, care străluceşte sus la cheutoarea lui Dumnezeu.

– Şi-o vei cîştiga pe bună dreptate! spuseră marinarii.

Aşa treceau, în convorbiri vesele, serile lungi pe puntea din faţă, în vreme ce expunerile instructive ale doctorului îşi urmau cursul.

Se vorbea într-o zi despre dirijarea baloanelor şi Fergusson fu rugat să-şi spună părerea în această privinţă.

– Nu cred, spunea el, că s-ar putea ajunge să se conducă

baloanele. Cunosc toate sistemele încercate sau propuse; nici unul n-a izbutit, nici unul nu poate fi pus în practică. E de la sine înţeles că am fost obligat să mă ocup de această chestiune care are atîta importanţă pentru mine, dar n-am putut-o rezolva cu mijloacele puse la îndemînă de mecanica actuală. Ar trebui să se descopere un motor cu o putere nemaipomenită, atît de uşor cît nu vă puteţi închipui, şi încă nici atunci nu ar putea învinge unii curenţi mai repezi. De altfel, pînă acum s-a încercat să se dirijeze mai curînd nacela decît balonul, ceea ce e o greşeală.

– Totuşi, i se răspunse, este o mare asemănare între un aerostat şi o corabie care poate fi dirijată după voinţă.

– Ba nu! răspunse Fergusson. Se aseamănă foarte puţin, sau de loc. Aerul este mult mai puţin dens decît apa în care corabia nu se scufundă decît în parte, în vreme ce aerostatul pluteşte cu totul în atmosferă şi rămîne nemişcat faţă de mediul înconjurător.

– Credeţi atunci că ştiinţa aerostaticei şi-a spus ultimul cuvînt?

– Nici pomeneală! Trebuie căutat altceva. De pildă, dacă un balon nu poate fi dirijat, măcar să fie menţinut în curenţii atmosferici prielnici. Pe măsură ce urci, ei devin mai uniformi şi au o direcţie statornică; nu mai sînt tulburaţi de văile şi de munţii care brăzdează suprafaţa globului. Ştiţi doar că aceasta e cauza principală a schimbării vînturilor şi a inegalităţii forţei lor. Or, după determinarea acestor cauze, balonul nu va avea decît să se plaseze în zona curenţilor care-i convin.

– Dar atunci, reluă comandantul Pennet, ca să te menţii în zona acestor curenţi va trebui să urci sau să cobori într-una; iată adevărata greutate, scumpul meu doctor!

– Şi de ce, scumpul meu comandant?

– Să ne înţelegem: socotesc că asta ar fi o greutate şi o piedică pentru călătoriile de lungă durată, dar nu pentru simplele plimbări aeriene.

– Şi motivul, vă rog?

– Pentru că nu urci decît cu condiţia să arunci lestul, nu cobori decît pierzînd gazul. Cu aceste manevre îţi epuizezi repede proviziile de gaz şi încărcătura.

– Scumpul meu Pennet, aci e toată problema. Asta-i singura^ greutate pe care ştiinţa trebuie să caute s-o învingă. Nu-i vorba de a dirija baloanele, ci de a le face să coboare fără

să dea drumul la gazul care reprezintă puterea, sîngele şi sufletul lor, dacă se poate spune astfel.

– Ai dreptate, dragă doctore, dar problema n-a fost încă dezlegată; mijlocul nu a fost încă găsit pînă acum.

– Iartă-mă, dar a fost găsit.

– De cine?

– De mine.

– De dumneata?

– E de la sine înţeles că altminteri n-aş fi riscat traversarea Africei în balon. După douăzeci şi patru de ore, n-aş mai fi avut nici un pic de hidrogen!...

– Dar nu ai pomenit nimic despre asta în Anglia!

– Nu. Nu ţineam să stîrnesc o discuţie publică. Nu mi-ar fi fost de nici un folos. Am făcut în taină experienţe pregătitoare şi am fost mulţumit, aşa că nu aveam nevoie să aflu mai mult.

– Ei bine, dragul meu Fergusson, te putem întreba care-ţi este taina?

– Iat-o, domnilor! Sistemul meu e foarte simplu...

Atenţia auditoriului era cit se poate de încordată.

Doctorul îşi expuse invenţia în felul următor:

Capitolul X

Încercări anterioare. Cele cinci chesoane ale doctorului. Arzătorul cu hidrogen şi oxigen. Caloriferul. Sistemul de manevrare. Succes sigur.

„S-a încercat adeseori, domnilor, urcarea sau coborîrea după voinţă, fără să se piardă balastul sau gazul unui balon. Un francez care se ocupă cu aeronautica, domnul Meunier, a vrut să realizeze aceasta comprimînd gazul într-un recipient interior. Un belgian, domnul doctor van Hecke, a încercat să obţină, cu ajutorul unor aripi şi al unor lopăţele, o forţă verticală, care însă a fost neîndestulătoare în majoritatea cazurilor. Rezultatele practice obţinute prin aceste diferite mijloace nu sînt demne de luat în seamă.

M-am hotărît să atac problema fără ocol. Mai întîi, am înlăturat cu totul lestul, rămînînd să-l întrebuinţez numai în caz de forţă majoră, cum ar fi de pildă defectarea aparatului meu, sau nevoia de a mă ridica într-o clipă, ca să mă feresc de vreun obstacol neprevăzut.

Sistemul meu de urcare şi coborîre constă numai în dilatarea sau contractarea gazului închis în interiorul aerostatului, prin modificarea temperaturii lui. Iată cum ajung la acest rezultat:

Aţi văzut îmbarcîndu-se, o dată cu nacela, mai multe vase a căror întrebuinţare vă este necunoscută. Sînt cinci vase. Primul poate cuprinde aproximativ douăzeci şi cinci de galoane de apă, la care, pentru a fi mai bună conducătoare de electricitate, adaug cîteva picături de acid sulfuric. Această apă poate fi descompusă cu ajutorul unei puternice pile Bunsen. Apa, după cum ştiţi, se compune din două părţi hidrogen şi o parte oxigen.

Acesta din urmă, sub acţiunea curentului electric, se adună la polul pozitiv al pilei, de unde trece în al doilea vas. Al treilea vas, aşezat deasupra acestuia şi avînd o capacitate dublă, primeşte hidrogenul, care se adună la polul negativ.

Două robinete, unul cu un debit dublu faţă de celălalt, fac să comunice aceste din urmă două vase cu al patrulea, care se numeşte vasul de amestec. Aci se amestecă cele două gaze

provenite din descompunerea apei. Capacitatea acestui vas este de patruzeci şi unu de picioare cubi[1]. În partea lui superioară se află o ţeavă de platină, prevăzută cu un robinet.

Cred c-aţi înţeles, domnilor: aparatul pe care vi-l descriu este pur şi simplu un arzător de oxigen şi hidrogen, a cărui căldură o întrece pe aceea a cuptoarelor obişnuite.

Odată lămuriţi asupra acestei prime părţi, trec la a doua parte a aparatului:

Dedesubtul balonului meu, care este închis ermetic, ies două ţevi, la mică depărtare una de alta. Una atinge straturile superioare ale gazului, pe cînd cealaltă, mai scurtă, porneşte din mijlocul celor inferioare. Aceste ţevi sînt prevăzute din loc în loc cu articulaţii puternice de cauciuc, care le îngăduie să se adapteze oscilaţiilor aerostatului.

Amîndouă coboară pînă în nacelă, unde intră într-un vas de fier, de formă cilindrică, numit vas de încălzire. Acest vas este închis la cele două capete cu capace puternice, făcute din acelaşi metal.

Ţeava care porneşte din partea inferioară a balonului pătrunde în vasul de încălzire prin capacul de jos şi ia forma unei serpentine care, ridicîndu-se întocmai ca ghiventurile unui şurub, ajunge aproape pînă sus. Înainte de a ieşi de aici, străbate fundul unei piese conice cu baza concavă, ca o jumătată de sferă, cu gura îndreptată în jos. Ieşind din vasul de încălzire, ţeava merge, după cum v-am spus, pînă în straturile superioare ale balonului.

Piesa concavă de care vorbeam este de platină, ca să nu se topească sub acţiunea arzătorului, căci robinetul acestuia este aşezat pe fundul vasului de fier, la mijlocul serpentinei, şi flacăra poate atinge uşor bolta piesei concave.

Dumneavoastră ştiţi, domnilor, ce este un calorifer din acelea destinate să încălzească apartamentele şi ştiţi cum funcţionează. Aerul este împins în nişte conducte care străbat un cuptor, şi astfel ajunge în apartament cu o temperatură mai ridicată. Or, ceea ce v-am descris eu, nu este, la drept vorbind, decît un calorifer[2].

Într-adevăr, ce se va întîmpla? Odată arzătorul aprins,

---

[1] Un metru şi cincizeci centimetri cubi. (Nota în textul francez.)

[2] Aici e vorba, desigur, nu de un calorifer în accepţiunea actuală a cuvîntului, ci de un sistem de încălzire prin aer condiţionat.

hidrogenul din serpentină se încălzeşte şi urcă repede pe ţeava care-l duce în partea superioară a aerostatului.

La baza serpentinei făcîndu-se vid, gazul din partea inferioară a balonului este atras în vasul de încălzire, de unde va căuta să se ducă în sus; se stabileşte astfel, în ţevi şi în serpentină, un foarte puternic curent de gaz, care iese din balon şi se întoarce necontenit, încălzindu-se fără încetare.

Or, gazele îşi măresc de patru sute optzeci de ori volumul la fiecare grad de căldură. Aşa că, ridicînd temperatura cu 18°[1], hidrogenul din aerostat se va dilata cu 18 X 480, sau cu o mie şase sute paisprezece picioare cubi[2] şi va deplasa deci o mie şase sute paisprezece picioare cubi de aer mai mult, ceea ce-i va mări forţa de ascensiune cu o sută şaizeci de livre, corespunzătoare aruncării unei cantităţi egale de încărcătură. Dacă măresc temperatura cu 180°[3], gazul se dilată cu 180 X 480; în cazul acesta, va deplasa şaisprezece mii şapte sute patruzeci de picioare cubi mai mult şi forţa sa ascendentă va creşte cu o mie şase sute de livre.

Înţelegeţi, domnilor, că pot să obţin uşor diferenţe de echilibru considerabile. Volumul aerostatului a fost calculat în aşa fel încît, atunci cind e umplut pe jumătate deplasează o cantitate de aer absolut egală cu greutatea învelişului, gazului şi a nacelei încărcate cu călători şi cu toate accesoriile. Cînd este umplut pînă la acest punct, stă în aer, în echilibru; nici nu urcă, nici nu coboară.

Ca să urc, ridic gazul la o temperatură superioară, cu ajutorul arzătorului meu; prin acest exces de căldură se obţine o presiune mai mare, care umflă mai mult balonul şi acesta urcă în măsura în care fac să se dilate hidrogenul.

Coborîrea se face, bineînţeles, moderînd flacăra arzătorului şi lăsînd temperatura să scadă. Aşa că urcarea va fi, în general, mult mai rapidă decît coborîrea. Ceea ce este de altminteri foarte avantajos, deoarece n-am niciodată interesul să cobor repede, ci, dimpotrivă, tocmai printr-o urcare foarte rapidă să pot evita obstacolele. Pericolele sînt jos, nu sus.

De altfel, după cum v-am spus, am o anumită cantitate de

---

[1] 18° Fahrenheit - 10°Celsius. Gazele îşi măresc de 1/267 ori volumul la un grad Celsius. (Nota în textul f rancez.)

[2] Circa şaizeci şi doi metri cubi. (Nota în textul francez.)

[3] 100° Celsius.

balast, care-mi îngăduie să mă urc şi mai repede, dacă e necesar. Supapa, aşezată în partea superioară a balonului, nu mai are alt rol decît acela al unei supape de siguranţă. Balonul îşi păstrează mereu aceeaşi încărcătură de hidrogen. Schimbările de temperatură, pe care le provoc în masa de gaz închis, au numai scopul de a face să urc sau să cobor.

Acum, domnilor, ca amănunt practic, mai adaug următoarele: arderea hidrogenului şi a oxigenului în vasul de încălzire produce vapori de apă. Aşa că am înzestrat acest vas, la partea lui superioară, cu un tub de degajare, prevăzut cu o supapă, care se deschide la o presiune de cel puţin două atmosfere; prin urmare, de îndată ce a atins această presiune, aburul iese afară de la sine.

Iată acum cifre exacte:

Douăzeci şi cinci de galoane de apă descompuse în elementele componente dau două sute de livre de oxigen şi douăzeci şi cinci de livre de hidrogen. Aceasta înseamnă, la presiunea atmosferică, o mie opt sute nouăzeci de picioare cubi[1] din primul şi trei mii şapte sute optzeci de picioare cubi[2] din cel de al doilea, în total cinci mii şase sute şaptezeci de picioare cubi[3] de amestec.

Or, robinetul arzătorului meu, deschis complet, dă drumul la douăzeci şi şapte de picioare cubi[4] pe oră, producînd o flacără de cel puţin şase ori mai puternică decît o lampă de iluminat din cele mai mari.

Pentru a mă menţine la o înălţime potrivită, nu voi arde în medie mai mult de nouă picioare cubi[5] pe oră.

Cele douăzeci şi cinci de galoane de apă ale mele reprezintă, deci, şase sute treizeci de ore de navigaţie aeriană, sau ceva mai mult de douăzeci şi şapte de zile.

Dar deoarece pot coborî cînd vreau şi-mi pot reînnoi provizia de apă pe drum, călătoria mea poate dura oricît. Asta este taina, domnilor. Este simplă şi, ca orice lucru simplu, nu se poate să nu reuşească. Dilatarea şi contractarea gazului din aerostat - iată sistemul meu, care nu are nevoie nici de aripi

[1] Şaptezeci de metri cubi de oxigen. (Nota în textul francez.)
[2] O sută patruzeci de metri cubi de hidrogen. (Nota în textul francez.)
[3] Două sute zece metri cubi. (Nota în textul francez.)
[4] Un metru cub. (Nota în textul francez.)
[5] O treime de metru cub. (Nota în textul franccz.)

supărătoare, nici de vreun motor. Un calorifer cu care să realizez schimbările de temperatură şi un arzător pentru a-l încălzi, nu este nici incomod, nici greu. Prin urmare, cred că am întrunit toate condiţiile serioase pentru a izbîndi.”

Cu aceste cuvinte, doctorul Fergusson îşi încheie lămuririle şi fu aplaudat cu căldură de toată lumea. Nu i se putea face nici o obiecţie; totul fusese prevăzut şi rezolvat.

– Totuşi, spuse comandantul, încercarea e primejdioasă.

– Ce însemnătate are asta, răspunse doctorul, simplu, din moment ce se poate pune în practică?

Capitolul XI

Sosirea la Zanzibar. Consulul englez. Locuitorii nu văd cu ochi buni călatoria cu aerostatul. Făcătorii de ploaie. Umflarea balonului. Plecarea din 18 aprilie. Ultimul adio. Victoria.

Un vînt mereu prielnic grăbise mersul vasului Résolute spre locul de destinaţie. Navigaţia în canalul Mozambicului fu neobişnuit de liniştită. Traversarea maritimă prevestea şi o bună traversare aeriană. Cu toţii aşteptau nerăbdători clipa sosirii şi voiau să dea o mînă de ajutor la ultima revizuire a pregătirilor doctorului

Fergusson. În sfîrşit, vasul se apropie de localitatea Zanzibar, situată pe insula cu acelaşi nume, şi în ziua de 15 aprilie, la ora unsprezece dimineaţa, aruncă ancora în port.

Insula Zanzibar, stăpînită de imamul[1] din Mascate, aliat al Franţei şi al Angliei, este cu siguranţă una din cele mai frumoase colonii. În port vin numeroase corăbii din ţinuturile învecinate.

De coasta africană o desparte numai un canal, care în partea cea mai lată nu depăşeşte treizeci de mile.

Pe insulă se face un comerţ intens cu cauciuc, fildeş, dar mai ales cu „lemn de abanos”[2], deoarece Zanzibarul este un mare tîrg de sclavi. Traficul se întinde de altminteri pe toată coasta orientală a Africei, pînă sub latitudinile Nilului. Domnul G. Lejean a văzut făcîndu-se aici comerţ cu sclavi, chiar de către vase cu pavilion francez.

De îndată ce vasul Résolute aruncă ancora, consulul englez al Zanzibarului veni pe bord să se pună la dispoziţia doctorului, ale cărui proiecte le urmărise în ziarele europene timp de o lună de zile.

Pînă acum făcuse parte din tabăra cea mare a neîncrezătorilor.

– Mă îndoiam, spuse el, întinzîndu-i mîna lui Samuel Fergusson, acum însă nu mă mai îndoiesc.

Îşi puse locuinţa la dispoziţia doctorului, a lui Dick Kennedy şi, bineînţeles, a bravului Joe.

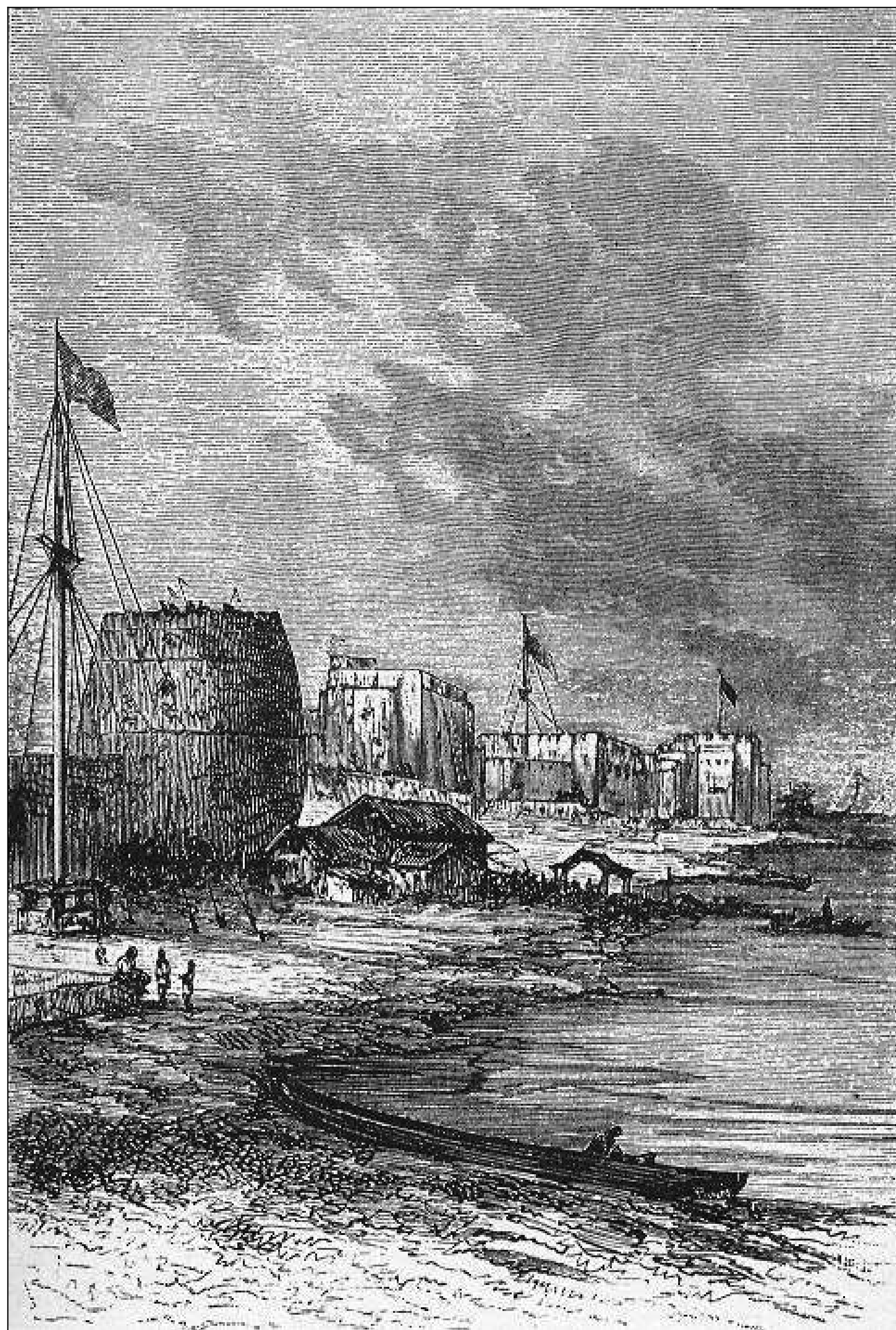
---

[1] Imam - preot la mahomedani.

[2] Comerţ eu „lemn de abanos” - expresie prin care se înţelegea comerţul cu sclavi negri.

Prin bunăvoinţa lui, doctorul putu să citească diferite scrisori, pe care consulul le primise din partea căpitanului Speke. Acesta, împreună cu însoţitorii săi, suferise îngrozitor din cauza timpului rău şi a foamei, chiar înainte de a ajunge în ţinutul Ugogo. Înaintau foarte greu şi nu credeau că vor mai putea trimite aşa de curînd ştiri.

– Iată primejdii şi lipsuri pe care noi vom şti să le evităm, spuse doctorul.

Bagajele celor trei călători fură transportate în casa consulului. Între timp se făceau pregătiri pentru debarcarea

balonului pe plaja din Zanzibar. În apropierea catargului de semnalizare se afla un turn uriaş, care putea fi un adăpost sigur împotriva vîntului de răsărit. Această construcţie, semănînd cu un butoi aşezat vertical, pe lîngă care butia din Heidelberg ar fi părut un simplu butoiaş, era o fortificaţie, pe a cărei platformă vegheau beluci înarmaţi cu suliţe, un soi de păzitori trîndavi şi gălăgioşi.

Dar iată că o dată cu debarcarea aerostatului, consulul fu avertizat că populaţia insulei se va răzvrăti. Nimic nu-i mai primejdios decît o pasiune fanatică. Ştirea sosirii unui străin, care avea de gînd să se ridice în aer, îi îndîrji pe băştinaşi. Negrii, mult mai întărîtaţi decît arabii, văzură în acest proiect intenţii duşmănoase religiei lor. Îşi închipuiau că se pregătea ceva împotriva soarelui şi a lunei, aştrii veneraţi de populaţia africana, astfel că se hotărîră să se opună expediţiei nelegiuite.

Consulul, pus în gardă, se sfătui cu doctorul Fergusson şi cu comandantul Pennet. Acesta nu voia să se lase intimidat de ameninţări, dar prietenul său îl potoli:

– Cu siguranţă că vom ieşi învingători; înşişi păzitorii imamului ne vor da la nevoie o mînă de ajutor.

Dar, dragul meu comandant, un accident poate avea loc cinci saptamini în balon pe neaşteptate; un atac prin surprindere ar putea pricinui balonului un rău de nereparat şi călătoria ar fi compromisă cu siguranţă; aşa că trebuie să lucrăm cu mare băgare de seamă.

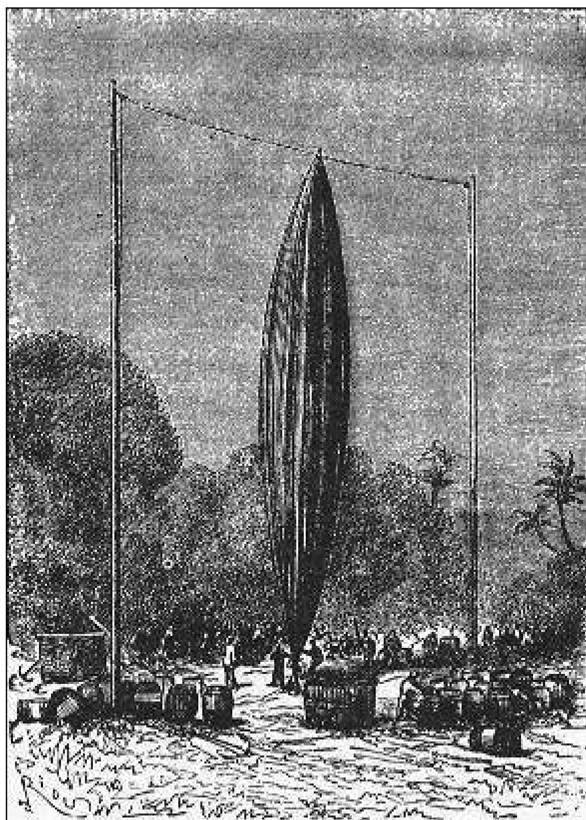
– Dar ce e de făcut? Dacă debarcăm pe coasta Africei, vom întîmpina aceleaşi greutăţi! Ce-i de făcut?

– E foarte simplu, interveni consulul. Priviţi insulele acelea, de dincolo de port. Debarcaţi aerostatul pe una din ele, înconjuraţi-vă cu o gardă de marinari şi nu veţi mai avea nici un risc.

– Perfect! încuviinţă doctorul. Aşa vom fi la largul nostru, pentru a ne desăvîrşi pregătirile.

Comandantul fu de acord cu acest sfat.

Résolute se apropie de insula Kumbeni. În cursul dimineţii de 16 aprilie, balonul fu pus în siguranţă, în mijlocul unei poieni înconjurate de pădure deasă.

Au înfipt în pămînt doi stîlpi, înalţi de cîte optzeci de picioare, la o distanţă potrivită unul în faţa celuilalt. Un sistem de macarale, fixate în partea de sus a stîlpilor, îngăduia ca aerostatul dezumflat să fie înălţat cu ajutorul unui cablu transversal. Balonul interior fiind prins de vîrful celui exterior, putea fi ridicat o dată cu el.

Ţevile pentru introducerea hidrogenului au fost fixate la orificiile de umflare, aflate la baza fiecărui balon.

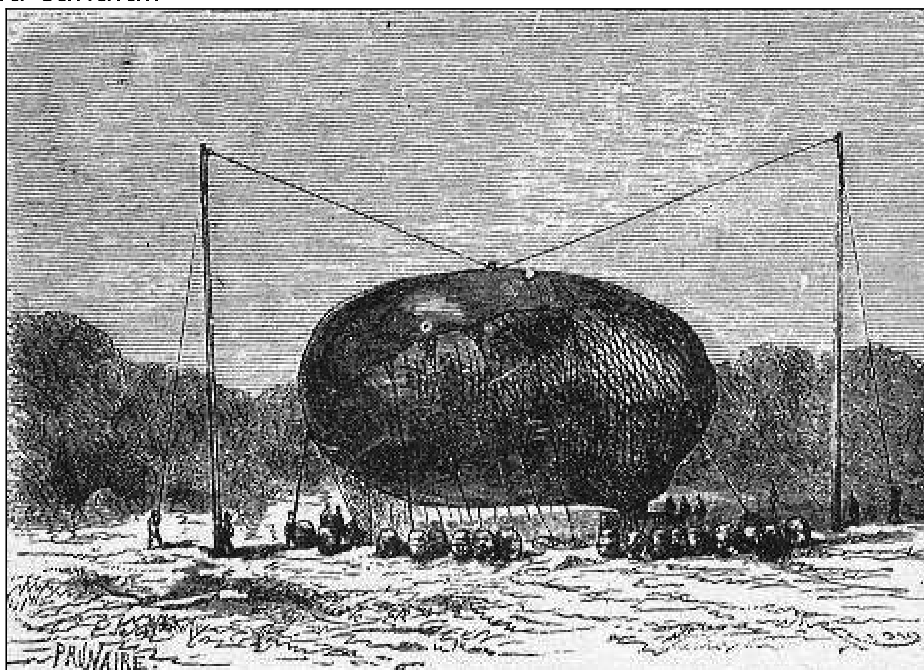
În ziua de 17 fu pusă în stare de funcţiune instalaţia de produs gaze. Aceasta era formată din treizeci de butoaie, în care, prin amestecul fierului vechi şi al acidului sulfuric cu o mare cantitate de apă, lua naştere hidrogenul. Gazul obţinut astfel se aduna într-un rezervor central încăpător, după ce în trecere era curăţat, iar de acolo se ducea în cele două aerostate prin ţevile respective. În felul acesta, în amîndouă baloanele intra o cantitate de gaz perfect determinată.

Pentru această operaţie urma să se întrebuinţeze o mie opt sute şaptezeci de galoane de acid sulfuric, şaisprezece mii

cincizeci de livre de fier[1] şi nouă sute şaizeci şi şase de galoane de apă.

Operaţia începu în noaptea următoare, spre ora trei dimineaţa, şi durǎ aproape opt ore. A doua zi, aerostatul, acoperit de plasa sa, se legăna graţios deasupra nacelei, de marginile căreia atîrnau o mulţime de saci plini cu pămînt, cu scopul de a o ţine pe sol. Aparatul de dilatare fu urcat cu mare grijă la locul lui, şi ţevile care ieşeau din aerostat fură adaptate vasului cilindric.

Ancorele, frînghiile, instrumentele, pledurile de călătorie, cortul, alimentele, armele, urmau să ia şi ele în nacelă locul ce le era destinat. Provizia de apă se aduse de la Zanzibar. Cele două sute de livre de încărcătură fură repartizate în cincizeci de saci, aşezaţi pe fundul nacelei, dar la îndemîna călătorilor. Pregătirile se terminară pe la ora cinci seara. În jurul insulei vegheau neîncetat santinele, iar bărcile vasului Résolute brăzdau canalul.

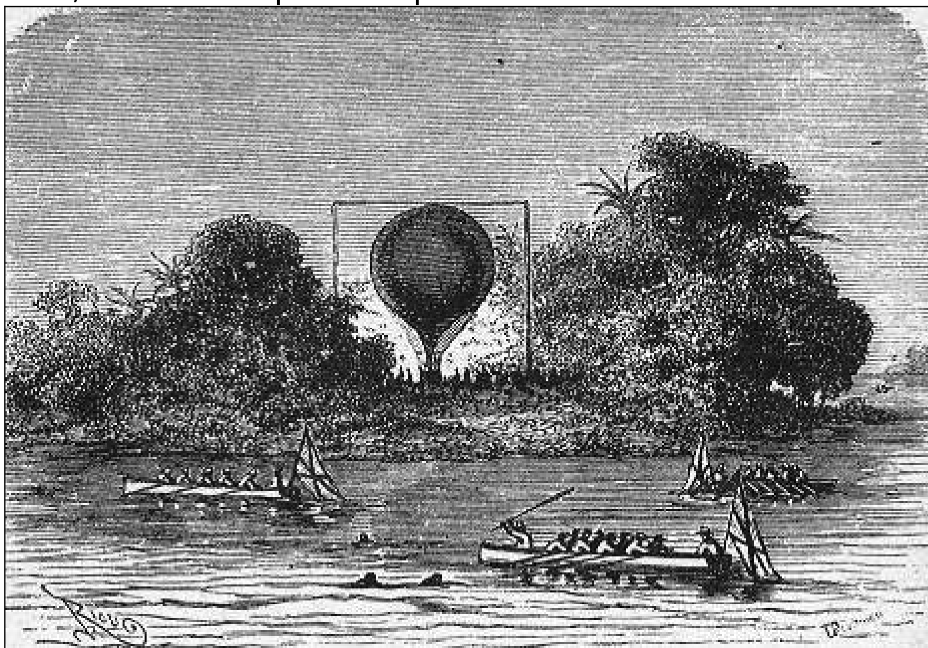

Negrii continuau să-şi arate mînia prin strigăte, strîmbături şi sărituri. Vrăjitorii se agitau printre grupurile înfuriate, aţîţîndu-le; cîţiva fanatici încercară să ajungă la insulă înot, dar fură îndepărtaţi cu uşurinţă.

---

[1] Mai mult de opt tone de fier. (Nota în textul francez.)

Atunci începură cu farmece şi descîntece. Făcătorii de ploaie, care pretindeau că puteau comanda norilor, chemară în ajutor uraganele şi torentele de grindină. Pentru aceasta, după ce culeseră frunze din toate soiurile de copaci, le puseră să fiarbă pe un foc potrivit; apoi sacrificară un berbec, înfigîndu-i în inimă un ac lung. Dar, tn ciuda ceremoniilor lor, cerul rămînea senin, astfel că se aleseră numai cu berbecul mort şi cu strîmbăturile lor zadarnice. Ca urmare, se dedară unor orgii furioase, îmbătîndu-se cu „tembo”, o băutură foarte tare, preparată din suc de cocos şi cu o bere peste măsură de ameţitoare, numită „togwa”. Cîntecele lor, nu prea melodioase, dar ritmice, continuară pînă noaptea tîrziu.

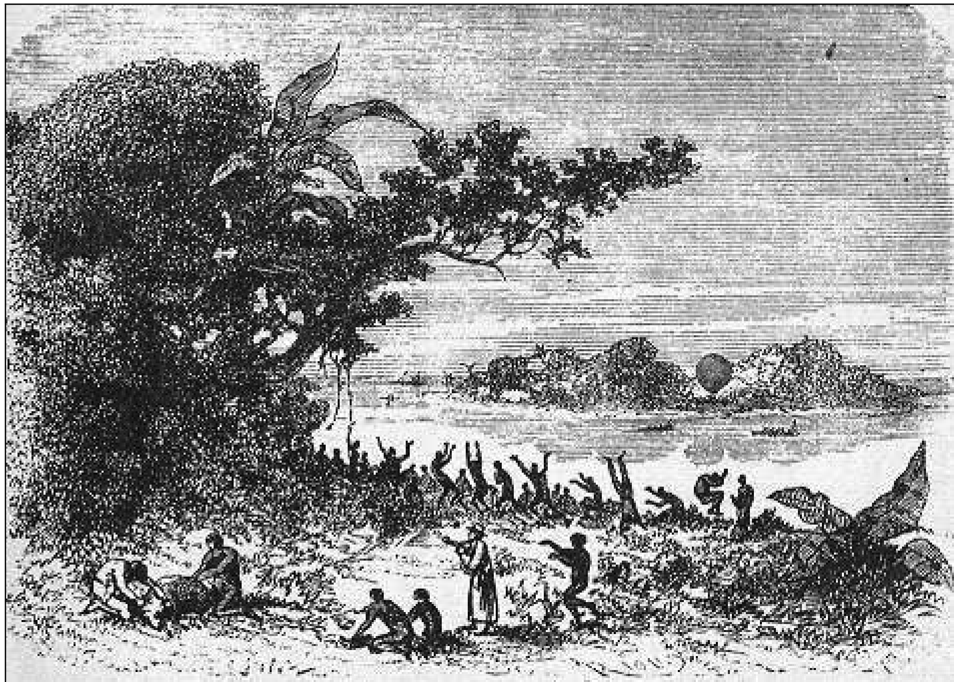
Un ultim ospăţ îi reuni pe călători spre ora şase seara, la masa comandantului şi a ofiţerilor. Kennedy, pe care nimeni nu-l mai întreba nimic, murmura cuvinte de neînţeles, fără să-l piardă din ochi pe dqctorul Fergusson.

Ospăţul fu însă trist. Apropierea clipei supreme le inspira tuturora gînduri grele. Ce le rezervă soarta îndrăzneţilor călători? Se vor mai găsi ei vreodată în mijlocul prietenilor, vor mai reveni oare la căminul lor? Dacă vor rămîne fără mijloace de transport, ce se va întîmpla cu ei printre populaţiile sălbatice, în ţinuturile neexplorate, sau în mi jlocul imenselor pustietăţi? Aceste gînduri, ţinute departe pînă atunci, începură să le

frămînte imaginaţia, aţîţînd-o peste măsură. Doctorul Fergusson, mereu calm, mereu nepăsător, vorbea ba de una, ba de alta. Dar degeaba încerca să risipească tristeţea molipsitoare a comesenilor, căci nu izbutea.

Deoarece se temeau de oarecare demonstraţii potrivnice. doctorul şi însoţitorii săi se culcară pe bordul vasului Résolute.

La ora şase dimineaţa părăsiră cabinele şi se îndreptară spre insula Kumbeni.

Balonul se legăna uşor în adierea vîntului de răsărit.

Sacii cu pămînt fură înlocuiţi cu douăzeci de marinari, care apucară zdravăn de frînghii. Comandantul Pennet şi ofiţerii săi erau prezenţi la această plecare solemnă.

În clipa aceea, Kennedy se îndreptă cu paşi siguri spre doctor, îi luă mîna şi-i spuse:

– Aşadar, Samuel, e sigur că pleci?

– Foarte sigur, dragul meu Dick.

– Recunoşti că am făcut tot ce-am putut ca să împiedic călătoria?

– Totul.

– Atunci conştiinţa mi-e împăcată din acest punct de vedere şi te însoţesc.

– Eram sigur! răspunse doctorul, a cărui faţă trăda o vie

emoţie.

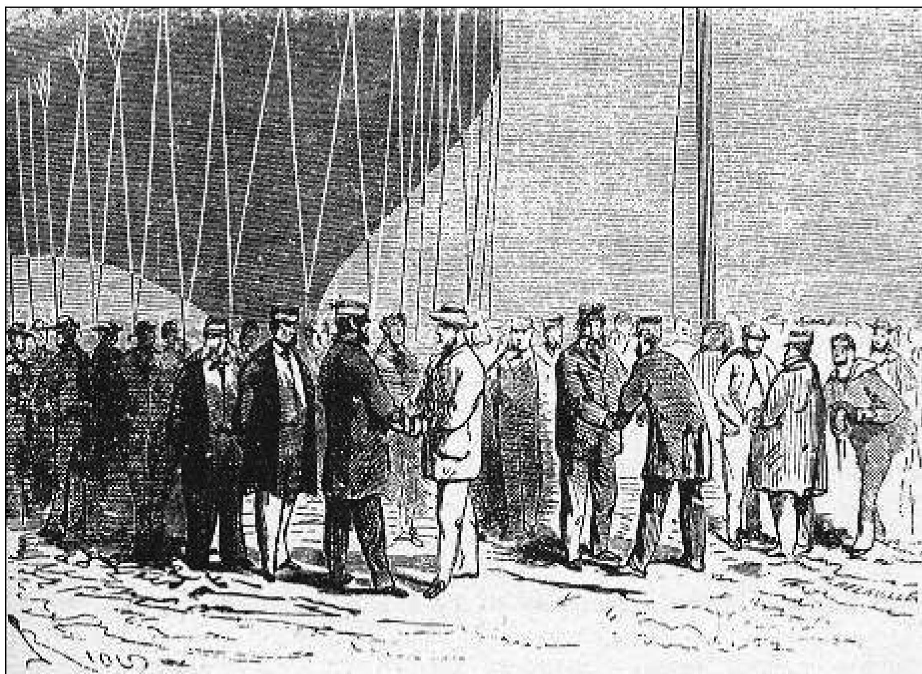
Clipa despărţirii sosi. Comandantul şi ofiţerii săi îmbrăţişară din toată inima pe curajoşii lor prieteni, inclusiv pe vrednicul Joe, care era mîndru şi bucuros. Fiecare din cei de faţă voia să dea mîna cu doctorul Fergusson.

La ora nouă, cei trei tovarăşi de drum se suiră în nacelă; doctorul aprinse arzătorul şi potrivi flacăra în aşa fel ca să producă o căldură rapidă. Balonul, care-şi păstra pe pămînt un echilibru desăvîrşit, după cîteva minute se ridică. Marinarii începură să fileze frînghiile care ţineau balonul şi acesta se înălţă cam la douăzeci de picioare deasupra pămîntului. Doctorul stătea în picioare, între cei doi tovarăşi ai săi.

– Prieteni, strigă el descoperindu-se, să dăm navei noastre aeriene un nume care să-i aducă noroc. S-o botezăm Victoria.

Un „ura” puternic răsună în mijlocul insulei.

În clipa aceea, forţa de ascensiune a aerostatului crescu uimitor de mult.

Fergusson, Kennedy şi Joe adresară un ultim adio prietenilor lor.

– Daţi drumul! strigă doctorul.

Şi Victoria se ridică repede în aer, în timp ce tunurile grele de marină ale vasului Résolute bubuiau în cinstea ei.

Capitolul XII

Traversarea strîmtorii. Mrima. Părerile lui Dick şi propunerile lui Joe. Reţetă de cafea. Uzaramo. Nefericitul Maizan. Muntele Duthumi. Hărţile doctorului. O noapte pe un Nopal.

Aerul era limpede şi vîntul sufla potrivit. Victoria urcă aproape perpendicular pînă la înălţimea de o mie cinci sute de picioare, indicată de coloana barometrică printr-o presiune de aproximativ cincizeci de milimetri.

La această înălţime, un curent mai puternic împinse balonul spre sud-vest. Un spectacol măreţ se desfăşura înaintea ochilor celor trei călători!

Insula Zanzibar se vedea în întregime şi, datorită culorii ei mai închise, se distingea ca pe o vastă planisferă. Cîmpurile luau înfăţişarea unor mostre de ţesături în diferite culori; pădurile şi crîngurile apăreau ca nişte pete verzi. Locuitorii insulei parcă erau pitici.

Încetul cu încetul, uralele şi strigătele se stinseră în aer; numai bubuiturile tunurilor făceau să vibreze partea inferioară a aerostatului.

– Ce frumos e! strigă Joe, rupînd primul liniştea ce domnea în nacelă.

Nu i se răspunse. Doctorul era ocupat cu observarea variaţiilor barometrice şi luarea de note referitoare la diferite amănunte ale ascensiunii.

Kennedy nu se mai sătura privind vasta panoramă.

Razele fierbinţi ale soarelui ajutau funcţionarea încălzitorului, astfel că presiunea gazului crescu mai mult şi Victoria atinse repede înălţimea de două mii cinci sute de picioare. Résolute părea o simplă barcă, iar coasta de vest a Africei apărea ca un întins chenar de spumă.

– Nu spuneţi nimic? întrebă Joe.

– Privim, răspunse doctorul, îndreptîndu-şi luneta spre continent.

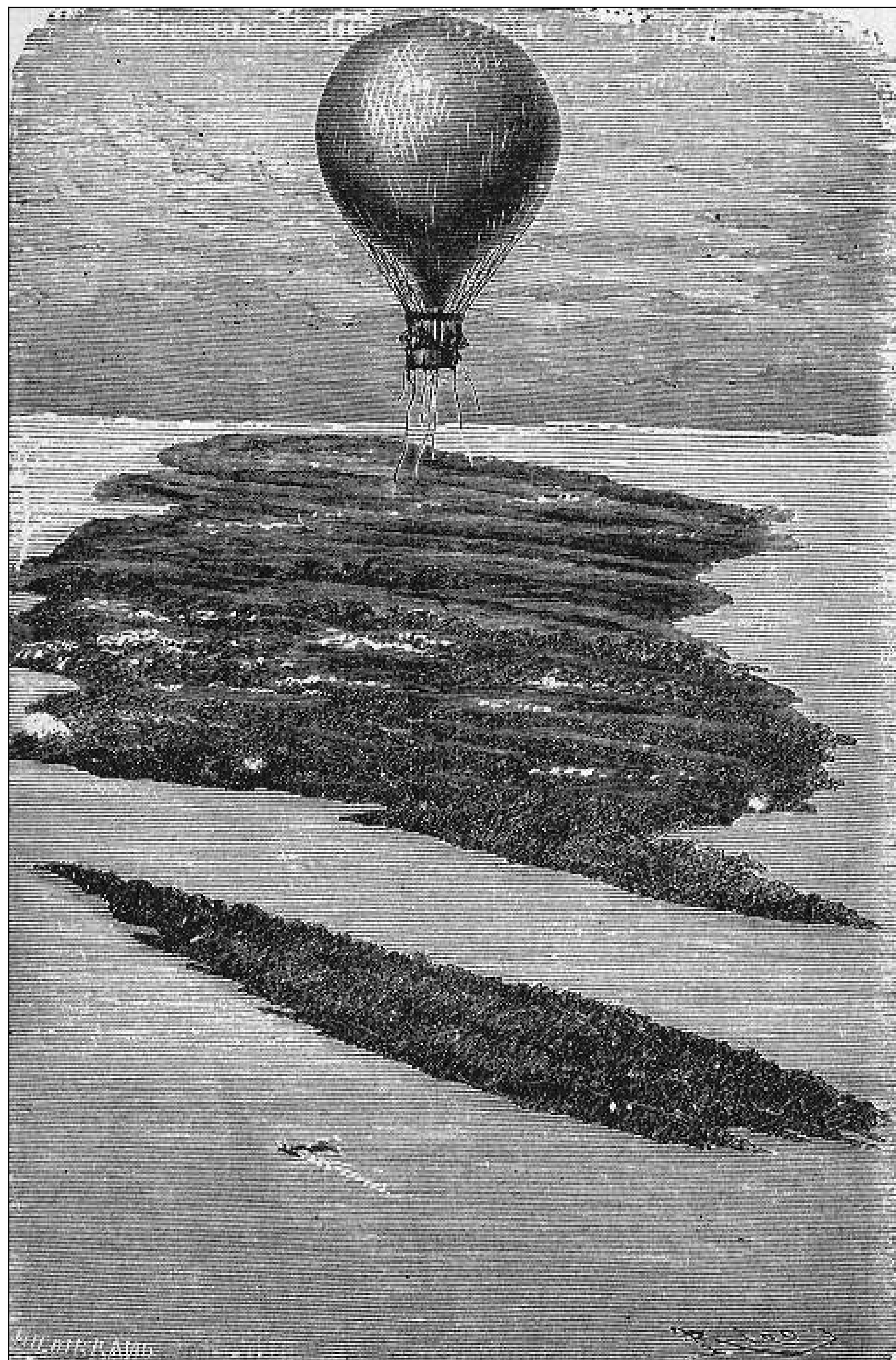
– Cît despre mine, eu simt nevoia să vorbesc.

– N-ai decît, Joe. Vorbeşte cît îţi place.

Joe scoase un şir apreciabil de sunete onomatopeice. Exclamaţiile sale nu mai conteneau.

În timpul traversării canalului, doctorul socoti nimerit să rămînă la aceeaşi înălţime; putea observa coasta pe o întindere mult mai mare. Între timp îşi arunca regulat privirea pe termometrul şi barometrul atîrnat în interiorul cortului întredeschis. Un al doilea barometru, aşezat în afară, trebuia să-i servească noaptea în orele de veghe.

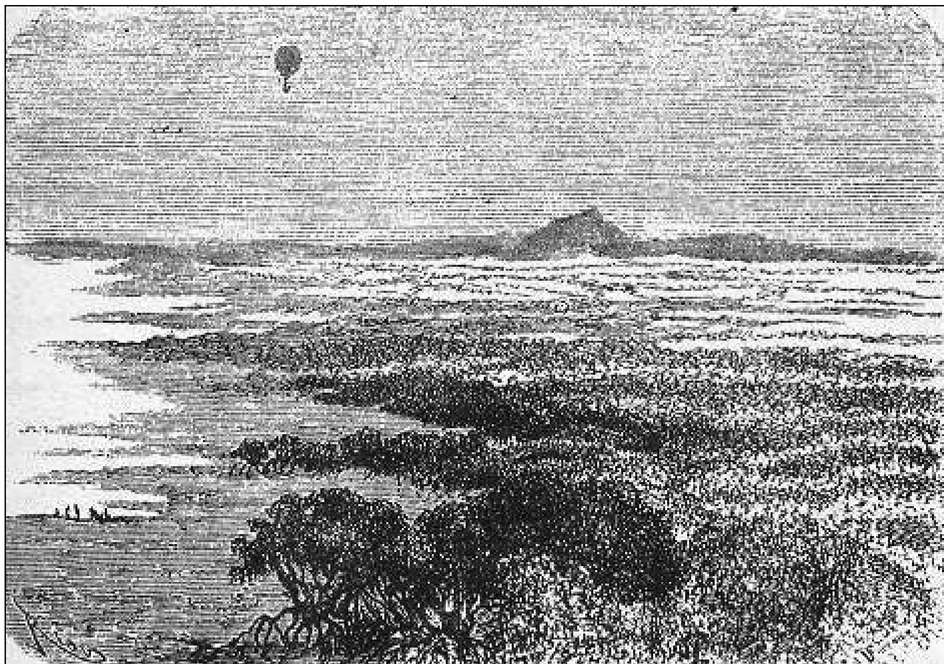
După două ore, Victoria, împinsă de vînt cu o viteză de peste opt mile, se apropia de coastă. Doctorul se hotărî să micşoreze înălţimea. Reduse flacăra arzătorului şi îndată balonul coborî la trei sujte de picioare.

Se găseau deasupra acelei părţi de pe coasta orientală a

Africei care poartă numele de Mrima. Şiruri de manglieni[1] îi apărau ţărmurile; refluxul lăsa să li se zărească rădăcinile groase, roase de apele Oceanului Indian. Dunele, care formau o linie de-a lungul ţărmului, se întindeau pînă la orizont. Spre nord-vest se ridica piscul muntelui Nguru.

Victoria trecu prin apropierea unei aşezări omeneşti, pe care doctorul o recunoscu după hartă ca fiind satul Kaole. Întreaga populaţie, adunată laolaltă, scotea urlete de furie şi de teamă. Dar zadarnic aruncară săgeţi spre monstrul aerian care se legăna maiestuos în aer; acesta rămase neatins de furia lor neputincioasă.

Vîntul bătea acum spre sud, dar pe doctor nu-l mai nelinişti de loc direcţia aceasta; ea îi îngăduia, dimpotrivă, să urmeze calea arătată de căpitanii Burton şi Speke.

În sfîrşit, Kennedy deveni tot atît de vorbăreţ ca şi Joe; schimbau între ei fraze admirative:

– Diligenţele sînt un fleac! spuse unul.

– Vapoarele nu fac două parale! adăugă celălalt.

– Căile ferate nu-s bune de nimic! ripostă Kennedy. Cu trenul traversezi ţările fără să le vezi!

– Cu balonul se schimbă socoteala! reluă Joe. Nici nu

---

[1] Manglien - arbore răşinos şi aromatic, creşte mai ales în India.

simţim că mergem şi natura se osteneşte singură, să se desfăşoare înaintea ochilor noştri!

– Ce spectacol! Ce minune! Ce extaz! Un vis într-un hamac!

– Ce-ar fi dacă am dejuna? întrebă Joe, căruia aerul îi făcuse poftă de mîncare.

– Asta-i o idee, băiete!

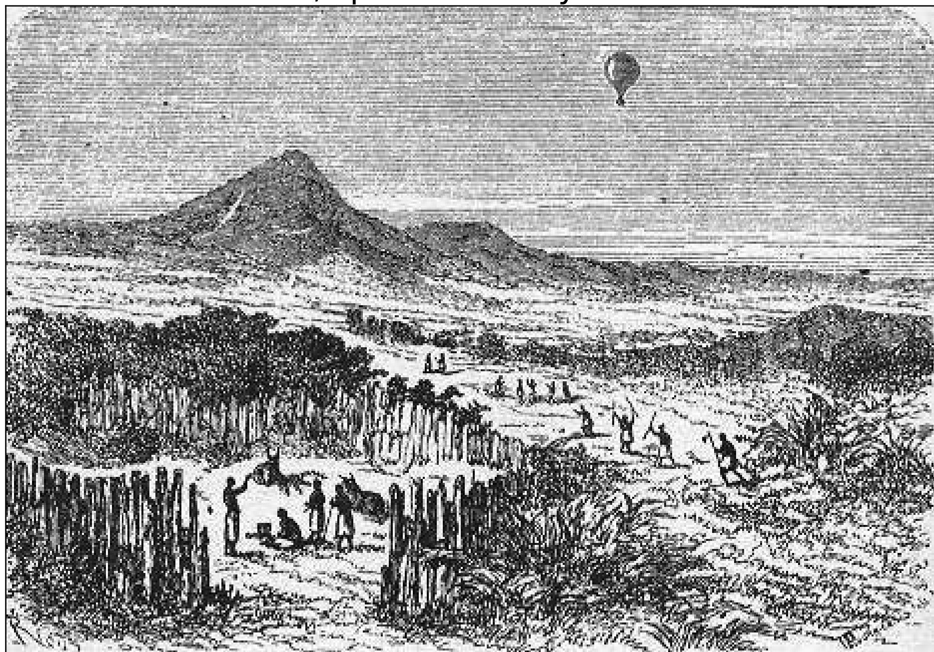
– Oh! pregătirea dejunului nu va lua mult timp. Biscuiţi şi carne conservată.

– Şi cafea la discreţie, adăugă doctorul. Îţi dau voie să iei puţină căldură de la arzătorul meu; are mai multă decît îi trebuie, şi în felul acesta nu ne vom teme nici de incendiu.

– Ar fi îngrozitor! răspunse Kennedy. Parcă am avea deasupra noastră o cutie cu praf de puşcă.

– Nu-i chiar aşa, răspunse Fergusson. Dacă hidrogenul totuşi s-ar aprinde, s-ar consuma încetul cu încetul şi am coborî pe pămînt, ceea ce e drept că nu ne-ar conveni; dar nu te teme, aerostatul nostru este închis ermetic.

– Atunci să mîncăm, spuse Kennedy.

– Poftiţi, domnilor! glăsui Joe. iar eu, ospătîndu-mă odată cu dumneavoastră, voi face în acelaşi timp o cafea. despre care îmi veţi spune apoi cum v-a plăcut.

– Este adevărat, confirmă doctorul, că printre alte mii de

virtuţi, Joe are un talent deosebit în pregătirea acestei delicioase băuturi. O face dintr-un amestec al cărui secret n-a vrut să mi-l dezvăluie niciodată.

– Ei bine, domnule, deoarece sîntem în plin aer, pot să vă încredinţez reţefa mea. Este pur şi simplu un amestec din părţi egale de moca, burbon şi rionunez.

Peste cîteva clipe servi băutura în trei ceşti aburinde şi astfel încheiară un dejun substanţial, întregit de buna lor dispoziţie.

Regiunea se deosebea printr-o mare fertilitate. Sub bolta de verdeaţă se vedeau cărări înguste şi întortocheate. Balonul trecea pe deasupra unor lanuri de porumb şi orz, în plină dezvoltare. Ici şi colo se vedeau cîmpii imense de orez, plantele distingîndu-se limpede, cu tulpinile lor drepte şi cu florile de culoarea purpurei.

În alte locuri se zăreau capre şi oi, închise în nişte cuşti mari, ridicate pe pari, desigur ca'să fie apărate de leoparzi.

Ţipetele şi manifestările de uimire la vederea Victoriei se repetară în mai multe sate şi doctorul Fergusson se menţinea cu prudenţă la o înălţime potrivită, ca să nu poată fi nimerit de săgeţi. Locuitorii, strînşi în jurul colibelor lor îngrămădite unele în altele, îi urmăreau mult timp pe călători cu blesteme zadarnice.

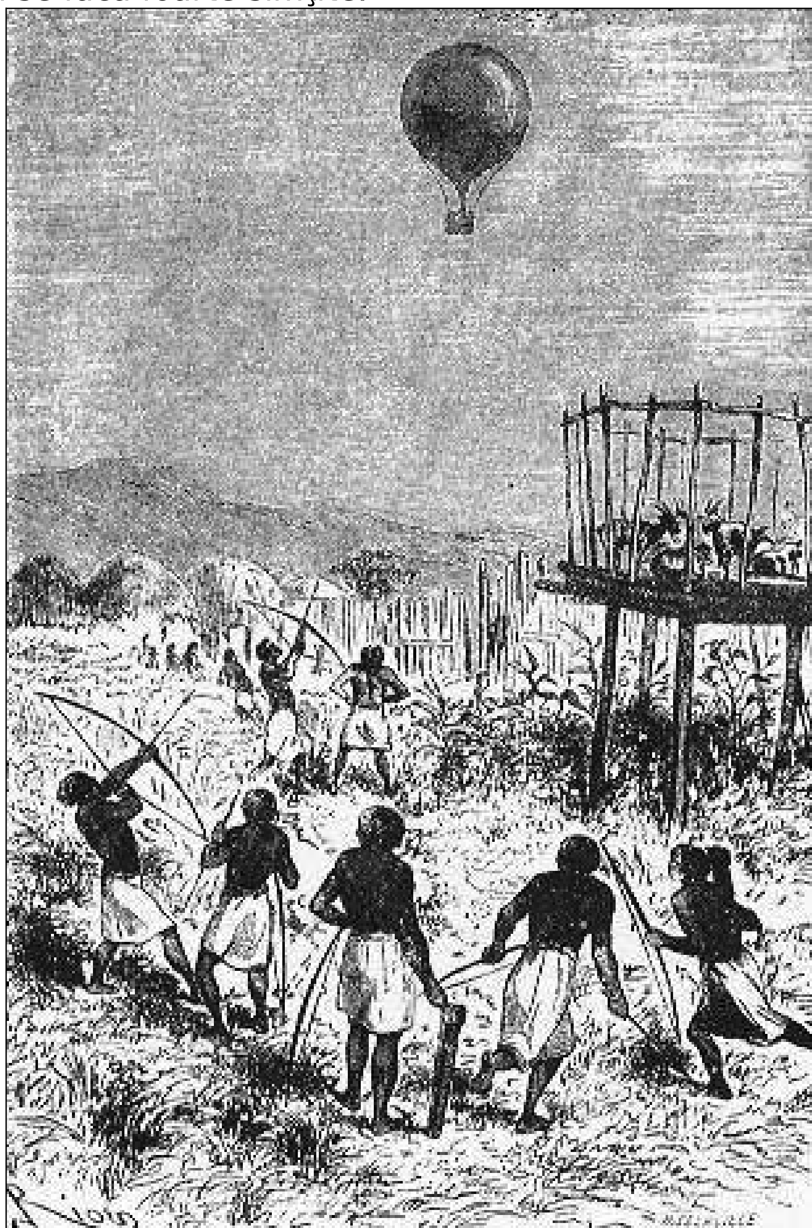
La amiază, privind harta, doctorul socoti că se găseau deasupra ţării Uzaramo.

Ţinutul era plin de cocotieri, bumbac şi de un soi de arbori care dau fructe asemănătoare pepenelui. Pe deasupra lor. Victoria părea că zburdă jucăuşă. Deoarece era vorba de Africa, lui Joe toată această vegetaţie i se părea foarte firească. Kennedy zărea iepuri şi prepeliţe, care păreau că nu aşteaptă decît un glonţ, dar, ţinînd seama de neputinţa de a aduna vînatul, vînâtoarea nu ar fi însemnat decît risipă de praf de puşcă.

Mergînd cu o viteză de douăsprezece mile pe oră, aeronautii ajunseră curînd deasupra satului TundA, la 38°20' longitudine.

– În locul acesta, spuse doctorul, Burton şi Speke au fost straşnic scuturaţi de friguri, încît la un moment dat au crezut că expediţia le era primejduită. Dar asta nu a fost tot, căci îndată ce s-au îndepărtat puţin de coastă, oboseala şi lipsurile au

început să se facă foarte simţite.

Într-adevăr, în acest ţinut, malaria bîntuie necontenit. Doctorul fu chiar nevoit să se urce mai sus, ca să scape de miasmele pămîntului umed, ale cărui emanaţii erau răscolite de un soare arzător. Pe alocuri se zărea o caravană odihnindu-se într-un „kraal”, aşteptînd răcoarea serii ca să poată porni din nou la drum. Erau locuri întinse, înconjurate de garduri de

mărăcini şi de desişuri, în care traficanţii se apără nu numai de fiare, ci şi de triburile prădalnice ale ţinutului.

La vederea Victoriei, indigenii fugeau risipindu-se.

Kennedy ar fi dorit să-i privească mai de aproape, dar Samuel se împotrivi categoric:

– Şefii sînt înarmaţi cu flinte, spuse el, şi balonul nostru ar fi o ţintă prea uşoară pentru un glonţ.

– Oare o gaură de glonţ ne-ar pricinui prăbuşirea? întrebă Joe.

– Nu imediat, dar curînd această gaură s-ar transforma într-o ruptură mare, prin care s-ar scurge tot hidrogenul.

– În cazul acesta, trebuie să ne ţinem la o distanţă respectabilă. Oare ce gîndesc ei văzîndu-ne plutind astfel în aer? Sînt sigur că au poftă să ne adore.

– N-au decît să ne adore, dar de la distanţă, remarcă doctorul. Uite, ţinutul îşi schimbă înfăţişarea. Satele sînt mai rare, manglienii nu se mai văd; la această latitudine. vegetaţia dispare. Solul devine accidentat şi indică apropierea munţilor.

– Într-adevăr, spuse Kennedy, mi se pare că văd în partea aceea cîteva înălţimi.

– Spre vest e lanţul munţilor Urizara; cred că acela e muntele Duthumi, în spatele căruia nădăjduiesc să ne adăpostim, ca să petrecem noaptea. Voi mări flacăra arzătorului. Sîntem obligaţi să ne menţinem la o înălţime de cinci pînă la şase sute de picioare.

– Straşnică idee aţi avut, domnule! spuse Joe. Operaţia nu este nici grea şi nici obositoare; întorci un robinet şi gata.

– Iată-ne mai la largul nostru, spuse vînătorul după ce balonul se mai ridicase. Strălucirea soarelui în nisipul roşcat devenea de nesuportat.

– Ce arbori minunaţi! strigă Joe. Nu e nevoie nici de o duzină ca să faci o pădure.

– Sînt baobabi, răspunse doctorul Fergusson. Ia uitaţi-vă, se vede unul al cărui trunchi are o circumferinţă de vreo sută de picioare. Poate că tocmai aici, sub acest copac a pierit Maizan în 1845, căci ne aflăm deasupra satului Deje la Mhora unde s-a aventurat fără însoţitori. A fost prins de căpetenia acestui ţinut, legat de baobab, şi negrul acesta sălbatic i-a tăiat încetul cu încetul venele, în timp ce se cînta un cîntec războinic. Apoi i-a tăiat gîtul, s-a oprit să-şi ascută cuţitul tocit, şi ira smuls

nenorocitului capul înainte de a-i fi fost tăiat. Bietul Maizan n-avea decît 25 de ani!

– Şi Franţa n-a răzbunat o asemenea crimă? Întrebă Kennedy.

– Franţa a reclamat. Saidul din Zanzibar a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să pună mîna pe ucigaş, dar n-a izbutit.

– Atunci să nu ne oprim! spuse Joe. Dacă sînteţi de aceeaşi părere, să urcăm repede, domnule.

– Cu mare plăcere, Joe, cu atît mai mult cu cît înaintea noastră se ridică muntele Duthumi. Dacă socotelile mele sînt exacte, îl vom depăşi înainte de ora şapte seara.

– Nu vom călători noaptea? întrebă vînătorul.

– Nu, pe cît ne va fi cu putinţă, deşi, luînd unele precauţiuni şi păstrînd atenţia mărită, nu ar fi primejdios, dar nu-i de ajuns să traversezi Africa; trebuie s-o şi vezi.

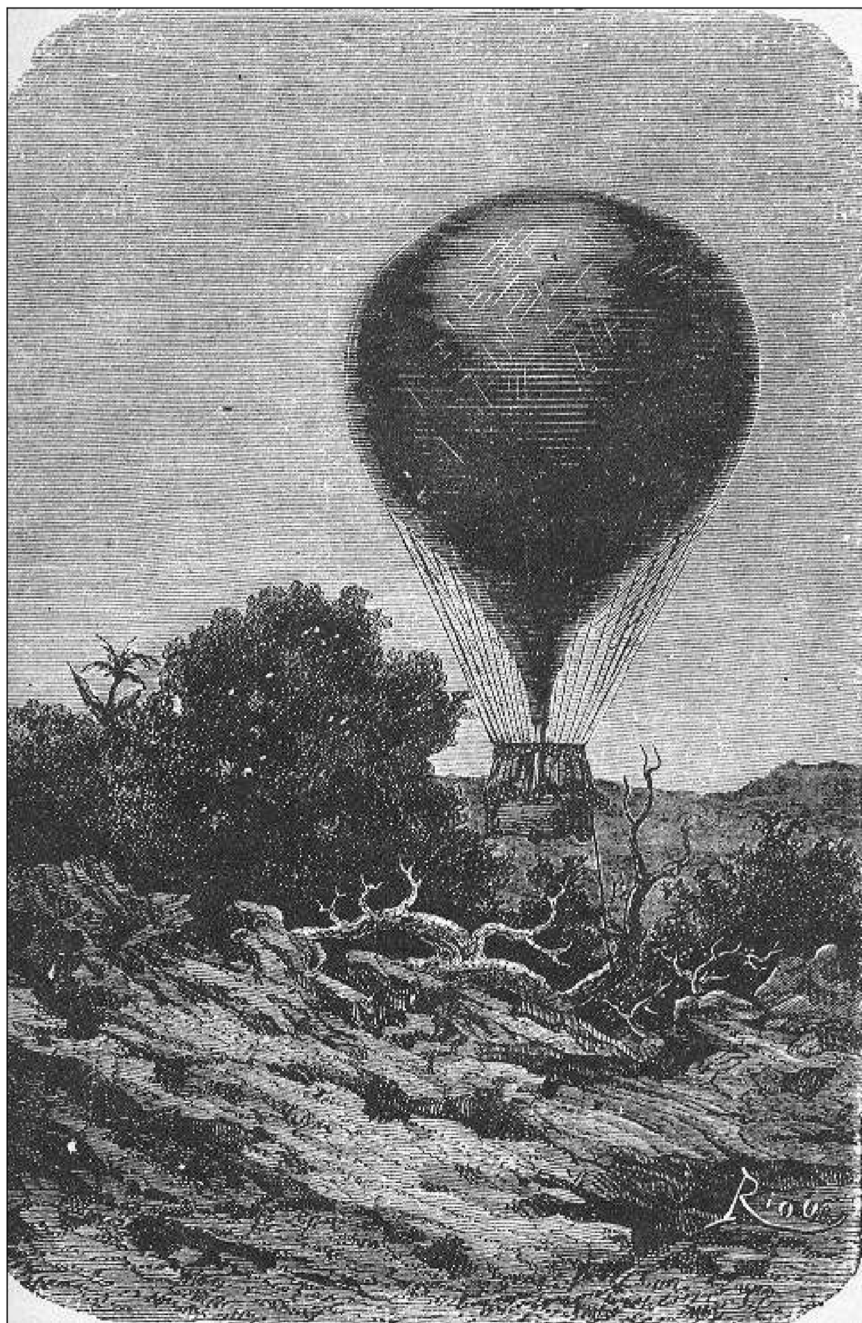
– Pînă acum n-avem de ce să ne plîngem, domnule.

În locul unui pustiu, găsim ţinutul cel mai fertil şi cel mai.cultivat din lume! Să mai dai crezare geografilor!

– S-aşteptăm, Joe, s-aşteptăm. Vom vedea mai tîrziu.

Pe la şase şi jumătate seara. Victoria se găsea în faţa muntelui Duthumi. Ca să-l treacă, trebui să se înalţe la mai mult de trei mii de picioare, iar pentru aceasta doctorul nu avu decît să ridice temperatura cu 18°[1].

[1] 10° Celsius

Se putea spune într-adevăr că-şi manevra balonul cu mîna. Kennedy îi indica obstacolele ce trebuiau trecute, şi Victoria zbura prin aer pe deasupra piscurilor.

La orele opt, balonul coborî pe coasta opusă, mai puţin prăpăstioasă decît cealaltă. Fură aruncate ancorele şi una din

ele, întîlnind ramurile unui copac enorm, se prinse cu putere de ele. Joe coborî pe frînghie şi o înţepeni cu cea mai mare grijă. I se întinse apoi scara de mătase şi el reveni sus.

Aerostatul rămase aproape nemişcat, la adăpost de vînturile de răsărit. Călătorii îşi pregătiră cina şi, înfometaţi de plimbarea aeriană, făcură un mare gol în proviziile lor.

– Cît am parcurs azi? întrebă Kennedy. Înghiţind nişte bucăţi îngrijorător de mari.

Doctorul determină latitudinea şi longitudinea locului, cu ajutorul lunei, şi consultă admirabila hartă care-i servea de călăuză; făcea parte din atlasul „Die neuesten Entedekungen în Afrika”[1], publicat la Gotha de prietenul său, savantul Petermann, care i-l trimisese. Atlasul urma să-i servească doctorului în tot timpul călătoriei, deoarece cuprindea itinerariul lui Burton şi Speke spre Marile Lacuri. Sudanul, după doctorul Barth, Senegalul de jos, după Guillaume Lejean şi delta Nigerului, după doctorul Baikie. Fergusson mai luase şi o lucrare, care întrunea toate cunoştinţele cu privire la Nil, intitulată: “The sources of the Nile, being a general survey of the basin of that river and of its head stream, with the history of the Nilotic discovery by Charles Beke, Th. D.”[2].

Mai avea cu el şi admirabilele hărţi publicate în „Buletinele Societăţii de geografie din Londra”. Astfel, nici un punct din ţinuturile descoperite nu putea să-i scape.

Fixîndu-şi poziţia pe hartă, văzu că se găsea la 2° latitudine şi la o sută douăzeci de mile spre vest.

Kennedy îi atrase atenţia că mergeau spre sud. Dar direcţia aceasta îi convenea doctorului, care voia, pe cît îi era cu putinţă, să recunoască urmele lăsate de înaintaşii săi.

Garda de noapte şi-o împărţiră în trei schimburi, aşa ca fiecare să vegheze pe rînd asupra celorlalţi doi. Doctorul era în schimbul întîi, de la ora nouă, Kennedy de la miezul nopţii şi Joe de la ora trei dimineaţa.

Înveliţi în pleduri, aceştia doi din urmă se întiseră sub cort şi dormiră liniştiţi, în timp ce doctorul Fergusson veghea asupra

---

[1] Atlasul „Die neuesten Entedekungen în Africa” – atlasul “Cele mai noi descoperiri în Africa”.

[2] Izvoarele Nilului, cu o privire generală asupra bazinului acestui fluviu ţi a cursului său principal, în istoria descoperirilor privitoare la Nil”, de Charles Beke.

lor.

Capitolul XIII

Schimbarea timpului. Frigurile lui Kennedy. Medicamentul doctorului. Călătoria pe jos. Bazinul Imengé. Muntele Rubeho. La sase mii de picioare înălţime. Popas de o zi.

Noaptea fu liniştită; totuşi, sîmbătă dimineaţa, cînd se trezi, Kennedy se plînse de oboseală şi friguri. Timpul se schimbase; cerul, acoperit cu nori groşi, părea că se pregăteşte de un nou potop. Ce ţinut trist acest Zungomero, unde tot timpul anului ploua, afară doar de vreo cincisprezece zile, în luna ianuarie!

Curînd, o ploaie violentă se abătu asupra călătorilor. Sub ei, drumurile, năpădite de „nulahi”, un fel de torente de scurtă durată, deveniseră impracticabile; dar chiar şi fără asta erau greu de străbătut, din cauza tufişurilor spinoase şi a lianelor uriaşe.

Se simţeau emanaţiile puternice de hidrogen sulfurat, despre care vorbea căpitanul Burton.

– După spusele lui, grăi doctorul, şi trebuie să mărturisesc că are dreptate, îţi vine să crezi că în spatele fiecărui tufiş e ascuns un cadavru.

– Urîtă ţară! adăugă Joe. Şi, pe deasupra, se pare că domnul Kennedy nu se simte prea bine după noaptea petrecută aici.

– Într-adevăr, am febră destul de mare. glăsui vînătorul.

– Nu e de mirare, dragul meu Dick. Ne găsim într-una din cele mai nesănătoase regiuni ale Africei. Dar nu vom rămîne aci mult timp. La drum!

Datorită îndemînaticei manevre a lui Joe, ancora fu desprinsă şi, cu ajutorul scării, el se întoarse înapoi în nacelă. Doctorul dilată mult gazul şi Victoria îşi reluă zborul, purtată de un vînt destul de puternic.

Jos abia se mai zăreau cîteva colibe prin ceaţa rău mirositoare. Regiunea îşi schimbă înfăţişarea.

În Africa se întîmplă adesea ca alături de ţinuturi cu desăvîrşire sănătoase să se găsească mici regiuni neprielnice vieţii. Kennedy era ruşinat că trupul său robust fusese doborît de febră.

– Totuşi, nu e cazul să mă-mbolnăvesc, spuse,

învelindu-se cu pledul şi culcîndu-se sub cort.

– Ai puţină răbdare, scumpul meu Dick! răspunse doctorul Fergusson. Te voi vindeca repede.

– Mă vei vindeca?! Pe legea mea, Samuel. dacă ai în farmacia ta vreun leac care să mă pună pe picioare, dă-mi-l să-l iau imediat. Îl voi înghiţi cu ochii închişi.

– Am ceva mai bun decît asta. prietene Dick, şi bineînţeles că ţi-l voi da. E un leac care te va scăpa de friguri, fără să coste nimic.

– Şi care e leacul?

– Foarte simplu. Mă voi urca deasupra norilor care ne îneacă, ieşind din această atmosferă otrăvitoare. Mai rabdă numai zece minute, pînă se dilată hidrogenul.

Nu trecuseră cele zece minute, şi călătorii noştri, urcînd, depăşiseră zona umedă.

– Aşteaptă puţin, Dick, şi vei simţi influenţa aerului curat şi a soarelui.

– Straşnic leac! spuse Joe.

– Leacul cel mai firesc.

– O, de asta nici nu mă îndoiesc.

– Îl trimit pe Dick la aer, aşa cum se face de obicei în Europa. Dac-aş fi în Martinica, l-aş trimite pe Pitons[1] ca să fie departe de frigurile galbene.

– Hei, dar balonul ăsta e un paradis! spuse Kennedy, care se şi simţea mai bine.

– În orice caz, ne duce într-acolo! răspunse Joe cu seriozitate.

Norii, îngrămădiţi în-clipa aceea sub nacelă, aveau o înfăţişare ciudată. Se rostogoleau unii peste alţii şi se amestecau într-o strălucire minunată, reflectînd razele soarelui. Victoria ajunse la o înălţime de patru mii de picioare. Termometrul arăta o oarecare scădere de temperatură. Pămîntul nu se mai vedea. La vreo cincizeci de mile spre vest, muntele Rubeho îşi înălţa piscul scînteietor. El forma hotarul ţării Ugogo la 36°20' longitudine.

Vîntul sufla cu o viteză de douăzeci de mile pe oră iar călătorii nu-l simţeau. Nu simţeau nici o zdruncinătură, n-avea nici măcar senzaţia plutirii. Peste trei ore, prezicerea doctorului se împlini.

---

[1] Pitons - munte înalt în Martinica.

Kennedy nu mai simţea nici un fel de febră şi dejună cu multă poftă.

– Leacul ăsta e mai bun decît sulfatul de chinină, spuse el cu satisfacţie.

– Hotărît, adăugă Joe, aci am să mă retrag la bătrîneţe!

Pe la ora zece dimineaţa, atmosfera se limpezi, şi în nori se făcu o mare spărtură. Pămîntul apăru iar; „Victoria” coborî pe nesimţite. Doctorul căută un curent care să-l ducă mai spre nord-est, şi-l întîlni la şase sute de picioare deasupra solului. Terenul devenea accidentat, chiar muntos.

Ţinutul Zungomero, cu ultimii cocotieri care creşteau la această latitudine, se pierdu spre răsărit.

În curînd se iviră piscurile unui munte, dominînd înălţimile înconjurătoare. Alte cîteva vîrfuri se ridicau ici-colo. Trebuia multă grijă ca să nu te loveşti de conurile acestea ascuţite, care se iveau pe neaşteptate, parcă ţîşnind din pămînt.

– Sînt stînci în jurul nostru! strigă Kennedy alarmat.

– Fii liniştit, Dick, nu le vom atinge.

– Original sistem de călătorie, în orice caz! Replică Joe.

Într-adevăr, doctorul îşi conducea balonul cu o îndemînare uimitoare.

– Dacă am fi pornit pe jos, spuse el. ar fi trebuit să străbatem terenul acesta noroios, tîrîndu-ne printr-o mocirlă nesănătoasă. Din Zanzibar pînă aici, jumătate din vitele noastre de povară ar fi murit de oboseală.

Am fi arătat ca nişte fantome şi am fi fost cuprinşi de disperare. Am fi dus o luptă neîncetată cu călăuzele noastre şi cu hamalii. Ziua am fi avut o căldură umedă, de nesuportat, copleşitoare! Noaptea, un frig adesea de neîndurat, pe lîngă faptul că am fi fost expuşi la înţepăturile unor muşte care pătrund prin pînza cea mai groasă şi care te înnebunesc! Ca să nu mai vorbim de fiare şi de populaţiile sălbatice!

– Părerea mea e să nu încercăm aşa ceva, replică Joe.

– Nu exagerez nimic, reluă doctorul Fergusson căci, dacă asculţi povestirile călătorilor care au avut îndrăzneala să se aventureze în aceste ţinuturi, te podidesc lacrimile.

Pe la unsprezece depăşiseră bazinul Imengé. Triburile, împrăştiate pe aceste coline, ameninţau zadarnic Victoria cu armele lor. Ajunseră, în sfîrşit, deasupra ultimelor zone accidentate, care precedau Rubeho; ele formează al treilea şi

cel mai înalt lanţ, al munţilor Usagara.

Călătorii îşi dădeau perfect seama de conformaţia orografică[1] a ţării. Aceste trei ramificaţii, dintre care Duthumi formează prima treaptă, sînt despărţite de cîmpii întinse, longitudinale; coama munţilor se compune din conuri rotunjite, spaţiul dintre ele fiind presărat cu stînci neregulate şi cu tot felul de roci. Povîrnişul cel mai abrupt al munţilor se găseşte în faţa coastei Zanzibarului; în schimb, pantele occidentale nu sînt decît nişte platouri înclinate. Depresiunile de teren sînt acoperite cu un pămînt negru şi roditor, cu o vegetaţie abundentă. Diferite cursuri de apă se îndreaptă spre aşezări şi se varsă în Kingani, în mijlocul unor pîlcuri uriaşe de sicomori, tamarini, arbori pe care cresc tigve şi palmieri.

– Atenţie! spuse doctorul Fergusson. Ne apropiem de Rubeho, al cărui nume înseamnă în limba localnicilor „Tara Vînturilor”. Am face bine ca linia de intersecţie a acestor munţi s-o trecem la o anumită înălţime. Dacă harta mea este exactă, apoi va trebui să ne ridicăm la mai mult de cinci mii de picioare.

– Vom avea de multe ori prilejul să atingem aceste mari înălţimi?

– Rareori munţii Africei par să aibă o înălţime destul de mică în comparaţie cu piscurile Europei şi ale Asiei. În orice caz, Victoria va trece peste ei fără să se poticnească.

În scurt timp, hidrogenul se dilată sub acţiunea căldurii şi balonul începu să urce simţitor. De altfel, dilatarea hidrogenului nu prezenta nimic periculos şi, pînă acum, enorma capacitate a aerostatului nu fusese folosită decît pe trei sferturi. Barometrul arăta o înălţime de şase mii de picioare.

– Vom merge oare mult timp astfel? întrebă Joe.

– Atmosfera din jurul pămîntului are o înălţime de şase mii de stînjeni[2] , răspunse doctorul. Cu un balon te-ai putea ridica foarte sus, ceea ce au făcut domnii Brioschi şi Gay-Lussac. Dar din cauza presiunii atmosferice scăzute i-a podidit sîngele pe gură şi pe urechi.

Le lipsea şi aerul necesar respiraţiei. Acum cîţiva ani, doi francezi îndrăzneţi, domnii Barral şi Bixio, se aventurară şi ei în regiunile înalte, dar balonul a plesnit.

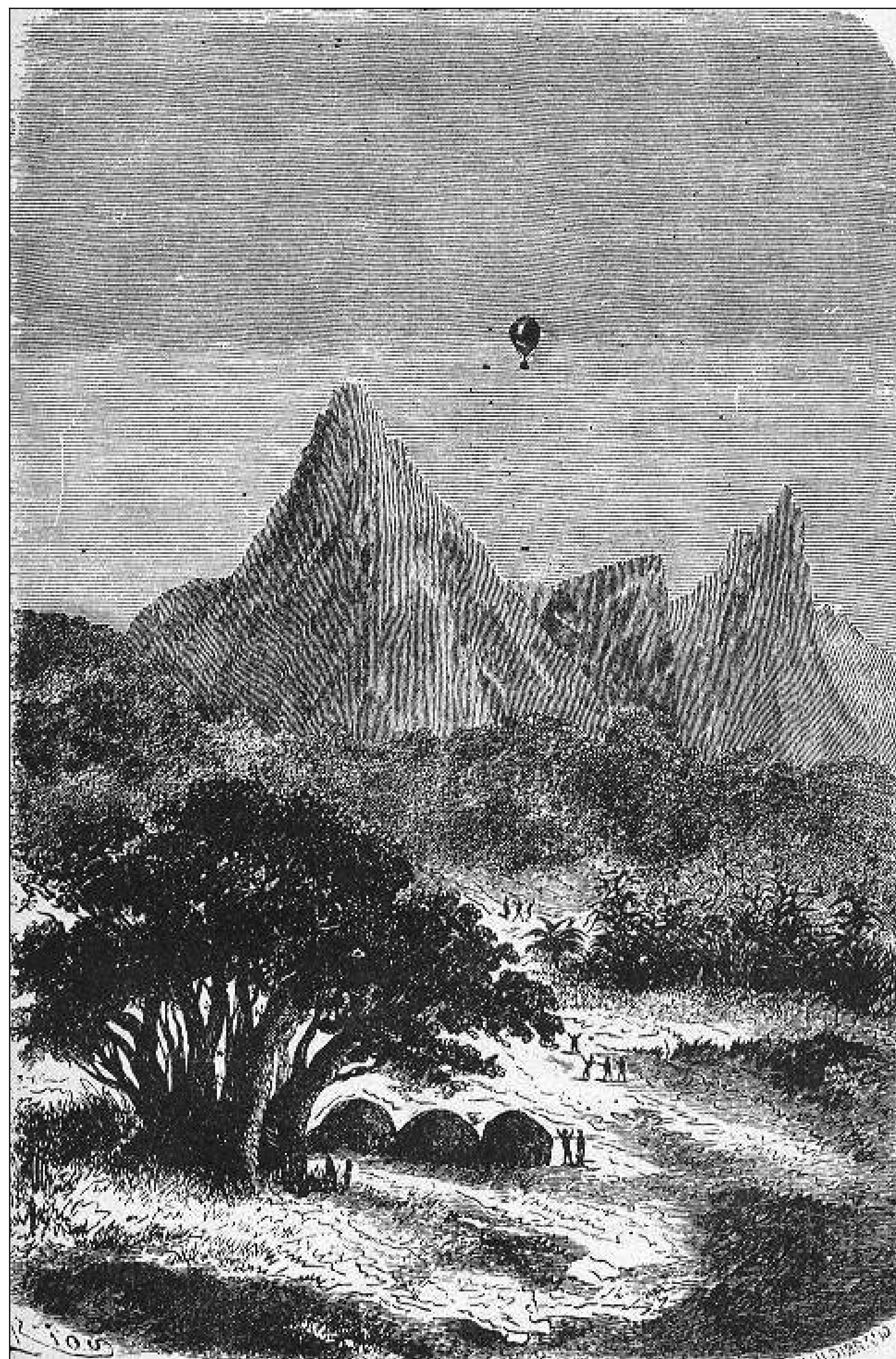
– Şi au căzut? întrebă repede Kennedy.

---

[1] Orografia - de la grecescul „oro” (munte) - descrierea munţilor.

[2] Stînjen - măsură veche egală cu 1.966 m.

– Fără îndoială, dar aşa cum se cuvine să cadă nişte savanţi, adică fără să fi păţit ceva.

– Ei bine, domnilor, spuse Joe, sînteţi liberi să încercaţi dumneavoastră căderea. Cît despre mine, care nu sînt decît un ignorant, prefer să rămîn într-o regiune potrivită, nici prea sus, nici prea jos. Nu trebuie să fim prea ambiţioşi.

La şase mii de picioare, densitatea aerului se micşorase simţitor: sunetul se transmitea cu greutate şi vocea se auzea mai slab. Nu mai puteai vedea desluşit detaliile peisajului. Privirea nu mai percepea decît întinderi destul de neprecise.

Oamenii, animalele deveniseră cu totul invizibile; şoselele erau nişte fire de aţă în zigzag, lacurile nişte iazuri.

Doctorul şi tovarăşii săi se simţeau într-o stare anormală. Un curent de o extremă repeziciune îi ducea pe deasupra unor munţi sterpi, pe ale căror vîrfuri se vedeau, spre marea uimire a călătorilor, imense întinderi de zăpadă. Înfăţişarea acestor munţi răscoliţi dovedea frămîntarea apelor din primele zile ale lumii.

Soarele strălucea la zenit şi razele sale cădeau vertical pe crestele pustii. Doctorul întocmi un plan exact al acestor munţi care sînt formaţi din patru culmi bine definite, aproape în linie dreaptă, şi dintre care cea mai dinspre nord este cea mai întinsă.

În curînd Victoria coborî pe cealaltă parte a muntelui Rubeho, de-a lungul unei coaste împădurite şi presărate cu pomi de un verde foarte închis. Apoi văzură creste şi rîpi, răspîndite într-un soi de pustiu, care preceda ţinutul Ugogo. Mai departe se întindeau cîmpii: galbene, dogoritoare, presărate ici şi colo de plante caracteristice zonelor sărăturoase şi de tufişuri spinoase.

Cîteva desişuri, care se transformau mai încolo în păduri, înfrumuseţau orizontul. Doctorul se apropie de sol, ancorele fură aruncate şi una din ele se agăţă de ramurile unui sicomor uriaş.

Coborînd repede, Joe înţepeni ancora cu băgare de seamă. Doctorul lăsă arzătorul aprins, ca să păstreze o oarecare forţă de ascensiune, care să menţină aerostatul în aer. Vîntul se liniştise deodată.

– Acum, spuse Fergusson, ia două puşti, prietene Dick, una pentru tine şi alta pentru Joe, şi încercaţi să aduceţi cîteva ciozvîrte de antilopă pentru masa de seară.

– La vînătoare! strigă Kennedy.

Trecu peste marginea nacelei şi coborî. Joe sări din creangă în creangă şi-l aşteptă jos, întinzîndu-i braţele.

Balonul fu uşurat de greutatea celor doi tovarăşi, aşa încît

doctorul putu să stingă de tot arzătorul.

– Să nu zburaţi de aici, domnule Istrigă Joe.

– Fii liniştit, băiete, sînt bine ancorat. Îmi voi pune în ordine notele luate pe drum. Vînătoare bună şi fiţi prudenţi! De altfel, de la postul meu voi observa ţinutul, şi la cel mai mic lucru suspect voi trage un foc de carabină. Acesta va fi semnalul de adunare.

– Am înţeles, răspunse vînătorul.

Capitolul XIV

Pădurea de arbori care dau gumă. Antilopa albastră. Semnalul de adunare. Un asalt neaşteptat. Kanyemé. O noapte sub cerul liber. Mabunguru. Jihue-la-Mkoa. Provizie de apă. Sosirea la Kazeh.

Ţinutul sterp, uscat, cu un pămînt argilos, crăpat de căldură, părea pustiu. Ici şi colo se zăreau cîteva urme de caravane, de oseminte omeneşti înălbite, pe jumătate măcinate şi îngropate în praful lor.

După o oră şi jumătate de mers, Dick şi Joe pătrunseră într-o pădure de arbori care dau gumă. Înaintau cu ochii la pîndă şi cu degetul pe trăgaciul armei. Nu ştiau la ce se pot aştepta. Fără să fie un mare puşcaş, Joe mînuia cu îndemînare o armă de foc.

– Ce bine e să mergi pe jos, domnule Dick. şi totuşi, locul ăsta nu-i prea prielnic, spuse el, lovind bucăţile de cuart cu care era presărat terenul.

Kennedy îi făcu semn să tacă şi să se oprească. Trebuia să ştii cum să înlocuieşti lipsa cîinilor şi, oricît de sprinten ar fi fost Joe, nu putea înlocui totuşi nasul unui ogar.

În albia unui feorent, unde mai rămăseseră cîteva băltoace. se adăpa o turmă de vreo zece antilope. Graţioasele animale, presimţind un pericol, păreau neliniştite; după fiecare înghiţitură îşi ridicau cu vioiciune capul gingaş, adulmecînd aerul cu nările lor delicate, în direcţia vînătorilor.

În timp ce Joe stătea nemişcat, Kennedy ocoli cîteva desişuri, puse puşca la ochi şi trase. Turma dispăru într-o clipă: numai o antilopă, lovită în umăr, se prăbuşi. Kennedy se aruncă asupra prăzii.

Era un blawe-bock, un animal minunat, de un albastru palid ce dădea în cenuşiu, cu pîntecele şi partea dinăuntru a picioarelor albe ca zăpada.

– Bun vînat! strigă vînătorul. E o specie foarte rară de antilopă şi sper să-i pot tăbăci pielea în aşa fel ca să se păstreze bine.

– Ce vă trece prin gînd, domnule Dick?

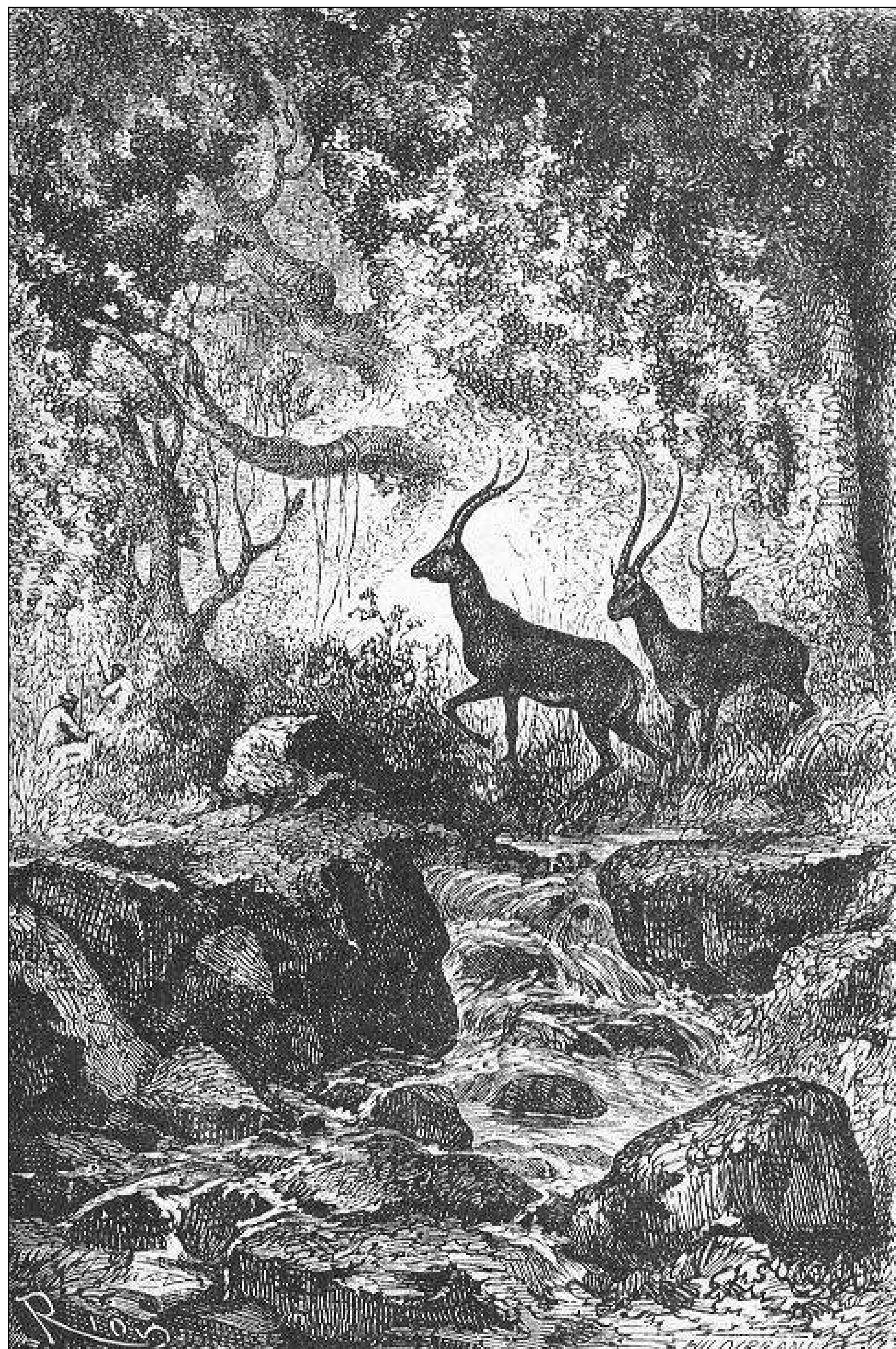
– Chiar aşa! Priveşte ce păr splendid are!

– Dar doctorul Fergusson nu va îngădui niciodată o asemenea supraîncărcătură.

– Ai dreptate, Joe! Este, totuşi, regretabil să părăseşti un animal atît de frumos!

– N-o să-l părăsim cu totul, domnule Dick. Vom scoate din el toate foloasele nutritive pe care le poate da, şi, dacă-mi îngăduiţi, mă voi achita de treaba asta tot aşa de bine ca şi preşedintele onorabilei corporaţii a măcelarilor Londrei.

– Cum doreşti, prietene. Ştii, totuşi, că, în calitate de vînător, mă pricep şi eu tot atît de bine să jupoi un vînat pe cît mă pricep să-l ucid.

– Sînt sigur de asta, domnule Dick, aşa că nu vă sfiiţi să faceţi o vatră din trei pietre aşezate una peste alta; lemne uscate avem destule şi în cîteva minute voi şti să întrebuinţez cărbunii dumneavoastră.

– Numaidecît, glăsui Kennedy.

Improviză vatra şi peste cîteva secunde focul pîlpîia.

Joe scoase din trupul antilopei vreo douăsprezece costiţe şi muşchii cei mai fragezi, care se transformară curînd în fripturi la grătar, foarte gustoase.

– Au să-i facă plăcere prietenului Samuel, spuse vînătorul.

– Ştiţi la ce mă gîndesc, domnule Dick?

– Desigur că la friptura ta.

– Cîtuşi de puţin. Mă gîndesc la mutra pe care am face-o dacă n-am mai găsi aerostatul.

– Ce idee! Crezi că doctorul ne va părăsi?

– Nu, dar dacă i s-a desprins ancora?

– Cu neputinţă! De altfel, lui Samuel i-ar fi uşor să coboare din nou balonul; îl manevrează cu multă siguranţă.

– Dar dacă-l ia vîntul şi nu se mai poate întoarce aici, la noi?

– Haide, Joe, destul cu presupunerile tale; nu sînt deloc plăcute!

– Ah, domnule Dick, tot ce se întîmplă pe lumea asta este firesc şi se poate întîmplă orice; aşa că trebuie să prevedem totul...

În clipa aceea răsună un foc de puşcă.

– Hei! făcu Joe.

– E carabina mea! îi cunosc detunătura!

– E semnalul!

– Ne ameninţă ceva!

– Poate pe el! replică Joe.

Vînătorii strînseră în grabă friptura şi porniră înapoi, călăuzindu-se după urmele pe care le lăsase Kennedy. Desimea frunzişului îi împiedica să zărească aerostatul, de care însă nu puteau fi departe.

În clipa aceea răsună încă un foc de puşcă.

– Trebuie să ne grăbim! spuse Joe.

– Hei, altă detunătură!

– Îmi face impresia unui atac.

– Hai mai repede!

Şi porniră, alergînd din răsputeri. Cînd ajunseră la marginea pădurii, în prima clipă văzură Victoria la locul ei, cam la două mile de acolo, şi pe doctor în nacelă.

– Dar ce s-a întîmplat? întrebă Kennedy.

– Dumnezeule mare! strigă Joe, a cărui agere vedere ne este cunoscută.

– Ce vezi?

– Uite, colo, o ceată de negri împresoară balonul.

Într-adevăr, vreo treizeci de inşi se îmbulzeau gesticulînd, urlînd, sărind împrejurul sicomorului. Cîţiva, căţăraţi în copac, ajunseseră pînă' la ramurile cele mai înalte. Pericolul părea de neînlăturat.

– Stăpînul meu e pierdut! strigă Joe.

– Haide, Joe, păstrează-ţi sîngele rece şi ocheşte bine!

– Viaţa a patru din năvălitori e în mîinile noastre, înainte!

Străbătuseră o milă în fugă, cînd din nacelă se auzi un nou foc de puşcă. Glonţul nimeri o făptură care se căţărase pe funia ancorei. Un corp fără viaţă căzu din creangă în creangă şi rămase atîrnat la vreo douăzeci de picioare deasupra pămîntului, cu braţele şi cu picioarele bălăbănindu-se în aer.

– Ia te uită! făcu Joe, oprindu-se. Cu ce se mai ţine dihania asta de copac?!

– Ce ne priveşte? răspunse Kennedy. Hai să fugim mai repede.

– Domnule Kennedy, strigă Joe izbucnind în rîs, e o maimuţă! Nu sînt decît maimuţe.

– Mai bine maimuţe decît oameni, spuse Kennedy repezindu-se în mijlocul cetei care urla.

Era într-adevăr o colonie de cinocefali[1], destul de periculoşi, sălbatici şi violenţi, îngrozitori la vedere, cu botul lor de cîine. Totuşi, după cîteva focuri de armă, hoarda o luă la fugă, schimonosindu-se şi lăsînd în urmă cîteva victime.

Într-o clipă, Kennedy se agăţă de scară; Joe se căţără pe sicomor şi desfăcu ancora. Nacela coborî pînă la el, îngăduindu-i să se urce în ea fără greutate. După cîteva minute, Victoria se ridica în aer şi se îndrepta spre est, dusă de un vînt potrivit.

– Straşnic asalt! spuse Joe.

– Te credeam împresurat de indigeni!

– Din fericire, nu erau decît nişte maimuţe, răspunse

---

[1] Cinocefal - specie de maimuţe.

doctorul. Dar, oricum, atacul acesta ar fi putut avea cele mai grave urmări. Dacă s-ar fi desprins ancora sub scuturăturile lor repetate, cine ştie unde m-ar fi dus vîntul!

– Ce vă spuneam eu, domnule Kennedy?

– Ai avut dreptate, Joe, dar cu toate că aveai dreptate, în clipa aceea tu pregăteai friptura de antilopă, la a cărei vedere îmi lăsa gura apă.

– Cred şi eu, răspunse doctorul, carnea de antilopă e delicioasă.

– Puteţi s-o gustaţi, domnule, masa e servită.

– Pe legea mea, spuse vînătorul, friptura asta are o aromă care nu-i de loc de dispreţuit.

– Exact! Am să mă hrănesc cu antilopă pînă la sfîrşitul zilelor mele, răspunse Joe cu gura plină; şi am s-o însoţesc cu un pahar de grog, ca să meargă mai uşor.

Joe pregăti băutura care fu sorbită cu evlavie.

– Pînă aci totul a mers destul de bine, spuse el.

– Ba foarte bine! ripostă Kennedy.

– Spuneţi, domnule Dick, regretaţi că ne-aţi însoţit?

– Aş fi vrut să-l văd pe cel care m-ar fi împiedicat s-o fac! răspunse vînătorul cu o expresie hotărîtă.

Acestea se petreceau cam pe la ora patru dupăamiază. Victoria întîlni un curent mult mai repede; balonul se înălţă uşor şi, în curînd, coloana barometrică indica o înălţime de o mie cinci sute de picioare deasupra nivelului mării.

Ca să-l menţină aşa, doctorul fu obligat să dea hidrogenului o puternică stare de dilatare; arzătorul funcţiona fără încetare.

Pe la ora şapte, Victoria plutea deasupra bazinului Kanyemé. Doctorul recunoscu de îndată vastul ţinut desţelinit, întins pe o suprafaţă de zece mile, cu satele sale pierdute în mijlocul baobabilor şi al arborilor ce dau fructe numite „papaia”. Aici se află reşedinţa unuia dintre sultanii ţării Ugogo, a cărei civilizaţie este mai puţin înapoiată, unde omul îşi vinde mai rar un membru al familiei. Dar oamenii şi animalele trăiesc laolaltă, în colibe rotunde, construite fără lemn şi care seamănă cu nişte clăi de fin.

După Kanyemé, terenul deveni sterp şi pietros; dar după o oră, la o oarecare distanţă de Mdaburu, într-o depresiune roditoare, vegetaţia deveni din nou abundentă. Vîntul se potoli,

ziua era pe sfîrşite şi atmosfera părea adormită. Doctorul căută zadarnic la diferite înălţimi un curent prielnic.

Văzînd calmul naturii, se hotărî să petreacă noaptea în aer şi, pentru mai multă siguranţă, se ridică la vreo mie de picioare înălţime. Noaptea se lăsă tăcută şi minunat înstelată.

Dick şi Joe se întinseră în culcuşul lor liniştit şi adormiră adînc, în timp ce doctorul veghea. La miezul nopţii îl înlocui scoţianul.

– Dacă intervine cel mai mic incident, să mă trezeşti, îi spuse Fergusson. Şi mai ales nu pierde din ochi barometrul. Pentru noi, el este busola!

Noaptea fu rece; temperatura scăzuse cu 27° în comparaţie cu cea din timpul zilei. O dată cu întunericul începu şi concertul nocturn al animalelor, pe care setea şi foamea le scoteau din vizuinele lor; răsuna orăcăitul ca de sopranǎ al broaştelor, însoţit de schelălăitul şacalilor, în timp ce basul impunător al leilor susţinea acordurile acestei orchestre vii.

Dimineaţa cînd îşi reluă postul, doctorul consultă busola şi-şi dădu seama că vîntul îşi schimbase direcţia în timpul nopţii. În aproximativ două ore, Victoria se abătuse cu treizeci de mile spre nord-est. Trecu pe deasupra regiunii Mabunguru, ţinut pietros, presărat cu blocuri lucioase de sienit, şi plin de stînci prăvălite pretutindeni. Mase conice, asemănătoare stîncilor din Karnak, acopereau întinderea, ca nişte monumente druidice; ici şi colo se vedeau înălbite numeroase schelete de bivoli şi elefanţi; arbori erau puţini, excepţie făcînd partea din est, unde se găseau păduri întinse, la adăpostul cărora se vedeau cîteva sate.

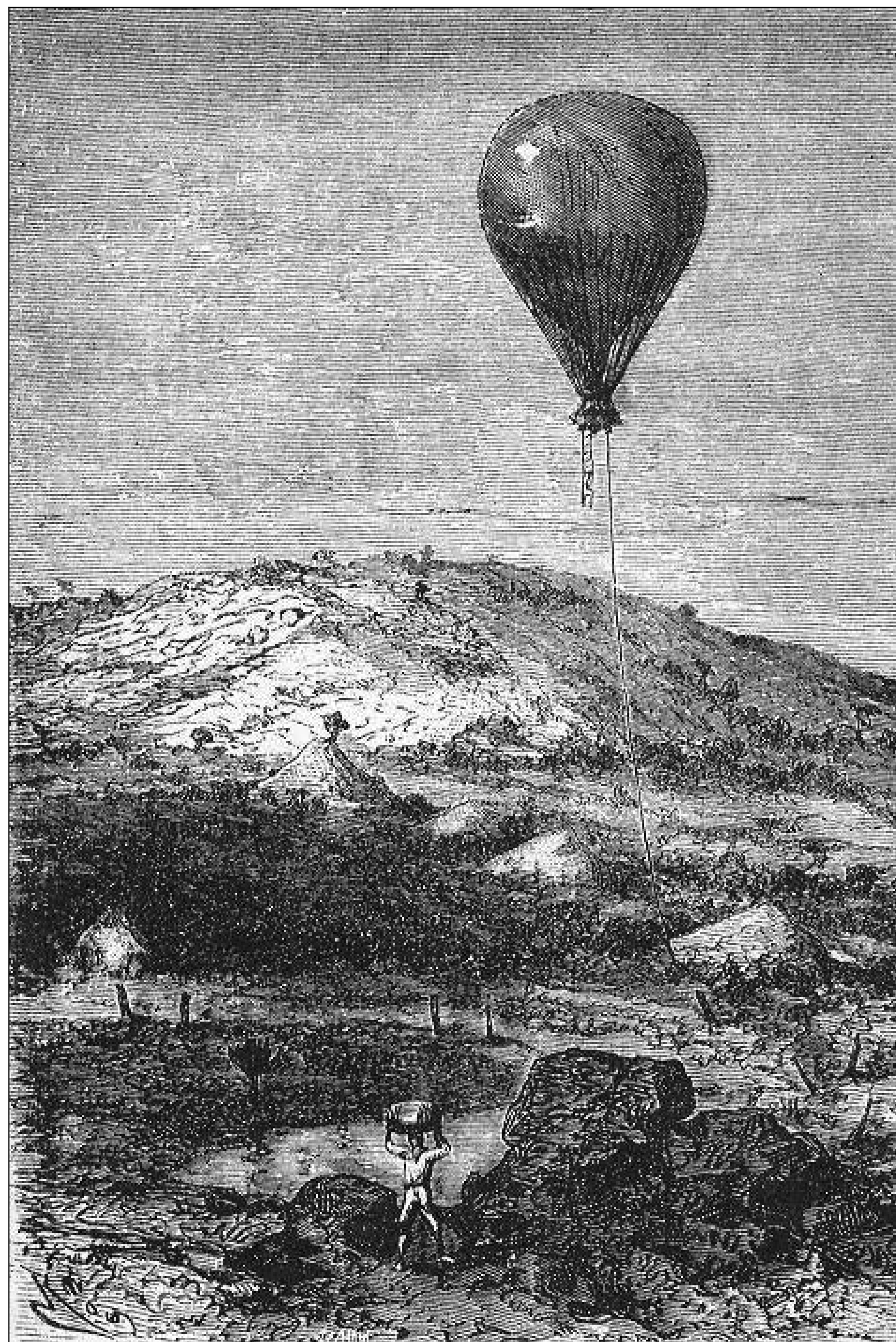
Pe la ora şapte apăru, ca o uriaşă carapace, o stîncă rotundă, cu un diametru de aproape două mile.

– Sîntem pe drumul cel bun, spuse doctorul Fergusson. Iată Jihue-la-Mkoa, unde ne vom opri puţin. Voi reînnoi provizia de apă necesară arzătorului; să încercăm să ne agăţăm de ceva.

– Nu prea sînt arbori, răspunse vînătorul.

– Totuşi să încercăm. Joe, aruncă ancorele!

Pierzîndu-şi puţin cîte puţin din forţa sa de ascensiune, balonul se apropie de pămînt. Ancorele căzură; una din ele se înţepeni într-o crăpătură de stîncă şi Victoria rămase nemişcată.

Nu trebuie să ne închipuim că doctorul ar fi putut stinge cu totul arzătorul în timpul acestor popasuri. Echilibrul balonului

fusese calculat la nivelul mării; or, ţinutul se ridica tot mai mult, atingînd o înălţime de şase pînă la şapte sute de picioare. Tendkiţa balonului aici era să coboare chiar mai jos de sol, aşa că trebuia susţinut printr-o anumită dilatare a gazului. Numai în cazul în care, lipsind vîntul, doctorul ar fi lăsat nacela pe pămînt, aerostatul, uşurat de greutatea ei considerabilă, s-ar fi susţinut în aer, fără ajutorul arzătorului.

Hărţile indicau bălţi imense pe povîrnişul de apus al masivului Jihue-la-Mkoa. Joe porni într-acolo, singur, cu un butoiaş cam de zece galoane; găsi fără greutate locul indicat, nu departe de un sat pustiu, îşi luă provizia de apă şi se întoarse în mai puţin de trei sferturi de oră. Nu văzuse nimic neobişnuit, afară doar de nişte uriaşe capcane pentru elefanţi; ba chiar fusese cît p-aci să cadă într-una din ele, în care zăcea un schelet pe jumătate măcinat.

Din această excursie aduse un fel de moşmoale, pe care maimuţele le mîncau cu lăcomie. Doctorul recunoscu fructul arborelui „Mbambu”, foarte abundent pe partea apuseană a masivului Jihue-la-Mkoa.

Fergusson îl aşteptase pe Joe cu oarecare nerăbdare, deoarece un popas oricît de scurt, pe acest pămînt neospitalier, îi inspira totdeauna teamă. Apa fu înlocuită fără greutate, deoarece nacela coborîse pînă aproape de pămînt. Apoi Joe smulse ancora şi se urcă sprinten alături de stăpînul său. Acesta aţîţă numaidecît flacăra şi Victoria se înălţă din nou în văzduh.

Se găseau la vreo sută de mile de Kazeh, importantă aşezare din interiorul Africei, la care, mulţumită unui curent de sud-est, puteau nădăjdui să ajungă în timpul zilei. Mergeau cu o viteză de paisprezece mile pe oră. La această viteză, dirijarea aerostatului devenea destul de grea; nu se putea urca prea sus, fără să dilate foarte mult gazul, deoarece însăşi înălţimea mijlocie a ţinutului era de trei mii de picioare. Or, pe cît era posibil, doctorul prefera să nu forţeze dilatarea. Aşa că urmară cu multă îndemînare şerpuirile unui defileu destul de anevoios şi trecură prin apropierea satelor Themvo şi Tura-Wels. Acesta din urmă face parte din Unyamwezy, ţinut minunat, în care arborii ating cele mai mari dimensiuni; dintre toţi, cactuşii sînt cei mai înalţi.

În jurul orei două, pe o vreme minunată şi sub un soare arzător, care făcea să dispară cel mai neînsemnat curent de aer,

Victoria plutea deasupra oraşului Kazeh, situat la o depărtare de trei sute cincizeci de mile de coastă.

– Am plecat din Zanzibar la ora nouă dimineaţa, spuse doctorul Fergusson, consultîndu-şi notele, şi după două zile de călătorie am străbătut aproape cinci sute de mile geografice. Căpitanilor Burton şi Speke le-au trebuit patru luni şi jumătate ca să facă acelaşi drum!

Capitolul XV

Kazeh. Tîrgul gălăgios. Apariţia balonului «Victoria». Wanganga. Fiii lunei. Plimbarea doctorului. Populaţia. Tembe regal. Nevestele sultanului. O beţie regală. Joe adorat. Cum se dansează în lună. Întoarcerea. Două luni pe firmament. Nestatornicia măreţiilor divine.

Kazeh, punct important din Africa centrală, nu este totuşi un oraş. La drept vorbind, în regiune nu există oraşe. Kazeh nu este decît o aşezare omenească, ascunsă în şase rîpe imense. Sînt închise acolo căsuţe sărăcăcioase, colibe de sclavi, cu cîte o curticică şi o grădiniţă cultivată cu grijă; ceapa, cartofii, vinetele, dovlecii şi ciupercile, cu un gust neîntrecut, cresc acolo de minune.

Unyamwezy este Ţara Lunei prin excelenţă, parcul roditor şi splendid al Africei. În centru se găseşte districtul Unyanembe, un ţinut minunat, unde trăiesc în trîndăvie cîteva familii de omani. Aceştia au făcut multă vreme negoţ cu gumă, fildeş, stambă şi sclavi în interiorul Africei şi în Arabia. Caravanele lor au străbătut regiunile ecuatoriale; ele pornesc şi acum în căutarea obiectelor de lux şi de plăcere pentru negustorii îmbogăţiţi, care duc în ţinutul acesta fermecător, între femei şi servitori, cea mai orizontală şi mai puţin.agitată existenţă, stînd mai tot timpul întinşi, rîzînd, fumînd sau dormind.

În jurul acestor rîpe se găsesc numeroase căsuţe sărăcăcioase de indigeni, apoi întinderi vaste, unde se ţin tîrgurile, cîmpii de cînepă şi ciumafaie, pomi frumoşi şi umbrare răcoroase. Acesta-i Kazehul.

Aci e locul de întîlnire al caravanelor: cele din miazăzi, cu sclavii şi încărcătura lor de fildeş; cele din apus aducînd pentru triburile din regiunea Marilor Lacuri bumbac şi obiecte de sticlă.

În aceste tîrguri domneşte o permanentă agitaţie, un zgomot infernal, pe care-l fac strigătele hamalilor metişi, sunetul tobelor şi al trîmbiţelor, nechezatul catîrilor, zbieretele măgarilor, cîntecul femeilor, ţipetele copiilor şi loviturile bastonului din lemn de palmier ale jemadarului[1] bătînd măsura acestei simfonii pastorale.

---

[1] Jemadar - şelul caravanei.

Aci se expun în dezordine - şi se poate spune, într-o dezordine fermecătoare - stofe bătătoare la ochi, mărgele, colţi de rinocer, dinţi de rechin, miere, tutun şi bumbac. Aci se practică negoţurile cele mai ciudate, unde fiecare obiect nu are decît valoarea dorinţei pe care o trezeşte.

Dar iată că agitaţia, mişcarea, zgomotul încetară deodată. Victoria tocmai apăruse în înălţimi, plutea maiestuos şi cobora, încetul cu încetul, pe o linie verticală.

Bărbaţi, femei, copii, sclavi, negustori arabi şi negri, toţi dispărură strecurîndu-se în „tembé” şi colibe.

– Dragul meu Samuel, spuse Kennedy, dacă vom produce asemenea efect, apoi ne va fi greu să stabilim relaţii comerciale cu oamenii aceştia.

– S-ar putea face totuşi, spuse Joe, o operaţie comercială foarte simplă şi anume: să coborîm încet şi să luăm mărfurile cele mai preţioase, fără să ne pese de negustori: ne-am îmbogăţi!

– Bine, bine! replică doctorul. Acestor indigeni li s-a făcut frică în primul moment, dar nu vor întîrzia să se întoarcă, fie din superstiţie, fie din curiozitate.

– Credeţi?

– Vom vedea numaidecît. Dar e prudent să nu ne aprcfpiem prea mult. Victoria nu este un balon blindat, aşa că nu se poate apăra nici împotriva unui glonţ, nici a unei săgeţi.

– Crezi, deci, dragul meu Samuel, că ai să intri în tratative cu africanii?

– Dacă e cu putinţă, de ce nu? răspunse doctorul.

Trebuie să se găsească în Kazeh negustori arabi mai instruiţi, mai puţin sălbatici. Mi-amintesc că domnii

Burton şi Speke n-au avut decît cuvinte de laudă pentru ospitalitatea locuitorilor oraşului. Aşa că putem încerca.

Apropiindu-se pe nesimţite de pămînt, Victoria îşi prinse una din ancore de vîrful unui copac din apropierea locului unde se ţinea tîrgul.

În clipa aceea, toată populaţia scoase cu băgare de seamă capul din vizuini. Cîţiva „waganga”, care puteau fi recunoscuţi după insignele lor făcute din scoici conice, înaintară cu îndrăzneală. Erau vrăjitorii locului.

Purtau 1a cingătoare tigve mici, negre, unse1 cu grăsime, şi alte diferite obiecte de magie, de o murdărie, de altfel, foarte

impunătoare.

Încetul cu încetul, populaţia se strînse pe lîngă ei; femeile şi copiii îi înconjurară. Toboşarii se întreceau unii pe alţii, scoţînd din tobele lor zgomote asurzitoare.

Mulţimea prinse să-şf plesnească palmele una de alta, întinzîndu-le apoi spre cer.

– E felul lor de a se ruga, spuse doctorul Fergusson. Dacă nu mă-nşel, sîntem sortiţi să jucăm un rol mare.

– Atunci, domnule, jucaţi-l!

– Chiar tu, vrednicul meu Joe, ai să devii, poate, un zeu.

– Ei, domnule, asta nu mă nelinişteşte de loc! Şi apoi tămîia nu-mi displace.

În clipa aceea, unul dintre vrăjitori, un „mayanga”, făcu un gest şi vuietul se stinse lăsînd loc unei tăceri adînci. Vrăjitorul le spuse călătorilor cîteva cuvinte, dar într-o limbă necunoscută. Neînţelegîndu-le, doctorul Fergusson rosti la întîmplare ceva în âtabă, şi îndată i se răspunse în aceeaşi limbă. Oratorul ţinu o cuvîntare lungă, plictisitoare, foarte înflorită şi foarte ascultată.

Curînd, doctorul îşi dădu seama că Victoria era luată pur şi simplu drept Luna în persoană, care binevoise să se apropie de oraş, cu cei trei fii ai săi, cinste ce n-avea să fie niciodată uitată de locuitorii acestui pămînt pe care-l îndrăgeşte soarele.

Doctorul răspunse cu mare demnitate că Luna îşi făcea la fiecare o mie de ani călătoria ei prin toate colţurile pămîntului, deoarece simţea nevoia a se arăta mai de aproape celor ce-o adorau, aşa încît îi rugă să nu se simtă stingheriţi, ci să se-folosească de divina ei prezenţă, pentru a-i aduce la cunoştinţă nevoile şi dorinţele lor.

Vrăjitorul răspunse, la rîndul său, că sultanul „mwani”, bolnav de cîţiva ani, avea nevoie de ajutorul cerului şi-i invită pe oamenii Lunei să meargă la el.

Doctorul transmise invitaţia tovarăşilor săi'.

– Şi ai de gînd să te duci? întrebă vînătorul.

– Fără îndoială. Oamenii aceştia mi se par binevoitori. Atmosfera e calmă; vîntul nici măcar nu adie!

N-avem de ce ne teme pentru Victoria.

– Dar ce-ai să faci?

– Fii liniştit, dragul meu Dick! O voi scoate la capăt folosind puţinele mele cunoştinţe medicale! Apoi, adresîndu-se mulţimii: Lunei, fiindu-i milă de suveranul scump al fiilor

Unyamwezy, ne-a însărcinat să-l vindecăm. Să se pregătească pentru a ne primi.

Zgomotele, cîntecele, demonstraţiile se dublară şi întregul furnicar de capete negre se puse din nou în mişcare.

– Acum, prieteni, spuse doctorul Fergusson, trebuie să prevedem totul. S-ar putea ca, la un moment dat, să fim obligaţi s-o ştergem la iuţeală, aşa că Dick va rămîne în nacelă, pentru a se menţine, cu ajutorul arzătorului,o suficientă forţă de ascensiune. Ancora este înfiptă bine; n-avem de ce ne teme. Eu voi coborî pe pămînt. Joe mă va însoţi; numai că va rămîne la picioarele scării.

– Cum, ai să te duci singur? întrebă Kennedy.

– Domnule Samuel, strigă Joe, nu vreţi să vă urmez pînă la capăt?

– Nu, voi merge singur. Aceşti oameni de treabă îşi închipuie că marea lor zeiţă, Luna, a venit să le facă o vizită, aşa că sînt protejat de superstiţie; n-aveţi nici o teamă şi rămîneţi fiecare la postul pe care vi l-am hotărît.

– Dacă tu o doreşti... răspunse vînătorul.

– Ai grijă de dilatarea gazului.

– Am înţeles.

Strigătele indigenilor se înteţiră. Cereau cu energie intervenţia cerească.

– Uite! Uite! spuse Joe. Mi se par cam poruncitori cu buna lor Lună şi cu fiii ei divini...

Doctorul, luîndu-şi cu el farmacia, coborî pe pămînt, precedat de Joe.

Acesta, grav şi demn, cum se cuvenea, se aşeză la capătul scării, cu picioarele încrucişate, după obiceiul arab, şi o parte din mulţime îl încercui cu respect.

În acest timp, doctorul Fergusson, condus în sunetul instrumentelor, escortat de dansuri religioase, înâintă încet spre „tembe”-ul regal, aşezat destul de departe de oraş. Era aproape ora trei şi soarele împrăştia raze fierbinţi. Nu putea să strălucească mai puţin într-o asemenea împrejurare.

Doctorul păşea demn; „waganga” îl înconjurau şi ţineau în frîu mulţimea. În curînd le ieşi înainte fiul natural al sultanului, un tînăr destul de bine făcut, care, potrivit obiceiului ţării, era singurul moştenitor al bogăţiilor tatălui său, înlăturînd astfel pe copiii legitimi. El se prosternă în faţa fiului Lunei. Acesta îl ridică

binevoitor.

Peste trei sferturi de oră, procesiunea entuziastă, trecînd pe cărări umbroase şi prin măreţia vegetaţiei tropicale, ajunse la palatul sultanului, un fel de clădire pătrată, numită „Ititenya” aşezată pe povîrnişul unei coline. În afară, casa avea un fel de pridvor, cu acoperişul de coceni sprijinit pe nişte stîlpi de lemn, care aveau pretenţia de a fi sculptaţi. Zidurile erau împodobite cu linii lungi de argilă roşcată, care încercau să reproducă figuri de oameni şi de şerpi. Şerpii erau, fireşte, mai izbutiţi decît chipurile omeneşti. Acoperişul casei nu se sprijinea chiar pe ziduri, aşa că aerul putea pătrunde înăuntru în voie. De altminteri, ferestre nu existau, ci numai o deschizătură care ar fi vrut să se numească uşă.

Doctorul Fergusson fu primit cu mari onoruri de către gazdă şi de favoriţi, oameni frumoşi, puternici, sănătoşi. Părul lor, despărţit într-un mare număr de codiţe, le cădea pe umeri. Tatuaje negre şi albastre le brăzdau obrajii de la tîmple pînă la gură. Urechile lor lăbărţate suportau nişte discuri de lemn şi nişte plăci făcute din copal[1]. Erau îmbrăcaţi cu o pînză pictată în culori foarte vii. Soldaţii erau înarmaţi cu suliţe, arcuri, săgeţi otrăvite, săbii scurte cu un singur tăiş, cu „sime”, paloşe lungi cu dinţi ca de ferăstrău şi cu mici toporişte.

Doctorul pătrunse în palat. În ciuda bolii sultanului, tărăboiul, care era îngrozitor, deveni şi mai mare. Oaspele observă deasupra uşii nişte cozi de iepure şi nişte coarne de zebră, atîrnate în chip de talisman. Fu primit de ceata nevestelor maiestăţii sale, în acordurile armonioase ale „upatu”-ului, un fel de ţimbal făcut din fundul unei oale de aramă, şi în bubuitul „hilindo”-ului, o tobă înaltă de vreo cinci picioare, scobită într-un trunchi de arbore, în care doi oameni loveau din răsputeri.

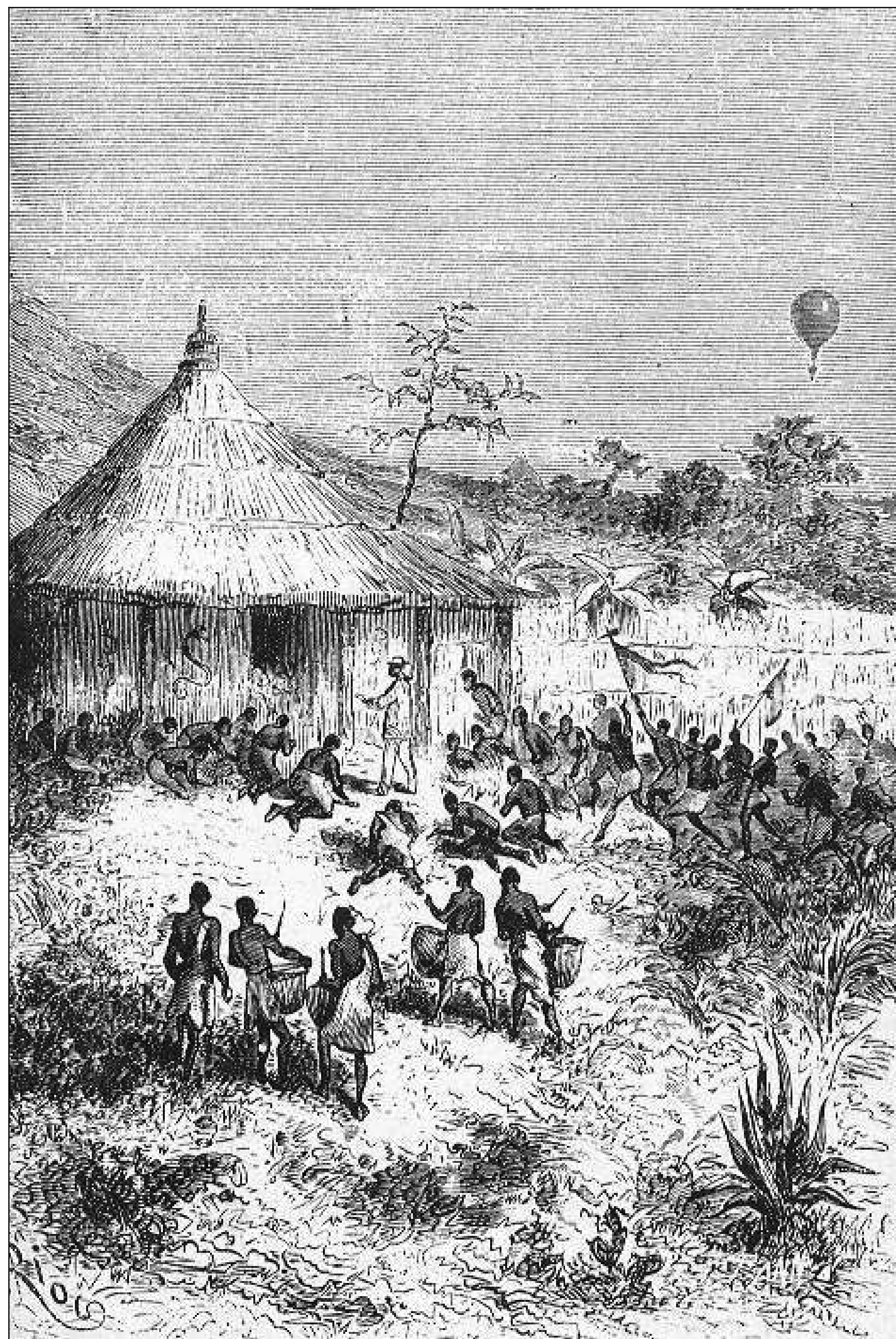
Cele mai multe dintre femei păreau foarte frumoase şi rîdeau, punînd tabac şi „thang” în pipe mari, negre; păreau bine făcute sub rochiile lor lungi, purtate cu graţie, peste care erau încinse cu un fel de fustiţe scurte din fibre de palmier.

Şase dintre ele manifestau aceeaşi veselie, cu toate că stăteau deoparte, fiind destinate unui chin groaznic. La moartea sultanului urmau să fie îngropate de vii alături de el, ca să-l distreze în singurătatea veşniciei.

---

[1] Copal - răşina mirositoare a unor arbori din zona tropicală.

După ce cuprinse dintr-o privire întregul tablou, doctorul Fergusson se apropie de patul de lemn al suveranului. Văzu acolo un bărbat de vreo patruzeci de ani, abrutizat cu desăvîrşire de orgii de tot felul şi pentru care nu se mai putea face nimic. Boala, care se prelungea de ani de zile, nu era decît o beţie permanentă. Beţivul regal îşi pierduse aproape cunoştinţa şi tot amoniacul din lume nu l-ar mai fi putut pune pe picioare.

În timpul acestei vizite solemne, favoriţii şi femeile stăteau aplecaţi, cu genunchii îndoiţi.

Cu ajutorul cîtorva picături dintr-un întăritor violent, doctorul însufleţi o clipă trupul abrutizat: sultanul făcu o mişcare, după ce de cîteva ceasuri nu mai dăduse nici un semn de viaţă. Mulţimea începu să manifesteze în cinstea doctorului, dar acesta, plictisit, împinse în lături pe admiratorii săi şi ieşi din palat, îndreptîndu-se spre Victoria. Era ora şase seara.

Joe aştepta între timp, liniştit la capătul de jos al scării, pe cînd mulţimea îi aducea cele mai felurite şi impresionante omagii. El le primea ca un adevărat fiu al Lunei. Pentru un zeu, avea aerul unui om destul de cumsecade, modest, prietenos chiar cu tinerele africane care nu se mai săturau contemplîndu-l. De altfel, Joe le ţinea discursuri binevoitoare.

– Adoraţi-mă, domnişoarelor, adoraţi-mă, le spunea el. Deşi fiu de zeiţă, sînt un drac de treabă!

I se aduseră darurile menite să îmbuneze divinităţile şi pe care indigenii le depuneau de obicei în nişte colibe numite „mzimu”, venerate de toţi: spice de orz şi o băutură numită „pombe”. Joe şe crezu obligat să guste din acest soi de bere tare, dar cerul gurii sale, deşi obişnuit cu gin şi whisky, nu-i putu suporta tăria. Se strîmbă îngrozitor, ceea ce mulţimea luă drept un surîs binevoitor. Fetele cîntară în cor o melodie tărăgănată şi executară un dans grav în jurul lui.

– Ah, dansaţi! spuse el. N-am să mă las mai prejos decît voi! Vă voi arăta şi eu un dans din ţara mea.

Şi începu un dans repede şi vesel, mişcînd din picioare, din genunchi, din mîini, făcînd strîmbături ciudate, în chipuri de necrezut, dînd astfel oamenilor o curioasă imagine a felului cum dansează zeii în lună. Africanii începură deodată să-i imite gesturile şi săriturile, ca nişte maimuţe. Nu pierdeau nici o mişcare, nu uitau nici o atitudine; luase naştere o harababură şi o agitaţie care nu se pot exprima prin cuvinte.

În toiul veseliei, Joe îl zări pe doctor. Acesta se întorcea în mare grabă, înconjurat de mulţimea care urla şi mergea alandala. Vrăjitorii şi şefii păreau foarte înfierbîntaţi: îl înconjurau ameninţători.

Ciudată schimbare! Ce se întîmplase? Sucombase cumva sultanul în mîinile neîndemînatice ale medicului ceresc?

De la postul său, Kennedy văzu primejdia, fără să-i înţeleagă cauza. Balonul, împins puternic de dilataţia gazului, trăgea de frînghia care-l ţinea, nerăbdător să se ridice în aer.

Doctorul ajunse la picioarele scării. O teamă superstiţioasă mai reţinea încă mulţimea şi o împiedica să se dedea la violenţe împotriva persoanei lui. Urcă repede treptele şi Joe îl urmă sprinten.

– Nu-i nici o clipă de pierdut, îi spuse Fergusson. Nu încerca să desprinzi ancora! Voi tăia funia! Urmează-mă!

– Dar ce s-a întîmplat? întrebă Joe, urcîndu-se în nacelă.

– Ce s-a întîmplat? întrebă Kennedy, ţinînd în mîna carabina.

– Priviţi! răspunse doctorul, arătînd spre orizont.

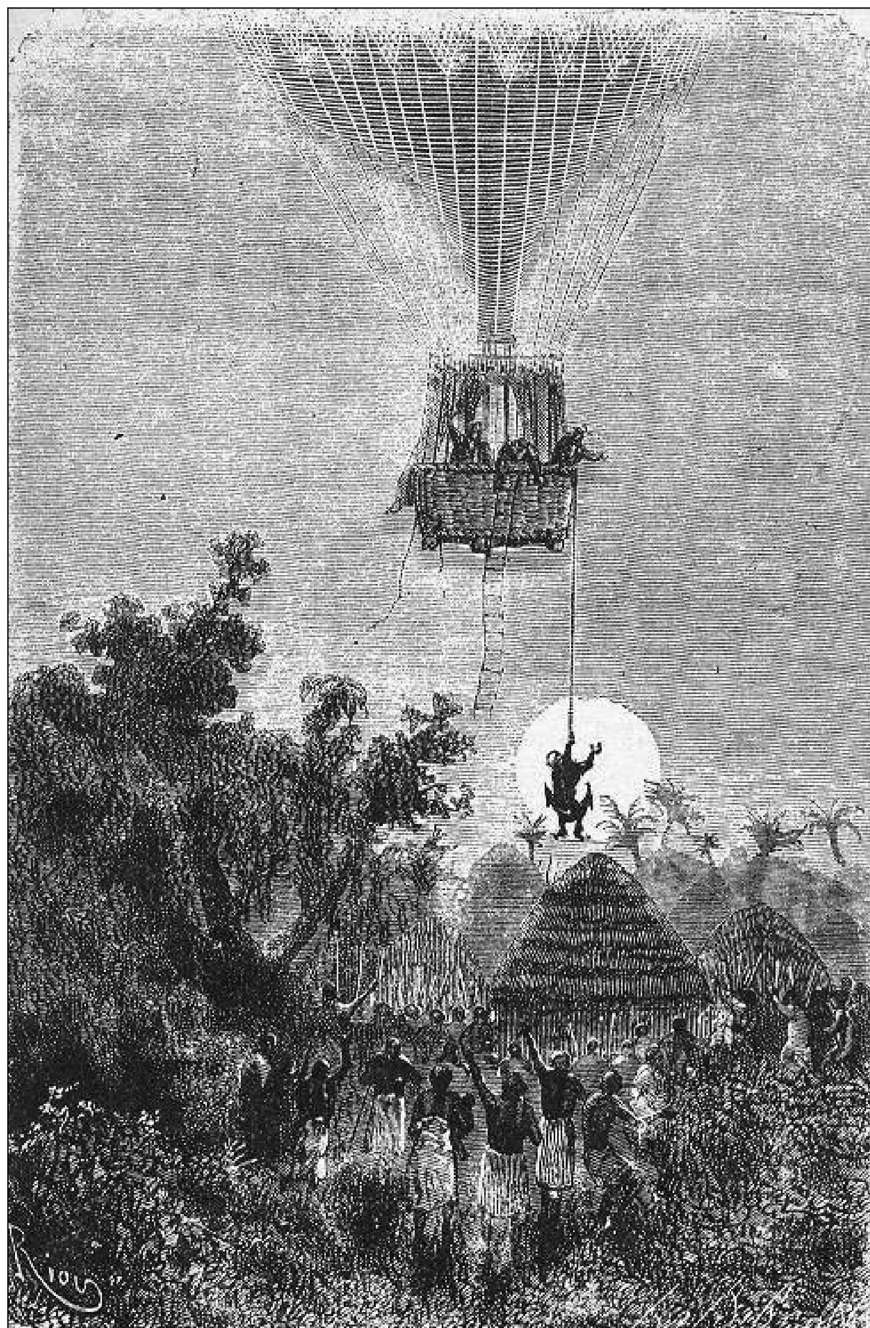
– Ei bine? întrebă vînătorul.

– Ei bine, uite luna!

Într-adevăr, luna se înălţa roşie şi splendidă ca un glob de foc pe un cer albastru. Ea era, desigur. Ea şi Victoria. Ori existau două luni, ori străinii se dovedeau a fi nişte înşelători, nişte zei mincinoşi. Acestea erau gîndurile fireşti ale mulţimii. De aci şi schimbarea în purtarea ei.

Joe nu-şi putu stăpîni un hohot de rîs.

Populaţia din Kazeh, înţelegînd că-i scapă prada, scotea urlete prelungi. Ţintiră balonul cu arcuri şi flinte.

Dar unul dintre vrăjitori făcu un semn şi armele se aplecară. Vrăjitorul se căţăra pe copac, cu intenţia de a apuca funia ancorei şi a trage aparatul pe pămînt.

Joe se repezi cu o toporişcă în mînă.

– Să tai? întrebă el.

– Aşteaptă, răspunse doctorul.

– Dar negrul ăsta?...

– Poate că ne vom salva ancora şi ţin s-o salvez. De tăiat vom putea s-o tăiem în orice moment.

Vrăjitorul, ajuns în copac, rupse crengile şi izbuti să desprindă ancora. Dar, trasă cu putere de aerostat, acesta îl prinse de picioare. Vrăjitorul porni spre împărăţiile atmosferice, călare pe ancoră, ca pe un cal înaripat. Mulţimea rămase încremenită văzînd că unul dintre „waganga” se înălţa la cer.

– Ura! strigă Joe, în timp ce Victoria urca repede datorită forţei de ascensiune ce-o mîna.

– Se ţine bine, spuse Kennedy; un mic voiaj nu-i face rău.

– O să-l dăm deodată peste cap? întrebă Joe.

Doctorul glăsui:

– Ar fi o ruşine!

– Îl vom aşeza uşurel pe pămînt şi cred că, după o asemenea aventură, puterea lui de magician va creşte neobişnuit în ochii contemporanilor săi.

– Sînt în stare să facă din el un zeu, strigă Joe.

Victoria ajunsese la o înălţime de aproximativ o mie de picioare. Negrul se ţinea agăţat de funie. Tăcea şi ochii îi erau încremeniţi. Îi ei se citea groaza amestecată cu mirarea.

Un vînt uşor de la apus împingea balonul afară din oraş. Peste o jumătate de oră, văzînd un ţinut pustiu, doctorul micşoră flacăra arzătorului şi se apropie de pămînt. La douăzeci de picioare de sol, negrul luă la iuţeală o hotărîre: îşi dădu drumul, căzu în picioare şi începu să fugă spre Kazeh, în timp ce, uşurată deodată, Victoria urcă spre cer.

Capitolul XVI

Semne de furtună. Ţara Lunei. Viitorul continentului african. Cele mai noi maşini. Priveliştea ţinutului la apusul soarelui. Flora şi fauna. Furtună. Zona de foc. Cerul înstelat.

– Uite ce înseamnă să te dai drept fiul Lunei fără învoirea ei! spuse Joe. Satelitul ăsta era cît p-aci să ne joace o festă! Domnule doctor, nu cumva prin leacul dumneavoastră i-aţi stricat reputaţia?

– La drept vorbind, întrebă Kennedy, cine-i acest sultan din Kazeh?

– Un beţiv înrăit, pe jumătate mort, şi al cărui sfîrşit nu va însemna o pierdere prea mare, răspunse doctorul. Dar morala pe care trebuie s-o tragem de aci e că onorurile sînt trecătoare şi că nu trebuie să ţii prea mult la ele.

– Cu atît mai rău! replică Joe. Îmi stătea bine să fiu adorat! Să fac pe zeul după închipuirea mea! Dar ce să-i faci? S-a arătat luna şi încă foarte roşie, ceea ce dovedeşte desigur că era supărată.

În vreme ce Joe examina astrul nopţii, dintr-un punct de vedere cu totul nou, nori groşi, siniştri şi apăsători, se îngrămădiseră spre nord. La trei sute de picioare înălţime sufla un vînt destul de puternic, care împingea Victoria spre nord-est. Deasupra balonului, bolta albastră se menţinea senină, dar se simţea că atmosfera este încărcată.

Pe la opt seara, călătorii se găseau la 32c 40' longitudine, şi 4° 17' latitudine. Sub influenţa furtunii care se apropia, curenţii atmosferici îi duceau cu o viteză de treizeci şi cinci de mile pe oră. Sub ei se desfăşurau cu iuţeală cîmpiile uşor unduite şi roditoare din Mfouto.

Priveliştea era minunată şi cei trei călători o admirau încîntaţi.

– Sîntem în plină Ţară a Lunei, spuse doctorul Fergusson. Cu siguranţă că ţinutul poartă acest nume, dat încă din antichitate, din cauză că luna a fost adorată aci, în toate timpurile. Este, într-adevăr, un ţinut minunat şi cu greu s-ar putea întîlni o vegetaţie mai frumoasă.

– N-ar fi tocmai firesc dacă am găsi-o în jurul Londrei,

răspunse Joe, dar ar fi tare plăcut! De ce oare lucruri atît de frumoase se găsesc tocmai în ţările acestea înapoiate?

– Dar cine poate şti, replică doctorul, dacă ţinutul acesta nu va fi într-o bună zi civilizat?

– Crezi aşa ceva? întrebă Kennedy.

– Fără îndoială, dragul meu Dick. Priveşte mersul evenimentelor, studiază migrările succesive ale popoarelor şi vei ajunge la aceeaşi concluzie ca şi mine. Ţinutul acesta deasupra căruia zburăm, mai rodnic, mai bogat, mai plin de viaţă ca altele, va deveni cîndva un regat de seamă, unde vor avea loc descoperiri mai uimitoare încă decît aburul şi electricitatea.

– Ah, domnule, aş vrea să văd aşa ceva!

– Te-ai născut prea devreme, băiete!

– Cred, zise Kennedy, că epoca în care industria va absorbi totul va fi extrem de plicticoasă. Tot inventînd maşini, oamenii vor sfîrşi prin a fi distruşi de ele. Mi-am imaginat întotdeauna că ziua de apoi va sosi atunci cînd vreun cazan enorm, supraîncălzit la 3000 de atmosfere, va face pămîntul să sară în aer.

– Adaug, spuse Joe, că americanii nu sînt cei mai proşti mînuitori ai maşinilor.

– Ai dreptate, răspunse doctorul, sînt mari meşteri.

Dar să nu ne lăsăm tîrîţi în astfel de discuţii, să ne mulţumim să admirăm ţinutul acesta al Lunei, dacă ne e dat să-l vedem.

Soarele, strecurîndu-şi ultimele raze sub îngrămădirea de nori, împodobea cu aureola iui cele mai mici ridicături ale solului: arborii uriaşi, ierburile arborescente, muşchii de pe jos, fiecare îşi avea partea sa din această revărsare de lumină. Pe terenul uşor ondulat răsăreau ici şi colo mici coline conice. Nici un munte la orizont. Tufişuri de nepătruns, jungle spinoase despărţeau luminişurile, unde se vedeau sate numeroase; aliori uriaşi le înconjurau cu fortificaţii naturale, amestecîndu-se cu ramurile în formă de corali ale copacilor.

În curînd, Malagazari, unul din rîurile principale, care alimentează lacul Tanganica, începu să şerpuiască pe sub tufişurile de verdeaţă. În albia sa se vărsau numeroase rîuri şi rîuşoare, născute din torentele care iau naştere în perioadele de revărsare a apelor, sau din heleşteiele adîncite în straturile

argiloase ale solului. Pentru observatorii de la înălţime, totul părea o reţea de cascade, aruncată pe întreaga suprafaţă de apus a ţării.

Animale cu cocoaşe mari păşteau în poienele bogate, abia văzîndu-se dintre ierburile înalte. Pădurile ofereau privirii minunate soiuri de arbori, ca nişte buchete enorme, în care se refugiau lei. leoparzi. hiene, tigri, ca să scape de ultimele raze fierbinţi ale soarelui. Uneori, un elefant făcea să se mişte vîrfurile copacilor şi se auzea trosnetul crăcilor care cedau sub colţii lui de fildeş.

– Straşnic ţinut de vînătoare! strigă Kennedy entuziasmat. Un glonţ aruncat la întîmplare, în plină pădure, ar întîlni oricînd un vînat vrednic de el! N-am putea să încercăm puţin?

– Absolut de loc, dragul meu Dick, se apropie noaptea, o noapte ameninţătoare, însoţită de furtună. Or, furtunile sînt cumplite prin ţinuturile astea, unde pămîntul se aseamănă cu o imensă butelie electrică.

– Aveţi dreptate, domnule, spuse Joe. Căldura e înăbuşitoare, iar vîntul s-a liniştit cu totul; se simte că se pregăteşte ceva.

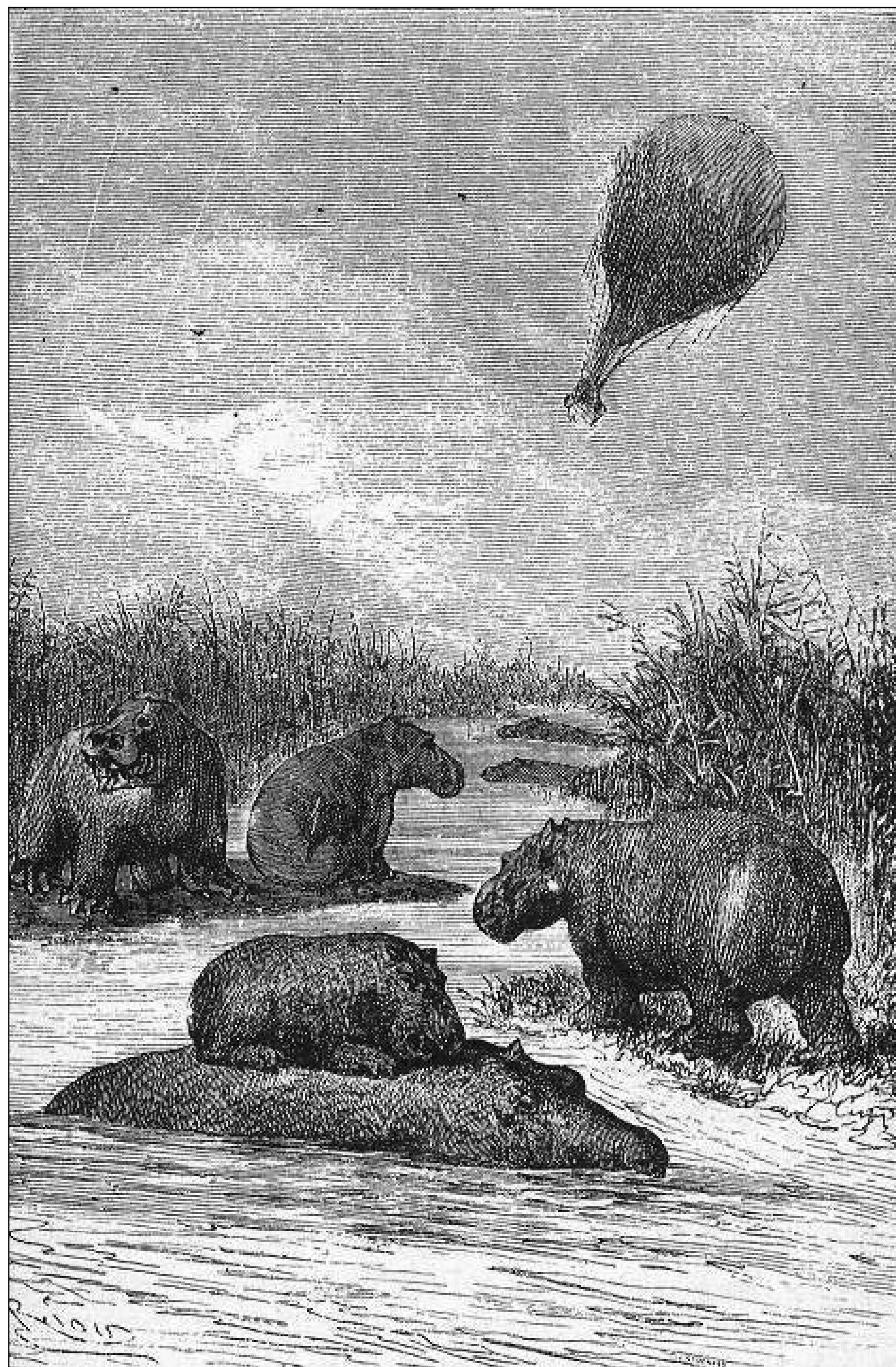
– Atmosfera este supraîncărcată cu electricitate, răspunse doctorul. Orice fiinţă vie este sensibilă la această stare a cerului, care precede lupta elementelor naturii, şi mărturisesc că nu am fost niciodată impresionat cum sînt acum.

– Ei bine, întrebă vînătorul, n-ar fi cazul să coborîm?

– Dimpotrivă, Dick, aş prefera să urc. Mă tem să nu fiu tîrît prea departe de drumul meu, din cauza încrucişării curenţilor atmosferici.

– Aşadar, vrei să părăseşti direcţia pe care am urmat-o?

– Dacă îmi va fi cu putinţă, răspunse Fergusson, mă voi îndrepta mai curînd spre nord, cam cu 7° sau 8°. Voi încerca să urc spre latitudinile unde se presupun a fi izvoarele Nilului; poate că vom zări oarecare urme ale expediţiei căpitanului Speke, sau poate chiar caravana domnului de Heuglin. Dacă sînt exacte calculele mele, ne găsim la 32° 40' longitudine şi aş vrea să trec peste Ecuator.

– Ia uite! strigă Kennedy, întrerupîndu-şi prietenul. Ia

uită-te la hipopotamii aceia care ies din heleşteie, ca nişte mase de carne sîngerîndă, şi la crocodilii care aspiră cu zgomot aerul!

– Se înăbuşe! glăsui Joe. Ah, ce minunat călătorim noi şi nici nu ne pasă de jivinile care foiesc acolo jos. Domnule Samuel! Domnule Kennedy! Ia uitaţi-vă la şirurile de animale care merg în rînduri dese! Sînt cu siguranţă vreo două sute; sînt lupi, nu-i aşa?

– Nu, Joe, sînt cîini sălbatici; o rasă renumită, care nu se teme să atace chiar leii. Pentru un călător întîlnirea cu ei e îngrozitoare. Este sfişiat pe loc.

– Bine! Atunci nu Joe va fi acela care-şi va lua sarcina să le pună botniţă. Şi apoi, dacă aşa le e felul, nu prea trebuie să fim supăraţi pe ei.

Sub influenţa furtunii apropiate, tăcerea cuprinse văzduhul, încetul cu încetul. Aerul dens nu mai putea transmite sunetele. Atmosfera părea vătuită şi, asemenea unei săli căptuşite cu tapiţerie, îşi pierdea orice sonoritate. Pasărea-ligator, cocorii, gîştele roşii şi albastre se ascundeau în frunzişul copacilor înalţi. Natura întreagă prevestea un apropiat cataclism.

La ora nouă seara, Victoria rămase nemişcată deasupra Msene-ului, regiune cu nenumărate sate, ce abia se distingeau în umbră; cîteodată, răsfrîngerea unei raze, rătăcită pe apa posomorită, arăta că pe acolo erau şanţuri la distanţe egale, şi, în spatele unui ultim luminiş, puteai zări forma nemişcată şi întunecată a palmierilor, tamarinilor, sicomorilor şi a aliorilor uriaşi.

– Mă înăbuş! spuse scoţianul, trăgînd cu putere, din adîncul plămînilor, aerul rarefiat. Nu ne mai mişcăm; n-ar fi mai bine să coborîm?

– Dar furtuna? întrebă doctorul destul de neliniştit.

– Dacă ţi-e teamă că vei fi luat de vînt, mi se pare că nu e nimic de făcut.

– Poate că furtuna nu va izbucni în noaptea asta, glăsui Joe. Norii sînt foarte sus.

– Tocmai aceasta-i motivul care mă face să nu urc deasupra lor. Ar trebui să urcăm la o înălţime prea mare, să pierdem pămîntul din vedere şi să nu ştim toată noaptea dacă şi încotro înaintăm.

– Hotărăşte-te, dragul meu Samuel! Cît mai grabnic!

– E supărător faptul că a încetat vîntul, reluă Joe. Ne-ar fi îndepărtat de furtună.

– E într-adevăr regretabil, prieteni, căci norii sînt un pericol pentru noi, deoarece dau naştere la curenţi opuşi, care ne pot prinde în vîrtejurile lor. Şi apoi, fulgerele ne pot incendia. Pe de altă parte, dacă am arunca ancora, agăţîndu-ne de un copac, puterea vijeliei ne-ar putea azvîrli la pămînt.

– Atunci ce să facem ?

– Trebuie să menţinem Victoria într-o zonă mijlocie, între primejdiile pămîntului şi cele ale cerului. Avem apă pentru încălzitor în cantitate suficientă, iar cele două sute de livre de lest sînt neatinse. La nevoie, mă voi servi de ele.

– Vom veghea alături de tine, spuse vînătorul.

– Nu, prieteni, puneţi la adăpost proviziile şi culcaţi-vă. Vă voi trezi la nevoie.

– Dar, domnule, n-ar fi bine să vă odihniţi şi dumneavoastră, atît timp cît nu ne ameninţă încă nimic?

– Nu, mulţumesc, băiete, prefer să veghez. Balonul nu se mişcă şi, dacă nu se schimbă nimic, mîine dimineaţă ne vom găsi în acelaşi loc.

– Bună seara, domnule!

– Noapte bună, dacă este cu putinţă!

Kennedy şi Joe se lungiră sub pleduri. Doctorul ramase singur sub cerul fără margini.

În vremea aceasta, bolta norilor cobora pe nesimţite şi întunericul devenea tot mai adînc. Norii negri înconjurau globul terestru, ca şi cînd ar fi vrut să-l sfarme.

Deodată, un fulger violent, tăios, brăzdă noaptea; lumina lui încă nu pierise, cînd adîncimile cerului fură zguduite de un tunet înfiorător.

– Sus! strigă Fergusson.

Cei doi tovarăşi care dormiseră, treziţi de tunetul înspăimîntător, îi aşteptau ordinele.

– Coborîm? întrebă Kennedy.

– Nu! Balonul n-ar rezista. Să urcăm mai înainte ca norii să se transforme în apă şi să se dezlănţuie vîntul.

Zicînd acestea, deschise la maximum robinetul arzătorului.

Furtunile de la tropice se dezlănţuie cu o repeziciune uimitoare. Un alt fulger izbucni în noapte şi fu urmat imediat de

alte douăzeci. Cerul era brăzdat de descărcări electrice, care pîrîiau sub picăturile de ploaie.

– Am întîrziat, spuse doctorul. Acum trebuie să străbatem o zonă de foc, cu balonul nostru plin de gaz inflamabil.

– Să cobprîm pe pămînt! Pe pămînt! repeta mereu Kennedy.

– Riscul de a fi trăsniţi ar fi aproape acelaşi şi s-ar adăuga pericolul de a fi sfişiaţi într-o clipă de ramurile vreunui arbore.

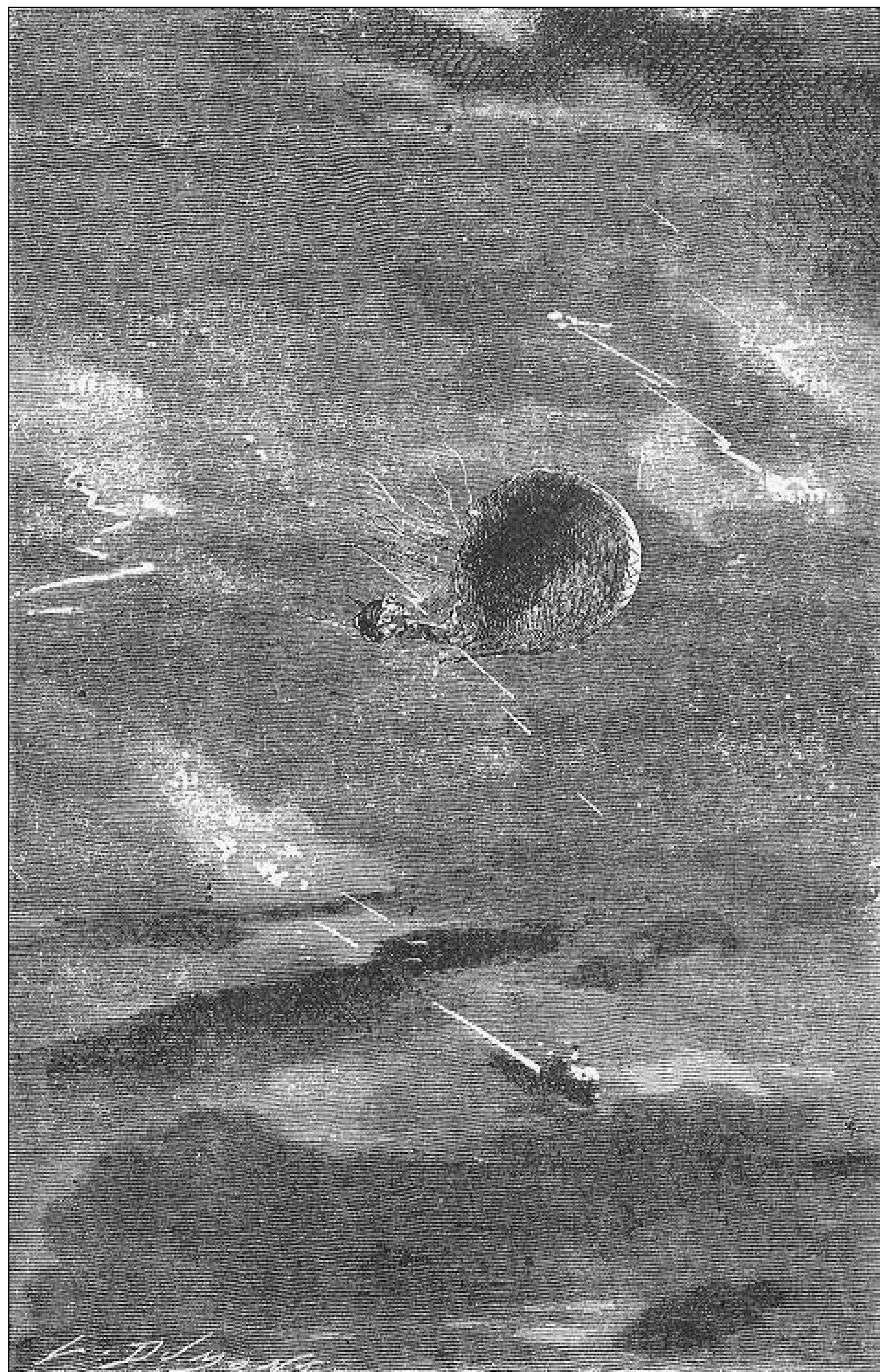
– Urcăm, domnule Samuel.

– Mai repede, şi mai repede!

În această parte a Africei în timpul furtunilor ecuatoriale fulgeră de multe ori, de cîte treizeci, treizeci şi cinci de ori pe minut. Cerul este cuprins de flăcări şi bubuiturile tunetului nu mai contenesc.

Vîntul se dezlănţui cu o violenţă înspăimîntătoare, în atmosfera aprinsă, frămîntînd norii incandescenţi. Părea că suflul unui ventilator imens aţîţa vîlvătaia. Doctorul Fergusson îşi menţinea vasul de încălzire la temperatura maximă; balonul se dilata şi urca mereu. Kennedy, în genunchi, în centrul nacelei, ţinea pînzele cortului. Nacela se învîrtea în chip ameţitor şi călătorii îndurau oscilaţii îngrijorătoare. În învelişul aerostatului se iviră mari găuri prin care vîntul bătea furios, făcînd taftaua să geamă. Un fel de grindină, însoţită de un zgomot tumultuos, brăzda atmosfera şi cădea răpăind asupra Victoriei.

Aerostatul urca, totuşi, mai departe; fulgerele descriau tangente arzătoare în jurul balonului. Victoria se găsea în mijlocul focului.

– Să fim pregătiţi pentru orice întîmplare, spuse Fergusson, chiar şi pentru incendiu. S-ar putea să ne prăbuşim pe neaşteptate.

Vocea lui abia ajungea la urechile tovarăşilor săi, dar ei îi puteau vedea chipul, care rămînea liniştit în mijlocul fulgerelor; doctorul privea calm fenomenele de fosforescenţă ce dădeau naştere la egrete luminoase fîlfîind pe plasa aerostatului.

Balonul se învîrtea, se răsucea, dar continua să urce. După an sfert de oră depăşise zona de furtună; emanaţiile electrice se desfăşurau acum sub el, asemenea unei cununi mari de focuri de artificii atîrnate de nacelă.

Era unul din cele mai frumoase spectacole, pe care natura le poate oferi omului. Jos, furtuna. Sus, cerul înstelat, liniştit, mut, nepăsător, cu luna care îşi proiecta razele blînde deasupra norilor dezlănţuiţi. Doctorul Fergusson consultă barometrul; îi arăta o înălţime de douăsprezece mii de picioare. Era ora unsprezece noaptea.

– Slavă cerului, sîntem în afara oricărui pericol! spuse el. Ne putem menţine la această înălţime.

– A fost înspăimîntător, glăsui Kennedy.

– Nu-i nimic, replică Joe. Întîmplarea asta aduce puţină variaţie în călătorie şi nu-mi pare rău că am văzut furtună de la o înălţime ceva mai mare decît de obicei. Un spectacol minunat!

Capitolul XVII

Munţii Lunei. Un ocean de verdeaţă. Se aruncă ancora. Elefantul remorcher. Foc alimentat. Moartea pachidermului. Vatra de ţară. Ospăţ pe iarbă. O noapte pe pămînt.

Luni, pe la ora şase dimineaţa, soarele se înălţă la orizont, norii se împrăştiară şi un vînt plăcut împrospăta primele licăriri ale dimineţii.

Pămîntul, plin de miresme, se ivi din nou înaintea ochilor călătorilor noştri. Balonul, învîrtindu-se pe loc în mijlocul unor curenţi potrivnici, îşi schimbase direcţia foarte puţin. Prin contractarea gazului, doctorul coborî în căutarea unui curent care să-l ducă mai spre nord. Dar căută multă vreme zadarnic. Vîntul îl tîrî spre vest, pînă apărură în zare celebrii Munţi ai Lunei, care se desfăşoară în semicerc, în jurul lacului Tanganica. Lanţul lor, puţin accidentat, se desena pe orizontul albăstrui; părea o fortificaţie naturală, inaccesibilă pentru exploratorii centrului Africei. Cîteva piscuri singuratice purtau urmele zăpezilor eterne.

– Iată-ne într-un ţinut neexplorat, spuse doctorul.

Căpitanul Burton a înaintat mult spre vest, deci nu a putut ajunge la aceşti munţi faimoşi, ba chiar le-a negat existenţa afirmată de Speke, tovarăşul său de drum. El pretindea că erau o născocire a imaginaţiei acestuia din urmă. Pentru noi, prieteni, nu mai e cu putinţă nici o îndoială.

– Vom trece peste ei? întrebă Kennedy.

– Nu. Nădăjduiesc să găsesc un vînt prielnic, care să mă ducă la Ecuator. Dacă va fi nevoie, voi aştepta şi voi manevra cu Victoria, aşa cum manevrează o corabie care-şi aruncă ancora, ca să scape de influenţa vîntului potrivnic.

Prevederile doctorului nu întîrziară să se adeverească. După ce fură încercate mai multe înălţimi, Victoria porni spre nord-est cu o viteză medie.

– Mergem pe drumul bun, spuse el, consultîndu-şi busola. Ne aflăm la două sute de picioare, deasupra pămîntului, tocmai bine pentru a recunoaşte ţinuturile. Ca să descopere lacul Ukereue, căpitanul Speke s-a îndepărtat mai spre est, îp linie dreaptă, peste Kazeh.

– Vom merge mult timp în felul acesta? Întrebă Kennedy.

– Poate. Scopul nostru este să înaintăm mereu, pînă la izvoarele Nilului. Şi mai avem de străbătut şase sute de mile pînă la limita extremă atinsă de exploratorii veniţi din nord.

– Şi nu vom coborî pe pămînt, nici măcar ca să ne dezmorţim picioarele? întrebă Joe.

– Ba ar trebui. De altfel, ar trebui să ne economisim ţi proviziile. Şi tu, bunul meu Dick, va trebui să ne aprovizionezi în drum cu carne proaspătă.

– La ordinele tale, prietene Samuel.

– Va trebui să ne împrospătăm de asemenea şi rezerva de apă. Cine ştie dacă nu vom fi tîrîţi spre ţinuturi sterpe? Aşa că trebuie să luăm măsuri de prevedere.

La amiază, Victoria se găsea la 29° 15' longitudine şi la 3° 15' latitudine. Trecea peste satul Uyofu, limita nordică a Unyamwezy-ului, de-a curmezişul lacului Ukereue, care nu se putea zări încă.

Populaţiile mai apropiate de Ecuator par să fie mai puţin civilizate şi sînt guvernate de monarhi absoluţi, al căror despotism este fără margini. Cele mai numeroase aşezări se găsesc în provincia Karagua.

Cei trei călători hotărîră să se apropie de pămînt, undeva unde locul avea să fie mai prielnic. Era nevoie să se facă un popas mai lung şi aerostatul trebuia revăzut cu grijă. Flacăra arzătorului fu micşorată. Curînd, ancorele aruncate din nacelă atinseră bălăriile înalte ale unei prerii imense. De Ja o anumită înălţime, cîmpul părea acoperit cu o iarbă tunsă, dar, în realitate, vegetaţia avea o înălţime de vreo opt picioare.

Victoria atinse uşor vîrful ierburilor şi merse înainte fără să se aplece, asemeni unui fluture uriaş. Nu se vedea nici un obstacol. Era ca un ocean de verdeaţă, fără nici o învolburare.

– Vom merge multă vreme aşa, spuse Kennedy. Nu zăresc nici un arbore în drumul nostru. Vînătoarea mi se pare zădărnicită.

– Aşteaptă, dragul meu Dick. Nici n-ai putea vîna în 'ierburile acestea mai înalte decît tine. Pînă la urmă vom găsi totuşi un loc prielnic.

Plimbarea era fermecătoare, o adevărată navigaţie pe marea aceasta de un verde aproape transparent, care unduia uşor la adierea vîntului. Nacela părea că despică valurile. Din

cînd în cînd, o droaie de păsări, splendid colorate, ţîşneau din ierburile înalte, scoţînd strigăte voioase. Ancorele se afundau în lacul înflorit, lăsînd înapoi o dîră care apoi se închidea, întocmai ca urma lăsată de o corabie. Deodată balonul fu puternic zguduit. Fără îndoială că ancora se prinsese în vreo crăpătura de stîncă, ascunsă sub iarba uriaşă.

– Ne-am agăţat! spuse Joe.

– Aruncă scara! porunci vînătorul.

Nu sfîrşise aceste cuvinte, cînd un ţipăt ascuţit străbătu aerul. Din gura celor trei călători se auziră exclamaţii întretăiate:

– Dar ce-i asta?

– Un ţipăt ciudat!

– Uite, ne mişcăm!

– S-a desprins ancora!

– Ba nu! Se mai ţine! spuse Joe care trăgea de funie.

– Se mişcă stîncă!

Ierburile începuseră să se mişte năvalnic şi curînd o formă lungă, lucie, se arătă deasupra.

– Un şarpe! strigă Joe.

– Un şarpe! strigă şi Kennedy, înarmîndu-se cu carabina.

– Ei, nu! făcu doctorul. Este o trompă de elefant.

– Un elefant, Samuel?

Şi Kennedy duse arma la umăr:

– Aşteaptă, Dick, aşteaptă!

– Fără îndoială, animalul ne trage după el.

– Şi ne trage în direcţia cea bună. Joe, în direcţia cea bună!

Elefantul înainta cu oarecare repeziciune. Ajunse curînd la un luminiş, de unde putea fi văzut în întregime.

După mărimea sa uriaşă, doctorul îşi dădu seama că e un mascul. Avea doi colţi albicioşi, minunat curbaţi şi lungi de aproximativ opt picioare; braţele ancorei erau puternic prinse între ei.

Animalul încerca zadarnic cu trompa să scape de funia care-l ţinea prins de nacelă.

– Înainte! Curaj! striga Joe, în culmea bucuriei, aţîţînd ciudata vietate. Iată un nou sistem de călătorie! Nici să nu mai aud de cal, numai cu elefanţi!

– Dar unde ne duce? întrebă Kennedy, agitînd carabina care-i ardea mîinile.

– Ne duce exact unde vrem să mergem, dragul meu Dick! Puţină răbdare!

– „Wig a more! Wig a more!”, cum spun ţăranii din Scoţia, strigă vesel Joe. Înainte! înainte!

Animalul alerga într-un galop foarte iute, zvîrlindu-şi trompa într-o parte şi în alta; în salturile sale scutura cu violentă nacela. Doctorul, cu toporul în mînă, era gata să taie la nevoie funia.

– Dar, spuse el, nu ne vom despărţi de ancoră decît în ultima clipă.

Cursa dură aproape o oră şi jumătate. Animalul nu părea de loc obosit. Uriaşii pachidermi pot să străbată distanţe considerabile, şi de la o zi la alta îi regăseşti la depărtări imense, aidoma balenelor cu care seamănă în mărime şi repeziciune.

– De fapt, spuse Joe, putem spune că am prins un cetaceu şi nu facem decît să imităm manevra pescuitorilor de balene.

Dar schimbarea ce surveni în conformaţia terenului îl obligă pe doctor să-şi modifice mijlocul de locomoţie. Cam la trei mile depărtare, spre nordul preeriei, se vedea o pădure deasă de camaldori, aşa că balonul trebuia să fie despărţit de

remorcherul său.

Kennedy fu însărcinat să oprească elefantul din mers.

Duse carabina la umăr, dar poziţia neprielnică în care se afla nu-i îngăduia să ţintească animalul cu succes. Primul glonţ se turti de ţeasta acestuia ca de o placă de fier. Animalul nu părea de loc tulburat. La zgomotul detunăturii, îşi iuţi pasul; viteza lui era aceea a unui cal în galop.

– La dracu! spuse Kennedy.

– Ce cap tare! adăugă Joe.

– Voi încerca două-trei gloanţe conice, în partea moale, dintre gît şi picioarele din faţă, spuse Dick, încărcîndu-şi cu atenţie carabina.

Apoi trase. Animalul scoase un urlet îngrozitor şi îşi continuă goana cu mai mare viteză.

– Trebuie să vă viu în ajutor, domnule Dick, spuse Joe, înarmîndu-se cu una din puşti.

Şi două gloanţe se înfipseră în pîntecele animalului.

Elefantul se opri o clipă, îşi ridică trompa, apoi îşi reluă goana spre pădure, scuturîndu-şi capul necontenit; sîngele îi curgea şiroaie din răni.

– Sa continuăm să tragem, domnule Dick!

– Cît mai repede! adăugă doctorul. Nu mai avem decît douăzeci de stînjeni pînă la pădure!

Răsunară încă zece focuri. Elefantul făcu o săritură înspăimântătoare. Nacela şi balonul trosniră atît de tare, de parcă totul s-ar fi sfărîmat. În zguduitură, toporul căzu din mîna doctorului...

Clipa era îngrozitoare: funia ancorei, bine legată, nu putea fi nici desfăşurată, nici tăiată cu cuţitele. Balonul se apropia cu repeziciune de pădure, cînd, deodată, animalul primi un glonţ în ochi tocmai în clipa în care ridicase capul. Îndată se opri, şovăind, şi genunchii i se îndoiră; pîntecele lui era acum în bătaia puştii vînătorului.

– Un glonţ în inimă! spuse Dick, descărcîndu-şi carabina pentru ultima oară.

Elefantul scoase un răcnet cumplit, de moarte. Se mai ridică o clipă, rotindu-şi trompa, dar apoi căzu cu toată greutatea pe unul din colţi, sfărîmîndu-l dintr-o dată.

Era mort.

– I s-a rupt un colţ! strigă Kennedy. Fildeşul acesta ar

valora în Anglia treizeci şi cinci de guinne suta de livre!

– Aşa de mult? se miră Joe, coborînd pe pămînt pe funia ancorei.

– La ce-ţi folosesc regretele, dragul meu Dick? răspunse doctorul Fergusson. Sîntem negustori de fildeş? Am venit aici să facem avere?

Joe cercetă ancora; era prinsă zdravăn de colţul care rămăsese neatins. Samuel şi Dick săriră pe pămînt, în timp ce aerostatul, pe jumătate dezumflat, se legăna deasupra capului elefantului ucis.

– Ce animal minunat! strigă Kennedy. Ce dimensiuni! Nici în India n-am văzut unul de mărimea asta.

– Nu-i nimic surprinzător, dragul meu Dick. Elefanţii din centrul Africei sînt cei mai frumoşi. Anderson-ii, Cumings-ii i-au vînat în împrejurimile Capului în asemenea măsură, încît ei au emigrat spre Ecuator, unde-i vom întîlni adeseori în turme numeroase.

– Deocamdată, răspunse Joe, sper că vom gusta puţin din exemplarul acesta! Mă însărcinez să vă pregătesc o masă gustoasă din carnea lui. Domnul Kennedy va vina o oră, două. Domnul Samuel va inspecta Victoria, şi în acest timp eu voi găti.

– Foarte bine, glăsui doctorul, fă-ti datoria.

– Cît despre mine, spuse vînătorul, îmi voi lua bucuros cele două ore de libertate, pe care Joe a binevoit să mi le acorde.

– Du-te, prietene, dar fără imprudenţe. Să nu te depărtezi.

– Fii liniştit.

Şi Dick, înarmat cu puşca, se afundă în pădure.

Joe îşi începu treaba. Mai întîi făcu în pămînt o groapă adîncă de două picioare, o umplu cu ramuri uscate, rupte de elefanţi, atunci cînd îşi deschid drumuri prin pădure, şi care se găseau aci peste tot. De altminteri, chiar urmele elefanţilor se vedeau încă.

După ce umplu groapa, îngrămădi deasupra ei alte crăci, făcînd un fel de rug, înalt de două picioare, şi-i dădu foc.

Apoi se întoarse spre elefantul ucis, care căzuse numai la vreo zece stînjeni de pădure, îi dcspică îndemînatic trompa, a cărei bază avea o lăţime de aproape două picioare; alese partea ei cea mai delicată, apoi tăie picioarele spongioase ale animalului. Acestea sînt, într-adevăr, bucăţile cele mai bune, aşa

după cum la bivolul american partea cea mai bună este cocoaşa, la urs, laba şi la mistreţ, căpăţîna.

După ce rugul arse în întregime, groapa curăţată de cenuşă şi de cărbuni răspîndea o căldură dogoritoare. Bucăţile de elefant, învelite în frunze aromate, fură puse în fundul acestui cuptor improvizat şi acoperite apoi cu cenuşă caldă. După aceea, Joe ridică deasupra un al doilea rug, iar cînd lemnele se consumară, carnea era tocmai bine friptă. Priceputul nostru bucătar o scoase din cuptor, o puse pe frunze verzi şi orîndui masa în mijlocul unei pajişti minunate. Aduse biscuiţi, rachiu, cafea şi scoase apă proaspătă şi limpede dintr-un pîrău din apropiere.

Era o adevărată plăcere să vezi bucatele astfel pregătite şi Joe se gîndea cu destulă modestie că va fi şi mai plăcut să le mănînci.

„O călătorie fără osteneală şi fără pericole! Repeta Joe. O masă la ora asta, legănat ca-n hamac! Ce se poate cere mai mult? Şi domnul Kennedy care nu voia să vină cu noi!”

În vremea aceasta, doctorul Fergusson se ocupa cu examinarea amănunţită a aerostatului, care nu părea să fi suferit prea mult din cauza furtunii; taftaua şi gutaperca rezistaseră admirabil. Luînd înălţimea solului şi calculînd forţa de ascensiune a balonului, văzu cu satisfacţie că hidrogenul era în aceeaşi cantitate; învelişul păstrase impermeabilitatea absolută.

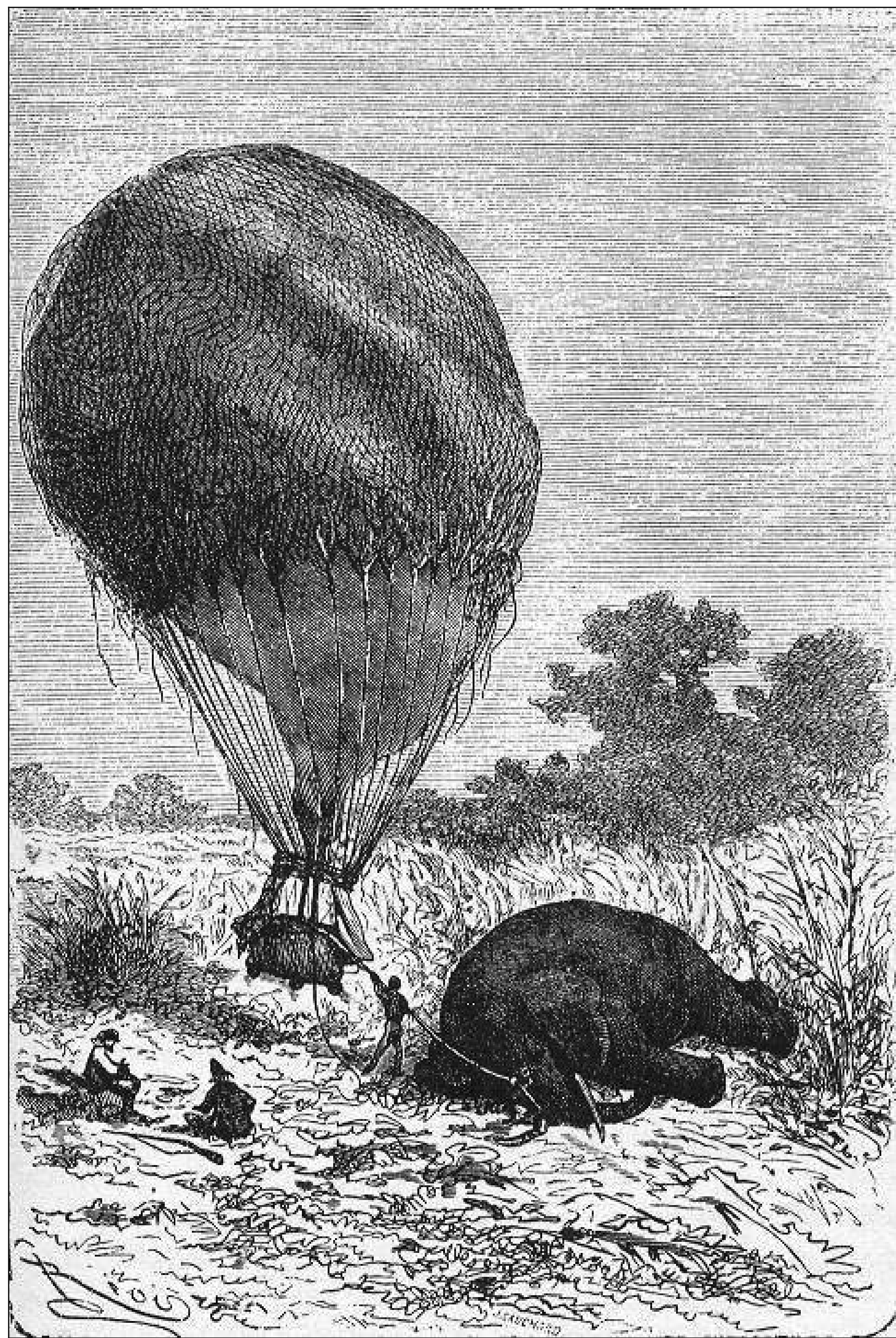
Călătorii părăsiseră Zanzibarul numai de cinci zile. Carnea uscată nu fusese încă atinsă; proviziile de biscuiţi şi de carne conservată erau în cantitate suficientă pentru o călătorie lungă, aşa că numai rezerva de apă trebuia reînnoită. Ţevile şi serpentinele păreau să fie în perfectă stare; mulţumită articulaţiilor de cauciuc, se adaptaseră tuturor oscilaţiilor aerostatului.

După ce termină acest examen, doctorul începu să pună ordine în însemnările sale. Făcu şi o schiţă foarte izbutită a ţinutului înconjurător, cu preeria care se întindea cît vedeai cu ochii, cu pădurea de camaldori şi cu balonul nemişcat deasupra trupului monstruosului elefant.

Peste două ore, Kennedy se întoarse cu o legătură de potîrnichi grase şi o ciozvîrtă de oryx, un soi de căprior sălbatic, aparţinînd celei mai sprintene speţe de antilopă.

Joe se grăbi să pregătească suplimentul ospăţului lor.

– Masa e servită! strigă el în curînd, cu tonui cel mai îmbietor.

Cei trei călători se aşezară pe pajiştea verde. Găsiră că picioarele şi trompa de elefant erau gustoase. Băură, apoi fumară. Şi havanele delicioase îşi răspîndiră pentru prima oară parfumul peste fermecătorul ţinut.

Kennedy mînca, bea şi fuma cît patru. Se îmbătase. Îi propuse prietenului său, doctorul, în mod serios, să se stabilească în pădurea aceasta, să construiască în ea o cabană din frunziş şi să întemeieze dinastia Robinsonilor africani.

Ţinutul părea atît de liniştit, atît de pustiu, încît doctorul hotărî să petreacă noaptea pe pămînt. Joe făcu un cerc de foc, baricadă indispensabilă împotrivă animalelor sălbatice. Hienele, cangurii, şacalii, atraşi de mirosul cărnii de elefant, dădeau tîrcoale prin împrejurimi. Kennedy fu obligat să-şi descarce de cîteva ori carabina asupra unor musafiri prea cutezători. Noaptea însă se scurse fără nici un incident supărător.

Capitolul XVIII

Karagua. Lacul Ukereué. O noapte pe o insulă. Ecuatorul. Traversarea lacului. Cascadele. Aspectul ţinutului. Izvoarele Nilului. Insula Benga. Semnătura lui Andrea Debono. Steagul cu stema Angliei.

A doua zi, la ora cinci dimineaţa, se începură pregătirile de plecare. Joe sparse colţii elefantului cu ajutorul toporului, pe care, din fericire, îl găsise.

Din nou liberă, Victoria îi purtă pe călători spre nordcst cu o viteză de optsprezece mile.

Doctorul îşi precizase cu luare aminte poziţia, în seara precedentă, orientîndu-se după stele. Se aflau la 2° 40' latitudine sub Ecuator, adică la vreo sută şaizeci de mile geografice.

Trecură pe deasupra a numeroase sate, fără să se preocupe de strigătele provocate de apariţia Victoriei.. Fergusson îşi însemnă conformaţia locurilor, în linii sumare.

Trecu peste povîrnişurile Rubemhe aproape tot atît de rîpoase ca şi vîrfurile Usagara şi întîlni mai tîrziu, la Tenga, primele înălţimi ale lanţurilor muntoase Karagua, care după părerea lui porneau cu siguranţă din Munţii Lunei. Vechea legendă, care făcea din aceşti munţi leagănul Nilului, se apropia de adevăr, deoarece ei se mărginesc cu lacul Ukereué, izvorul presupus al apelor marelui fluviu.

Ajuns la Kafuro, o mare aşezare a negustorilor din ţinut, zări în sfîrşit, în depărtare, lacul atît de căutat, pe care căpitanul Speke îl întrezărise la 3 august 1858.

Samuel Fergusson era emoţionat. Se apropia de unul din punctele importante ale explorării sale. Cu luneta la ochi, nu pierdu nici un colţ din ţinutul misterios, pe care privirea sa îl descoperea treptat.

Sub ei se vedea solul, în general sterp. Abia dacă se iveau cîteva rîpe cultivate. Mai departe, terenul presărat cu conuri de înălţime mijlocie devenea plat în apropierea lacului. Lanurile de orz înlocuiau pe cele de orez. Aci creştea planta din care în acest ţinut se făcea vin. Şi „mwani”, o plantă sălbatică, întrebuinţată în locul cafelei. Vreo cincizeci de colibe circulare,

acoperite cu un fel de trestie înflorită, alcătuiau capitala ţinutului Karagua.

Se zăreau cu uşurinţă feţele înmărmurite ale oamenilor, aparţinînd unei rase destul de frumoase, cu tenul cafeniu. Printre plantaţii treceau femei a căror corpolenţă era de necrezut. Doctorul îi uimi pe tovarăşii săi de drum lămurindu-i că această corpolenţă, foarte apreciată aci, se datora unui regim obligator de lapte covăsit.

La prînz, Victoria se găsea la 10 45' latitudine australă. La ora unu, vîntul o împingea spre lac.

Acest lac fusese botezat, de către căpitanul Speke, „Nyanza[1] Victoria”. Lăţimea lui putea să fie aci cam de nouăzeci de mile. Căpitanul găsise la extremitatea sa meridională un grup de insule, pe care le numise „Arhipelagul Bengalului” îşi continuase cercetările pînă la Muanza, pe coasta de est, unde fusese bine primit de sultan.

Făcuse lucrările de triangulaţie[2] pentru planul acestei regiuni, dar nu-şi putuse procura o barcă, ca să-l traverseze şi ca să viziteze marea insulă Ukereue, foarte populată, guvernată de trei sultani, şi care în timpul refluxului devine doar o peninsulă.

Spre marele regret al doctorului, care ar fi vrut să determine coasta de sud a lacului, Victoria se apropia de el pe la nord. Marginile, acoperite de tufişuri spinoase şi de mărăcinişuri încîlcite, dispăreau cu totul ascunse de milioane de ţînţari, coloraţi în cafeniu deschis. Ţinutul părea să fie nelocuit. Se vedeau cîrduri de hipopotami, lăfăindu-se în pădurile de trestii sau cufundîndu-se în apele albicioase ale lacului.

Văzut de sus, lacul oferea privirii, spre vest, o suprafaţă aşa de întinsă, încît ai fi spus că e o mare. Distanţa de la un mal la altul era destul de însemnată, ca să facă imposibilă stabilirea de comunicaţii între ele. De altfel, pe-aici bîntuie furtuni dese şi puternice, deoarece vînturile bat cu furie în acest bazin înalt şi neadăpostit.

Doctorul se orienta cu greu şi se temea să nu fie dus spre est. Dar, din fericire, un curent prielnic îl împinse direct spre nord, astfel că la ora şase seara, Victoria poposi pe o mică insulă

[1] Nyanza - lac, în limba băştinaşilor.
[2] Tiriangulaţie - operaţie trigonometrică, cu ajutorul căreia se face planul unui teren, înipărţindu-l în triunghiuri.

pustie, la 0° 30' latitudine şi la 32° 52' longitudine, la douăzeci de mile de coastă.

Călătorii se putură agăţa de un copac şi, spre seară, vîntul potolindu-se, rămaseră liniştiţi, prinşi de ancoră. Nu se puteau gîndi să coboare pe pămînt. Aci, ca şi pe malul lacului, un nor gros de ţînţari acoperea solul. Joe coborî din pom, acoperit de înţepături, dar nu se supără, atît de firească i se părea treaba aceasta a ţînţarilor. Doctorul, mai puţin optimist, se depărtă cît putu mai mult de funie, numai ca să scape de nemiloasele insecte, care zburau cu un zumzet îngrijorător. El stabili îndată că înălţimea lacului, în raport cu nivelul mării, era aceea pe care o determinase căpitanul Speke şi anume trei mii şapte sute cincizeci de picioare.

– Iată-ne deci pe o insulă! spuse Joe, care se scărpina de credeai că îşi va frînge încheieturile mîinilor.

– I-am făcut repede înconjurul cu privirea, răspunse vînătorul, dar, în afară de aceste binevoitoare insecte, nu sfe mai zăreşte nici o fiinţă vie.

– Insulele, cu care este presărat lacul, răspunse doctorul Fergusson, nu sînt, la drept vorbind, decît resturile unor coline scufundate. Să ne socotim fericiţi că am găsit acest adăpost, deoarece malurile lacului sînt locuite de nişte triburi fioroase. Aşa că puteţi dormi, căci cerul ne pregăteşte o noapte liniştită.

– Dar tu nu te culci, Samuel?

– Nu, n-aş putea închide ochii. Gîndurile mi-ar alunga somnul. Mîine, prieteni, dacă vîntul va fi prielnic, vom merge drept spre nord şi poate că vom descoperi izvoarele Nilului, această taină nepătrună. N-aş putea dormi, ştiindu-mă atît de aproape de ele.

Kennedy şi Joe, pe care preocupările ştiinţifice nu-i tulburau atît de mult, adormiră de îndată adînc, vegheaţi de şeful expediţiei.

Miercuri 23 aprilie, la ora patru dimineaţa, pe un cer cenuşiu, Victoria se pregătea de plecare. Noaptea părăsea cu greu apele lacului învăluit într-o negură adîncă, dar un vînt violent risipi curînd ceaţa. Timp de cîteva minute, Victoria se legănă în direcţii diferite; după aceea porni, în sfîrşit, direct spre nord.

Doctorul Fergusson bătu bucuros din palme:

– Sîntem pe drumul cel bun! strigă el. Azi sau niciodată,

vom vedea Nilul. Prieteni, priviţi, trecem peste Ecuator! Intrăm în emisfera noastră!

– Oh! făcu Joe. Credeţi, domnule, că Ecuatorul trece într-adevăr pe aici?

– Chiar pe aici, dragul meu!

– Ei bine, cu voia dumneavoastră, mi s-ar părea potrivit să-l udăm, fără să mai pierdem vremea.

– S-a făcut! Un pahar de grog! răspunse doctorul rîzînd. Ai un fel de a înţelege cosmografia, care nu-i de loc neplăcut.

Şi aşa fu celebrată pe Victoria trecerea Ecuatorului.

Balonul mergea cu viteză. În vest se vedea coasta joasă şi accidentată; în fund, platourile mai ridicate din Uganda şi din Usoga. Viteza vîntului devenea peste măsură de mare, aproape de treizeci de mile pe oră.

Apele Lacului Victoria, frămîntate cu violenţă, spumegau ca valurile unei mări. Talazurile, care se mai legănau încă după potolirea trecătoare a vîntului, îi arătară doctorului că apa putea să fie foarte adîncă. Pe toată întinderea lor zări numai vreo două bărci rudimentare.

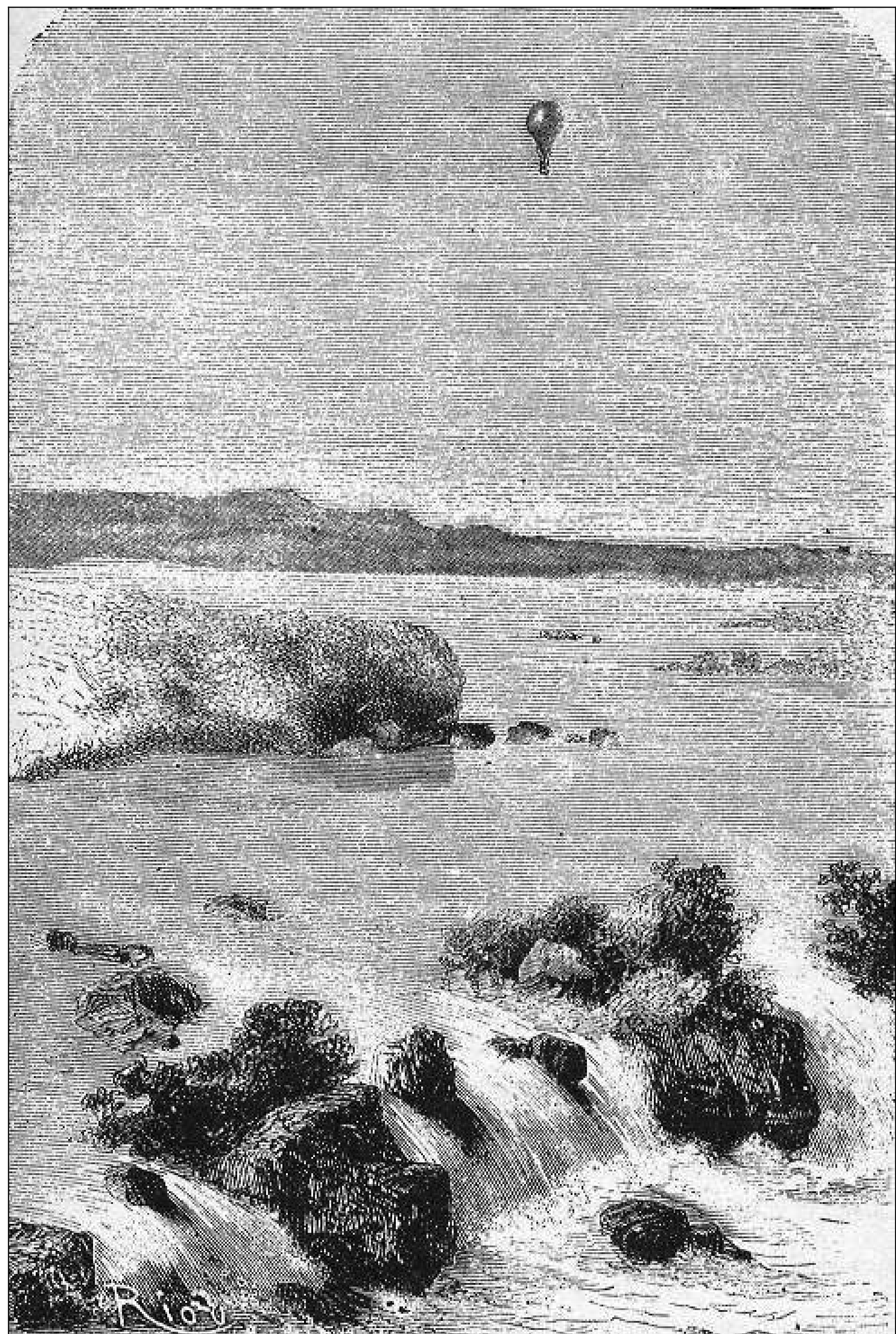
– Prin înălţimea la care se află, lacul este, desigur, izvorul natural al fluviilor din partea orientală a Africei, spuse doctorul. Şi vaporii de apă care se irosesc prin evaporarea afluenţilor săi se adaugă din nou la apele lui sub formă de ploaie. Mi se pare că de aci izvorăşte şi Nilul.

– Vom vedea, spuse Kennedy.

Pe la ora nouă se apropiau de coasta de vest, care părea o regiune pustie, împădurită. Vîntul începu să bată puţin dinspre est şi se putea zări celălalt mal al lacului, care făcea un intrînd, terminat printr-un unghi foarte deschis, spre 2°40' latitudine septentrională. Munţi înalţi îşi înşiruiau piscurile pleşuve spre această extremitate a Lacului Victoriei. Între ei era o trecătoare adîncă, plină de meandre, prin care curgea un rîu clocotitor.

În timp ce conducea aerostatul, doctorul Fergusson examina ţinutul cu o privire lacomă:

– Priviţi, strigă el, priviţi, prieteni! Povestirile arabilor erau exacte! Ei vorbeau de un fluviu care izvorăşte din partea de nord a lacului Ukereue şi acest fluviu există, iar noi mergem de-a lungul lui. Iată, are o viteză comparabilă cu a noastră! Şi această picătură de apă, care curge sub picioarele noastre, se duce, desigur, să se amestece cu valurile Mediteranei! E Nilul!

Riou

– E Nilul! repetă Kennedy, molipsit de entuziasmul lui Samuel Fergusson.

– Trăiască Nilul! spuse Joe, folosind cuvîntul lui preferat, cînd era bine dispus.

Stînci enorme împiedicau ici-colo cursul misteriosului fluviu. Apa spumega formînd cataracte şi curenţi repezi - toate aceste detalii întăreau convingerea doctorului. Din munţii înconjurători se revărsau numeroase torente, spumegînd în cădere. Din pămînt ţîşneau pîrîiaşe răzleţe, încrucişîndu-se, amestecîndu-se, întrecîndu-se în iuţeală şi toate alergau spre rîul care se transforma în fluviu, după ce le absorbea pe toate.

– Acesta-i desigur Nilul! repeta doctorul cu convingere. Originea numelui său ca şi a apelor sale i-a pasionat în aceeaşi măsură pe savanţi. S-a spus că numele este de origine greacă, coptă[1], sanscrită[2], dar n-are importanţă din moment ce pînă la urmă a fost nevoit să-şi dezvăluie taina izvoarelor sale[3].

– Dar, spuse vînătorul, cum poţi să fii sigur că acest rîu şi cel pe care călătorii l-au văzut mai la nord este unul şi acelaşi?

– Dacă vîntul ne mai favorizează o oră, vom avea dovezi sigure, de neînlăturat, de care nu s-ar putea îndoi nimeni, răspunse doctorul.

Munţii deschideau văi largi, în care se vedeau numeroase sate şi lanuri de susan, durah şi trestie de zahăr. Triburile acestui ţinut se arătau agitate, ostile. Păreau mai aproape de furie decît de adoraţie, presimţeau apropierea unor străini şi nu a unor zei. Descoperirea izvoarelor Nilului de către străini părea a le da simţămîntul că li se fură ceva. Victoria trebuia să se ţină dincolo de bătaia săgeţilor.

– Ar fi greu să ne apropiem de locurile astea, spuse scoţianul.

– Cu atît mai rău pentru indigeni, replică Joe; vor fi lipsiţi de farmecul conversaţiei ce-ar putea s-o aibă cu noi.

– Totuşi, trebuie să cobor măcar pentru un sfqrt de oră, spuse doctorul Fergusson. Altminteri nu pot constata rezultatele explorării noastre.

---

[1] Limba coptă - limba unei populaţii din Egipt.

[2] Limba sanscrită - limba veche indiană.

[3] Un savant bizantin vedea în Neilos un nume aritmetic, N. reprezenta 50, E-5, I-10, L-30, O-70, iS-200. cifre care totalizează numărul zilelor anului. (Nota în textul francez.)

– Este absolut necesar, Samuel?

– Absolut necesar şi vom coborî, chiar dacă ar trebui să ne folosim de puşcă!

– Treaba-mi convine, spuse Kennedy mîngîindu-şi carabina.

– La ordinele dumneavoastră! glăsui Joe, pregătindu-se de luptă.

– Nu e pentru prima dată, spuse doctorul, cînd ştiinţa se face cu arma în mînă. Un asemenea lucru s-a întîmplat unui savant francez în munţii Spaniei, pe cînd măsura meridianul părnîntesc.

– Fii liniştit, Samuel, şi ai încredere în cei doi păzitori ai tăi.

– Am ajuns, domnule?

– Nu încă. Ba chiar ne vom mai urca, deocamdată, pentru a cuprinde în întregime şi exact configuraţia ţinutului.

Hidrogenul fu dilatat, şi în mai puţin de zece minute, Victoria plutea la două mii cinci sute de picioare deasupra solului. De la înălţimea aceasta, se putea vedea o reţea de rîuri încîlcite, pe care fluviul le primea în albia lui. Dinspre vest, din cîmpiile mănoase ale ţinutului, năvăleau şi mai multe.

– Nici douăzeci de mile nu ne mai despart de Gondokoro, spuse doctorul, făcînd punctul pe hartă[1] şi avem mai puţin de cinci mile pînă la locul atins de exploratorii veniţi din nord. Să ne apropiem de pămînt cu băgare de seamă.

Victoria coborî pînă la aproape cinci sute de picioare deasupra solului.

– Acum, prieteni, fiţi gata la orice.

– Sîntem gata, răspunseră Dick şi Joe.

– Bine!

Balonul urma albia rîului la înălţimea de numai o sută de picioare. În locul acesta, Nilul măsura cincizeci de stînjeni în lăţime şi indigenii se frămîntau zgomotos în satele de pe amîndouă malurile. Puţin mai încolo, fluviul forma o cascadă perpendiculară de vreo zece picioare înălţime şi, prin urmare, cu neputinţă de trecut.

– Desigur că asta e cascada indicată de domnul Debono! exclamă doctorul.

Bazinul fluviului se lărgea, presărat cu insule numeroase,

---

[1] A face punctul pe hartă - a determina şi a însemna pe hartă locul unde te găseşti.

pe care Samuel Fergusson nu le pierdea din ochi: părea că este în căutarea unui punct de orientare, pe care nu-l zărea încă.

Kennedy salută cu o împuşcătură pe cei cîţiva negri care înaintaseră într-o barcă, pînă sub balon. Glonţul, fără să-i atingă, îi obligă să se înapoieze cît mai repede la mal.

– Călătorie bună! le ură Joe. Dac-aş fi în locul lor, n-aş mai îndrăzni să mă întorc! Mi-ar fi straşnic de frică de un monstru care aruncă fulgere.

Dar iată că doctorul Fergusson îşi luă luneta şi o îndreptă spre o insulă din mijlocul fluviului.

– Patru pomi! strigă el. Priviţi acolo!

Într-adevăr, la capătul insulei se ridicau patru arbori izolaţi.

– E insula Benga! Ea e, desigur! adăugă el.

– Ei şi? întrebă Dick.

– Vom coborî acolo.

– Dar insula pare locuită, domnule Samuel!

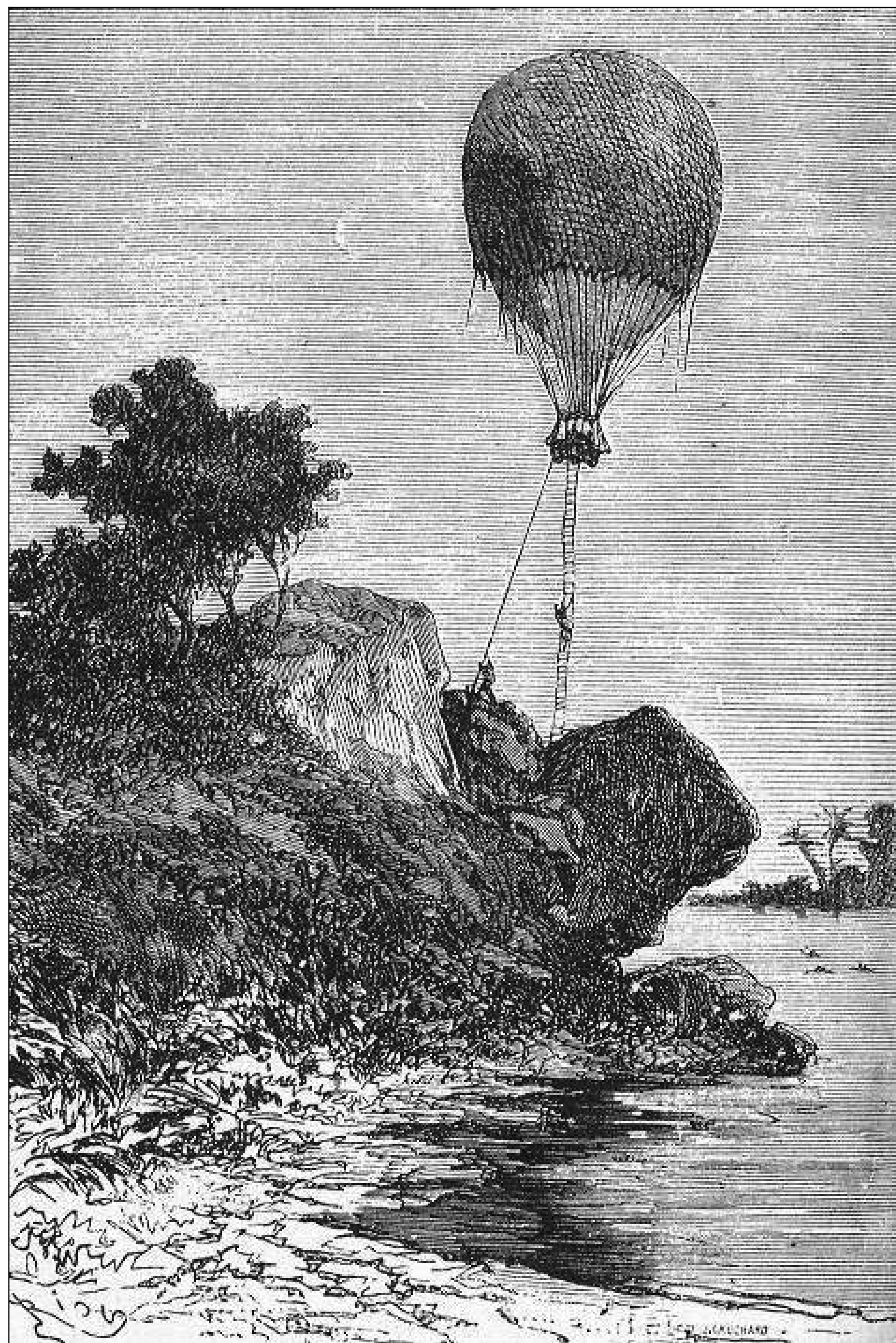
– Joe are dreptate. Dacă nu mă înşel, se vede un grup de vreo douăzeci de indigeni.

– O să-i punem pe fugă; nu va fi greu, răspunse Fergusson.

– Bine, aşa să fie! încuviinţă vînătorul.

Soarele era la zenit şi Victoria se apropia de insulă.

Negrii, care aparţineau tribului Makado, începură să scoată strigăte puternice. Unul flutura în aer pălăria-i făcută din scoarţă de copac. Kennedy o luă drept ţintă, trase, şi pălăria-zbură fărîmiţată. Atunci se iscă o învălmăşeală generală. Indigenii se aruncară în fluviu şi îl trecură înot. De pe ambele maluri porni o ploaie de săgeţi care nu reprezenta însă nici o primejdie pentru aerostat, a cărui ancoră se înfipse într-o spărtură de stîncă. Joe coborî pe pămînt.

– Scara! strigă doctorul. Urmează-mă. Kennedy!

– Ce vrei să faci?
– Să coborîm. Îmi trebuie un martor.
– Iată-mă.
– Joe, să păzeşti bine.
– Nici o grijă, domnule! îmi iau toată răspunderea.
– Vino, Dick! spuse doctorul, punînd piciorul pe pămînt.
Îl trase pe vînător după el spre un grup de stînci care se ridica la capătul insulei. Acolo căută cîtva timp, scotocind prin mărăcini, pînă îşi însîngeră mîinile.
Deodată îl apucă pe vînător de braţ:
– Priveşte! spuse el.
– Litere! strigă Kennedy.
Într-adevăr se puteau vedea perfect două litere săpate în stîncă, foarte citeţ:
A. D.
– A. D.! reluă doctorul Fefgusson. Andrea Debono!
Chiar semnătura călătorului care a înaintat cel mai mult de-a lungul Nilului.
– Nu mai încape nici o îndoială, prietene Samuel.
– Eşti convins acum?
– E Nilul! Nu ne mai putem îndoi.
Doctorul privi pentru ultima pară preţioasele iniţiale, a căror formă şi ale căror dimensiuni le copie întocmai.
– Şi acum, spuse, el, la balon!
– Să mergem repede, căci, uite, cîţiva indigeni se pregătesc să treacă din nou fluviul.
– Nu ne mai interesează acum! Numai să ne ducă vîntul spre nord cîteva ore şi vom ajunge la Gondokoro unde vom strînge mîinile compatrioţilor noştri!
Peste zece minute, Victoria se înălţa din nou, maiestuoasă, în timp ce doctorul Fergusson, în semn de succes, desfăşura steagul cu stema Angliei.

Capitolul XIX

Nilul. Muntele tremurător. Amintiri din patrie. Povestirile arabilor. Nyam-Nyam-ii. «Victoria» fuge de salva de tunuri. Ascensiunile aerostatice. Doamna Blanchard.

– Gare-i direcţia noastră? întrebă Kennedy, cînd îşi văzu prietenul consultînd busola.

– Nord - nord-vest.

– La naiba, dar nu mergem spre nord!

– Nu, Dick, şi cred că vom întîmpina greutăţi pînă să ajungem la Gondokoro. În orice caz, însă, am făcut legătura între explorările din est şi cele din nord; nu trebuie să ne plîngem.

Victoria se depărta încet, încet, de Nil.

– O ultimă privire spre această latitudine de netrecut, pe care nici cei mai curajoşi călători n-au putut-o depăşi vreodată! glăsui doctorul. Desigur că acestea sînt triburile sălbatice, semnalate de domnii Petherick, d'Arnaud, Miani şi acel tînăr călător, domnul Lejean, căruia îi datorăm cele mai bune lucruri cu privire la Nilul de sus.

– Prin urmare, întrebă Kennedy, descoperirile noastre se potrivesc cu prezicerile ştiinţei?

– Întocmai! Izvoarele Fluviului Alb, ale Bahr-elAbiad-ului, se revarsă dintr-un lac întins ca o mare.

Aci se naşte Nilul. Nici vorbă, va pierde din poezia de pînă acum, căci oamenilor le plăcea să creadă în originea cerească a fluviului. Cei vechi îl numeau ocean, şi nu erau departe de convingere că el izvora din soare!

Dar trebuie să facem o concesie şi să acceptăm, cînd şi cînd, ceea ce ne învaţă ştiinţa. Poate că nu vor exista întotdeauna savanţi, dar vor exista oricînd poeţi.

– Se văd nişte cataracte, spuse Joe.

– Sînt cataractele de la Makedo, care se găsesc la 3° latitudine. Păcat că n-am putut urmări timp de cîteva ore cursul Nilului.

– Iar colo, înaintea noastră, spuse vînătorul, zăresc vîrful unui munte.

– E muntele Logwek, muntele tremurător al arabilor;

ţinutul a fost vizitat de domnul Debono, care l-a parcurs sub numele de Latif Efendi. Triburile din vecinătatea Nilului se duşmănesc şi duc între ele un război de exterminare. Fără îndoială că-ţi dai seama ce pericole a avut de înfruntat acest explorator.

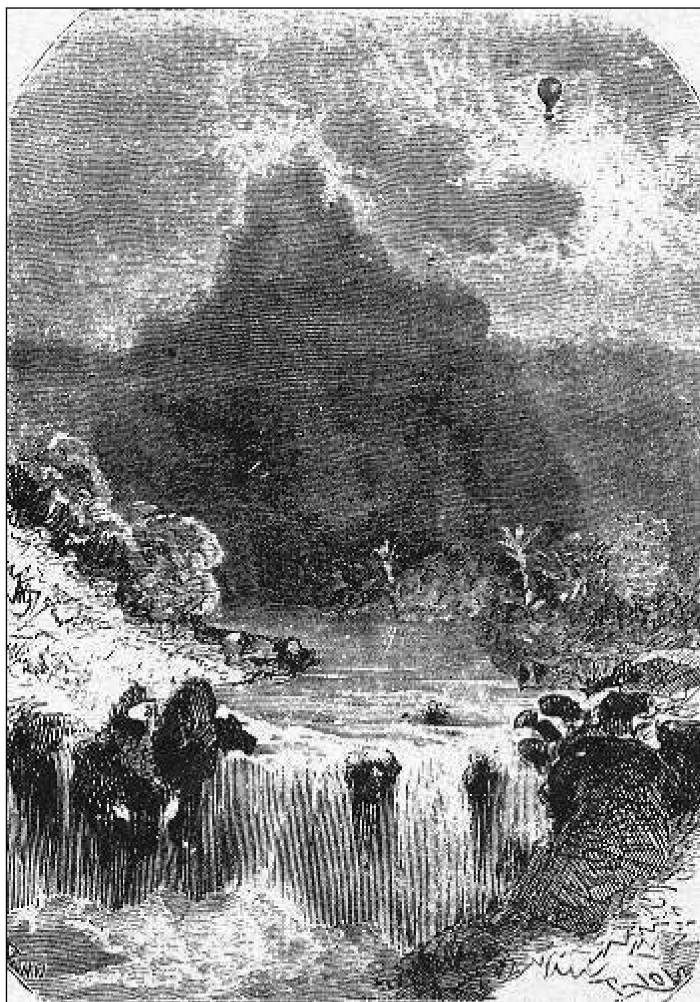
Între timp, Victoria era dusă de vînt spre nord-vest.

Ca să ocolească muntele Logwek, trebuia să caute un curent pieziş.

– Prieteni, le spuse doctorul celor doi tovarăşi, începem cu adevărat traversarea noastră africană. Pînă aici am mers, în majoritatea cazurilor, pe urmele predecesorilor. De acum înainte ne aruncăm în necunoscut. Oare ne va lipsi curajul?

– Niciodată! strigară într-un glas Dick şi Joe.

– Atunci, la drum.

La ora zece seara călătorii ajunseră în dreptul muntelui, trecînd peste păduri, rîpe, sate împrăştiate, şi acum mergeau de-a lungul povîrnişurilor sale line.

Străbătuseră cu ajutorul unui vînt repede, în ziua aceea memorabilă de 23 aprilie, după un drum de cincisprezece ore, o distanţă de peste trei sute cincizeci de mile.

Dar în ultima parte a călătoriei se întristaseră. În nacelă domnea o linişte desăvîrşită. Doctorul Fergusson era oare absorbit de descoperirile pe care le făcuse? Cei doi tovarăşi ai săi se gîndeau cumva la călătoria pe deasupra unor regiuni necunoscute? Poate că da. Numai Joe se dovedea şi acum stăpînit de filozofia nepăsării, însă respecta tăcerea celor doi tovarăşi.

La ora zece seara, Victoria aruncă ancora pe coasta muntelui. După o masă substanţială se culcară, unul rămînînd de pază.

A doua zi se treziră cu gînduri mult mai senine. Timpul era frumos şi vîntul sufla în direcţia cea bună. Prînzul, care pe Joe îl înveseli mult, izbuti să le readucă şi celorlalţi buna dispoziţie. Regiunea pe care o străbăteau acum era imensă. Avea cam aceeaşi mărime ca a Europei şi se întindea între Munţii Lunei şi munţii Darfur.

– Fără îndoială că străbatem acum ceea ce se presupune a fi regatul Usoga. Unii geografi au susţinut că există în centrul Africei o depresiune vastă, un lac imens. Vom vedea îndată dacă presupunerea are vreun sîmbure de adevăr.

– Dar cum s-a putut face această presupunere? întrebă Kennedy.

– După povestirile arabilor. Arabii povestesc multe, poate chiar prea multe. Cîţiva călători, sosiţi la Kazeh sau la Marile Lacuri, au văzut sclavi veniţi din ţinuturile centrale, i-au întrebat despre ţara lor, au făcut legătura între aceste mărturii şi au tras anumite concluzii. Povestirile acestea au totdeauna un miez de adevăr şi, vezi tu, nu se înşelau cu privire la originea Nilului.

– Într-adevăr! răspunse Kennedy.

– Numai aceste documente au dat posibilitatea să se încerce întocmirea unor hărţi. Iar eu voi urma drumul, orientîndu-mă după o astfel de hartă, pe care la nevoie o voi rectifica.

– Oare întreaga regiune este locuită? întrebă Joe.

– Fără îndoială. Triburile împrăştiate pe meleagurile acestea} sînt cuprinse sub denumirea generală de Nyam-Nyam, nume care nu-i altceva decît o onomatopee; reproduce zgomotul mestecatului.

– Perfect! zise Joe, Nyam-Nyam!

– Dragă băiete, dacă această onomatopee ar lua naştere din cauza ta, nu ţi s-ar mai părea atît de perfect.

– Ce vreţi să spuneţi?

– Că triburile astea sînt antropofage.

– Sînteţi sigur?

– Foarte sis?ur; unii pretindeau că indigenii aceştia au coadă ca patrupezii, dar s-au lămurit pînă la urmă că acel apendice era de la pieile de animale cu care se acoperă.

– Cu atît mai rău! O coadă e foarte potrivită să goneşti ţînţarii!

– Tot ce se poate, dar trebuie să socoteşti asta o scorneală, ca şi capetele de cîini pe care călătorul BrunRollet le atribuia unor băştinaşi.

– Capete de cîini? Destul de comod ca să poti lătra şi chiar ca să fii canibal!

– Din păcate, adevărat e faptul că triburile acestea sînt foarte crude, nesăţioase de carne de om, pe care o caută cu pasiune.

– Aş dori să nu se pasioneze prea tare pentru persoana mea, zise Joe.

– Te cred!! rîse Kennedy.

– Da, domnule Dick. Dacă va trebui vreodată să fiu mîncat într-un ceas de foamete, atunci asta să se întîmple spre folosul stăpînului meu şi al dumneavoastră. Dar să-i hrănesc pe indivizii ăştia, doamne fereşte, aş muri de ruşine!

– Bine, Joe dragă, ne-am înţeles, contăm pe tine cînd se va ivi prilejul.

– La dispoziţie, domnilor.

– Joe vorbeşte asta, ca să avem grijă de el şi să-l punem la îngrăşat.

– Tot ce se poate, răspunse el, omul e un animal atît de egoist!

După-amiază, cerul se acoperi cu o ceaţă înăbuşitoare, care cobora pînă la pămînt - abia de puteai distinge prin pîclă obiectele de jos. Aşa că, temîndu-se să nu se lovească de vreun obstacol neprevăzut, doctorul dădu pe la ora cinci semnalul de oprire. Noaptea trecu liniştită, dar trebuiră să-şi dubleze atenţia din cauza întunericului adînc.

În decursul dimineţii următoare, musonul suflă cu mare violenţă. Pătrundea furios în cavităţile inferioare ale balonului, scutura cu putere apendicele prin care treceau ţevile de dilatare, astfel că trebuiră fixate cu funii, lucru de care Joe se achită cu multă îndemînare. El constată totodată că orificiul aerostatului era închis ermetic.

– Faptul are o îndoită însemnătate pentru noi,.spuse doctorul Fergusson; evităm în primuî rînd pierderea unui gaz preţios şi apoi nu lăsăm în urma noastră o dîră inflamabilă, care s-ar putea aprinde.

– Lucrul ar fi supărător, spuse Joe.

– Ne-am prăbuşi la pămînt? întrebă Dick.

– Prăbuşi, nu. Gazul ar arde liniştit şi noi am coborî încetul cu încetul. Un asemenea accident i s-a întîmplat unei aeronaute franceze, doamna Blanchard, care, aruncînd focuri de artificii, şi-a incendiat balonul.

Dar n-a căzut brusc =- şi cu siguranţă că n-ar fi fost omorîtă, dacă nacela nu s-ar fi izbit de un horn, care a zvîrlit-o la pămînt.

– Să sperăm că nouă nu ni se va întîmpla aşa ceva, spuse vînătorul. Pînă acum călătoria nu mi s-a părut periculoasă şi nu văd ce ne-ar putea împiedica să ne ajungem scopul.

– Nici eu nu văd, dragul meu Dick. De altfel, accidentele au fost pricinuite totdeauna, fie din imprudenţa aeronauţilor, fie de proasta construcţie a aparatelor lor.

Totuşi, din cîteva mii de ascensiuni cu aerostate, nu se numără mai mult de douăzeci de accidente mortale. În genere, aterizările şi plecările sînt cele mai primejdioase.

Aşa că, în asemenea cazuri, nu trebuie să neglijăm nici o precauţiune.

– A sosit ora mesei, spuse Joe. Ne vom mulţumi cu carne conservată şi cafea, pînă ce domnul Kennedy va găsi mijlocul să ne ospăteze cu o bucată bună de vînat.

Capitolul XX

Sticla cerească. Smochini-palmieri. „Mammouth Trees”. Arborele războiului. Echipajul înaripat. Luptele dintre doua populaţii. Masacrul. Intervenţie divină.

Vîntul deveni violent şi neregulat. Victoria înainta prin aer, în adevărate salturi. Aruncată cînd spre nord, cînd spre sud, nu întîlnea nici o adiere constantă.

– Mergem foarte repede, fără să înaintăm mult, spuse Kennedy, observînd desele oscilaţii ale acului magnetic.

– Victoria înaintează cu o viteză de cel puţin treizeci de leghe pe oră, spuse Samuel Fergusson. Aplecaţi-vă şi veţi vedea cît de repede dispare cîmpia din ochii noştri. Uite, pădurea asta pare că se năpusteşte în calea noastră.

– Pădurea s-a şi transformat în luminiş, răspunse vînătorul.

– Iar luminişul, într-un sat, adăugă Joe, după cîteva clipe. Uite chipurile înmărmurite ale negrilor.

– E foarte firesc, răspunse doctorul. La prima apariţie a baloanelor, ţăranii francezi au tras asupra lor, luîndu-le drept monştri aerieni, aşa că-i este îngăduit şi unui negru din Sudan să facă ochii mari, văzîndu-ne.

– Pe legea mea, exclamă Joe, în timp ce Victoria trecea peste un sat la o înălţime de 100 de picioare, să ştiţi că le arunc o sticlă goală, cu voia dumneavoastră, domnule doctor. Dacă ajunge întreagă la ei, o vor adora. Dacă se sparge, din bucăţi îşi vor face talismane.

Şi spunînd acestea, aruncă o sticlă care se făcu, bineînţeles, ţăndări. Indigenii se repeziră afară din colibele lor rotunde, scoţînd strigăte puternice.

Puţin mai departe, Kennedy strigă:

– Priviţi arborele acesta ciudat! Partea lui de jos e de o specie, iar cea de sus alta.

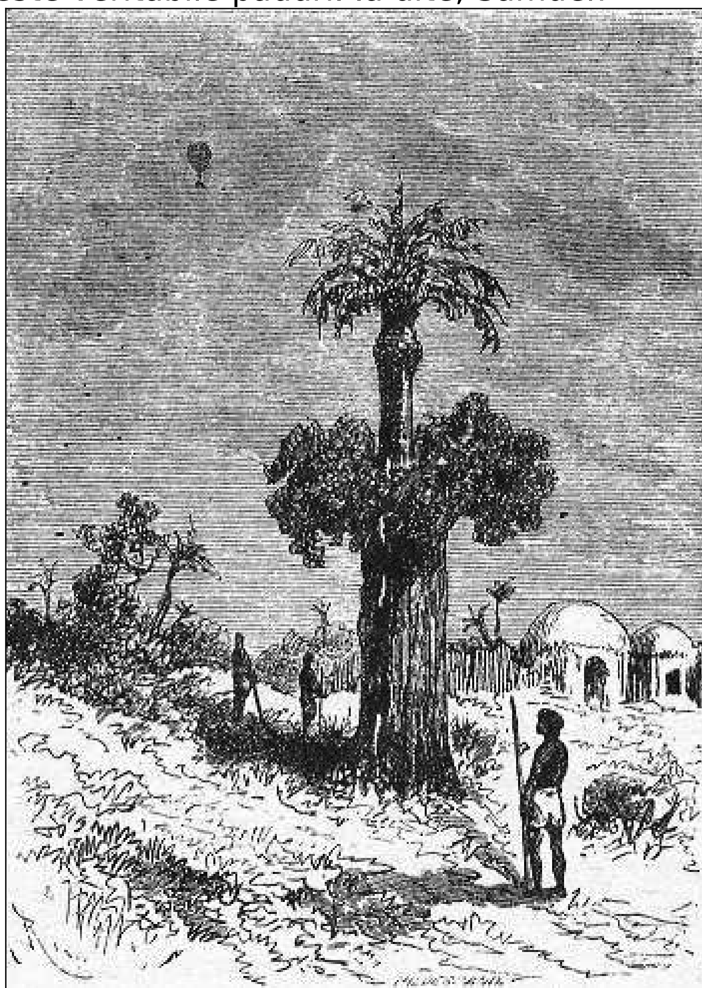
– Hm! exclamă Joe. În ţara asta arborii cresc unii peste alţii.

– Este pur şi simplu un trunchi de smochin, răspunse doctorul, pe ramurile căruia s-a prins puţin pămînt vegetal. Într-o bună zi, vîntul a.aruncat pe el o săinînţă de palmier şi

palmierul a crescut ca în plin cînip- Straşnic sistem! spuse Joe. Am să-l import în Anglia. Ar folosi mult parcurilor Londrei, fără să mai socotim că am înmulţi pomii fructiferi; am avea grădini în înălţime. Cu siguranţă că asta va fi pe placul micilor proprietari.

În clipa aceea, Victoria trebui să urce, ca să treacă peste o pădure cu arbori mai înalţi de trei sute de picioare, un fel de smochini seculari.

– Minunaţi arbori! strigă Kennedy. N-am văzut ceva mai frumos ca aceste veritabile păduri. Ia uite, Samuel!

– Înălţimea acestor smochini este cu adevărat extraordinară, dragul meu Dick, dar ea n-ar provoca mirare în ţinuturile cu păduri din Lumea Nouă.

– Cum, există şi arbori mai înalţi?

– Fără îndoială, aceia pe care-i numim „mammouthtrees”. S-a găsit în California un cedru înalt de patru sute cincizeci de picioare, înălţime care depăşeşte turnul Parlamentului şi chiar marea piramidă a Egiptului.

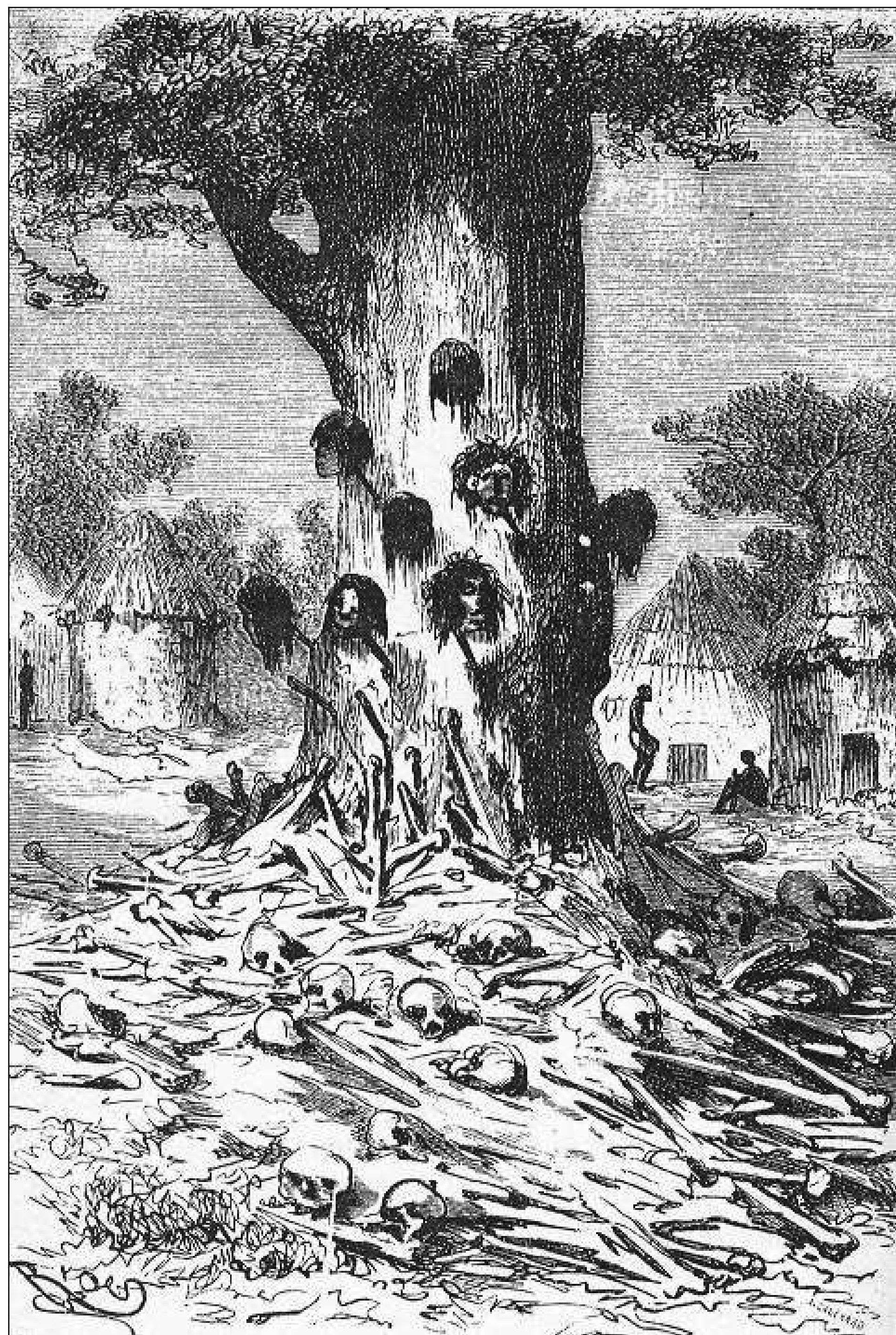
La bază, trunchiul avea o circumferinţă de o sută douăzeci de picioare, iar straturile lui concentrice dovedeau că existenţa copacului era mai veche de patru mii de ani.

– Domnule, faptul nu e de loc surprinzător! Cînd trăieşti patru mii de ani, nu-i nimic mai firesc decît să ajungi la o asemenea înălţime.

Dar pe cînd discutau, în locul pădurii apăru un grup de colibe aşezate în cerc în jurul unei pieţe. În mijloc se înălţa un singur arbore şi, văzîndu-l, Joe exclamă:

– Ei bine, dacă de patru mii de ani face asemenea flori n-am de ce să-l felicit.

Şi arătă spre un sicomor uriaş al cărui trunchi dispărea cu totul sub o grămadă de oase omeneşti. Florile de care vorbea Joe erau capete de curînd tăiate, atîrnate de pumnale fixate în scoarţă.

– Arborele războiului la canibali! explică doctorul. Indienii iau numai pielea, africanii iau capul cu totul.

– Chestie de modă! spuse Joe.

Dar satul cu capete însîngerate rămase în urmă. Ceva mai departe, un alt sat oferea un spectacol la fel de respingător: cadavre mîncate pe jumătate, schelete zăcînd în praf, membre omeneşti risipite ici şi colo, toate lăsate la dispoziţia hienelor şi şacalilor.

– Sînt se vede trupuri de criminali; aşa cum se obişnuieşte în Abisinia, aceştia sînt lăsaţi pradă fiarelor, care îi devorează în linişte, după ce i-au ucis.

– Procedeul nu-i mult mai crud decît spînzurătoarea, spuse scoţianul. E doar mai murdar, asta-i tot.

– În regiunile sudice ale Africei, vorbi din nou doctorul, băştinaşii se mulţumesc să-i- închidă pe criminali în propria lor colibă împreună cu fiarele, şi chiar cu familia. Se dă foc şi totul arde. Asta se numeşte cruzime, şi dacă spînzurătoarea e mai puţin crudă, e în schimb la fel de barbară.

Cu vederea-i pătrunzătoare de care ştia să se servească atît de bine, Joe semnală cîteva cîrduri de păsări carnivore, care zburau la orizont.

– Sînt vulturi, strigă Kennedy, după ce-i recunoscu cu ajutorul lunetei. Minunate păsări, a căror viteză este tot atît de mare ca a noastră.

– Cerul să ne păzească de atacurile lor! glăsui doctorul. Pentru noi sînt mult mai de temut decît fiarele sau decît triburile de sălbatici.

– Îi vom alunga cu împuşcături, răspunse vînătorul.

– Aş vrea, dragul meu Dick, să nu avem nevoie de îndemînarea ta. Învelişul balonului nostru nu ar rezista unei împunsături a ciocului lor. Din fericire, cred însă că aceste păsări sînt mai mult înspăimîntate decît atrase de aparatul nostru.

– Staţi! Am o idee, spuse Joe; ideile îmi vin astăzi cu duiumul. Dacă am pune la nacela noastră un echipaj de vulturi vii care să ne ducă prin aer?

– Nu prea cred ca sistemul să izbutească cu nişte păsări atît de îndărătnice din fire, răspunse doctorul.

– I-am dresa, răspunse Joe. În loc să le punem zăbale, le-am pune ochelari speciali care le-ar dirija vederea; în felul acesta, ar merge la stînga sau la dreapta, după voia noastră.

– Dă-mi voie, bunul meu Joe, să prefer echipajului înaripat, un vînt prielnic. Hrana lui costă mult mai puţin şi este mult mai

sigur.

– Vă dau voie, domnule, dar îmi păstrez ideea.

Era ora prînzului. De cîtva timp Victoria mergea mult mai încet. ţinutul nu mai fugea sub balon, ci se desfăşura domol. Deodată, la urechile călătorilor ajunseră strigăte şi fluierături. Se aplecară şi zăriră într-o cîmpie deschisă un spectacol care-i emoţionă.

Două triburi se luptau cu înverşunare şi încrucişau prin aer o sumedenie de săgeţi. Combatanţii, nerăbdători să se ucidă unii pe alţii, nu băgaseră de seamă apariţia Victoriei. Erau vreo trei sute şi se băteau într-o învălmăşeală de nedescris; cei mai mulţi dintre ei, roşii de sîngele răniţilor în care se bălăceau, înfăţişau o privelişte cumplită.

Cînd în sfîrşit văzură aerostatul, lupta încetă o vreme; urletele se înteţiră, cîteva săgeţi fură aruncate spre nacelă şi una dintre ele ajunse destul de aproape, ca Joe s-o poată prinde în mînă.

– Să urcăm, ca să fim în afara loviturilor! strigă doctorul Fergusson. Să nu fim imprudenţi! Nu e îngăduit!

– Mai bine să căutăm un curent care să ne poarte mai departe.

Măcelul continuă cu lovituri de secure şi de suliţe. Cum un duşman era doborît, adversarul se grăbea să-i taie capul. Femeile, amestecate în învălmăşeală, adunau capetele însîngerate şi le îngrămădeau unul peste altul la marginea cîmpului de luptă. Adesea se băteau pentru a cuceri aceste hidoase trofee.

– Cumplită privelişte! strigă Kennedy, adînc scîrbit...

– Dezgustători indivizi! spuse şi Joe. Dac-ar purta uniformă, ar fi ca orice războinici.

– Am o poftă nebună să intervin în luptă, vorbi din nou vînătorul, ridicînd puşca.

– Nu, nu, se grăbi să-l oprească doctorul, să nu ne băgăm în treburile altora. Ştii tu de partea cui e dreptatea ca să joci rolul Providenţei? Mai bine să ocolim acest spectacol dezgustător. Dacă marile căpetenii ar putea domina cu privirea, ca şi noi, teatrul luptelor pe care le angajează, poate că nu le-ar mai trebui atîta sînge şi cuceriri.

Căpetenia unuia din triburi se deosebea prin statura sa atletică, completată de o putere uriaşă. Cu o mînă zvîrlea lancea

în rîndurile dese ale duşmanilor şi cu cealaltă dobora cu lovituri de secure. La un moment dat, el aruncă suliţa roşie de sînge, se repezi asupra unui rănit şi-i tăie braţul dintr-o lovitură, luă în mînă acest braţ şi, ducîndu-l la gură, muşcă zdravăn.

– Ah, dezgustătoare fiare! strigă Kennedy. Nu mă pot stăpîni.

Şi căpetenia, lovită de un glonţ în frunte, căzu la pămînt. O uimire adîncă puse stăpînire pe războinici.

Moartea aceasta supranaturală îi îngrozi şi însufleţi din nou pe duşmani, aşa că într-o clipă cîmpul de bătaie se goli pe jumătate.

– Să căutăm mai sus un curent de aer care să ne ducă de aici, spuse doctorul. Sînt scîrbit de spectacolul ăsta.

Dar tot mai apucară să vadă tribul victorios repezindu-se asupra morţilor şi răniţilor, certîndu-se pentru carnea aceea caldă, pe care o hlăpăiau cu lăcomie.

– Puah! făcu Joe. E greţos!

Victoria se ridică dilatîndu-se. Urletele hoardei în delir îi mai urmăriră cîteva clipe. Apoi, împins spre sud, balonul se depărtă de această scenă de măcel şi canibalism.

Terenul era acum variat, cu numeroase cursuri de apă care se îndreptau spre' est. Ele se vărsau desigur în afluenţii lacului Nu sau ai fluviului Gazelles, despre care Guillaume Lejean dăduse amănunte atît de interesante.

După un drum de o sută cincizeci de mile, o dată cu venirea nopţii, Victoria aruncă ancora la 27° longitudine şi la 4°20' latitudine septentrională, după ce străbătuse o sută cincizeci de mile.

Capitolul XXI

Zgomote ciudate. Un atac nocturn. Kennedy şi Joe în pom. Doua împuşcaturi. «Ajutor! Ajutor!». Răspunsul în limba franceză. Dimineaţa. Misionarul. Planul de salvare.

Întunericul nopţii devenea de nepătruns. Doctorul nu putuse recunoaşte ţinutul: bălonul fusese ancorat de un arbore foarte înalt, a cărui formă abia o distingea în umbră.

Potrivit obiceiului, îşi începuse paza de la orele nouă, iar Dick îl înlocui la miezul nopţii.

– Să veghezi bine, Dick, să veghezi cu mare grijă!

– E ceva nou?

– Nu! Totuşi mi s-a părut că am surprins zgomote nedesluşite sub noi. Nu prea ştiu unde ne-a dus vîntul; ceva mai multă prudenţă nu ne poate strica.

– Poate ai auzit strigătele unor animale sălbatice?

– Nu! Mi s-a părut cu totul altceva. În sfîrşit, la cel mai mic semn de primejdie, să ne trezeşti fără şovăială.

– Fii liniştit!

Doctorul ascultă încă o dată atent, în noapte; neauzind nimic, se înveli cu pătura şi adormi numaidecît.

Cerul era acoperit cu nori groşi, dar nici o adiere de vînt nu străbătea aerul. Victoria, prinsă cu o singură ancoră, nu se mişca.

Kennedy, rezemat cu coatele în bordul nacelei, în aşa fel ca să poată supraveghea arzătorul, contempla liniştea întunecată. Dar cum se întîmplă adesea cînd eşti neliniştit şi aştepţi să se întîmple ceva, cercetînd orizontul, i se păru deodată că vede nişte luminiţe nedesluşite. La un moment dat, i se păru că zăreşte una la o distanţă de două sute de paşi, dar nu fu decît un fulger, după care nu mai văzu nimic.

Era, fără îndoială, una din acele false senzaţii luminoase pe care le percepe ochiul într-un întuneric adînc.

Kennedy se linişti şi căzu din nou în contemplare, cînd deodată un şuierat ascuţit străbătu aerul.

Era strigătul unui animal, al unei păsări de noapte, sau ieşise din gura unui om?

Dîndu-şi seama de gravitatea situaţiei, Kennedy se gîndi să-şi trezească tovarăşii de drum; apoi îşi spuse că, în orice caz, fie că era vorba de oameni, fie de animale, primejdia se găsea încă la mare depătare, aşa că mai întîi îşi revizui armele, iar după aceea, cu ajutorul lunetei, îşi aţinti din nou privirea în noapte. Curînd văzu cum se strecoară sub pom forme neclare. Într-o rază de lună, care străbătu ca un fulger norii, văzu nedesluşit un grup de oameni mişcîndu-se în umbră. Îşi aminti de aventura cu cinocefalii şi puse mîna pe umărul doctorului. Acesta se trezi imediat.

– Linişte! spuse Kennedy. Să vorbim încet.

– E ceva?

– Da, să-l trezim pe Joe.

Îndată ce Joe se trezi, vînătorul povesti ce văzuse.

– Iar blestematele acelea de maimuţe? întrebă Joe.

– E posibil, dar trebuie să ne luăm măsuri de apărare.

– Joe şi cu mine, spuse Kennedy, vom coborî în poip cu ajutorul scării.

– Iar în vremea aceasta, continuă doctorul, eu voi lua măsurile necesare ca să ne putem ridica repede.

– Ne-am înţeles.

– Să coborîm, spuse Joe.

– Să nu vă folosiţi de arme decît în caz de absolută nevoie, glăsui doctorul. N-are rost să ne arătăm prezenţa prin aceste locuri.

Dick şi Joe răspunseră printr-un semn, apoi coborîră fără zgomot în pom şi se aşezară pe crengile groase de care se prinsese ancora.

Ascultau de vreo zece minute, muţi şi nemişcaţi în frunziş, cînd, deodată, scoarţa copacului trosni uşor.

Joe îl apucă de mînă pe scoţian.

– Auziţi?

– Da, se apropie.

– Dacă-i un şarpe? Şuieratul acela pe care l-aţi auzit...

– Nu! Pare să fi fost un zgomot făcut de un om.

„Prefer o întîlnire cu băştinaşii, se gîndi Joe. Mi-e scîrbă de reptile”.

– Zgomotul se apropie, spuse Kennedy după cîteva clipe.

– Da! Cineva urcă, se caţără.

– Veghează în partea asta, eu voi veghea în cealaltă.

– Bine.

Se aflau izolaţi în vîrful unei ramuri orizontale, în mijlocul pădurii de crengi a uriaşului baobab de care se prinsese ancora. Desimea frunzişului făcea întunericul şi mai adînc. Joe se plecă la urechea lui Kennedy şi, arătîndu-i partea de jos a copacului, spuse:

– Negrii!

Cei doi călători prinseră chiar cîteya şoapte. Joe duse puşca la umăr.

– Aşteaptă! şopti Kennedy.

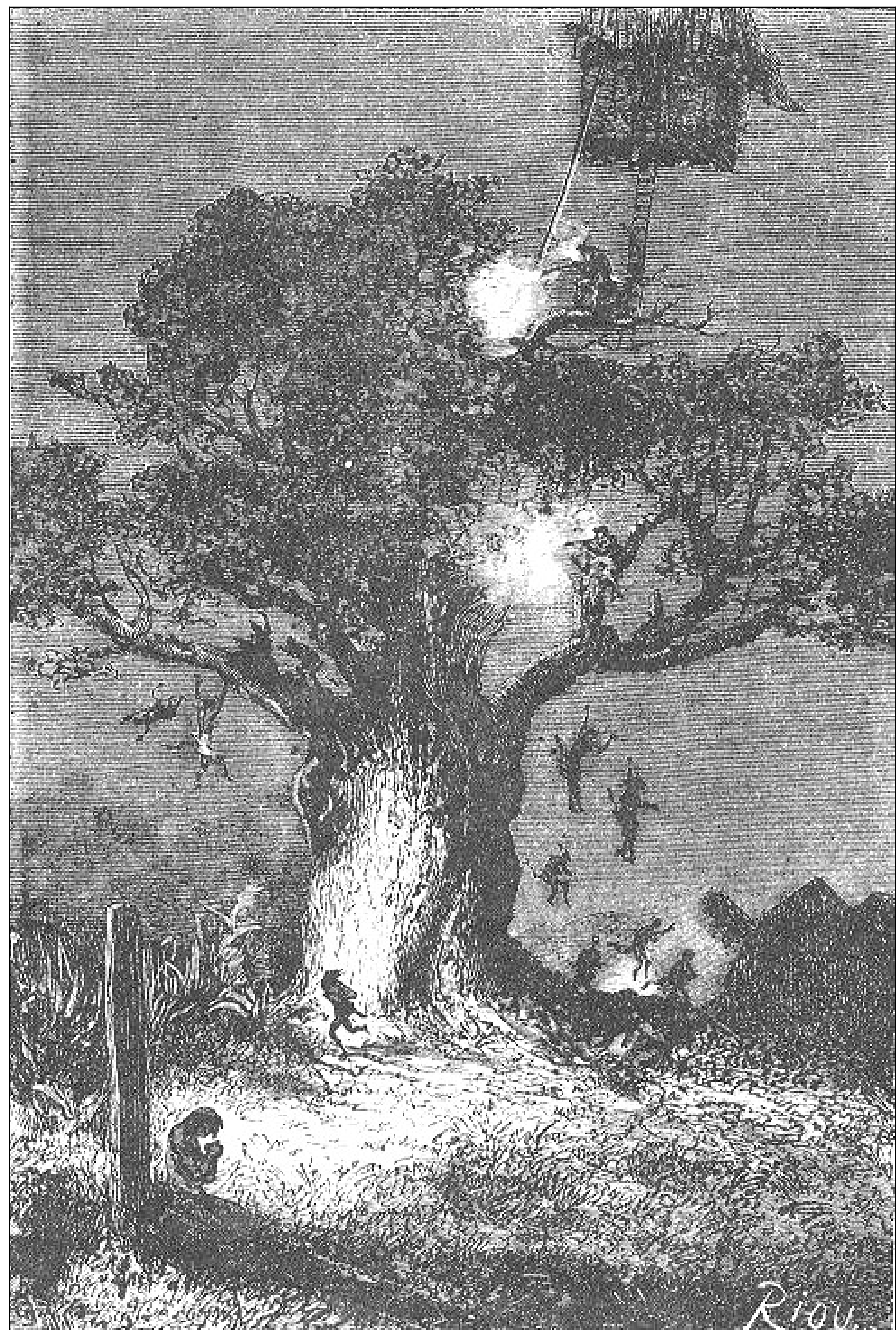
Într-adevăr, cîţiva negri se căţăraseră pe baobab.

Apăreau din toate părţile, sfrecurîndu-se printre ramuri ca reptilele, căţărîndu-se încel:, dar sigur. Se trădau prin mirosul pe

care-l avea corpul lor, frecat cu o grăsime puturoasă. Curînd, chiar în dreptul ramurii pe care stăteau Kennedy şi Joe, se iviră două capete.

– Atenţie! spuse Kennedy. Trage!

Două detunături răsunară în aer şi se amestecară cu ţipete de durere. Hoarda dispăru înspăimîntată. Dar atunci se auzi un strigăt ciudat, neaşteptat, imposibil!

Riou

O voce omenească rosti clar în limba franceză:
– Ajutor! Ajutor!
Kennedy şi Joe, înmărmuriţi, se întoarseră în nacelă cît putură de repede.
– Aţi auzit? îi întrebă doctorul.
– Fără îndoială!
– Un francez e în mîinile lor!
– Un călător!
– Un misionar poate.
– Nenorocitul, îl omoară, îl martirizează! strigă vînătorul.
Doctorul încerca zadarnic să-şi ascundă emoţia.
– Nu e nici o îndoială, spuse el. Un nefericit francez a căzut în mîinile lor. Dar nu vom pleca, înainte de a face tot ce se poate pentru a-l salva. Auzind împuşcăturile noastre, o fi nădăjduit într-un ajutor neaşteptat. Nu-i vom dezamăgi această speranţă. Nu gîndiţi şi voi la fel?
– Ba da, Samuel, şi sîntem gata să te ascultăm.
– Să întocmim un plan şi chiar în dimineaţa asta să încercăm să-l răpim.
– Dar cum vom scăpa de negri? întrebă Kennedy.
– Pentru mine este limpede, spuse doctorul, că, după felul în care au şters-o, nu cunosc armele de foc, aşa că va trebui să profităm de spaima lor. Dar trebuie să aşteptăm zorii zilei înainte de a ne pune pe treabă.
– Nenorocitul ăsta... Nu trebuie să fie departe, căci...
– Ajutor! Ajutor! repetă vocea, de data aceasta mai slab.
– Sălbaticii! strigă Joe furios. Dacă-l ucid în noaptea asta?
– Auzi, Samuel? exclamă Kennedy apucîndu-l de mînă pe doctor; dacă-l omoară în noaptea asta?
– Nu cred! Popoarele primitive îşi omoară prizonierii în plină zi; au nevoie de soare!
– Dac-aş profita de noapte, spuse scoţianul, ca să mă strecor pînă aproape de acest nenorocit?
– Vă însoţesc, domnule Dick!
– Staţi, prieteni! Intenţia vă face cinste şi se potriveşte cu inima şi cu curajul vostru, dar ne vom pune în primejdie toţi, şi, mai mult, îi vom strica celui pe care voim să-l salvăm.
– De ce? întrebă Kennedy. Băştinaşii sînt înspăimîntaţi. Nu se vor mai întoarce.
– Dick, te implor, ascultă-mă! Dacă din întîmplare te

surprind, totul e pierdut!

– Dar nenorocitul acela care aşteaptă, care nădăjduieşte? Nimeni nu-i răspunde? Nimeni nu-i vine în ajutor? O să creadă că l-au înşelat simţurile, că n-a auzit nimic...

– Putem să-l liniştim, spuse doctorul Fergusson.

Şi stînd în picioare în mijlocul întunericului, făcîndu-şi mîiriile pîlnie, strigă din răsputeri, în limba străinului:

– Oricine ai fi, ai încredere! Trei prieteni veghează asupra dumitale!

Un urlet grozav îi răspunse, înăbuşind răspunsul prizonierului.

– Îl sugrumă! îl vor sugruma! strigă Kennedy. Intervenţia noastră nu a făcut altceva decît să-i grăbească sfîrşitul. Trebuie să acţionăm!

– Dar cum, Dick? Ce vrei să faci pe întunecimea asta?

– O, dac-ar fi ziuă! strigă Joe.

– Ei bine, dac-ar fi ziuă? întrebă doctorul cu un ton ciudat.

– Nimic mai simplu, Samuel, răspunse vînătorul. Aş coborî pe pămînt şi aş împrăştia ceata asta mizerabilă.

– Şi tu, Joe? întrebă Fergusson.

– Eu, domnule, aş fi mai prudent. I-aş spune prizonierului să fugă într-o anumită direcţie.

– Şi cum ai face să ia cunoştinţă de acest sfat?

– Cu ajutorul săgeţii pe care am prins-o în zbor şi de care aş lega un bilet; sau, pur şi simplu, vorbindu-i cu voce tare, deoarece negrii nu ne înţeleg limba.

– Planurile voastre, prieteni, nu pot fi puse în practică. Admiţînd că izbuteşte să înşele vigilenţa călăilor săi, cea mai mare greutate pentru nenorocit va fi să fugă. Cît despre tine, dragul, meu Dick, cu multă îndrăzneală şi profitînd de spaima produsă de armele noastre de foc, planul tău poate ar izbuti. Dar dacă nu izbuteşte, ai fi pierdut. Astfel că ar trebui să salvăm două persoane în loc de una. Nu, trebuie să procedăm altfel!

– Dar să procedăm imediat, răspunse vînătorul.

– Poate că vom reuşi, glăsui doctorul, apăsînd asupra cuvîntului din urmă.

– Domnule, nu cumva veţi izbuti să risipiţi bezna asta?

– Cine ştie, Joe?

– Ah! Dacă reuşiţi, vă proclam primul savant al lumii.

Cîteva clipe doctorul nu răspunse: se gîndea. Cei doi

tovarăşi îl priveau emoţionaţi. Erau foarte mişcaţi de această situaţie extraordinară. Apoi Fergusson reluă:

– Iată planul meu, spuse el. Ne-au rămas două sute de livre de lest, deoarece sacii pe care i-am luat cu noi sînt încă neatinşi. Admit că prizonierul, un om vădit epuizat de suferinţă, cîntăreşte tot atît cît oricare dintre noi. Dacă am renunţa la o parte din lest egală cu greutatea lui, ne-ar mai rămîne încă vreo şaizeci de livre de aruncat, atunci cînd am avea nevoie să urcăm mai repede.

– Prin urmare, cum gîndeşti să acţionezi? Întrebă Kennedy.

– Uite, Dick, tu admiţi că dacă izbutesc să ajung pînă la prizonier, şi, luîndu-l în nacelă, arunc o cantitate de lest egală cu greutatea lui, nu am schimbat nimic din echilibrul balonului? Bine! Dar dacă vreau să obţin o urcare mai rapidă pentru a scăpa de trib, trebuie să întrebuinţez un mijloc mai puternic decît arzătorul; or, aruncînd şi restul de lest la momentul oportun, sînt sigur că mă voi înălţa cu o mare repeziciune.

– Evident!

– Da, dar se iveşte şi un neajuns, şi anume, că, pentru a coborî mai tîrziu, va trebui să pierd o cantitate de gaz proporţională cu lestul aruncat. Iar gazul acesta e un lucru preţios. Totuşi, nu-i putem regreta pierderea, cînd e vorba de salvarea unui om.

– Ai dreptate, Samuel, trebuie să sacrificăm totul pentru a-l salva!

– Să ne punem atunci pe lucru. Aranjaţi sacii pe marginea nacelei, în aşa fel încît să-i putem arunca dintr-o data.

– Dar ce facem cu întunericul?

– El ne ajută, pentru că ne ascunde pregătirile şi se va risipi abia după ce vom fi gata. Îngrijiţi să aveţi toate armele la îndemînă. Poate că va trebui să tragem, în carabină avem un glonţ, în cele două puşti, patru, în cele două revolvere, douăsprezece, în total şaptesprezece, care se pot trage într-u,n sfert de minut. Dar poate că nu va fi necesar să facem atîta zgomot. Sînteţi gata?

– Sîntem gata, răspunse Joe.

Sacii erau pregătiţi şi armele de asemenea.

– Bine, spuse doctorul, fiţi cu ochii în patru. Joe va trebui să arunce balastul şi Dick să ridice prizonierul; dar să nu faceţi

nimic înainte de a da eu ordin. Joe, du-te mai întîi şi desprinde ancora, apoi urcă îndată înapoi, în nacelă.

Joe coborî pe funie şi se întoarse după cîteva clipe.

Victoria stătea în aer, aproape nemişcată. În acest timp, doctorul se asigură că în rezervorul de amestec era o cantitate suficientă de gaz, care la nevoie ar fi putut să alimenteze arzătorul, fără să recurgă un timp la acţiunea pilei Bunsen. Scoase cele două fire conductoare, izolate pînă atunci, care serveau la descompunerea apei. Apoi, scotocind în sacul lui de călătorie, găsi două bucăţi de cărbune cu vîrful ascuţit, pe care le fixă la capătul fiecărui fir.

Prietenii îl priveau în tăcere, fără să înţeleagă. După ce-şi termină lucrul, doctorul, în picioare, în mijlocul nacelei, luă în fiecare mînă cîte un cărbune şi le apropie vîrfurile...

Deodată, între cele două vîrfuri se produse o lumină puternică, orbitoare, însoţită de un bubuit înspăimîntător. O fişie enormă de lumină electrică sfişie întunericul nopţii.

– Oh, domnule! exclamă Joe.

– Tăcere! spuse doctorul.

Capitolul XXII

Mănunchiul de lumină. Misionarul. Răpirea la lumină artificială. Puţină speranţă. Îngrijirile doctorului. Traversarea unui vulcan.

Fergusson proiectă spre diferite puncte din spaţiu puternica sa fişie de lumină şi o opri pe un loc de unde se auzeau strigăte de groază. Cei doi tovarăşi ai săi aruncară într-acolo o privire iscoditoare.

Baobabul, deasupra căruia Victoria se menţinea aproape nemişcată, se înălţa în mijlocul unui luminiş;

Între cîmpurile de susan şi de trestie de zahăr erau vreo cincizeci de colibe joase şi conice, în jurul cărora furnica un trib numeros.

La o sută de picioare dedesubtul balonului se ridica un stîlp la piciorul căruia zăcea o făptură omenească, un bărbat tînăr, de cel mult treizeci de ani, cu părul lung, pe jumătate gol, slab, însîngerat, cu capul căzut în piept ca un Crist pe cruce.

– Un misionar! Un preot! strigă Joe.

– Biet nenorocit, spuse Dick.

– Îl vom salva, prietene, îl vom salva.

Mulţimea negrilor fu cuprinsă de o spaimă uşor de înţeles, zărind balonul asemănător unei comete enorme, cu o coadă orbitor de luminoasă. La strigătele lor, prizonierul îşi înălţă privirea. Ochii îi străluciră însufleţiţi de nădejde şi, fără să înţeleagă prea bine ce se petrece cu el, îşi întinse mîinile către salvatorii neaşteptaţi.

– Trăieşte! Trăieşte! strigă Fergusson. Îl vom salva. Sînteţi gata, prieteni?

– Sîntem gata, Samuel!

– Joe, stinge arzătorul!

Ordinul doctorului fu îndeplinit.

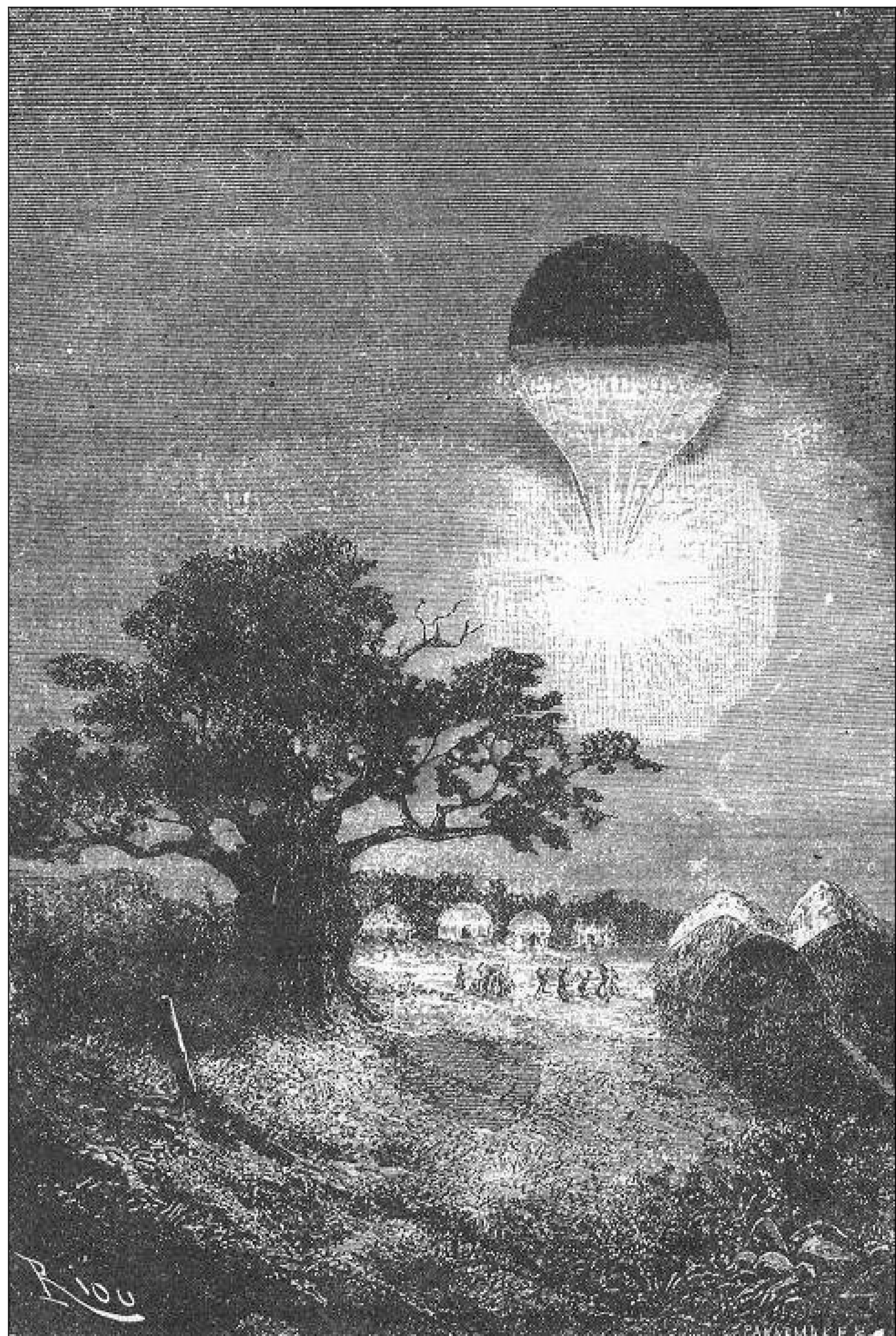
O adiere abia simţită împingea încet aerostatul spre locul unde se afla prizonierul. În acelaşi timp, prin contractarea gazului, balonul cobora uşor.

Vreo zece minute continuă să plutească în mijlocul razelor luminoase. Fergusson proiectă asupra mulţimii mănunchiul lor strălucitor, care alergă pe sol aruncînd ici-colo pete vii de lumină. Tribul, stăpînit de o frică de nedescris, dispăru treptat în

colibe, astfel că în jurul stîlpului nu mai rămase nimeni. Doctorul avea deci dreptate să se bazeze pe apariţia fantastică a Victoriei, care proiecta raze de soare în întunericul de nepătruns.

Nacela se apropia de pămînt. În timpul acesta, cîţiva negri mai îndrăzneţi reveniră totuşi, strigînd sălbatic.

Kennedy îşi şi pregătise puşca, dar doctorul îi interzise să tragă. Nemaiavînd puterea să se ţină în picioare, preotul rămase în genunchi. Nu era nici măcar legat de stîlp, deoarece, dată fiind slăbiciunea sa, legăturile ar fi fost de prisos. Cînd nacela se apropie de pămînt, vînătorul îl apucă de mijloc şi-l trase înăuntru, chiar în clipa în care Joe arunca, brusc, două sute de livre ae balast.

Doctorul se aştepta ca balonul să urce cu o mare

repeziciune, dar, împotriva aşteptărilor sale, după ce se înălţă trei, patru picioare, rămase nemişcat.

– Ce ne ţine? strigă el îngrozit.

Cîţiva sălbatici se apropiau scoţînd strigăte înfricoşătoare.

– Oh! făcu Joe, aplecîndu-se în afară. Un negru s-a agăţat de fundul nacelei!

– Dick! Dick! strigă doctorul, bidonul cu apă!

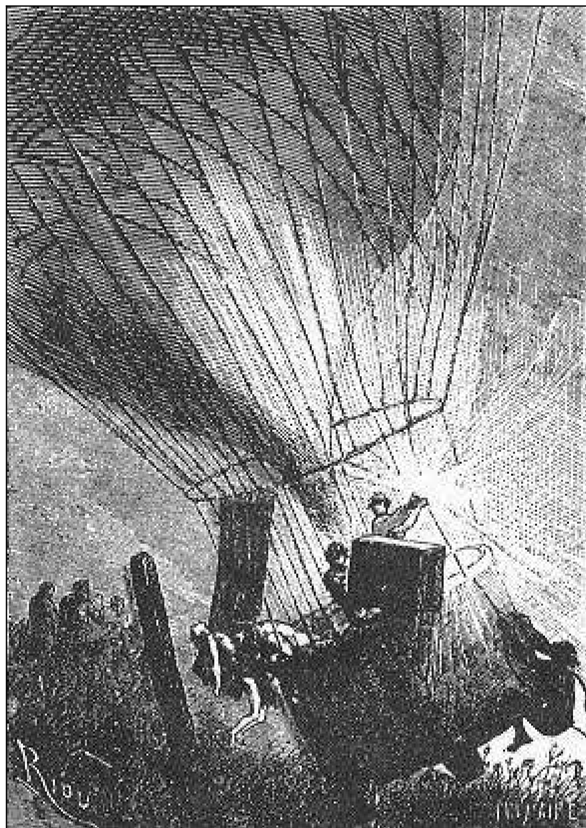
Dick înţelese intenţia prietenului şi, ridicînd unul dintre bidoanele cu apă care cîntărea mai mult de o sută de livre, îl aruncă peste bord. Victoria, uşurată deodată, făcu o săritură de trei sute de picioare în aer în mijlocul urletelor tribului, care văzu cum era răpit prizonierul.

– Ura! strigară cei doi tovarăşi ai doctorului.

Deodată balonul făcu un nou salt şi urcă cu mai bine de o mie de picioare.

– Ce-i asta? întrebă Dick, care fu cît pe ce să-şi piardă echilibrul.

– Nimic, puşlamaua şi-a dat drumul, spuse Fergusson şi Joe, aplecîndu-se, putu să-l zărească pe sălbatic, cu mîinile întinse, răsucindu-se în aer şi zdrobindu-se de pămînt.

Doctorul îndepărtă atunci capetele firelor electrice şi întunericul se lăsă din nou.

Era ora unu după miezul nopţii.

Francezul, leşinat, deschise în sfîrşit ochii.

– Sînteţi salvat! îi spuse doctorul.

– Salvat! răspunse el în englezeşte, cu un surîs trist.

Salvat de la o moarte crudă! Fraţilor, vă mulţumesc, dar zilele mele sînt numărate, chiar orele, căci nu mai am mult de trăit.

Şi misionarul, sfîrşit, căzu din nou în somnolenţă.

– E pe moarte! strigă Dick.

– Nu! Nu! răspunse Fergusson, aplecîndu-se deasupra lui. Dar este foarte slăbit. Să-l culcăm sub cort!

Îl întinseră încetişor pe pătură, şi se uitară cu milă la acest biet trup istovit, acoperit de cicatrice şi de răni încă sîngerînde, în care fierul şi focul lăsaseră urme dureroase. Doctorul rupse o batistă şi făcu o compresă pe care o întinse peste răni, după ce le spălă mai întîi. Îi dădu aceste îngrijiri foarte atent şi cu

îndemînare, ca un adevărat medic.

Apoi, luînd din farmacia sa un întăritor, turnă cîteva picături pe buzele preotului. Acesta îşi mişcă slab buzele tremurînde şi abia avu puterea să murmure:

– Mulţumesc, mulţumesc!

Doctorul înţelese că pacientul lui avea nevoie de odihnă totală. Lăsă perdelele cortului şi se întoarse la conducerea balonului. Ţinînd seama de greutatea noului său oaspete, aruncase din nacelă o sută optzeci de livre de balast, aşa că balonul se menţinea fără ajutorul arzătorului. La primele raze ale soarelui, un curent de aer îl împinse încetişor spre vest, nord-vest.

Fergusson îl privi cîteva clipe pe preotul care aţipise.

– De-am putea să-l ţinem în viaţă pe acest tovarăş de drum, trimis de întîmplare! spuse vînătorul. Ai vreo speranţă?

– Da, Dick, cu îngrijiri, în aerul curat...

– Cît a suferit omul ăsta! spuse Joe cu emoţie în glas. E mai îndrăzneţ ca noi dacă a venit singur în mijlocul acestor triburi.

– Fără îndoială, răspunse vînătorul.

Cît ţinu ziua, doctorul nu întrerupse somnul bolnavului, un somn adine, întrerupt de vaiete, care-l îngrijorau pe Fergusson.

Spre seară, Victoria rămase nemişcată în beznă. Rămase tot astfel şi în cursul nopţii. În timp ce Kennedy şi Joe făceau pe rînd de strajă la căpătîiul bolnavului, Fergusson veghea pentru siguranţa tuturor.

A doua zi de dimineaţă, Victoria se deplasase foarte puţin spre apus. Ziua se anunţa limpede şi frumoasă.

Bolnavul putu să cheme pe noii săi prieteni cu o voce mai întărită. Ridicară perdelele cortului şi el respiră fericit aerul proaspăt al dimineţii.

– Cum vă simţiţi? îl întrebă Fergusson.

– Se pare că mai bine, răspunse el. Dar pe voi, prietenii mei, nu v-am văzut decît în vis. Abia de pot să-mi dau seama ce s-a petrecut. Spuneţi-mi cine sînteţi, ca să vă pot pomeni în rugăciunile mele.

– Sîntem călători englezi, răspunse Samuel; încercăm să traversăm Africa în balon şi, în timpul călătoriei, am avut fericirea să vă salvăm.

– Ştiinţa îşi are eroii ei! spuse misionarul.

– Sînteţi misionar? întrebă doctorul.

– Sînt un preot al misiunii Lazariste. Era cît pe-aci să fiu sacrificat!... Dar dumneavoastră veniţi din Europa. Vorbiţi-mi de Europa, de Franţa. Nu am primit ştiri de acolo de cinci ani.

Samuel Fergusson, răspunzînd dorinţei lui, îi vorbi mult despre Franţa. Apoi îi pregăti cîteva ceşti de ceai, pe care bolnavul le bău cu plăcere, căpătînd astfel putere să se ridice puţin şi, văzîndu-se purtat prin seninul cerului, să surîdă.

– Sînteţi nişte călători curajoşi, spuse el, de aceea veţi reuşi în încercarea voastră îndrăzneaţă. Voi vă veţi revedea părinţii, prietenii, patria...

Dar tînărul preot era atît de slăbit, încît trebuiră să-l culce din nou. Rămase cîtva timp ca fără viaţă. Fergusson nu-şi putu stăpîni emoţia. Simţea cum se stinge viaţa unui om. Aveau să-l piardă oare atît de repede?

Trebui să sacrifice cea mai mare parte din provizia de apă pentru a-i răcori tîmplele înfierbîntate. Îl îngriji cu duioşie şi îndemînare. Bolnavul renăştea puţin cîte puţin în braţele sale.

– Vorbiţi limba dumneavoastră maternă, îi spuse el;

O înţeleg şi vă va obosi mai puţin.

Misionarul era un tînăr din satul Aradon, din Bretania.

Din Cea mai fragedă vîrstă se simţise atras de cariera preoţească. Vru să adauge acestei vieţi şi primejdia şi intră în rîndurile preoţilor din misiune, al cărei fondator a fost sfintul Vincent de Paul. La vîrstă de douăzeci de ani, îşi părăsise ţara pentru a pleca pe pămîntul neospitalier al Africei. Şi de acolo, pas cu pas, trecînd peste toate obstacolele, înfruntînd lipsurile, înaintase pînă în mijlocul triburilor care locuiau în regiunile afluenţilor Nilului superior. Apoi căzuse prizonier la unul din cele mai sălbatice triburi din Nyambarra. După ce tribul, împrăştiat printr-una din luptele atît de obişnuite în aceste locuri, îl lăsase în părăsire, el, în loc să se întoarcă din drum, îşi continuase pelerinajul. Zilele cele mai liniştite, pe care le petrecuse atunci, fuseseră acelea în care era considerat nebun. Se familiarizase cu dialectele regiunii. În sfîrşit, încă doi ani străbătuse regiunile sălbatice şi de aproape un an se stabilise în mijlocul tribului Nyam-Nyam, cunoscut sub numele de Barafri. Înainte cu cîteva zile, şeful tribului murise, iar el fusese învinuit de sfîrşitul lui neaşteptat şi băştinaşii hotărîseră să-l jertfească; chinul dura de 40 de ore; azi la amiază trebuia să moară, aşa cum bănuise

doctorul. Cînd auzise focuri de armă, îşi ieşise din fire şi începuse să strige: „Ajutor! Ajutor!”, iar cînd o voce necunoscută îi strigase cuvinte de îmbărbătare, crezuse că visează.

– Nu-mi pare rău că mor, adăugă el.

– Nu-ţi pierde curajul, îi răspunse doctorul. Sîntem lîngă dumneata, te vom salva de la moarte aşa cum te-am salvat de la supliciu.

– Nu cer atîta, spuse preotul resemnat. Binecuvîntat fie Domnul care mi-a dat înainte de moarte bucuria de a strînge mîini prietene şi de a auzi limba ţării mele.

Puterile misionarului slăbiră din nou. Astfel, ziua se scurse între speranţă şi îngrijorare. Kennedy era foarte mişcat, iar Joe îşi ştergea lacrimile pe ascuns.

Victoria înainta încet.

Către seară, Joe semnală spre vest o lumină imensă.

La latitudini mai ridicate, ar fi fost luată drept aurora boreală; cerul părea în flăcări. Doctorul examină fenomenul.

– Nu poate fi decît un vulcan în erupţie! spuse el.

– Dar vîntul ne duce într-acolo! răspunse Kennedy.

– Bine, vom trece deasupra lui, la. O înălţime care ne va pune în afară de orice pericol.

După trei ore, Victoria se găsea în mijlocul munţilor. Poziţia sa exactă era 24° 15' longitudine şi 4°42' latitudine.

În faţa aerostatului, un crater aprins revărsa torente de lavă topită şi zvîrlea bucăţi de stîncă la o mare înălţime; fluvii de foc lichid cădeau în cascade orbitoare.

Era un spectacol măreţ, dar primejdios, căci vîntul, cu o putere constantă, purta balonul spre atmosfera incendiată. Obstacolul, care' nu putea fi ocolit, trebuia învins; flacăra arzătorului fu mărită la maximum şi Victoria ajunse la şase mii de picioare, lăsînd între ea şi vulcan un spaţiu mai mare de trei sute de stînjeni.

Preotul putu să privească de la înălţime craterul din care izbucneau cu vuiet mii de mănunchiuri luminoase.

– Ce frumuseţe! exclamă el.

Revărsarea de lavă arzătoare acoperea coasta muntelui cu un adevărat covor de flăcări. Jumătatea inferioară a balonului strălucea în noapte; o căldură dogoritoare se urca pînă la nacelă. Doctorul Fergusson se grăbi să se îndepărteze de locul primejdios.

Pe la ora zece seara, muntele nu se mai vedea decît ca un punct roşu la orizont. Victoria îşi urma liniştită călătoria, la o înălţime mai mică.

Capitolul XXIII

Mînia lui Joe. Moartea preotului. Priveghiul. Ariditate. Înmormîntarea. Blocurile de cuarţ. Halucinaţia lui Joe. Povara preţioasă. Trecerea peste Munţii auriferi. Începuturile desperării lui Joe.

O noapte minunată se lăsase pe întinsul pămîntului.

Preotul adormise într-o completă stare de moleşeală.

– N-o să-şi revină! vorbi Joe. Bietul tînăr! Dacă are 30 de ani!

– Îşi va da sfîrşitul în mîinile noastre! spuse doctorul cu disperare. Respiraţia îi slăbeşte într-una şi nu pot face nimic pentru a-l salva!

– Ticăloşii! exclamă Joe cu furie. Şi cînd te gîndeşti că acest preot cumsecade a găsit cuvinte să-i plîngă şi să-i scuze, să-i ierte!

– Cerul i-a dăruit o noapte frumoasă, dragă Joe, poate ultima. De-acum înainte nu va mai suferi şi moartea sa va fi de fapt un somn liniştit.

Muribundul rosti cîteva cuvinte întretăiate. Doctorul se apropie, respiraţia bolnavului devenea greoaie, avea nevoie de aer. Perdelele cortului fură date în lături şi el respiră cu nesaţ adierea uşoară a nopţii liniştite. Stelele licăreau în lumini tremurînde şi luna îl îmbrăca în linţoliul alb al razelor sale.

– Prieteni, spuse el cu vocea slabă, mă sfîrşesc!

Dumnezeu să vă răsplătească, şi să vă scoată la liman.

– Nu-ţi pierde speranţa! îi răspunse Kennedy. Nu este decît o slăbiciune trecătoare! Nu vei muri! Oare poate muri cineva în această frumoasă noapte de vară?

– Moartea e aici! răspunse misionarul. Ştiu! Lăsaţi-mă s-o privesc în faţă.

Kennedy îl ridică.

– Doamne, Dumnezeule, ai milă de mine! strigă muribundul.

Faţa preotului se lumină. Departe de pămîntul ale cărui bucurii nu le cunoscuse vreodată, în noaptea care-l învăluia cu lumina ei dulce, părea că trăieşte o viaţă nouă. Ultimul lui gest fu o binecuvîntare pe care o dădu prietenilor săi de o zi şi căzu din nou în braţele lui

Kennedy, al cărui obraz era scăldat în lacrimi.

– Mort! spuse doctorul, aplecîndu-se deasupra lui. Mort!

Şi ca şi cum s-ar fi înţeles, cei trei prieteni îngenunchează şi se rugară în tăcere.

– Mîine dimineaţă, şopti Fergusson, îl vom îngropa în acest pămînt al Africei pe care l-a udat cu sîngele lui.

Restul nopţii, corpul fu vegheat, rînd pe rînd, de doctorul Fergusson şi de Joe, şi nici un cuvînt nu-i tulbură liniştea. Fiecare plîngea.

A doua zi, vîntul bătea dinspre sud şi Victoria înainta încet pe deasupra unui platou nesfîrşit de munţi. Ici-colo se vedeau cratere stinse, văgăuni sălbatice, stînci îngrămădite unele peste altele, bolovani şi gropi şi nici o picătură de apă pe crestele uscate.

Spre amiază, doctorul se hotărî să coboare într-o văgăună, în mijlocul stîncilor de formaţie vulcanică, pentru a îngropa corpul misionarului. Deoarece nu exista nici un pom de care să ancoreze, trebuia să folosească munţii înconjurători drept adăpost, tot ei urmînd să le înlesnească aducerea nacelei la pămînt.

Dar aşa cum fuseseră nevoiţi să arunce o parte din lest, acum, ca să coboare, trebuiau să lase să se scurgă o cantitate proporţională de gaz, aşa că Fergusson deschise supapa balonului exterior. Hidrogenul se scurse şi Victoria coborî încet în văgăună.

Îndată, ce nacela atinse pămîntul, doctorul închise supapa. Joe, ţinîndu-se cu o mînă de marginea exterioară a nacelei, adună cu cealaltă o grămadă de pietre care trebuiau să înlocuiască propria sa greutate, apoi sări pe pămînt. Acum, putînd să se folosească de ambele mîini, adună mai mult de cinci sute de livre de pietre, pe care le îngrămădi în nacelă. Astfel, doctorul şi Kennedy putură să coboare şi ei. Victoria se afla în echilibru, propria-i forţă de ascensiune neputînd-o ridica de la pămînt.

De altfel nu era nevoie de o mare cantitate de pietre, căci blocurile adunate de Joe aveau o greutate considerabilă, fapt care atrase atenţia lui Fergusson. Pămîntul era presărat cu cuarţ şi roci de porfir.

„Ciudată descoperire!” îşi spuse doctorul.

Kennedy şi Joe făcură cîţiva paşi spre a alege un loc unde

să sape o groapă. În văgăuna aceasta, cu malurile înalte, era o căldură extraordinară, care dădea impresia unui cuptor. Trebuiră să cureţe întîi terenul de pietre şi să sape apoi o groapă destul de adîncă, pentru ca animalele sălbatice să nu poată dezgropa cadavrul.

Aşezară după aceea înăuntru, cu pietate, corpul preotului; pămîntul căzu peste el, iar deasupra îngrămădiră bucăţi de stîncă în loc de lespede funerară.

În acest timp, doctorul stătea nemişcat, cufundat în gînduri. Nu auzea chemările tovarăşilor săi şi nici nu căuta să se adăpostească, împreună cu ei, de arşiţă.

– La ce te gîndeşti, Samuel? îl întrebă Kennedy.

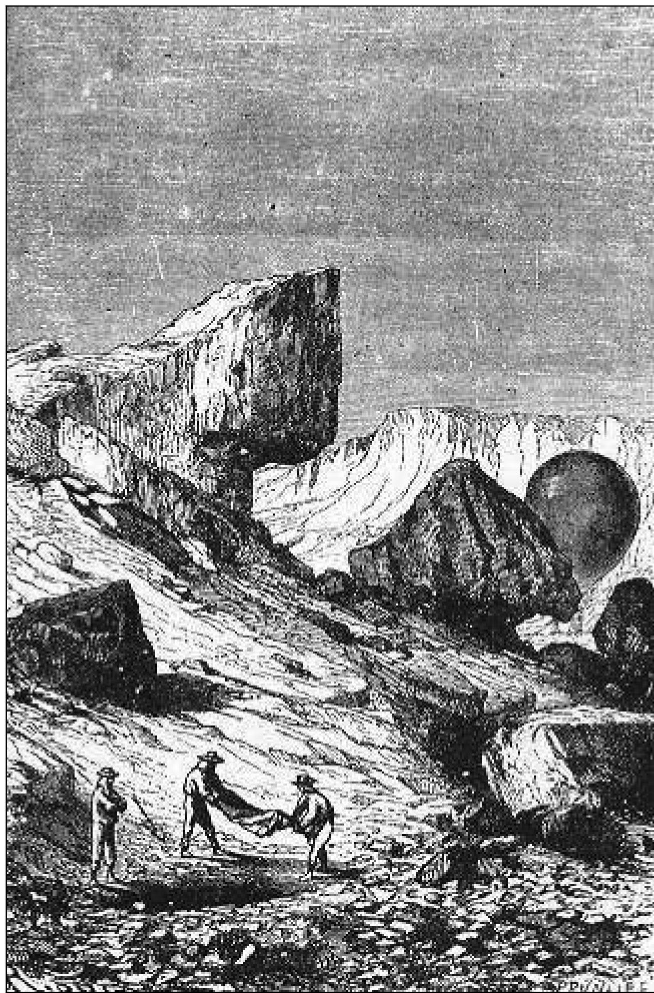
– La un contrast ciudat al naturii. La un curios efect al fatalităţii. Ştiţi voi în ce pămînt a fost îngropat acest om, acest sărman suflet, care şi-a închinat viaţa pentru binele oamenilor?

– Ce vrei să spui? întrebă scoţianul.

– Preotul se odihneşte într-un zăcămînt de aur.

– Un zăcămînt de aur? exclamară Kennedy şi Joe.

– Da, de aur! răspunse doctorul liniştit. Bolovanii pe care-i călcaţi în picioare, ca şi cum ar fi pietre fără nici o valoare, sînt cel mai curat minereu aurifer!

– Imposibil! Imposibil! făcu Joe.

– Nu veţi fi nevoiţi să căutaţi prea mult în crăpăturile de ardezie, ca să găsiţi bulgări mari de aur.

Joe se aplecă asupra bucăţilor de piatră, împrăştiate peste tot. Kennedy era gata să-l imite.

– Linişteşte-te, bunul meu Joe, îi spuse doctorul.

Haide, gîndeşte-te puţin. La ce ne serveşte toată această bogăţie? Nu putem s-o luăm cu noi.

– Nu putem s-o luăm? Asta-i bună!

– E cam grea pentru nacela noastră. La început nici n-am vrut să-ţi dezvălui descoperirea asta, de teamă să nu regreţi prea mult.

– Cum! strigă Joe, să părăsim asemenea comoară? Să

lăsăm baltă o asemenea avere care ne aparţine numai nouă?

– Ia seama, prietene! Te-a cuprins lăcomia! Mortul acesta pe care l-ai îngropat nu te-a învăţat adevărata valoare a aurului?

– Tot ce spuneţi e adevărat, răspunse Joe, dar în sfîrşit, este vorba de aur! Domnule Kennedy, nu mă ajutaţi să adun cîteva milioane?

– Ce să facem cu ele, sărmanul meu Joe? răspunse vînătorul, abia stăpînindu-se să nu zîmbească. Noi nu am venit aci să ne îmbogăţim şi nu ne vom îmbogăţi.

– Sînt cam grele milioanele şi nu se pot pune uşor în buzunar, spuse doctorul.

Pînă la urmă, Joe găsi o soluţie:

– N-am putea înlocui lestul de nisip cu acest minereu?

– Bine! Sînt de acord, spuse Fergusson, dar să nu-mi faci mutre cînd vom zvîrli cîteva mii de lire peste bord.

– Mii de lire? răspunse Joe. Este cu putinţă ca toate acestea să fie aur?

– Da. prietene, aici este un rezervor, în care natura a îngrămădit de secole bogăţiile sale; cu asta s-ar putea îmbogăţi ţări întregi. O Australie şi o Californie unite în fundul unui deşert.

– Şi aceste comori vor rămîne neîntrebuinţate?

– Poate! în orice caz, iată ce vom face, ca să te consolez...

– Vă va fi greu, răspunse mîhnit Joe.

– Ascultă, vom întocmi o schiţă exactă a acestuiloc, ţi-o voi da, iar la întoarcerea în Anglia o vei arăta concetăţenilor tăi, dacă ţi se pare că aurul ar putea să-i facă fericiţi.

– Domnule, văd bine că aveţi dreptate; mă voi resemna, deoarece nu se poate altfel. Să ne umplem nacela cu acest preţios minereu. Ceea ce va rămîne la sfîrşitul călătoriei, va fi totuşi un cîştig.

Şi Joe se puse pe lucru, muncind din răsputeri. Astfel îngrămădi în nacelă peste o mie de livre de minereu, bucăţi de cuarţ, în care era închis aurul, ca într-o scoarţă tare.

Doctorul îl privea zîmbind. Îşi făcu calculele şi stabili că mormîntul se afla la 22°23' longitudine şi la 4°55' latitudine septentrională. Apoi se întoarse spre nacelă, după ce aruncă o ultimă privire asupra ridicăturii de pămînt, sub care se odihnea corpul sărmanului francez.

Ar fi vrut să ridice o cruce modestă şi necioplită la mormîntul acesta părăsit în mijlocul pustiului Africei, dar în

vecinătate nu se afla nici un copac.

– Dumnezeu îl va recunoaşte, zise el.

În mintea lui Fergusson se strecurase o preocupare destul de serioasă: ar fi dat mult din aurul de aci pentru a găsi puţină apă; ar fi dorit să o înlocuiasă pe aceea din rezervorul aruncat, dar nu era cu putinţă în ţinuturile acestea sterpe. Trebuind să alimenteze fără încetare arzătorul, începuse să lipsească apa de băut. Îşi propuse, deci, să nu neglijeze nici o ocazie pentru a spori rezerva.

Întorcîndu-se la nacelă o găsi încărcată cu pietrele lui Joe; se urcă în ea fără să scoată o vorbă. Kennedy îşi luă locul obişnuit. Joe îl urmă, aruncînd o privire lacomă asupra bogăţiilor văgăunii.

Doctorul aprinse arzătorul, serpentina se încălzi, curentul de hidrogen se stabili în cîteva minute, gazul se dilată, dar balonul nu se urni din loc.

Joe îl privea îngrijorat pe stăpînul său, fără să scoată un cuvînt...

– Joe! spuse doctorul.

Joe nu răspunse.

– Joe, mă auzi?

Joe făcu semn că aude, dar că nu vrea să înţeleagă.

– Vrei să-mi faci plăcerea şi să arunci o parte din minereu? reluă Fergusson.

– Domnule, dar mi-aţi promis...

– Ţi-am promis să înlocuiesc lestul, atîta tot.

– Totuşi...

– Vrei să rămînem pentru totdeauna în pustiul ăsta?

Joe aruncă o privire disperată spre Kennedy, dar vînătorul dădu din cap, neputincios.

– Ei, Joe?

– Arzătorul nu mai funcţionează? se încăpăţînă Joe.

– Arzătorul e aprins, doar vezi bine, balonul însă nu se va ridica decît dacă ai să-l uşurezi puţin.

Joe se scărpină după ureche, luă o bucată de cuarţ, cea mai mică din toate, o cîntări, o recîntări, o jucă în mîini

(avea o greutate de 3-4 livre) şi o aruncă. Victoria nu se mişcă.

– Ei, spuse el, nu ne ridicăm încă?

– Nu încă! răspunse doctorul. Continuă.

Kennedy rîdea. Joe aruncă încă vreo zece livre. Balonul rămase nemişcat.

Joe păli.

– Sărmanul meu băiat! spuse doctorul. Dick, tu şi cu mine cîntărim, dacă nu mă înşel, aproape patru sute de livre. Aşadar, Joe, trebuie să te scapi de o greutate cel puţin egală cu a noastră, ca să putem rămîne noi.

– Să aruncăm patru sute de livre? strigă jalnic Joe.

– Şi chiar ceva mai mult, pentru a ne ridica! Haide!

Curaj!

Oftînd din adîncul plămînilor, vrednicul Joe începu să uşureze balonul. Din cînd în cînd se oprea.

– Urcăm? întreba el neliniştit.

– Încă nu! i se răspundea.

– Se mişcă! primi în sfîrşit răspunsul aşteptat.

– Continuă! repetă Fergusson.

– Urcă! Sînt sigur!

– Continuă! răspunse Kennedy.

Atunci Joe, luînd cu desperare încă un bloc, îl zvîrli din nacelă. Victoria se ridică la o sută de picioare şi, cu ajutorul arzătorului, depăşi curînd culmile dimprejur.

– Acum, Joe, spuse doctorul, dacă reuşim să păstrăm această încărcătură pînă la sfîrşitul călătoriei, îţi rămîne încă o frumoasă avere şi vei fi bogat pînă la sfîrşitul zilelor tale.

Joe nu răspunse nimic şi se întinse cu plăcere pe patul său de minereu.

– Vezi, dragul meu Dick, reluă doctorul, ce poate face, din cel mai bun băiat din lume, puterea acestui metal? La cîte patimi, lăcomii şi crime ar da naştere cunoaşterea unei asemenea mine! E jalnic!

Spre seară, Victoria înaintase cu nouăzeci de mile spre vest. Se găsea astfel, în linie dreaptă, la paisprezece mii de mile de Zanzibar.

Capitolul XXIV

Vîntul încetează. Apropierea de deşert. Scăderea proviziei de apă. Nopţile la Ecuator. Îngrijorarea lui Samuel Fergusson. Situaţia aşa cum este. Energicele răspunsuri ale lui Kennedy şi ale lui Joe. Încă o noapte.

Victoria îşi petrecu noaptea într-o linişte desăvîrşită, agăţată de un pom singuratic, aproape uscat. Călătorii putură să se bucure astfel de somnul de care aveau atîta nevoie. Din încercările zilelor precedente rămăseseră cu amintiri triste.

Spre dimineaţă, cerul începu să se încălzească, reluîndu-şi strălucirea limpede. După cîteva încercări nereuşite balonul se ridică şi întîlni un curent de aer nu prea puternic, care-l împinse către nord-vest.

– Nu mai înaintăm, spuse doctorul. Dacă nu mă înşel, am făcut jumătate din călătoria noastră aproape în zece zile, dar în felul în care mergem acum, ne vor trebui luni de zile pentru a o termina. Şi asta e cu atît mai supărător, cu cît sîntem ameninţaţi să rămînem fără apă.

– Dar vom găsi, răspunse Dick. Este cu neputinţă să nu întîlnim în acest ţinut întins vreun rîu sau măcar o baltă.

– Bine ar fi.

– Poate că încărcătura lui Joe nu ne lasă să înaintăm?

Kennedy vorbea aşa ca să-l tachineze pe vrednicul băiat; o făcea de altfel cu uşurinţă, deoarece trecuse şi el prin halucinaţiile lui Joe. Acum, fiindcă nu lăsase să se vadă nimic, putea să se arate mai tare; de altfel vorbea pe un ton glumeţ. Joe îi aruncă stăpînului o privire jalnică, dar doctorul nu răspunse nimic. El se gîndea, ascunzîndu-şi groaza, la întinsele deşerturi ale Saharei. Acolo trec săptămîni în care caravanele nu găsesc un puţ ca să-şi stăpînească setea.

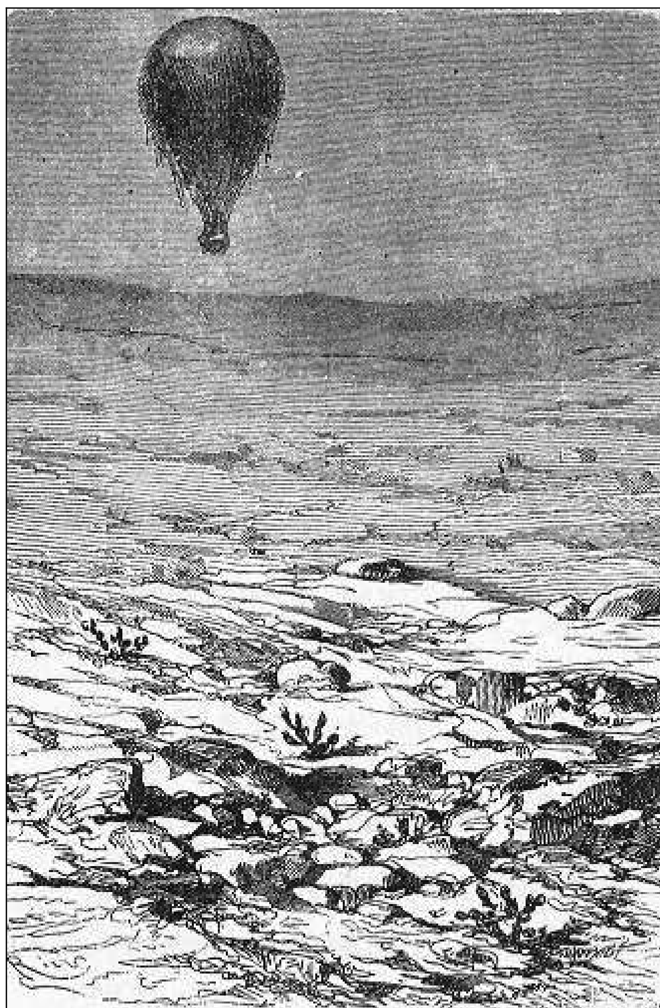
Astfel că urmărea cu mare atenţie cele mai mici depresiuni ale solului.

Aceste griji, precum şi ultimele incidente, schimbaseră simţitor starea sufletească a celor trei călători; vorbeau mai puţin şi rămîneau mai mult cufundaţi în gînduri.

Vrednicul Joe se schimbase de cînd îşi cufundase privirile în oceanul de aur; tăcea şi privea cu lăcomie pietrele

îngrămădite în nacelă, fără valoare astăzi, dar mîine de nepreţuit.

Aspectul acestei părţi a Africei era îngrijorător. Deşertul apărea încetul cu încetul. Nici un sat, nici măcar un grup de colibe! Vegetaţia se rărea; abia mai apăreau cîteva plante pipernicite ca pe terenurile năpădite de ierburi uscate din Scoţia; încolo, numai grămezi de nisip alburiu, de pietre închise şi de mărăcini. În mijlocul acestei uscăciuni, faţa pustie a pămîntului avea înfăţişarea unor muchii stîncoase, ascuţite şi tăioase. Aceste semne care arătau apropierea unui pămînt sterp îi dădeau de gîndit doctoruîui Fergusson. Părea că nici o caravană nu înfruntase vreodată ţinutul acesta uscat; altfel ar fi lăsat urme vizibile de tabere, oseminte înălbite, de oameni şi de animale. Dar nu se vedea nimic. Şi simţeai că în curînd regiunea pustie va continua cu o imensitate de nisip.

Nu se mai putea da însă înapoi; trebuiau să meargă înainte. Doctorul nu cerea prea mult; ar fi dorit doar o furtună care să-l tîrască dincolo de ţinutul acesta. Şi pe cer, nici un nor! La sfîrşitul zilei, Victoria nu parcursese nici treizeci de mile.

Cel puţin dacă n-ar fi lipsit apa! Abia mai aveau trei galoane[1]. Fergusson puse deoparte un galon pentru a potoli setea arzătoare pe care o căldură de 90° Fahrenheit[2] o făcea insuportabilă; mai rămîneau două galoane pentru alimentarea arzătorului. Dar cantitatea asta nu putea produce decît patru sute optzeci de picioare cubi de gaz, iar arzătorul consuma

---

[1] Treizeci litri şi jumătate. (Nota în textul francez.)

[2] 90° Fahrcnheit - 50° Celsius. Termometrul Fahrenheit are punctul de îngheţ la 32° şi punctul de fierbere la 214°.

aproape nouă picioare cubi pe oră, astfel că nu mai puteau zbură decît cincizeci şi patru de ore. Toate acestea erau socotite riguros matematic.

– Cincizeci şi patru de ore! spuse doctorul tovarăşilor săi; oricum, sînt hotărît să nu călătoresc noaptea, ca să nu pierdem vreun pîrîu, izvor sau vreo baltă. Ne rămîn trei zile şi jumătate de călătorie, în care trebuie să găsim apă cu orice preţ. Am crezut de cuviinţă, prieteni, să vă previn asupra acestei situaţii serioase, ca să ştiţi că nu rezerv decît un singur galon de apă pentru setea noastră, şi va trebui să ne impunem o raţie redusă.

– Să bem cu porţia! spuse vînătorul. Dar nu trebuie să disperăm încă; spui că mai avem trei zile înaintea noastră?

– Da, dragul meu Dick.

– Ei bine, cum regretele noastre nu vor îmbunătăţi cu nimic situaţia, în trei zile vom avea destul timp să vedem ce este de făcut; pînă atunci să fim cu multă băgare de seamă.

La masa de seară, porţiile cde apă fură măsurate cu socoteală, iar cantitatea de rachiu din groguri mărită. Dar trebuia să te fereşti de băutura asta, care, în loc să te răcorească, te încălzea şi-ţi provoca sete.

Nacela rămase în timpul nopţii într-o vale adîncă şi largă, al cărei fund semăna cu un platou. Ea se găsea la abia opt sute de picioare deasupra nivelului mării. Această împrejurare îi dădu puţină nădejde doctorului. Îi amintea de presupunerile geografilor asupra existenţei unei mari întinderi de apă în mijlocul Africei. Dacă acest lac exista, trebuia să ajungă la el. Dar nici o schimbare nu se producea pe cerul senin.

După noaptea liniştită, cu cerul minunat, plin de stele, urmă o zi ca şi cea dinainte, cu raze arzătoare de soare; care încingeau văzduhul.

La ora cinci dimineaţa, doctorul dădu semnalul de plecare, dar Victoria rămase nemişcată un timp destul de îndelungat, într-o atmosferă de plumb. Doctorul ar fi putut să scape de această căldură intensă, ridicîndu-se în zonele superioare, însă ar fi trebuit să consume o cantitate mai mare de apă, ceea ce nu era îngăduit. Aşa că se mulţumi să-şi menţină aerostatul la o mie de picioare deasupra solului. Un curent slab îl împingea spre vest.

Dejunul se alcătui din puţină carne uscată. La amiază, Victoria făcuse abia cîteva mile.

– Nu putem înainta mai repede, spuse doctorul. Nu poruncim, ci ne supunem!

– Ah, dragul meu Samuel, spuse vînătorul, iată o ocazie în care un propulsor n-ar fi de dispreţuit.

– Fără îndoială, Dick, admiţînd însă că n-ar consuma apă, pentru a se pune în mişcare, căci altfel am fi în aceeaşi situaţie. Pînă astăzi, de altfel, nu s-a inventat nimic folositor în direcţia asta. Baloanele sînt încă în stadiul în care se aflau corăbiile înainte de descoperirea maşinii cu vapori. Au trebuit şase mii de ani, ca oamenii să-şi imagineze palele[1] roţilor hidraulice şi ale elicelor, mai avem deci de aşteptat!

– Ce căldură blestemată! spuse Joe, ştergîndu-şi fruntea de pe care curgeau şiroaie de sudoare.

– Dacă am avea apă, căldura asta ne-ar fi folositoare, căci ar dilata hidrogenul din aerostat şi astfel serpentina ar necesita o flacără mai slabă. Ah! blestematul acela, din cauza căruia am pierdut preţioasa cutie cu apa!

– Nu regreţi ce-ai făcut, Samuel?

– Nu, Dick, pentru că am scăpat pe un nenorocit de la o moarte oribilă. Dar cele o sută de livre de apă pe care le-am aruncat ne-ar fi fost acum de folos, ne-ar fi asigurat încă douăsprezece, treisprezece zile de drum, adică tocmai cît ar fi durat traversarea deşertului.

– Cel puţin am făcut jumătate de călătorie? întreba Joe.

– Ca distanţă, da, ca durată, nu. Se pare că vîntul tinde să înceteze cu totul.

– Lăsaţi, domnule, spuse Joe, nu trebuie să ne plîngem, am scos-o bine la capăt pînă acum şi, orice s-ar întîmpla, nu-mi pierd speranţa. Vom găsi apă, v-o spun eu!

Între timp, pămîntul devenea din ce în ce mai sterp. Povîrnişurile munţilor auriferi pieriseră în depărtare; se vedeau doar ultimele urme ale unei vegetaţii sărace.

Ierburile rare înlocuiau pomii frumoşi din vest. Cîteva fişii de iarbă, de un verde alterat, luptau împotriva năvălirii nisipului. Stîncile mari, prăvălite din crestele unor înălţimi îndepărtate, fărîmate în cădere, se împrăştiau în bucăţi ascuţite, care se prefăceau într-un nisip zgrunţuros şi apoi într-o pulbere fină.

---

[1] Pale - piese în formă de lopată sau de cupă, dispuse ca nişte spiţe în jurul unui butuc care, învîrtindu-se, presează asupra apei. dînd naştere forţei de propulsiune.

– Iată Africa, aşa cum ţi-o închipuiai, Joe; am avut dreptate să-ţi spun: ai răbdare!

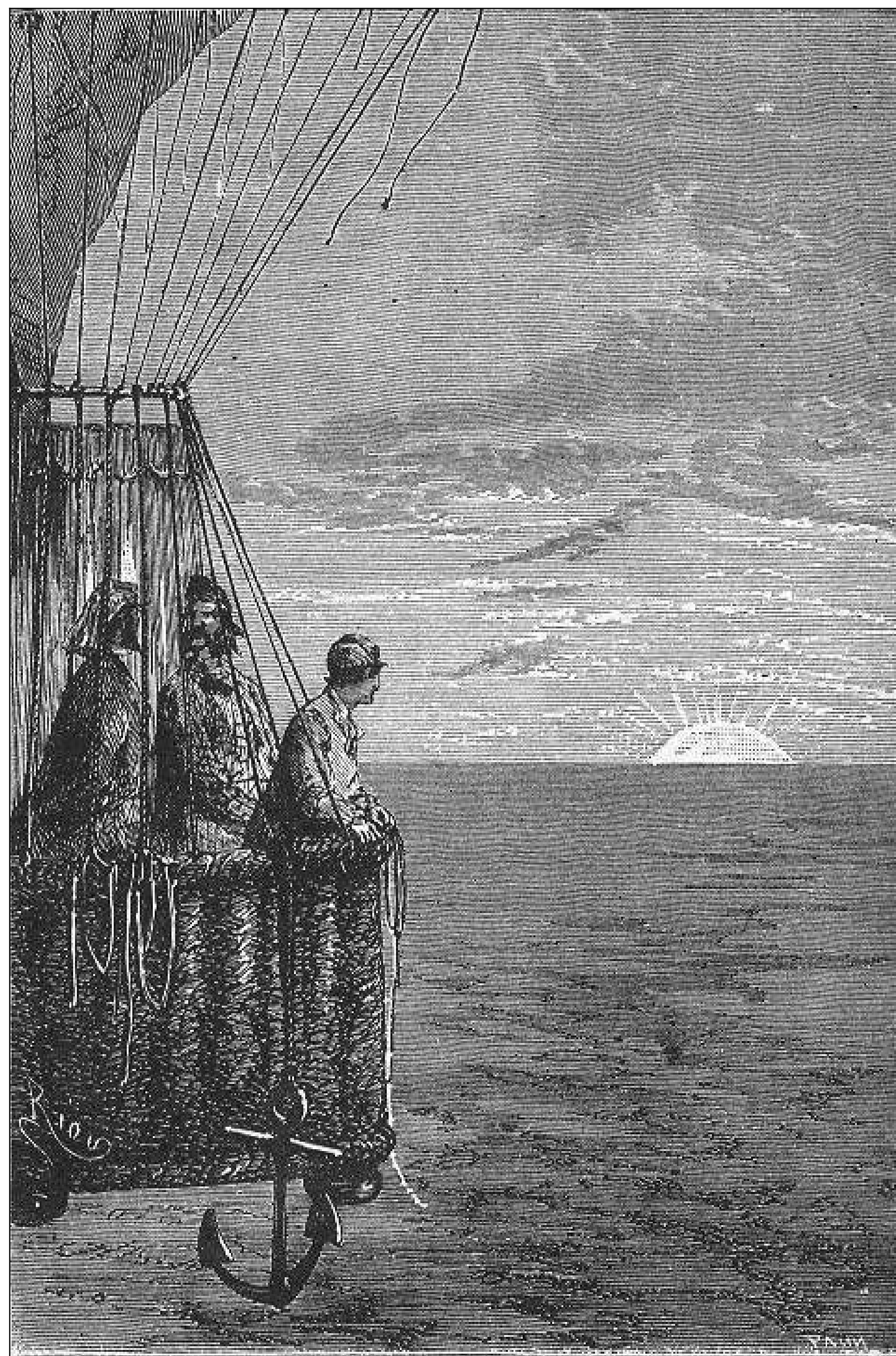
– Ei bine, domnule, răspunse Joe, iată ceva, cel puţin firesc: căldura şi nisipul. Ar fi absurd să cauţi altceva într-un asemenea ţinut. Vedeţi, adăugă el rîzînd, eu n-am avut încredere în pădurile şi cîmpiile voastre - era un nonsens - nu merita să vii de aşa de departe, ca să regăseşti cîmpia Angliei. Iată, pentru prima oară mă cred în Africa şi nu sînt supărat să o gust puţin.

Spre seară, doctorul constată că aerostatul nu înaintase în tot timpul zilei acesteia arzătoare decît douăzeci de mile. Un întuneric cald învălui Victoria, de îndată ce Soarele dispăru îndărătul orizontului, asemănător unei linii drepte.

A doua zi era joi, 1 mai. Zilele se succedau cu o monotonie exasperantă. Fiecare dimineaţă era la fel cu dimineaţa precedentă; în miezul zilei, razele soarelui ardeau cu aceeaşi intensitate, şi noaptea acumula întunericul ei o căldură pe care ziua ce venea o trecea nopţii următoare. Vîntul, abia simţit, se asemăna mai mult cu răsuflarea unui muribund decît cu o adiere şi puteai presimţi clipa în care avea să se stingă de tot.

Cu toată situaţia tristă în care se găseau, doctorul îşi păstra calmul şi sîngele rece, demne de un caracter tare.

Cu luneta la ochi, cerceta toate punctele orizontului. Vedea rărindu-se mereu ultimele coline şi dispărînd orice urmă de vegetaţie; înaintea sa se întindea toată imensitatea deşertului.

Cu toate că nu lăsa să se vadă nimic, responsabilitatea care apăsa asupra lui îl preocupa mult. Pe aceşti doi oameni, Dick şi Joe, amîndoi prietenii lui, îi antrenase aşa de departe, numai prin puterea prieteniei şi a datoriei. Făcuse oare bine? Nu însemna că încerci să străbaţi drumuri pe care nu ţi-era îngăduit să mergi? Nu încerca el oare să depăşească limitele posibilului în această călătorie? Oare cunoaşterea acestui continent ingrat nu era rezervată secolelor viitoare?

Şi după cum se întîmplă în orele de descurajare, toate aceste gînduri se înmulţiră în mintea sa printr-o irezistibilă asociaţie de idei; logica şi raţionamentul îşi pierdură întîietatea. După ce-şi dădu seama de ceea ce n-ar fi trebuit să facă, acum se întreba ce-i rămînea de întreprins. Oare ar fi fost cu neputinţă să se întoarcă? Nu existau oare curenţi de aer superiori care să-l poată duce către ţinuturi mai puţin sterpe? De regiunile străbătute era sigur; nu cunoştea însă ţinutul pe care trebuia să-l traverseze de acum înainte. Conşiinţa îl îndemnă să se explice sincer cu cei doi tovarăşi ai săi. De aceea le arătă exact care era situaţia, le arătă ce se îndeplinise şi ce rămăsese de făcut; la nevoie se puteau întoarce, sau cel puţin puteau încerca să se întoarcă. Acum, care era părerea lor?

– Eu nu am altă părere decît aceea a stăpînului meu, răspunse Joe. Ce va suporta el, voi suporta şi eu. Îl voi urma oriunde se va duce!

– Şi tu, Kennedy?

– Eu, dragul meu Samuel, nu sînt omul care să se lase cuprins de deznădejde. Nimeni nu cunoaşte mai bine decît mine primejdiile acestei întreprinderi, dar nu am voit să le văd din moment ce tu le înfruntai. Sînt astfel al tău, trup şi suflet. Părerea mea este că, în situaţia actuală, trebuie să perseverăm, să mergem pînă la capăt.

Pericolele, de altfel, mi se par tot atît de mari şi pe drumul de întoarcere. Aşadar, înainte! Poţi să te bizui pe noi.

– Vă mulţumesc, prieteni vrednici! răspunse doctorul, emoţionat. Mă aşteptam la întregul vostru devotament, dar aveam nevoie şi de aceste cuvinte de încurajare. Încă o dată, vă mulţumesc!

Şi toţi trei îşi strînseră mîinile, călduros.

– Ascultaţi-mă, reluă Fergusson. După însemnările mele sîntem la aproape trei sute de mile de Golful Guineii, aşadar

deşertul nu se poate întinde la nesfîrşit, pentru că această coastă este locuită şi regiunea a fost cercetată pînă la o anumită distanţă, în interior. Dacă va trebui, ne vom îndrepta spre coastă şi este imposibil să nu întîlnim o oază sau un puţ, de unde să ne putem împrospăta provizia noastră de apă. Dar ne lipseşte vîntul şi fără el rămînem aproape nemişcaţi în aer.

– Să aşteptăm cu resemnare, spuse vînătorul.

Pe rînd, fiecare cercetă zarea, dar în zadar; în tot timpul acestei zile, care nu se mai isprăvea, nu apăru nimic care să le dea vreo speranţă.

La apusul soarelui, ale cărui raze orizontale se prelungeau în linii de foc peste şesul imens, dispărură şi ultimele ondulaţii ale terenului. Era deşertul. Ca şi în ziua precedentă, călătorii, fără să depăşească o distanţă mai mare de cincisprezece mile, consumaseră treizeci şi cinci de picioare cubi de gaz pentru alimentarea arzătorului şi din cei opt litri de apă sacrificaseră doi, ca să-şi potolească setea chinuitoare.

Noaptea trecu în linişte, în prea mare linişte. Doctorul nu dormi de loc.

Capitolul XXV

Puţină filozofie. Un nor la orizont. În mijlocul ceţii. Balonul neaşteptat. Semnalele. O privire exactă asupra «Victoriei». Palmieri. Urmele unei caravane. Un puţ în mijlocul deşertului.

A doua zi, aceeaşi seninătate a cerului, aceeaşi imobilitate a aerului.

Victoria se ridică pînă la o înălţime de cinci sute de picioare, dar foarte puţin se mişcă spre vest.

– Sîntem în plin deşert! spuse doctorul. Priviţi ce imensitate de nisip. Ce spectacol ciudat! Ce ciudată creaţie a naturii! De ce colo o vegetaţie abundentă, iar aici această uscăciune, la aceeaşi latitudine, sub aceleaşi raze ale soarelui?

– Întrebarea, dragul meu Samuel, mă îngrijorează puţin, răspunse Kennedy; cauza mă preocupă în mai mică măsură decît faptul. Situaţia, aşa cum se prezintă, iată ce are însemnătate acum.

– Trebuie să filozofăm puţin, dragul meu Dick. Ce ne poate strica?

– Să filozofăm, aş vrea şi eu; avem timp, fiindcă abia ne mişcăm. Vîntului îi este teamă să sufle: doarme.

– Asta nu va dura mult, spuse Joe. Mi se pare că zăresc cîţiva nori spre vest.

– Joe are dreptate, răspunse doctorul.

– Bine! făcu Kennedy. Deci credeţi că ne vom bucura de norul ăsta, că ne va aduce o ploaie bună şi un vînt bun, care să ne răcorească feţele?

– Vom vedea, Dick, vom vedea.

– Azi e vineri şi mie nu-mi plac vinerile.

– Ei bine, sper că presupunerile tale vor fi răsturnate chiar azi.

– O doresc şi eu! Uf! făcu el, ştergîndu-şi faţa, căldura este un lucru bun, mai ales iarna, dar vara nu trebuie să abuzăm de ea. Crezi că arşiţa soarelui i-ar putea face vreun rău balonului nostru? îl întrebă Kennedy pe doctor.

– Nu, căptuşeala de gutapercă a taftalei suportă temperaturi şi mai ridicate. Aceea la care am supus-o în interior, cu ajutorul serpentinei, a fost cîteodată de 158° F[1] şi se pare că

[1] 70° Celsius.

învelişul nu a suferit.

– Un nor! Un nor adevărat! strigă în acel moment Joe, a cărui vedere pătrunzătoare se lua la întrecere cu toate lunetele.

Într-adevăr, nori deşi, acum vizibili, se ridicau încet deasupra orizontului. Păreau adînci, alcătuiţi dintr-o îngrămădire de nori mici, care păstrau invariabil forma lor iniţială, de unde doctorul trase concluzia că în masa lor nu sufla nici un curent de aer.

Această masă compactă de nori apăruse către ora opt dimineaţa şi abia la unsprezece acoperi soarele, făcîndu-l să dispară cu totul îndărătul perdelei lor groase;

În aceeaşi clipă, partea lor inferioară se ridică deasupra orizontului, care străluci în plină lumină.

– Este un nor izolat, spuse doctorul. Nu trebuie să ne bizuim prea mult pe el. Priveşte, Dick, are aceeaşi formă ca azi-dimineaţa.

– Într-adevăr, Samuel, nu ne aduce nici ploaie, nici vînt, cel puţin nouă.

– E de aşteptat, căci se menţine la o mare înălţime.

– Dar, Samuel, ce-ar fi dacă am căuta să ajungem noi la acest nor, care nu vrea să se spargă deasupra noastră?

– Îmi închipui că asta nu ne va folosi prea mult, spuse doctorul; va fi o risipă de gaz şi, în consecinţă, şi una considerabilă de apă. Dar, în situaţia noastră, nu trebuie să neglijăm nimic, vom urca.

Doctorul mări flacăra arzătorului; în spiralele serpentinei se dezvoltă o căldură violentă şi curînd, sub acţiunea hidrogenului dilatat, balonul se ridică. La aproape o mie cinci sute de picioare de pămînt întîlniră masa opacă a norului, şi, menţinîndu-se la această înălţime, balonul intră într-o ceaţă deasă, fără să dea peste cea mai mică adiere de vînt; ceaţa părea lipsită de umiditate, încît obiectele care intrau în contact cu ea rămîneau aproape uscate.

Norii izbutiră să dea aerostatului o mică mişcare de înaintare abia simţită, şi nimic mai mult. Doctorul constatase cu tristeţe rezultatul mediocru obţinut prin manevra sa, cînd, deodată, îl auzi pe Joe strigînd cu o vie surpriză:

– Ei, asta-i acum!

– Ce este, Joe?

– Domnule doctor, domnule Kennedy, uitaţi-vă ce ciudat!

– Ce este?

– Nu sîntem singuri aici! Să ştiţi că ni s-a furat invenţia.

– A înnebunit? întrebă Kennedy.

Joe înmărmurise de uimire.

„Oare soarele să fi zăpăcit capul acestui sărman băiat?” se întreba doctorul.

– Ai putea să-mi spui... dădu să-l întrebe.

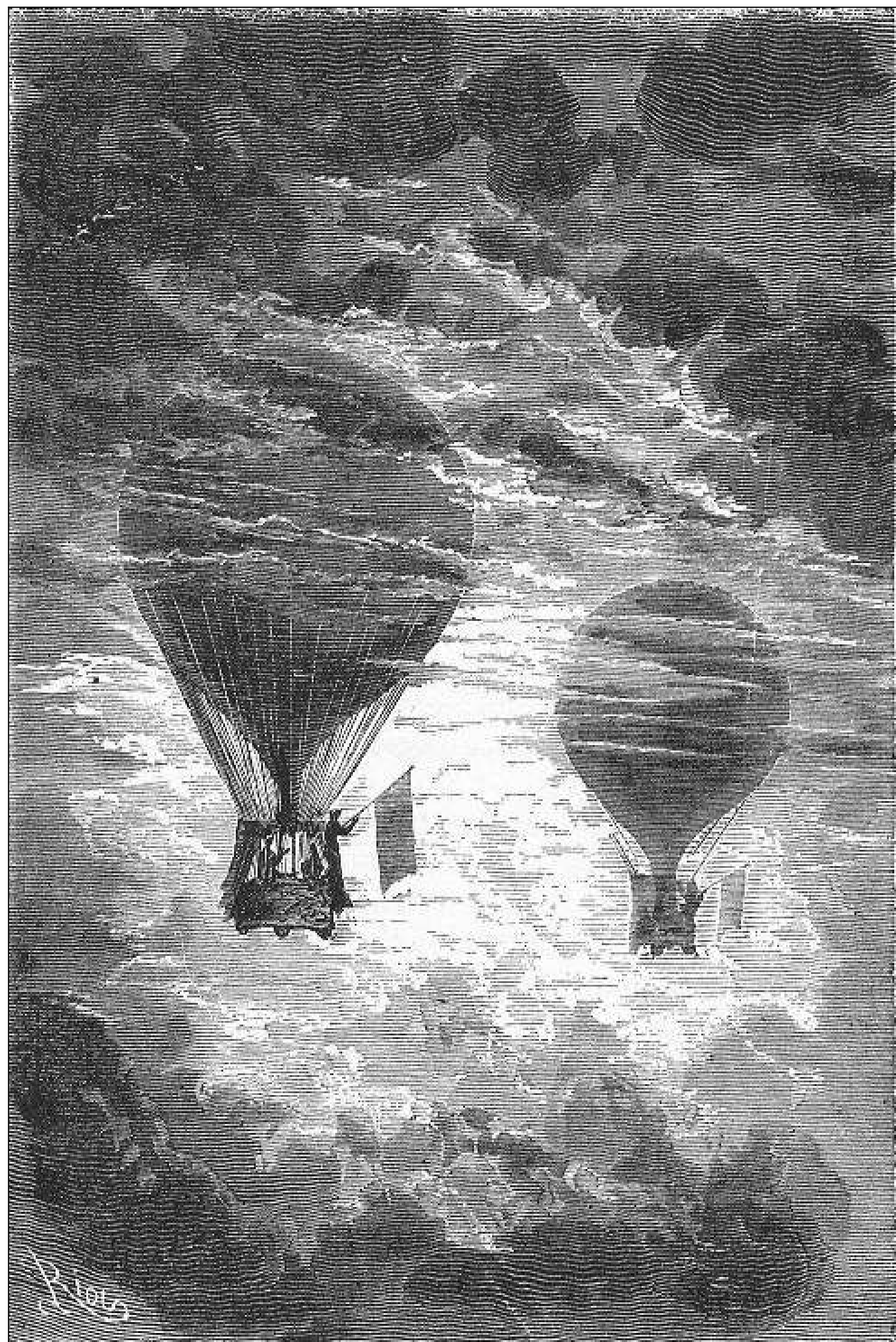
– Dar priviţi, domnule! spuse Joe, arătînd un punct în spaţiu.

– Da, da! strigă şi Kennedy la rîndul său. E de necrezut! Samuel, Samuel, priveşte!

– Văd, răspunse liniştit doctorul.

– Un alt balon, alţi călători ca şi noi.

Într-adevăr, la vreo două sute de picioare, un aerostat cu nacela şi călătorii săi plutea în aer, urmînd exact acelaşi drum ca Victoria.

– Ei bine, spuse doctorul, nu ne rămîne decît să le facem semn. Ridică pavilionul, Kennedy!

Se părea că pasagerii celuilalt aerostat avuseseră acelaşi gînd, o dată cu ei, căci acelaşi drapel repetă acelaşi salut cu aceleaşi gesturi.

– Ce înseamnă asta? întrebă vînătorul.

– Parc-ar fi maimuţe, spuse Joe; îşi bat joc de noi.

– Ceea ce înseamnă, răspunse Fergusson, rîzînd, că eşti tu însuţi, dragul meu Dick, acela care face semnalul; ceea ce înseamnă că sîntem noi înşine, în cea de a doua nacelă. Balonul acela nu este altceva decît Victoria noastră.

– Cu tot respectul pe care vi-l port, spuse Joe, nu mă puteţi face să cred niciodată aşa ceva!

– Urcă-te pe marginea nacelei, Joe. Mişcă braţele şi vei vedea.

Joe ascultă şi-şi văzu mişcările reproduse exact şi în aceeaşi clipă.

– Nu este decît efectul unui miraj, spuse doctorul, nimic altceva; un simplu fenomen optic. El se datoreşte rarefierii inegale a straturilor de aer; asta e totul.

– Este minunat! repetă Joe, căruia nu-i mai ajungea timpul să înmulţească experienţa, prin mişcarea braţelor sale.

– Ce spectacol ciudat! reluă Kennedy. E o plăcere s-o vezi pe mîndra noastră, Victoria. Ştiţi că are un aspect frumos şi o ţinută maiestuoasă?

– Dumneavoastră aţi explicat bine chestiunea, în felul dumneavoastră, răspunse Joe, dar rămîne, totuşi, un fenomen ciudat.

Curînd însă, imaginea se şterse cu încetul, norii se ridicară la o mai mare înălţime şi părăsiră Victoria care nu încercă să-i mai urmeze. După o oră dispărură în înaltul cerului.

Vîntul părea să slăbească şi mai mult. Doctorul, disperat, se apropie de pămînt.

Pe la orele patru, Joe semnală un mic relief pe imensul platou de nisip şi putu curînd să afirme că la o distanţă nu prea mare se înălţau doi palmieri.

– Palmieri! făcu Fergusson. Atunci există precis aici o fîntînă, un puţ!

Şi luă o lunetă, pentru a se asigura că Joe nu se înşelase.

– În sfîrşit! Apă! Apă! exclamă el. Sîntem salvaţi, căci, oricît de puţin înaintăm, înaintăm totuşi, şi pînă la urmă vom ajunge.

– Ei bine, domnule, spuse Joe, dacă pînă atunci am bea din apa pe care o avem? Aerul este într-adeVăr înăbuşitor.

– Să bem, băiatule!

Nici unul dintre ei nu se lăsă rugat. Se consumă aproape un litru de apă, ceea ce reduse provizia numai la trei litri şi jumătate.

– Ah, cum te întăreşte! spuse Joe. Cît e de bună apa! Niciodată berea de Perkins nu mi-a făcut atîta plăcere.

– Astea sînt „avantajele” lipsurilor, răspunse doctorul.

– Oricum, slabe avantaje, observă vînătorul.

La ora şase, Victoria plana deasupra palmierilor. Erau arbori subţiri, plăpînzi, secaţi de sevă, două spectre de arbori, fără frunze, mai mult uscaţi decît verzi. Fergusson îi privi înspăimîntat.

La rădăcina lor se distingeau pietrele pe jumătate roase ale unui puţ. Dar aceste pietre, sfărîmate pulbere de fierbinţeala soarelui, păreau că nu formează altceva decît nişte grămezi de praf uniform. Nici urmă de umiditate. Lui Samuel i se strînse inima şi era gata să le împărtăşească tovarăşilor săi teama care-l cuprinsese, cînd exclamaţiile acestora îi atraseră atenţia.

Cît vedeai cu ochii, spre vest, se întindea un lung şir de oseminte albite, iar fintîna era înconjurată de schelete fărîmate. O caravană ajunsese pînă aici, marcîndu-şi trecerea cu acest morman de oseminte. Cei mai slabi căzuseră unul cîte unul în nisip; cei mai tari, ajunşi pînă la acest izvor mult dorit, îşi găsiseră o moarte oribilă chiar pe marginea lui.

Călătorii se priviră pălind.

– Să nu coborîm, spuse Kennedy, să fugim de acest spectacol îngrozitor! Nu vom găsi acolo nici o picătură de apă.

– Nu, Dick, trebuie să încercăm. Mai bine să petrecem noaptea aici, decît altundeva. Vom cerceta puţul pînă la fund. Odată a fost aici un izvor, poate a mai rămas ceva din el.

Victoria ateriză. Joe şi Kennedy puseră în nacelă o greutate de nisip egală cu a lor şi coborîră. Alergară apoi spre puţ şi pătrunseră înăuntru pe o scară aproape distrusă. Izvorul părea să fi secat de mulţi ani. Săpară într-un nisip sec şi fărîmicios, cel mai arid nisip. Nu era nici urmă de umezeală.

Doctorul îi văzu venind la suprafaţă, transpiraţi, frînţi, acoperiţi cu un praf fin, abătuţi, descurajaţi, disperaţi.

Înţelese zădărnicia cercetărilor lor, fapt la care de altfel se aşteptase, şi nu spuse nimic. Îşi dădea seama că, din acel moment, va trebui să aibă curaj şi energie pentru trei. Joe ducea resturile unui burduf zbîrcit, pe care îl aruncă mînios în mijlocul osemintelor împrăştiate pe pămînt.

În timpul cinei; călătorii nu scoaseră nici un cuvînt; mîncau în silă.

Şi totuşi nu suferiseră încă de chinurile setei. Deznădejdea lor privea mai mult viitorul.

Capitolul XXVI

O suta treisprezece grade. Părerile doctorului. Cercetări disperate. Arzatorul se stinge. O sută douăzeci şi doua de grade. Contemplarea deşertului. O plimbare prin noapte. Singurătate. Nereuşita. Proiectele lui Joe. Ragaz de-o zi.

Drumul parcurs de Victoria, în cursul zilei precedente, nu depăşise zece mile şi pentru ca ea să se menţină în aer se consumaseră şaizeci şi două de picioare cubi de gaz.

Sîmbătă dimineaţa, doctorul dădu semnalul de plecare.

– Arzătorul nu mai poate funcţiona decît şase ore, spuse el. Dacă în şase ore nu vom descoperi o sursă de apă sau o fintînă, nu ştiu ce se va întîmplă cu noi.

– Astăzi adie un vînt slab, spuse Joe, dar se poate întări, adăugă el, văzînd tristeţea vădită a lui Fergusson.

Zadarnice speranţe! Era o atmosferă calmă, una din acele atmosfere care în mările tropicale ţin corăbiile în loc. Căldura devenea insuportabilă şi termometrul arăta, la umbră, sub cort 113° F[1].

Joe şi Kennedy, întinşi unul lîngă altul, căutau să uite această situaţie, dacă nu în somn, cel puţin în toropeală. Omul care nu poate să se sustragă gîndurilor printr-o muncă sau o ocupaţie materială este de plîns. Aci însă nu era nimic de încercat; trebuia să suporţi situaţia, fără s-o poţi îmbunătăţi.

Chinurile setei începură să se facă simţite; rachiul, departe de a potoli nevoia imperioasă de a bea, din contra, o mărea şi-şi merita pe drept cuvînt numele de „laptele tigrilor”, nume dat de băştinaşii Africei. Mai rămăseseră încă doi litri de apă, şi aceea caldă. Nici unul nu-şi mai lua ochii de la picăturile acestea preţioase, dar nimeni nu îndrăznea să-şi moaie buzele. Doi litri de apă în mijlocul unui deşert!

Doctorul Fergusson, cufundat în gîndurile sale, se întreba dacă a procedat chibzuit. N-ar fi fost mai bine să-şi fi păstrat apa pe care o consumaseră zadarnic pentru a se menţine în atmosferă? Străbătuse o oarecare distanţă, fără îndoială, dar era oare mai avansat? Ce importanţă ar fi avut faptul că s-ar fi găsit cu şaizeci de mile în urmă, din moment ce se aflau la

---

[1] 45° Celsius

aceeaşi latitudine şi tot fără să fi găsit apă de băut?

Speranţa îl împinsese pe Samuel înainte şi totuşi, aceste două galoane de apă ar fi putut să ajungă pentru nouă zile de popas în deşert. Cîte schimbări nu s-ar fi putut produce în nouă zile! Poate, de asemenea, păstrînd apa, ar fi putut să se ridice aruncînd din balast, chiar dacă ar fi pierdut gaz la coborîre. Dar gazul balonului era sîngele său, viaţa sa.

Se lăsă astfel pradă miilor de gînduri, stînd cu capul în mîini, ore întregi. „Trebuie să facem un ultim efort, îşi spuse, spre ora zece dimineaţa. Trebuie să încercăm pentru ultima oară să descoperim un curent atmosferic care să ne ducă înainte. Trebuie să riscăm ultimele noastre resurse”.

Şi în timp ce tovarăşii săi dormitau, încălzi hidrogenul aerostatului pînă la o temperatură înaltă. Acesta, din cauza dilataţiei gazului, se umflă şi urcă drept pe razele perpendiculare ale soarelui. Doctorul căută un curent favorabil de la cinci sute de picioare pînă la cinci mile, dar zadarnic, fiindcă punctul de plecare rămînea cu îndărătnicie dedesubtul lui. O linişte absolută părea că domneşte pînă la ultimele limite ale aerului respirabil.

În sfîrşit, se termină şi apa de alimentaţie, arzătorul se stinse din cauza lipsei gazului, pila Bunsen încetă să mai funcţioneze şi Victoria coborî încet pe nisip, chiar în locul unde nacela îşi lăsase urmele mai înainte.

Era amiază. Doctorul îşi determină poziţia: se găseau la 19°35' longitudine şi la 6°51' latitudine, la o distanţă de aproape cinci sute mile de Lacul Ciad, la mai bine de patru sute mile de coasta occidentală a Africei.

La coborîre, Dick şi Joe se treziră din toropeala lor apăsătoare.

– Ne oprim? întrebă scoţianul.

– Trebuie, răspunse Samuel cu un ton grav.

Tovarăşii săi îl înţeleseră. Ca urmare a depresiunii sale constante, solul se găsea la nivelul mării; balonul se menţinea într-un echilibru desăvîrşit şi într-o nemişcare absolută.

Greutatea călătorilor fu înlocuită cu o încărcătură corespunzătoare de nisip şi ei coborîră. Fiecare era preocupat de propriile-i gînduri, de aceea timp de cîteva ore nu-şi vorbiră. Joe pregăti masa, compusă din biscuiţi şi pemmican[1], din care

---

[1] Pemmican - un preparat din carne uscată.

mîncară foarte puţin. O înghiţitură de apă fierbinte completă această masă tristă.

În timpul nopţii nu veghe nici unul, dar nici nu dormiră. Căldura era înăbuşitoare. A doua zi nu mai rămăsese decît o jumătate de litru de apă; doctorul o puse deoparte, hotărîndu-se să nu se atingă de ea decît la cea mai mare nevoie.

– Ma sufoc! strigă Joe. Nici nu mă miră, urmă el, după ce consultase termometrul. Căldura creşte! Sînt 140° [1].

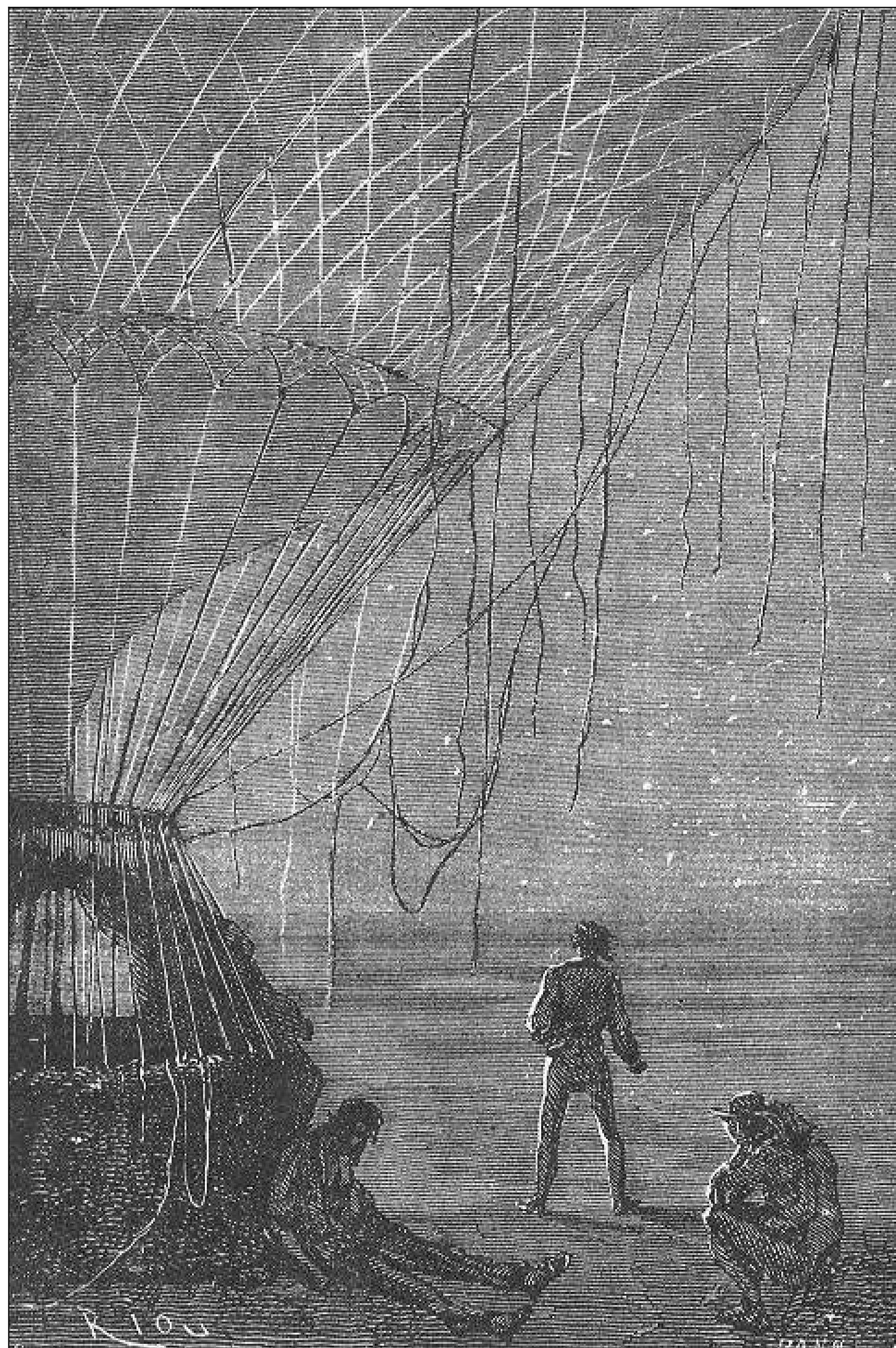
– Nisipul arde ca şi cum ar ieşi dintr-un cuptor, spuse vînătorul. Nici un nor pe cerul de foc! Să înnebuneşti!

– Să nu disperăm, spuse doctorul. La această latitudine, după călduri mari, urmează inevitabil furtuni. Deşi cerul este de o seninătate apăsătoare, s-ar putea produce schimbări în mai puţin de o oră.

– Dar, în sfîrşit, e vreun indiciu? reluă Kennedy.

– Ei bine, mi se pare că barometrul are o uşoară tendinţă de coborîre, spuse doctorul.

[1] 60° Celsius.

– Cerul să te audă, Samuel, căci iată-ne pironiţi la pămînt

ca nişte păsări cu aripile sfărîmate.

– Cu singura deosebire că aripile noastre sînt neatinse şi sper că ne vom putea servi încă de ele, dragul meu Dick.

– Ah, vîntul, vîntul! strigă Joe, de ne-ar duce pînă la o apă, sau pînă la un puţ! Nu ne-ar lipsi nimic: proviziile noastre sînt suficiente, şi am putea aştepta o lună, fără să suferim. Dar setea este lucrul cel mai crunt.

Setea, ca şi contemplarea continuă a deşertului îi descurajase pe călătorii noştri. Nu se vedea nici o ridicătură de pămînt, nici o grămadă de nisip, nici o pietricică pentru a-ţi odihni ochiul. Această întindere nesfîrşită producea o senzaţie de nelinişte, numită „răul deşertului”.

Nepăsarea cerului de un albastru şters şi galbenul nisipului nesfîrşit te înspăimîntau. În atmosfera incendiată, căldura părea vibrantă ca deasupra unei plite incandescente. Te cuprindea disperarea în faţa acestui calm neclintit şi nu se năştea în tine nici o nădejde care să te facă să crezi că situaţia s-ar puţea schimba, căci imensitatea era ca o eternitate. Astfel, nenorociţi, lipsiţi de apă ia această temperatură toridă, începură să manifeste simptome de halucinaţie; ochii li se măriră şi privirea li se tulbură.

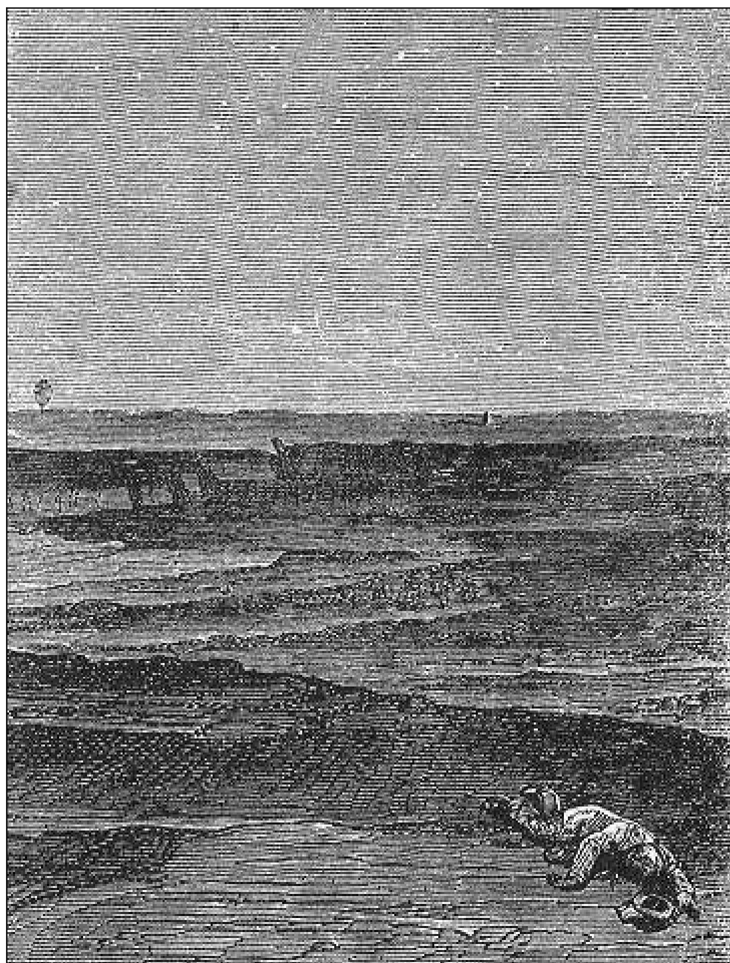
La căderea nopţii, doctorul se hotărî să combată această stare îngrijorătoare, printr-un mers rapid. Dorea să meargă cîteva ore, nu pentru a face cercetări, ci pentru a se mişca.

– Haideţi, credeţi-mă pe mine, va fi mult mai bine, le spuse tovarăşilor săi.

– Imposibil! N-aş putea face nici un pas, răspunse Kennedy.

– Eu prefer să dorm, făcu Joe.

– Somnul şi odihna însă vă vor fi fatale, prieteni, împotriviţi-vă acestei toropeli; haide, veniţi!

Doctorul nu putu obţine nimic de la ei şi plecă singur prin noaptea înstelată. Păşi întîi anevoie, ca un om slăbit şi dezobişnuit de mers; dar îşi dădu curînd seama că acest exerciţiu îi va prinde bine. Înaintase cîteva mile spre vest şi începuse să se învioreze, cînd, deodată, îl cuprinse ameţeala; i se păru că se afla deasupra unei prăpăstii, îşi simţi genunchii îndoindu-se sub el. Singurătatea îl înspăimînta; se simţea pierdut în mijlocul întinderii nemărginite. Victoria dispăruse cu totul în întuneric. Doctorul fu covîrşit de spaimă... El, neînfricatul, îndrăzneţul călător! Voi să se întoarcă din drum, dar picioarele nu-l ascultau. Strigă, dar nici un ecou nu-i răspunse: vocea lui cădea în spaţiu ca o piatră într-o prăpastie fără fund. Slăbit, se culcă pe nisip, singur în mijlocul tăcerii deşertului.

La miezul nopţii îşi reveni în simţiri, în braţele

credinciosului Joe. Acesta, îngrijorat de lunga lui absenţă, luîndu-se după urmele lăsate limpede în nisip, îl găsise leşinat.

– Ce s-a întîmplat? îl întrebă.

– Nimic, bunul meu Joe, un moment de slăbiciune, atîta tot!

– Nimic, într-adevăr, dar ridicaţi-vă, sprijiniţi-vă de mine şi să ne întoarcem la Victoria.

Şi astfel, ajutat de Joe, doctorul străbătu drumul înapoi.

– A fost imprudent să vă aventuraţi astfel! Puteaţi să fiţi prădat, spuse Joe rîzînd. Dar acum să vorbim serios.

– Vorbeşte, te ascult.

– Trebuie neapărat să luăm o hotărîre. Situaţia noastră nu mai poate dura aşa decît cel mult cîteva zile, şi dacă nu vom avea vînt, sîntem pierduţi.

Doctorul nu răspunse.

– Ei bine, trebuie ca unul dintre noi să se sacrifice pentru ceilalţi şi acela voi fi eu, spuse Joe.

– Ce vrei să spui? Ce plan ai?

– Un plan foarte simplu: să-mi iau provizii şi să merg înainte, pînă cînd voi ajunge undeva. În timpul acesta, dacă veţi avea vînt prielnic, veţi pleca fără să rnă aşteptaţi. În ceea ce mă priveşte pe mine, dacă ajung la vreun sat, mă voi descurca prin cîteva cuvinte arabe pe care mi le veţi nota şi, sau vă voi aduce ajutoare, sau îmi voi lăsa pielea acolo. Ce părere aveţi de propunerea mea?

– E un plan nesăbuit, dar demn de sufletul tău bun, Joe. Din păcate e cu neputinţă de înfăptuit; nu ne vei părăsi.

– În sfîrşit, trebuie încercat ceva; asta nu vă poate încurca, pentru că, vă repet, nu mă veţi aştepta. Şi aş putea reuşi.

– Nu, Joe, nu! Nu ne vom despărţi! Ar fi o durere în plus pe lîngă celelalte. A fost scris să se întîmple aşa şi poate că e scris ca mai tîrziu să fie altfel. Să aşteptăm deci cu resemnare.

– Fie, dar vă previn că vă mai dau încă o singură zi; nu voi aştepta mai mult. Astăzi este duminică, sau mai bine zis luni, căci s-a făcut ora unu spre dimineaţă;

dacă marţi nu plecăm, eu îmi voi încerca norocul. Este un plan hotărît, în mod irevocabil.

Doctorul nu răspunse. Peste puţin ajunse la nacelă şi se aşeză lîngă Kennedy. Acesta era cufundat într-o linişte absolută, dar nu dormea.

Capitolul XXVII

Călduri îngrozitoare. Halucinaţii. Ultimele picaturi de apă. Noaptea disperării. Încercare de sinucidere. Simunul. Oaza. Leul şi leoaica.

A doua zi, prima grijă a doctorului fu să consulte barometrul. Coloana de mercur nu indica o depresiune demnă de luat în seamă.

„Nimic! îşi spuse el. Nimic!”

Ieşi din nacelă, pentru a examina condiţiile atmosferice; aceeaşi căldură, aceeaşi puritate a aerului, aceeaşi nemişcare.

– Trebuie oare să disperăm? strigă el.

Joe, absorbit, tăcea, simţindu-se foarte rău, în prada unei grozave agitaţii. Suferea groaznic de sete. Buzele şi limba, umflate, abia puteau să articuleze un sunet.

Se mai găseau cîteva picături de apă; fiecare ştia, fiecare se gîndea şi se simţea atras de ele, dar nici unul nu îndrăznea să facă un pas.

Aceşti trei tovarăşi, aceşti trei prieteni, se priveau cu ochi rătăciţi, cu o lăcomie animalică, vădită mai ales la

Kennedy. Puternica sa constituţie fizică fusese mai repede doborîtă de aceste lipsuri grele. Tot timpul zilei fu stăpînit de delir, mergea înainte şi înapoi scoţînd strigăte sălbatice, muşcîndu-şi pumnii, gata să-şi deschidă vinele, pentru a-şi bea sîngele.

– Ah! strigă el. Tară a setei, mai bine te-ai numi „ţara deznădejdii!”

Apoi căzu într-o stare de adîncă prostraţie; nu i se mai auzea decît respiraţia şuierîndu-i printre buzele însetate.

Spre seară, Joe fu cuprins, la rîndul său, de un fel de nebunie. Acest întins deşert de nisip i se părea un lac imens cu apă clară şi limpede; se aruncă de nenumărate ori pe pămîntul înfierbîntat, cu intenţia să bea, şi se ridică cu gura plină de nisip.

– Blestem, apă sărată! urla cu mînie.

Atunci, în timp ce Kennedy şi Fergusson stăteau întinşi, fu apucat de dorinţa de neînvins de a bea cele cîteva picături de apă, lăsate ca rezervă. Dorinţa era mai tare ca el. Înainta spre nacelă tîrîndu-se în genunchi şi sorbea din ochi sticla în care

lichidul părea că se mişcă. O privi cu pupilele nespus de mari, o apucă şi o duse la buze. În clipa aceea auzi un glas cu un accent sfişietor:

– Vreau să beau! Vreau să beau!

Era Kennedy, care se tîrîse pînă la el. Nenorocitul îţi făcea milă; el cerea apă în genunchi, plîngînd.

Joe îi întinse sticla şi Kennedy sorbi toată apa, pînă la ultima picătură.

– Mulţumesc! spuse apoi.

Dar Joe nu-l mai auzi; căzuse şi el în nisip.

Nici unul nu ştia ce se mai întîmplase în noaptea aceea îngrozitoare. Marţi dimineaţa, nenorociţii îşi simţiră mîinile şi picioarele slăbind din ce în ce mai mult sub revărsările de foc ale soarelui.

Cînd Joe încercă să se ridice, îi fu peste putinţă.

Aruncă o privire în jurul lui. În nacelă, doctorul, copleşit, cu braţele încrucişate pe piept, privea cu ochii ficşi un punct imaginar în spaţiu. Kennedy era înspăimântător; îşi bălăbănea capul cînd spre dreapta, cînd spre stînga, ca un animal sălbatic în cuşcă. Deodată, privirile vînătorului căzură pe carabina sa, al cărei pat depăşea marginile nacelei.

– Ah! strigă ridicîndu-se cu un efort supraomenesc, aruncîndu-se asupra armei şi îndreptîndu-şi înnebunit ţeava spre gură.

– Domnule, domnule! strigă Joe, repezindu-se să-l oprească.

– Lasă-mă, lasă-mă! Pleacă! se scutură scoţianul horcăind.

Începură să se lupte cu înverşunare.

– Pleacă, sau te omor! strigă Kennedy.

Dar Joe se agăţase de el cu putere. Se zbătură aşa aproape un minut, fără ca doctorul să-i ia în seamă. Deodată, în timpul încăierării, carabina se descărca. La zgomotul detunăturii, doctorul se ridică, drept, ca un spectru şi privi în jurul lui...

Apoi, brusc, privirea lui se însufleţi, întinse mîna spre orizont şi, cu o voce care nu mai avea nimic omenesc, strigă:

– Acolo, acolo, jos!

Era atîta energie în gestul său, încît Joe şi Kennedy se despărţiră şi-şi îndreptară privirea spre locul arătat.

Cîmpia se frămînta ca o mare furioasă în timp de furtună.

Valuri de nisip se revărsau unele peste altele în mijlocul unui praf gros; o trîmbă[1] imensă venea dinspre sud-est, învîrtindu-se cu mare repeziciune; soarele dispăruse îndărătul unui nor opac, a cărui nemăsurată umbră se prelungea pînă la aerostat; praful fin se revărsa cu uşurinţa unor molecule lichide şi acest flux, înaintînd, cîştiga mereu teren. Ochii doctorului Fergusson străluciră de energie şi nădejde.

– Simunul! strigă el.

– Simunul! repetă Joe, fără să înţeleagă prea mult.

– Cu atît mai bine! strigă cu furie disperată Kennedy. Cu atît mai bine, vom muri!

– Cu atît mai bine! răspunse doctorul. Dar, dimpotrivă, vom trăi!

Şi începu să arunce cu repeziciune nisipul care îngreuna nacela. Tovarăşii săi înţeleseră în sfîrşit şi i se alăturară.

– Şi acum, Joe, spuse doctorul, aruncă afară cincizeci de livre din minereul tău!

Joe nu ezită. Totuşi nu s-ar putea spune că nu-l încercă nici o părere de rău. Îndată, balonul se ridică.

– Era şi timpul! strigă doctorul.

Simunul venea într-adevăr cu repeziciunea fulgerului, încă puţin şi Victoria ar fi fost sfărîmată, făcută bucăţi, distrusă. Tromba imensă fu cît pe-aci să lovească balonul, care scăpă sub o ploaie de nisip.

– Mai aruncă lest! îi strigă doctorul lui Joe.

– Poftim! răspunse acesta, aruncînd o bucată enormă de cuarţ.

Aerostatul urcă repede deasupra trombei de nisip şi, prins de imensa deplasare a aerului, fu dus cu o viteză incalculabilă peste această mare în fierbere.

Samuel şi Joe nu vorbeau; priveau şi sperau, învioraţi de vîrtejul vîntului.

La ora trei, vîrtejul încetă. Jos, nisipul forma un mare număr de dune. Cerul îşi reluă seninătatea de la început.

Victoria rămase nemişcată, planînd deasupra unei oaze, o insulă de pomi verzi, ca o pată în mijlocul acestui ocean de nisip.

– Apă! Este apă acolo! strigă doctorul.

---

[1] Trîmbă sau trombă - vîrtej de aer, care ridică praful, nisipul sau apa mării, pînă la mari înălţimi.

Îndată, deschizînd supapa superioară, dădu drumul hidrogenului şi coborî pe sol, la două sute de paşi de oază. În patru ore, călătorii depăşiseră o distanţă de două sute optzeci de mile.

Nacela fu imediat echilibrată şi Kennedy, urmat de Joe, coborî pe pămînt.

– Luaţi-vă puştile! strigă doctorul. Luaţi-vă puştile şi fiţi prudenţi î

Dick îşi luă carabina sa, iar Joe o puşcă. Înaintară repede spre copaci şi pătrunseră în această verdeaţă proaspătă, care le promitea izvoare bogate de apă. Nu luau seama la urmele de animale, întipărite de curînd ici şi colo, pe pămîntul umed.

Deodată, la vreo douăzeci de paşi de ei, se auzi un răget.

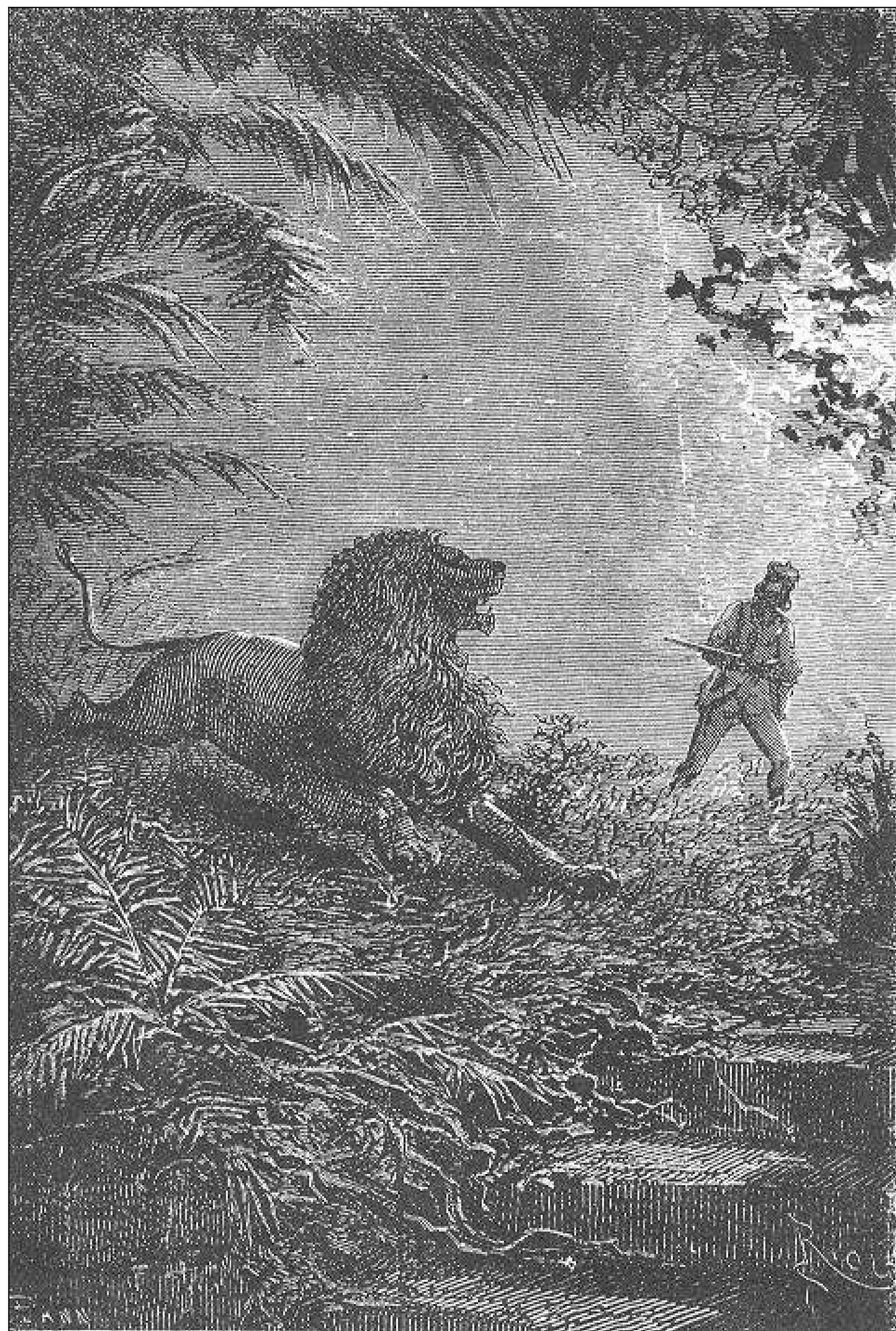
– E răgetul unui leu! spuse Joe.

– Cu atît mai bine! răspunse enervat vînătorul. Ne vom lupta! Te simţi puternic atunci cînd trebuie să lupţi.

– Fiţi prevăzător, domnule Dick, viaţa tuturor depinde de viaţa unuia singur.

Dar Kennedy nu-l ascultă; înainta cu ochii aprinşi, cu arma pregătită, teribil în îndrăzneala lui.

Sub un palmier, un leu enorm, cu coama neagră, stătea în poziţie de atac. Abia îl zări pe vînător, că se şi năpusti în salturi asupra lui, dar nici nu-şi sfîrşise primul salt, cînd un glonţ îl ţinti drept în inimă, făcîndu-l să cadă mort.

– Ura! Ura! strigă Joe.

Kennedy se repezi spre puţ, alunecă pe scările umede şi se întinse în faţa unui izvor cu apă limpede, în care îşi muie, cu lăcomie, buzele; Joe făcu la fel, şi îndată nu se mai auzi decît plescăitul lor.

– Ia seama, domnule Dick, spuse Joe, după un timp, abia respirînd, să nu abuzăm.

Dar Dick, fără să răspundă, continua să bea, scufundîndu-şi capul şi braţele în această apă binefăcătoare, îmbătîndu-se cu ea.

– Şi domnul Fergusson? întrebă Joe.

Acest singur cuvînt îl readuse la realitate pe Kennedy. Umplu o sticlă pe care o luase cu el şi se îndreptă spre scările puţului. Dar rămase înmărmurit.

Un enorm corp opac închidea deschiderea. Joe, care îl urma pe Dick, trebui să se dea şi el îndărăt.

– Sîntem închişi!

– E imposibil! Ce înseamnă asta?

Dick nu apucase să termine vorba, cînd un răget îngrozitor îl făcu să înţeleagă cu ce duşman avea de-a face.

– Un alt leu! strigă Joe.

– Nu, o leoaică! Ah, animal blestemat! Aşteaptă! - spuse vînătorul, încărcîndu-şi repede carabina.

În clipa următoare trase, dar animalul dispăruse.

– Înainte! strigă el.

– Nu, domnule Dick, nu l-aţi omorît dintr-o singură lovitură; se poate să fie prin apropiere; poate ne aşteaptă, şi primul dintre noi care va apărea va fi pierdut!

– Dar ce să facem? Trebuie să ieşim! Samuel ne aşteaptă!

– Să atragem animalul în cursă. Luaţi puşca mea şi daţi-mi carabina dumneavoastră.

– Care ţi-e planul?

– Veţi vedea.

Joe îşi scoase haina de pînză, o puse în vîrful armei şi o arătă ca pe o momeală deasupra deschizăturii. Animalul, furios, se aruncă asupră-i; Kennedy, care aştepta la ieşire, îi sfărîmă capul cu un glonţ.

Urlînd, leoaica se rostogoli pe scări, peste Joe. Acesta credea că labele uriaşe ale animalului l-au şi înhăţat, cînd răsună o a doua detunătură, şi Fergusson apăru la intrare, cu puşca fumegîndă în mînă.

Joe se ridică repede, trecu peste trupul animalului şi-i întinse doctorului sticla plină cu apă.

S-o ducă la buze şi s-o golească pe jumătate fu pentru Fergusson treabă de-o clipită. Cei trei călători mulţumiră din suflet Providenţei care îi salvase ca prin minune.

Capitolul XXVIII

O seară minunată. Bucătăria lui Joe. Disertaţie asupra cărnii crude. Povestea lui James Bruce. Visurile lui Joe. Bivuac. Barometrul coboară. Barometrul urcă. Preparativele de plecare. Uraganul.

Seara fu plăcută şi ei o petrecură după o masă reconfortantă, la umbra proaspătă a mimozelor. Se consumă ceai şi grog din plin. Kennedy străbătuse micul domeniu în toate direcţiile, scotocise toate tufişurile, fără să găsească însă vreo vietate. Ei erau singurele fiinţe ale acestui paradis terestru. Se întinseră sub pături şi noaptea trecu liniştită, făcîndu-i să uite prin tot ce trecuseră.

A doua zi, 7 mai, soarele strălucea din plin, dar razele sale nu puteau pătrunde prin perdeaua de verdeaţa.

Doctorul hotărî să aştepte, în acest loc, un vînt prielnic, deoarece avea provizii destule. Joe transportase bucătăria lui portativă şi-şi demonstra talentele culinare, consumînd apă din plin, fără nici o grijă.

– Ce curioasă succesiune de necazuri şi bucurii! exclamă Kennedy. Belşugul ăsta după lipsa de dinainte! Ah! Fusesem cît pe-aci să înnebunesc!

– Dragul meu Dick, vorbi doctorul, fără Joe n-ai mai fi acum aici, discutînd despre toate acestea.

– Bun prieten! spuse Dick, întinzîndu-i mîna lui Joe.

– Nu aveţi pentru ce să-mi mulţumiţi, răspunse acesta; fiecare la rîndul lui, domnule Dick. Nădăjduiesc, totuşi, că nu vom mai avea ocazia să-mi plătiţi cu aceeaşi monedă.

– Cît de slabă e constituţia omului! reluă Fergusson. Să ne lăsăm înfrînţi numai de atîta!

– Pentru puţină apă, aţi vrut să spuneţi? Se pare că elementul ăsta e foarte necesar vieţii.

– Fără îndoială, Joe, oamenii rezistă mai mult timp fără mîncare decît fără apă.

– Cred; de altfel, la nevoie, mănînci ce se găseşte, chiar şi pe semenul tău, deşi asta e o mîncare care îţi rămîne mult timp în gît!

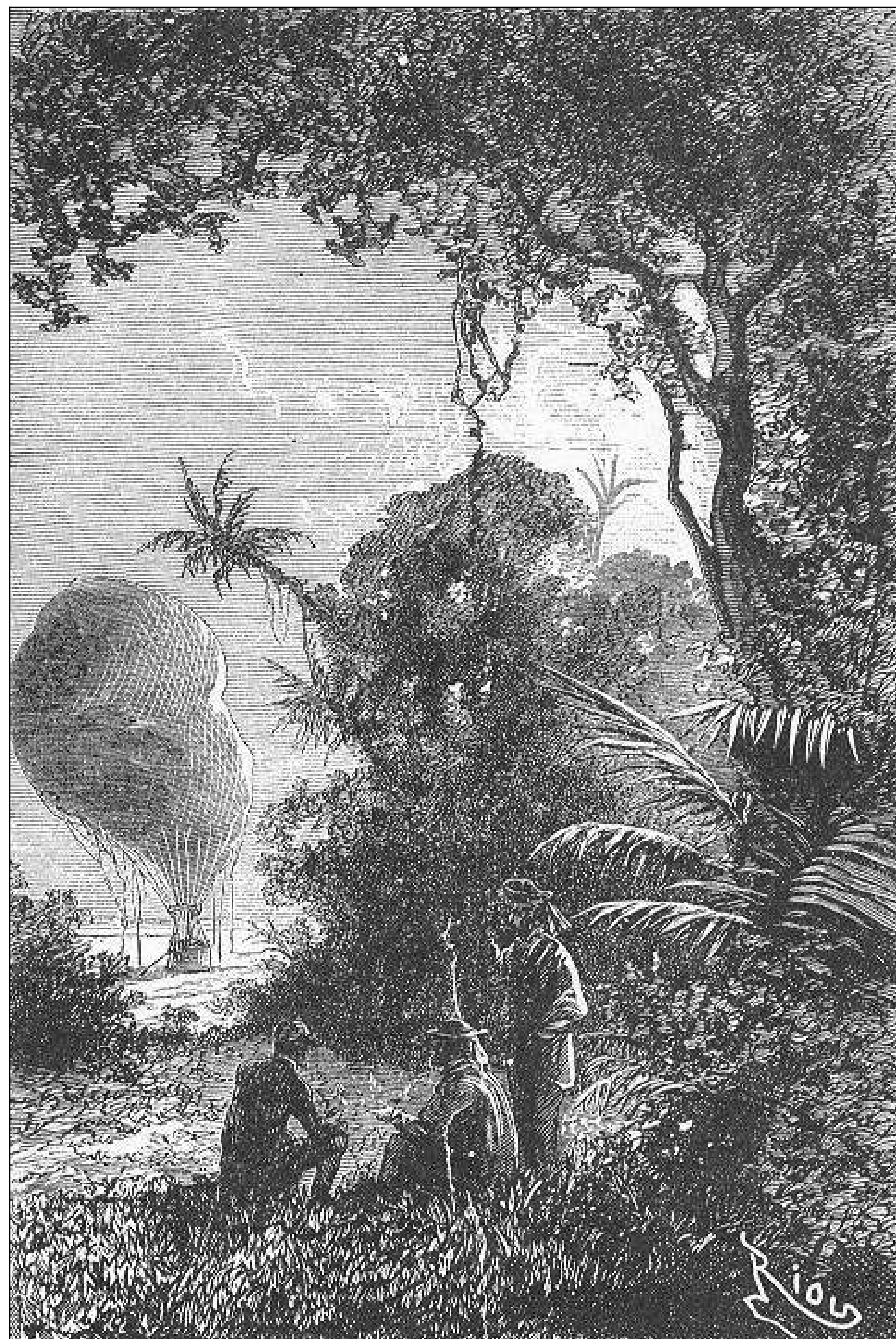
– Cu toate astea sălbaticii nu-şi fac probleme, spuse

Kennedy.

– Da, dar sînt sălbatici şi-s obişnuiţi să mănînce carne crudă; iată un obicei de care mi-e silă.

– E într-adevăr dezgustător, vorbi doctorul, şi nimeni n-a crezut povestirile primilor călători în Africa.

Aceştia spuneau că numeroase triburi se hrăneau cu carne crudă, dar nimeni nu credea. Referitor la asta, James Bruce a trecut printr-o întîmplare ciudată.

Riou

– Povestiţi-o, domnule, avem tot timpul să vă ascultăm, spuse Joe întinzîndu-se alene pe iarba proaspătă.

– Cu plăcere. James Bruce e un scoţian din comitatul Stirlinc, care, între anii 1768-1772 a străbătut toată Abisinia pînă la lacul Tyana căutînd izvoarele Nilului. Apoi s-a întors în Anglia, unde a publicat o carte despre călătoriile sale, dar abia în 1790. Volumul a fost primit cu multă neîncredere. Obiceiurile abisinienilor erau aşa de diferite de obiceiurile engleze, că nimeni nu vroia să creadă. Printre altele, James Bruce spunea că popoarele Africei orientale mîncau carne crudă. Acest amănunt a ridicat întreaga lume împotriva sa. Putea să spună orice, nimeni nu s-a dus să-l controleze! Dar Bruce era un om foarte curajos şi foarte irascibil. Aceste îndoieli asupra celor povestite de el îl iritau la culme. Într-o zi, într-un salon din Edimburg, în prezenţa sa, un scoţian a făcut iar gluma pe socoteala cărnii crude şi a declarat răspicat că aşa ceva nu e nici posibil şi nici adevărat. Bruce n-a spus nimic, a ieşit din salon şi s-a întors după cîteva clipe cu un biftec crud, dat cu sare, cu piper, după moda africană. „Domnule, a spus el scoţianului, îndoindu-vâ de un fapt pe care l-am afirmat mi-aţi adus o injurie gravă. Grezînd că nu e posibil, v-aţi înşelat. Pentru a o dovedi tuturor, veţi mînca imediat acest biftec crud, sau îmi veţi da socoteală de cuvintele rostite”. Scoţianului i-a fost frică şi s-a executat cu o strîmbătură. Atunci, cu cel mai desăvîrşit sînge rece, James Bruce a adăugat: „Admiţînd chiar că faptul nu e adevărat, cel puţin nu veţi mai susţine că nu e posibil!”

– Bună ripostă! exclamă Joe. Dacă scoţianul a făcut cumva o indigestie, a meritat-o din plin! Şi dacă la întoarcere se va îndoi cineva de călătoria noastră...

– Ce-ai să faci?

– Am să-i pun pe cei ce se îndoiesc să mănînce bucăţi din Victoria, fără sare şi fără piper!

Petrecură astfel ziua în glume plăcute. O dată cu puterea, le revenea şi speranţa, o dată cu speranţa, şi îndrăzneala. Amintirea trecutului se ştergea cu repeziciune în faţa viitorului.

Joe n-ar fi dorit să mai părăsească niciodată acest adăpost încîntător; era o împărăţie a visurilor, şi el se simţea ca acasă. Doctorul trebui să calculeze poziţia exactă a locului şi o trecu în carnetul lui de călătorie, cu mare scrupulozitate: 15°43' longitudine şi 8°32' latitudine. Kennedy nu regreta decît un

singur lucru: faptul că nu putea vîna în această pădure în miniatură.

După părerea lui, situaţia era lipsită de ineditul pe care l-ar fi putut da prezenţa animalelor sălbatice.

– Totuşi, dragul meu Dick, reluă doctorul, uiţi repede. Dar leul şi leoaica?

– Eh! făcu el, cu dispreţul pe care-l are adevăratul vînător pentru animalul doborît. Dar, în definitiv, prezenţa lor în această oază ne face să presupunem că nu sîntem prea departe de regiuni mai fertile.

– Slabă dovadă, Dick! Aceste animale, împinse de foame şi de sete, parcurg deseori distanţe considerabile, în cursul nopţii viitoare, am face bine să aprindem focuri şi să veghem cu multă atenţie.

– Foc la temperatura asta? Dar, în sfîrşit, dacă trebuie, o voi face! Aş simţi însă o adevărată durere să dăm foc la pădurea asta care ne-a folosit atît de mult.

– Vom fi foarte atenţi să nu o incendiem, pentru ca şi alţii să poată găsi aici, la nevoie, un, refugiu în mijlocul deşertului nisipos, răspunse doctorul.

– Vom vedea, domnule, dar credeţi că oaza asta este cunoscută?

– Desigur, Joe, este un loc de popas pentru caravanele care trec prin centrul Africei şi vizita lor s-ar putea să nu-ţi placă.

– Ce, sînt şi pe aici Nyam-Nyam-ii aceia îngrozitori?

– Bineînţeles; de altfel, ăsta-i numele tuturor triburilor din aceste ţinuturi şi, în aceeaşi climă, aceleaşi rase trebuie să aibă aceleaşi obiceiuri.

– Ce să-i faci! La urma urmei, e firesc. Dacă sălbaticii ar avea gusturile unor gentlemeni, care ar mai fi diferenţa? Iată că există şi oameni care nu s-ar lăsa rugaţi ca să înfulece biftecul scoţianului, ba chiar cu scoţian cu tot!

Joe se duse să pregătească focurile de noapte, făcîndu-le cît mai mici. Din fericire, precauţiunile fură inutile şi fiecare din ei, pe rînd, se bucură de un somn liniştit.

A doua zi, timpul nu se schimbase: se menţinea, cu încăpăţînare, frumos. Balonul rămase nemişcat, fără ca vreo oscilaţie, cît de mică, să trădeze prezenţa vîntului.

Doctorul începu să fie din nou îngrijorat. În cazul cînd

călătoria s-ar fi prelungit astfel, proviziile n-ar mai fi fost suficiente. După ce erau aproape să moară din lipsa de apă, vor muri oare de foame? îşi recăpătă însă încrederea, cînd văzu mercurul coborînd simţitor în barometru: erau semnele vădite ale unei apropiate schimbări în atmosferă. Se hotărî să facă preparativele de plecare, pentru a folosi prima ocazie. Trebui apoi să restabilească echilibrul aerostatului, şi Joe fu nevoit să sacrifice o considerabilă parte din preţiosul său minereu. La început se cam codi, dar cînd doctorul îi demonstră că nu putea ridica o greutate atît de mare şi îl puse să aleagă între aur şi apă, Joe aruncă în nisip o mare cantitate din bolovanii preţioşi, fără să mai stea pe gînduri.

– Cei ce vor veni după noi, spuse el, vor fi miraţi că găsesc o comoară într-un asemenea loc.

– Dar dacă le va găsi vreun savant?

– Nu te mai îndoi, dragul meu Dick. Va fi foarte surprins şi-şi va publica surpriza în nenumărate ziare, într-o bună zi, vom auzi vorbindu-se de un depozit de cuarţ aurifer în mijlocul nisipurilor Africei.

– Şi asta din pricina lui Joe!

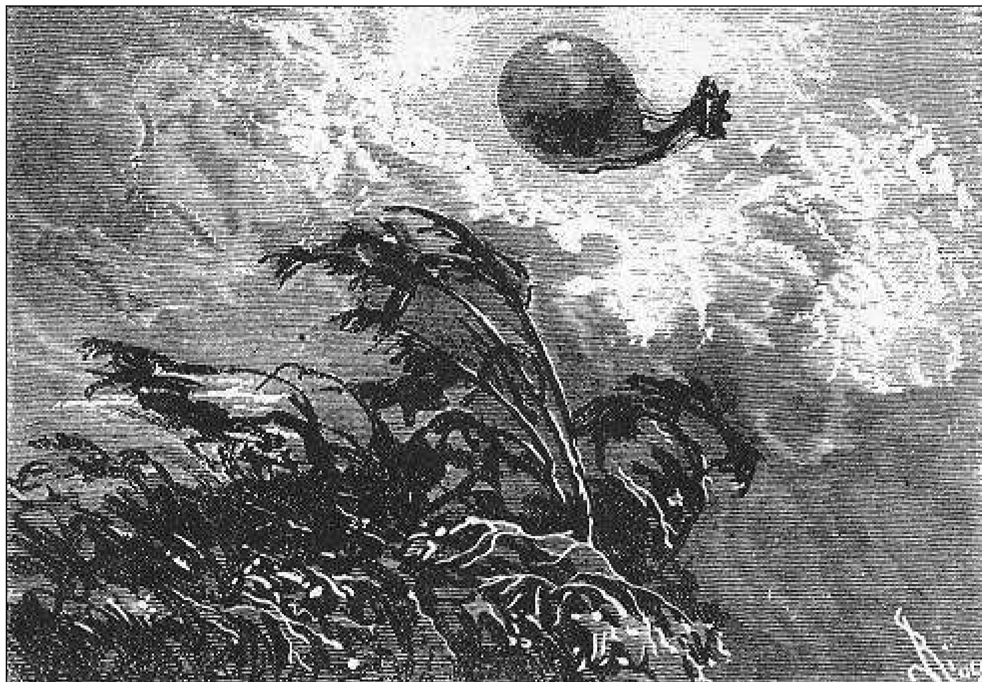
Tot restul zilei, doctorul aşteptă zadarnic să se producă o schimbare în atmosferă. Căldura fu atît de mare, încît ar fi fost insuportabilă fără umbra oazei. Termometrul arăta, la soare, 149°[1].

O adevărată ploaie de foc străpungea aerul. Fu cea mai înaltă temperatură observată pînă atunci.

Joe pregăti, ca şi în ajun, bivuacul pentru noapte. În timpul veghei doctorului şi a lui Kennedy, nu se întîmplă nimic nou. Dar spre ora trei dimineaţa, în timpul veghei lui Joe, temperatura scăzu brusc, cerul se acoperi cu nori şi întunericul deveni mai adînc.

– Repede, sculaţi-vă! strigă Joe, trezindu-şi cei doi tovarăşi. Repede! începe vîntul!

[1] 69° Celsius.

– În sfîrşit, spuse doctorul privind cerul, vine furtuna! Spre Victoria, spre Victoria!

Era şi timpul să ajungă la ea. Victoria, aplecîndu-se sub puterea uraganului, tîra după sine nacela, care grăpa nisipul în urma ei. Dacă, din întîmplare, o parte din balast ar fi căzut la pămînt, balonul ar fi plecat fără ca ei să mai aibă speranţa de a-l regăsi vreodată. Dar Joe cel iute de picior alergă din toate puterile şi opri nacela, în timp ce aerostatul se întinse pe nisip, riscînd să se sfişie.

Doctorul îşi reluă locul, aprinse arzătorul şi aruncă surplusul de greutate.

Privind pentru ultima oară pomii oazei, care se îndoiau sub furtună, călătorii, folosind vîntul dinspre vest, dispărură în noapte, la o înălţime de două sute de picioare deasupra pămîntului.

Capitolul XXIX

Semne de vegetaţie. Ideea fantezistă a unui autor francez. Ţara minunată. Ţinutul Adamova. Explorările lui Speke şi Burton şi legătură lor cu cele ale lui Barth. Munţii Atlantica. Fluviul Benue. Oraşul Yola. Masivul Bagele. Muntele Mendif.

Din momentul plecării, călătorii înaintară cu mare repeziciune. Se grăbeau să părăsească deşertul care le primejduise viaţa.

Spre ora nouă şi un sfert dimineaţa, se iviră cîteva semne de vegetaţie, ierburi care pluteau deasupra mării de nisip, vestindu-le, ca şi lui Cristofor Columb, apropierea pămîntului fertil; mlădiţe tinere scoteau din loc în loc capul, printre pietricelele care, pe măsură ce aerostatul înainta, se măreau devenind stîncile acestui ocean. Coline mai pronunţate începeau să se onduleze la orizont. Profilul lor, învăluit în ceaţă, se contura vag şi monotonia dispărea. Doctorul salută cu bucurie schimbările acestea. Fu gata să strige, ca un marinar care e de veghe pe catarg, „pămînt! pămînt!"

O oră mai tîrziu, sub ochii lor se desfăşura continentul, cu un aspect mai puţin sălbatic, mai puţin plat, mai puţin gol. Cîţiva arbori se profilau pe cerul cenuşiu.

– Sîntem într-un ţinut populat? întrebă vînătorul.

– Populat este un fel de a spune, domnule Dick. Nu se văd încă locuitori.

– După felul în care înaintăm, nu vom mai aştepta mult, spuse Fergusson.

– Oare sîntem tot în ţara negrilor, domnule Fergusson?

– Da, Joe, şi aşteptăm să ajungem în ţara arabilor.

– Arabi, domnule, arabi adevăraţi, cu cămile?

– Nu, fără cămile. Asemenea animale sînt rare, ca să nu spun necunoscute, în aceste ţinuturi. Ar trebui să mergem cîteva grade mai spre nord, pentru a le întîlni.

– Păcat!

– Şi pentru ce, Joe?

– Pentru că, dacă vîntul ne-ar fi defavorabil, cămilele ne-ar putea folosi.

– Cum?

– Mi-a venit o idee. Le-am putea înhăma la nacelă, lăsîndu-le să ne remorcheze împotriva vîntului. Ce credeţi?

– Sărmanul meu Joe, ideea asta a avut-o altul înaintea ta. Ea a fost folosită de un autor francez, foarte spiritual[1], e drept, într-un roman. Călătorii sînt purtaţi într-un balon, tras de cămile; soseşte un leu care devorează cămilele, înghite funia care le lega de nacelă, o trage în locul lor şi aşa mai departe. Vezi că totul aparţine fanteziei şi n-are nimic comun cu felul nostru de locomoţie.

Joe, puţin umilit la gîndul că de ideea sa se folosise altcineva mai înainte, se întreba ce animal, la rîndul lui, ar fi putut devora leul. Nu găsi însă şi începu să cerceteze din nou ţinutul.

Sub privirile lor se întindea un lac de mărime mijlocie, cu un amfiteatru de coline, care nu puteau fi socotite munţi. Se vedeau văi şerpuitoare, numeroase şi fertile, şi pomii cei mai variaţi, ale căror ramuri se împleteau într-o încîlceală de nedescris. Elaiul[2] predomina, purtîndu-şi frunzele lungi de cincisprezece picioare pe crengile acoperite de spini ascuţiţi; bombaxul[3] încărca vîntul în trecere cu puful fin al seminţelor sale; parfumurile pătrunzătoare ale pendanusului[4], acest „kenda” al arabilor, îmbălsămau aerul pînă la înălţimea la care zbura Victoria; papayerul[5], cu frunzele palmate, sterculierul[6] care dă nuca de Sudan, baobabul şi bananul completau flora bogată a acestor regiuni intertropicale.

– Ce ţinut minunat! spuse doctorul.

– Iată şi animale! Trebuie să fie pe aproape şi oameni, spuse Joe.

– Ah, ce elefanţi minunaţi! exclamă Kennedy. Oare n-ar fi posibil să rămînem un pic să vînăm pe aici?

– Cum să ne oprim cu un curent aşa de violent, dragul meu Dick? Nu, gustă puţin din chinurile lui Tantal. Te vei despăgubi mai tîrziu.

---

[1] Méry. (Nota în textul francez.)

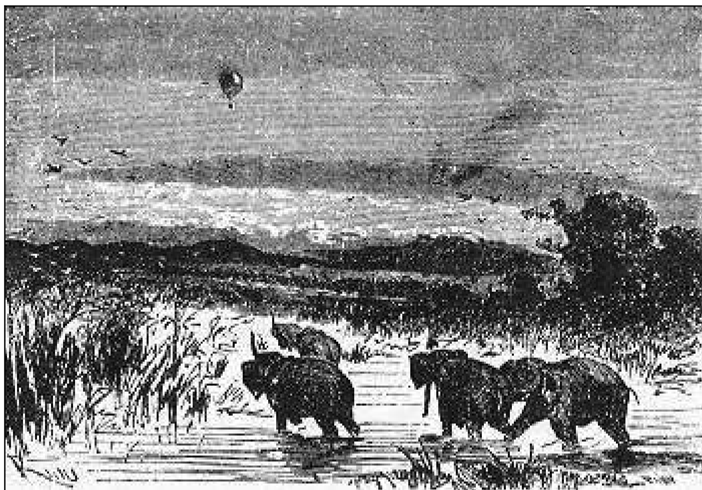
[2] Elai - arbore tropical.

[3] Bombax - arbore tropical asemănător bumbacului.

[4] Pendanus - arbore tropical.

[5] Papayer - arbore tropical, al cărui fruct este comestibil.

[6] Sterculier - arbore tropical.

Cu ceea ce se vedea jos, puteai pe drept cuvînt să aţîţi imaginaţia unui vînător. Lui Dick îi bătea inima să se spargă şi degetele i se crispau pe patul armei.

Fauna acestei ţări echivala cu flora ei. Boul sălbatic se tăvălea în ierburile înalte, sub care dispărea cu totul. Elefanţi cenuşii, negri sau galbeni, cu adevărat uriaşi, treceau ca o trombă prin mijlocul pădurii, rupînd, mistuind, pustiind, lăsînd ca semn al trecerii lor pădurea devastată. Pe versantul împădurit al colinelor se prelungeau cascade şi cursuri de apă, îndreptate spre nord. Acolo, hipopotamii se scăldau cu zgomot; lamantinii[1], lungi de douăsprezece picioare, cu corpul în formă de peşte, se expuneau la soare pe marginea apei, îndreptînd spre cer mamelele lor rotunde, umflate cu lapte. Era o menajerie rară întt-o seră minunată, unde mii de păsări sclipeau în mii de culori printre plante arborescente. După această bogăţie a naturii, doctorul recunoscu minunatul ţinut Adamova.

– Mergem pe urmele descoperirilor moderne; am reluat calea întreruptă de călători, prieteni! Vom putea lega lucrările căpitanilor Burton şi Speke cu explorările doctorului Barth. I-am părăsit pe englezi pentru a regăsi un hamburghez, şi în curînd vom ajunge la punctul cel mai îndepărtat, descoperit de acest îndrăzneţ savant.

– Mi se pare, spuse Kennedy, că, judecînd după drumul pe care l-am parcurs, între regiunile explorate de cei doi savanţi se găseşte un ţinut întins.

– Se poate calcula uşor; ia harta şi vezi care este

---

[1] Lamantini - mamifere, cetacee, ierbivore, depăşind 3 în lungime.

longitudinea punctului meridional al lacului Ukereué, atins de Speke.

– Se găseşte la aproape treizeci şi şapte de grade.

– Şi oraşul Yola, pe care-l vom depăşi astă-seară şi la care a ajuns Barth, unde e situat?

– La aproape 12° longitudine.

– Deci o diferenţă de douăzeci şi cinci de grade.

Ştiind că fiecare grad corespunde unei distanţe de şaizeci de mile, ajungem la o socoteală totală de o mie cinci sute de mile.

– O plimbare frumoasă pentru oamenii care ar merge pe jos! spuse Joe.

– Ar fi totuşi cu putinţă. Livingstone şi Moffat pătrund mereu în interior. Nyassa, pe care au descoperit-o, nu este atît de departe de lacul Tanganica, descoperit şi de Burton. Aceste ţinuturi imense vor fi desigur explorate înainte de sfîrşitul secolului. Îmi pare rău, însă, adăugă doctorul consultîndu-şi busola, că vîntul ne poartă atît spre vest. Aş fi dorit să mergem spre nord.

După un parcurs de douăsprezece ore, Victoria se găsea la hotarele Nigritiei[1]. Primii locuitori ai acestui pămînt, arabii Chuas, îşi păşteau turmele nomade. Vîrfurile semeţe ale munţilor Atlantica, pe care nu călcase încă picior de european şi a căror altitudine este apreciată la o mie trei sute de stînjeni, se vedeau la orizont. Povîrnişul lor occidental îndreaptă toate apele din această parte a Africei spre ocean; sînt „Munţii Lunei” ai acestei regiuni.

În sfîrşit, înaintea ochilor călătorilor apăru un fluviu adevărat şi doctorul recunoscu, după imensele furnicare din vecinătate, că este Benue, unul din cei mai mari afluenţi ai Nigerului, acela pe care indigenii l-au supranumit „Izvorul apelor”.

– Fluviul acesta, le spuse doctorul însoţitorilor săi, va ajunge într-o zi să fie calea naturală de comunicaţie cu interiorul Nigritiei. Unul dintre curajoşii noştri căpitani a pătruns în susul apei, pe vaporul La Pleiade, pînă la localitatea Yola. Vedeţi dar că sîntem într-o regiune explorată.

Numeroşi sclavi munceau cîmpul, cultivînd sorgul, un fel de mei care formează baza lor alimentară. Indigenii priveau

[1] Nigritia - nume dat cîteodată Sudanului.

uimiţi zborul Victoriei, care trecea ca un meteor.

Seara, călătorii se opriră la patruzeci de mile de Yola. În faţa lor se profilau cele două piscuri ascuţite ale muntelui Mendif.

Doctorul aruncă ancorele, care se agăţară de vîrful unui copac mai înalt. Dar un vînt foarte puternic bălăbănea atît de violent aerostatul, încît uneori îl culca orizontal, ceea ce făcea ca poziţia nacelei să fie foarte periculoasă.

Fergusson nu închise ochii toată noaptea. De mai multe ori se gîndi să taie cablul de legătură şi să fugă din faţa vijeliei. În sfîrşit, furtuna se linişti şi oscilaţiile aerostatului încetară să mai fie îngrijorătoare.

A doua zi, vîntul era mai domol, dar îi îndepărtă pe călătorii noştri de oraşul Yola, care, reconstruit de fulani, trezise curiozitatea lui Fergusson. Totuşi trebui să se resemneze, îndreptîndu-se spre nord şi chiar puţin spre est.

Kennedy propuse să se facă un popas în această regiune cu vînat îmbelşugat. Joe pretindea că era nevoie de carne proaspătă, însă obiceiurile sălbatice ale locuitorilor, atitudinea lor duşmănoasă şi cele cîteva focuri de armă trase asupra lor îl determinară pe doctor să continue călătoria. Treceau pe deasupra unui ţinut unde se desfăşurau masacre şi incendii, unde luptele nu mai încetau, ţinut în care sultanii îşi stăpînesc regatele prin cele mai groaznice măceluri. Sumedenie de sate, cu populaţie numeroasă şi colibe lungăreţe se întindeau între locuri de păşune, cu iarbă înaltă, presărată cu floricele violete. Colibele, asemănătoare unor stupi uriaşi, erau apărate de garduri înalte, cu creste ascuţite.

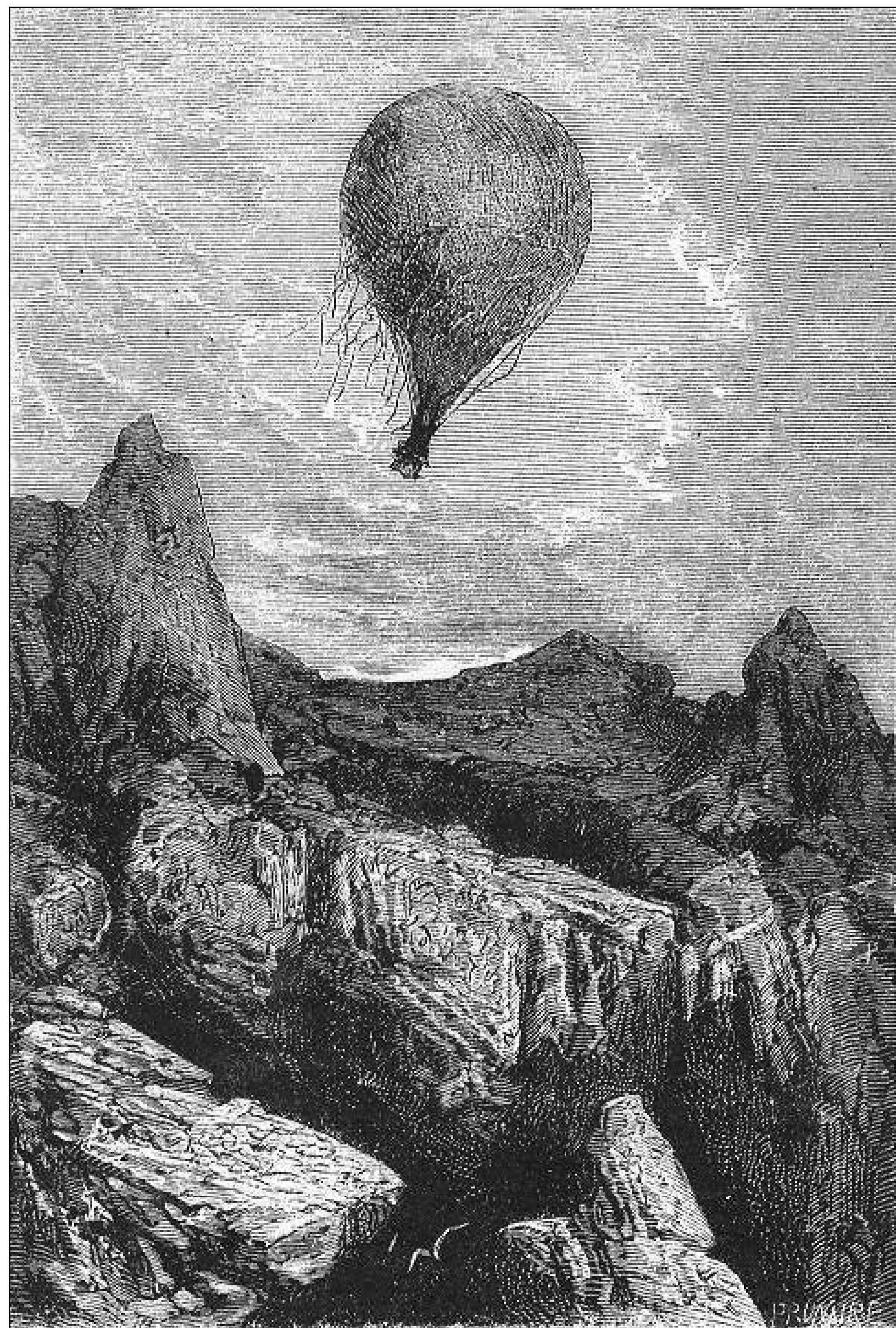
Cu toate eforturile doctorului, balonul înainta spre nord-est, spre muntele Mendif, care dispăruse în mijlocul norilor. Piscurile înalte ale acestor munţi separă bazinul Nigerului de bazinul Lacului Ciad.

Curînd apăru în zare muntele Bagele, cu cele douăzeci şi opt de sate de pe coastele sale, adunate ca puişorii în jurul cloştei. Un spectacol minunat pentru cei care aveau putinţa să domine şi să cuprindă cu vederea toată priveliştea. Prin văgăuni se întindeau cîmpuri de orez şi de alune de pămînt.

La ora trei, Victoria se găsea în faţa muntelui Mendif. Nu-l puteau ocoli, aşa că trebuiau să treacă pe deasupra lui. Doctorul dădu balonului o nouă forţă de ascensiune de aproape o mie

şase sute de livre, cu ajutorul unei temperaturi mărite la 180°[1]. Balonul se ridică la peste opt mii de picioare. Era cea mai mare înălţime atinsă în timpul acestei călătorii şi temperatura scăzu într-atît, încît doctorul şi tovarăşii săi trebuiră să se folosească de pături.

[1] 100° Celsius.

Fergusson grăbi coborîrea, deoarece anvelopa aerostatului se umflase la maximum. Avu totuşi timp să constate originea vulcanică a muntelui, ale cărui cratere stinse nu mai erau decît nişte prăpăstii adînci. Grămezi mari de excremente de păsări dădeau coastelor muntelui Mendif aparenţa unor stînci calcaroase. Era acolo îngrăşămînt, care ar fi ajuns pentru tot pămîntul Statelor Unite.

La ora cinci, Victoria, apărată de vînturile de sud, înainta încet de-a lungul coastelor muntelui şi se opri într-o poiană mare, departe de orice aşezare omenească. Îndată ce pămîntul fu atins, se luară toate măsurile ca balonul să fie bine fixat şi Kennedy, cu puşca în mînă, se îndreptă spre cîmpia înclinată. Curînd se întoarse cu o jumătate de duzină de raţe sălbatice şi cu un soi de sitari, pe care Joe îi prepară cu cea mai mare pricepere.

Masa fu plăcută, iar noaptea o petrecură într-o odihnă desăvîrşită.

Capitolul XXX

Mosfeia. Şeicul. Denham, Clapperton, Udney, Vogel. Capitala ţinutului Loggum. Toole. Linişte deasupra regiunii Kernak. Guvernatorul şi curtea sa. Atacul. Porumbeii incendiatori.

A doua zi, la 11 mai, Victoria îşi reluă drumul aventuros. Călătorii aveau încredere în balon, aşa cum au marinarii în corabia lor.

Uragane cumplite, călduri tropicale, ascensiuni periculoase, coborîri şi mai periculoase - din toate acestea ieşiseră cu bine. S-ar putea spune că Fergusson conducea balonul cu o singură mişcare; aşa că, deşi nu cunoştea punctul de sosire, nu se mai temea de rezultatul călătoriei. În ţara aceasta de barbari şi de fanatici însă, prudenţa îl obliga să ia cele mai severe precauţiuni. Ceru, aşadar, prietenilor săi, să fie pregătiţi pentru orice întîmplare, în orice clipă. Vîntul îi purta acum spre nord şi pe la orele nouă zăriră marele oraş Mosfeia, aşezat pe un deal, între doi munţi înalţi.

Mosfeia avea o poziţie strategică greu de cucerit. Puteai ajunge la el pe o singură cale: un drum îngust între o întindere mlăştinoasă şi o pădure.

În clipa apariţiei lor, un şeic, îmbrăcat în culori vii, însoţit de o escortă călare, precedat de iscoade şi trîmbiţaşi, care-i croiau drum înlăturînd crengile din cale, îşi făcea intrarea în oraş.

Doctorul coborî, pentru a-i privi mai de aproape pe indigeni, dar cînd aceştia văzură balonul, se înspăimântară îngrozitor şi începură să fugă cît îi ţineau picioarele sau cît îi puteau duce caii.

Numai şeicul rămase nemişcat. Îşi luă arma, o încărcă şi aşteptă mîndru.

Doctorul se apropie, la o înălţime de vreo cincizeci de picioare, şi-l salută în limba arabă, cu vocea sa plăcută.

La auzul acestor cuvinte venite din cer, şeicul descălecă, se prosternă în praful drumului şi doctorul nu-l mai putu scoate din adoraţia sa.

– Ar fi cu neputinţă ca aceşti oameni să nu ne ia drept fiinţe supranaturale, deoarece pe primii europeni veniţi printre

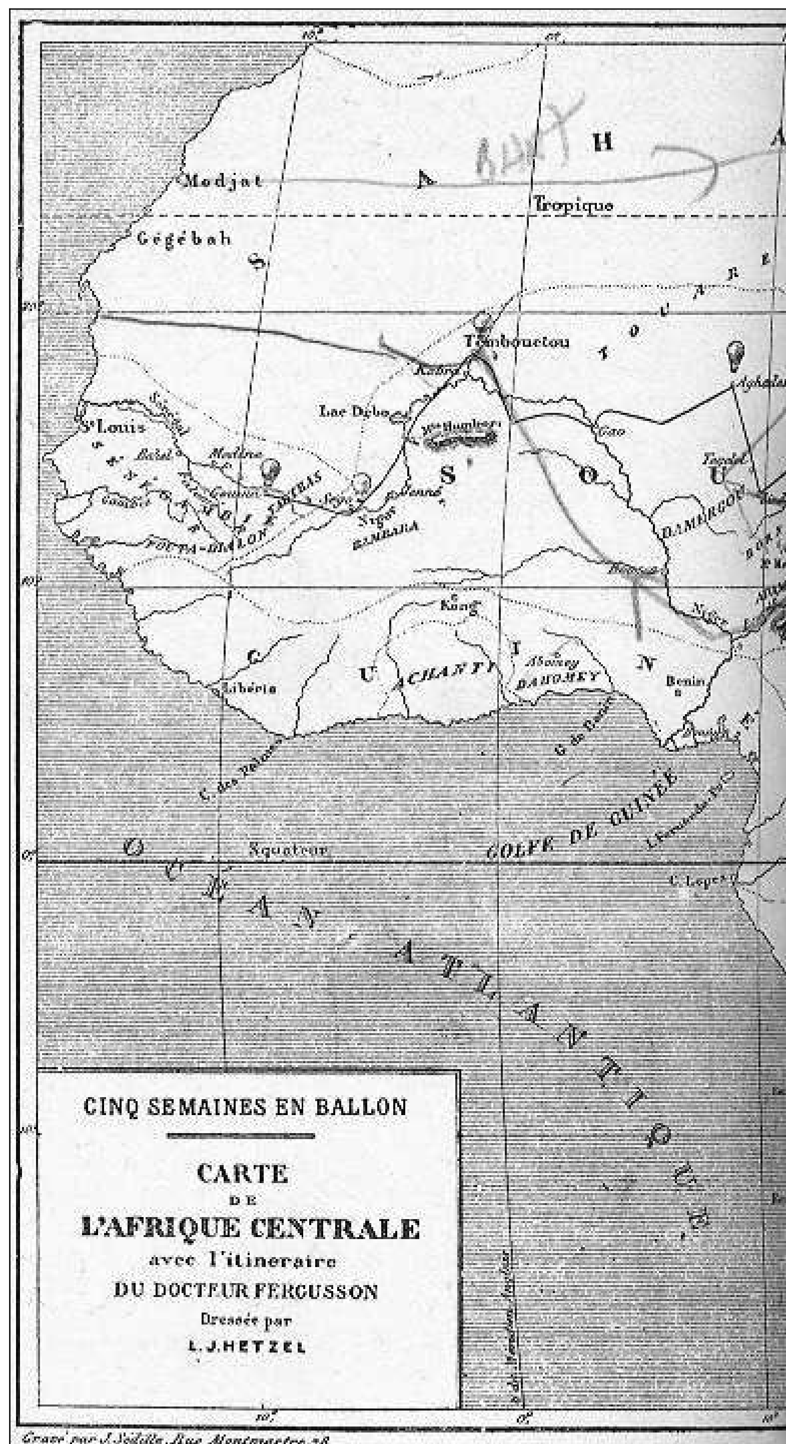
ei i-au socotit o rasă supraomenească. Cînd şeicul va povesti întîlnirea, desigur că va împodobi întîmplarea cu toată puterea imaginaţiei. Gîndiţi-vă ce vor face din noi într-o zi legendele...

– Ar fi foarte supărător, răspunse vînătorul. Din punct de vedere al civilizaţiei, ar fi mai bine să ne socotească simpli oameni. Asta le-ar da negrilor o cu totul altă părere despre europeni.

– De acord, dragul meu Dick, dar ce putem face?

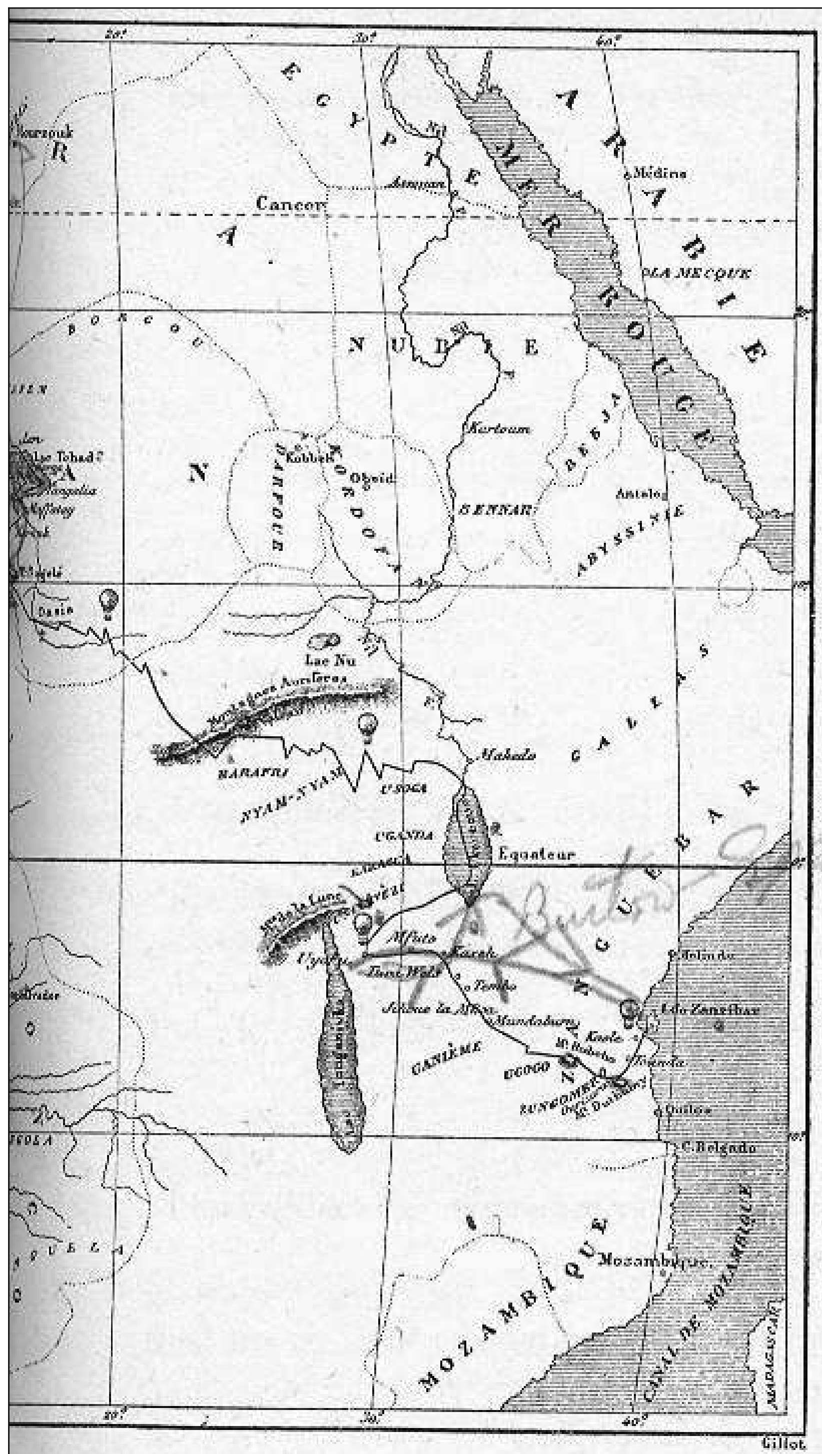
Oricît ai explica savanţilor acestui ţinut mecanismul unui aerostat, ei nu vor înţelege nimic şi vor admite întotdeauna intervenţia supranaturalului.

– Domnule, întrebă Joe, aţi vorbit despre primii europeni care au explorat ţinutul. Care sînt ei, vă rog?

Modjat
Tropique
Gégébah
Tombouctou
Lac Debo
St Louis
Kong
Libéria
ACHANTI
Abomey
DAHOMEY
Benin
BAMBARA
FOUTA-DIALON
DAMERGOU
Gao
Niger
C. des Palmes
G. de Benin
GOLFE DE GUINÉE
Equateur
C. Lopez
OCÉAN ATLANTIQUE
CINQ SEMAINES EN BALLON
CARTE
DE
L'AFRIQUE CENTRALE
avec l'itinéraire
DU DOCTEUR FERGUSSON
Dressée par
L. J. HETZEL
Gravé par J. Sédille, Rue Montmartre. 78.

– Dragul meu, ne aflăm pe drumul urmat de maiorul Denham; el a fost primit de sultanul din Mandara chiar la Mosfeia. Părăsise Bornu-ul şi-l întovărăşise pe şeic, într-o expediţie contra felatahilor; a asistat la atacul oraşului, care rezista curajos gloanţelor arabe, numai cu săgeţile sale, reuşind să pună pe fugă trupele şeicului. Toate astea, însă, nu erau decît un pretext pentru omoruri, jafuri şi prădăciuni. Maiorul a fost jefuit cu desăvîrşire, dezbrăcat de haine şi nu s-ar fi întors niciodată la Kuka, oraşul capitală al regiunii Bornu, dacă, pentru a scăpa din mîna învingătorilor, nu s-ar fi ascuns sub burta unui cal ce fugea în galop nebun.

Mourzouk
Cancer
Assouan
Médine
LA MECQUE
Kartoum
Kobbeh
Obeid
SENNAR
Antalo
ABYSSINIE
Lac Tchad
Lac Nu
Mahado
U'GANDA
Equateur
Mfuto
Kazeh
Tembo
Mundakuru
GANIÈME
UGOGO
Zanzibar
Quiloa
C. Delgado
Mozambique
CANAL DE MOZAMBIQUE
MADAGASCAR
Gillot

– Dar cine era maiorul Denham?

– Un curajos englez care, din anul 1822 pînă în 1824, a condus o expediţie în Bornu, întovărăşit de căpitanul Glapperton şi de doctorul Udney. Ei au plecat din Tripoli, în luna martie, au ajuns la Murzuk, capitala Fezzanului şi, mergînd pe drumul pe care l-a urmat mai tîrziu doctorul Barth pentru a se întoarce în Europa, au ajuns, la 16 februarie 1823, la Kuka, în apropierea Lacului Ciad. Denham a întreprins diferite explorări în Bornu, Mandara şi pe malurile orientale ale lacului. În acest timp, la 15 decembrie 1823, căpitanul Clapperton şi doctorul Udney intrară în Sudan şi ajunseră pînă la Sakaton, iar Udney muri de oboseală şi epuizare, în oraşul Murmur.

– Această parte a Africei, spuse Kennedy, a pricinuit, aşadar, pierderi mari printre oamenii de ştiinţă!

– Da, ţinutul este fatal. Mergem direct spre regiunea Barghimi, pe care Vogel a străbătut-o în 1856, pentru a pătrunde pînă la Wadai, unde a dispărut. Tînărul acesta, în vîrstă de douăzeci şi trei de ani, a fost trimis pentru a conlucra cu doctorul Barth; ei se întîlniră la 1 decembrie 1854. Apoi Vogel începu să exploreze ţinutul. Către sfîrşitul anului 1856, el îşi făcea cunoscută, în ultimele sale scrisori, intenţia de a cerceta ţinutul Wadai, în care nici un european nu ajunsese încă. Se pare că a pătruns pînă la Wara, capitala ţinutului unde, după unii, a fost făcut prizonier, iar după alţii a fost omorît, pentru că ar fi încercat ascensiunea unui munte sfint din regiunea aceea. Dar moartea exploratorilor nu trebuie acceptată aşa de uşor, deoarece aceasta presupune că nu mai e nevoie să fie căutaţi. Astfel, de cîte ori nu a fost anunţată oficial moartea doctorului Barth, ceea ce, pe drept, l-a supărat foarte mult. Este deci posibil ca Vogel să fi fost făcut prizonier de sultanul din Wadai, care nădăjduise să obţină bani pentru răscumpărarea lui. Baronul de Neimans porni şi el spre Wadai, dar muri în drum, la Cairo, în 1855. Ştim acum că domnul de Heuglin se găseşte pe urmele lui Vogel cu o expediţie trimisă de la Leipzig. Aşa că vom afla curînd despre soarta acestui călător tînăr şi îndrăzneţ[1].

Mosfeia dispăruse de mult la orizont. Mandara îşi desfăşura în văzul călătorilor minunatele sale bogăţii: pădurile

---

[1] Din scrisorile primite de la Munzinger, noul şef al expediţiei din El Obeid, reiese, fără posibilitate de îndoială, că Vogel a murit. (Nota în textul francez.)

de salcîmi şi plante erbacee din cîmpiile de indigo şi bumbac. Shari, care se vărsa la optzeci de mile mai departe în Lacul Ciad, curgea în rostogoliri aprige.

Doctorul arătă tovarăşilor săi, pe harta lui Barth, cursul apei:

– Vedeţi, spuse el, că lucrările acestui savant sînt foarte precise. Ne îndreptăm direct spre districtul Loggum şi poate chiar spre capitala Kernak. Acolo a murit, în vîrstă de abia douăzeci şi doi de ani, sărmanul Toole.

Era un tînăr englez din regimentul 80, care-şi găsi moartea după ce se întîlnise cu maiorul Denham. Acest ţinut imens poate fi foarte bine numit „cimitirul europenilor”.

Cîteva bărci lungi de cincizeci de picioare coborau cursul fluviului Shari. Victoria, la o mie de picioare de pămînt, atrăgea foarte puţin atenţia indigenilor. Vîntul, care suflase cu oarecare putere pînă atunci, avea tendinţa să scadă.

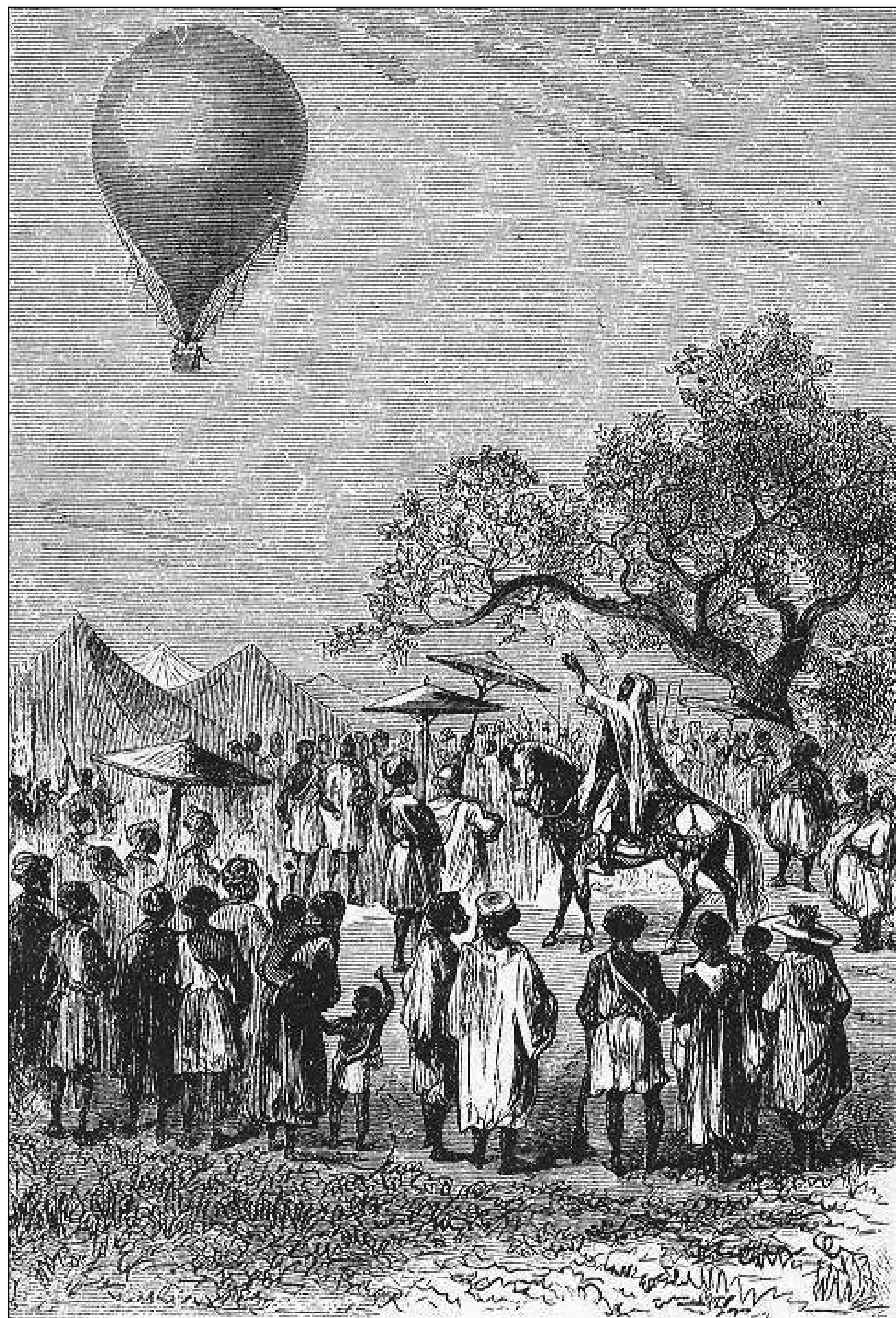
– Vom fi oare din nou prinşi într-o zonă calmă? întrebă doctorul.

– Nu-i nimic! Acum nu ne mai temem nici de lipsa de apă, nici de pustiu!

– Nu, dar ne temem de populaţii mai primejdioase decît pustiul şi lipsa de apă!

– Priviţi, spuse Joe, ceva care seamănă cu un oraş.

– Este Kernak. Ultimele adieri ale vîntului ne poartă într-acolo şi, dacă ne interesează, putem să-i facem planul exact.

– Nu ne apropiem? întrebă Kennedy.

– Nimic mai uşor, Dick! Ne aflăm deasupra oraşului! Daţi-mi voie să strîng puţin robinetul arzătorului; coborîrea noastră nu va întîrzia.

Peste o jumătate de oră, Victoria rămăsese nemişcată, la două sute de picioare deasupra solului.

– Iată-ne, spuse doctorul, mai aproape de Kernak, decît ar putea fi de Londra un om cocoţat în cupola Sf. Paul. Astfel putem privi în voie.

– Ce e cu zgomotul ăsta ca de ciocănaşe, care se aude din toate părţile?

Joe privi cu atenţie şi văzu că zgomotul era pricinuit de numeroşi ţesători, care-şi băteau în aer liber pînzele întinse pe trunchiuri de arbori.

Capitala districtului Loggum se vedea întreagă, ca şi cum ar fi fost desenată pe un plan; era un adevărat oraş, cu case aliniate şi cu străzi largi. În mijlocul unei pieţe mari se ţinea un tîrg de sclavi. Era o mare afluenţă de vase de transport, căci indigenele din Mandara, cu picioarele şi cu mîinile foarte mici, se bucurau de mare căutare şi se găseau aici de cumpărat foarte convenabil.

La apariţia Victoriei, se petrecu acelaşi lucru ca şi în alte părţi: întîi strigăte, apoi o mirare profundă.

Afacerile fură părăsite, lucrul fu întrerupt şi zgomotul încetă. Călătorii rămăseseră într-o imobilitate perfectă, nepierzînd nici un detaliu al acestui oraş populat; coborîră chiar la şaizeci de picioare deasupra lui.

Atunci ieşi din locuinţa sa guvernatorul ţinutului Loggum, cu un steag verde şi întovărăşit de muzicanţi, care suflau din toate puterile în nişte instrumente, făcute din coarne de bivol, scoţînd sunete aspre. Mulţimea se adună în jurul lui.

Doctorul Fergusson căută să se facă auzit, dar îi fu peste putinţă. Aceşti oameni, care aveau fruntea înaltă, părul cîrlionţat, nasul aproape acvilin, păreau un popor mîndru şi inteligent, dar prezenţa Victoriei îi tulbura într-un chip ciudat. Se vedeau călăreţi alergînd în toate direcţiile. Era limpede că trupele guvernatorului se adunau să lupte împotriva extraordinarei apariţii.

Joe flutură în zadar batiste de toate culorile; nu obţinu nici un rezultat.

În vremea aceasta, şeicul, înconjurat de curtea sa, ceru să

se facă linişte şi rosti un discurs, pe care doctorul nu putu să-l înţeleagă, fiind vorba de o arabă amestecată, dar îşi dădu seama, după limba universală a gesturilor, că erau invitaţi să plece. Nici el nu dorea altceva, însă îi era imposibil s-o facă, din cauză că vîntul încetase.

Imobilitatea balonului îl scoase din sărite pe şeic, iar curtenii săi începură să urle pentru a obliga monstrul s-o ia din loc. Curtenii păreau personaje foarte ciudate din pricina celor cinci-şase cămăşi de diferite culori, pe care le purtau. Aveau un pîntec enorm, care părea nenatural. Doctorul le explică tovarăşilor săi, miraţi, că acest port era un mijloc de a-l linguşi pe sultan. Rotunjimea abdomenului arăta ambiţia oamenilor. Toţi aceşti oameni graşi gesticulau şi strigau; dar unul, care părea să fie prim-ministru, judecînd după grăsimea sa, striga mai tare decît toţi. Mulţimea negrilor îşi amesteca urletele cu strigătele curtenilor, gesticulînd ca maimuţele, ceea ce producea o mişcare uniformă a peste zece mii de braţe. Călătorii însă nu se intimidară. Atunci soldaţii, înarmaţi cu arcuri şi săgeţi, se aşezară în linie de bătaie. Victoria îşi dilată hidrogenul şi se înălţă liniştită dincolo de zona periculoasă. Şeicul îşi îndreptă arma spre balon, dar Kennedy, care îl urmărea, îi sfărîmă cu un glonţ arma din mînă.

După această lovitură neaşteptată, urmă o zăpăceală generală; toţi o luară la fugă şi se ascunseră prin colibe, prin case şi oraşul rămase pustiu tot restul zilei. Veni noaptea; vîntul nu se pornise. Trebuiau să se resemneze să rămînă nemişcaţi, la trei sute de picioare înălţime.

Nici un foc nu strălucea în noapte. Domnea o linişte de mormînt. Doctorul îşi încordă atenţia; liniştea asta putea ascunde o capcană. Şi Fergusson avea dreptate să vegheze. Spre mijlocul nopţii, oraşul apăru ca un rug; mii de raze luminoase se încrucişau ca nişte rachete, formînd o ţesătură de linii de foc.

– Ce ciudat! spuse doctorul...

– Dar ce-i asta? glăsui Kennedy. S-ar spune că incendiul urcă şi se apropie de noi.

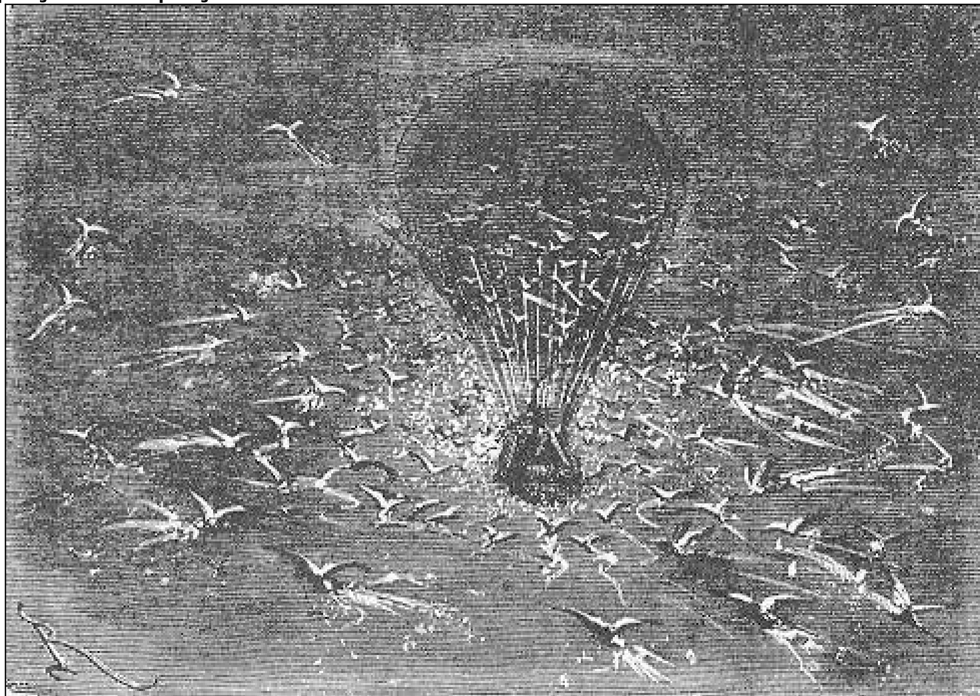
Într-adevăr, în hărmălaia strigătelor îngrozitoare şi a pocniturilor de armă, focul urca spre Victoria. Joe se pregăti să arunce o parte din lest. Fergusson îşi lămuri îndată fenomenul.

Mii de porumbei, ale căror cozi erau îmbibate cu materii

combustibile aprinse, fuseseră aruncaţi împotriva Victoriei; înspăimîntaţi, ei zburau formînd în atmosferă zigzaguri de foc.

Kennedy îşi descărcă armele asupra lor, dar ce putea să facă împotriva unei armate atît de numeroase? Porumbeii înconjuraseră nacela şi balonul, ai cărui pereţi reflectau lumina, părînd învăluiţi într-o reţea de foc.

Doctorul zvîrli fără nici o ezitare încă o bucată de cuarţ şi astfel ajunse în afara zonei unde zburau păsările primejdioase. Timp de două ore porumbeii se mai văzură ici şi colo, în noapte; apoi, puţin cîte puţin, numărul lor scăzu, luminile se stinseră.

– Acum putem să dormim liniştiţi, spuse doctorul.

– Locuitorii acestor ţinuturi au o imaginaţie bogată.

– Da, ei întrebuinţează în mod curent porumbeii, ca să incendieze colibele satelor, dar de data aceasta satul a zburat mai sus decît incendiatorii lui.

– Cu siguranţă că un balon n-are a se teme de duşmani, spuse Kennedy.

– Ba da, replică doctorul.

– Care sînt aceia?

– Imprudenţii pe care-i duce în nacelă. Aşa că, prieteni, să fim întotdeauna şi peste tot foarte atenţi.

Capitolul XXXI

Plecarea în noapte. Cei trei. Pasiunea lui Kennedy. Masuri de prevedere. De-a lungul fluviului Shari. Lacul Ciad. Apa lacului. Hipopotamul. Un glonţ pierdut.

Pe la trei dimineaţa, Joe, care era de pază, văzu cum oraşul începe să dispară dedesubtul lor. Victoria pornise.

Doctorul şi Kennedy se treziră. Consultînd busola, Fergusson constată cu satisfacţie că. vîntul îi purta spre nord-nord-est.

– Avem noroc! spuse el. Vom ajunge chiar astăzi la Lacul Ciad.

– Este vorba de o întindere mare de apă? Întrebă Kennedy.

– Considerabilă, dragul meu Dick! S-ar putea să aibă o sută douăzeci de mile în lungime şi tot atîta în lăţime.

– Faptul că vom trece peste o mare întindere de apă va aduce puţină variaţie în călătoria noastră.

– Dar n-avem de ce să ne plîngem; călătoria e foarte variată şi, mai ales, se desfăşoară în condiţiile cele mai bune.

– Fără îndoială, Samuel. Afară de lipsurile îndurate în deşert, nu am întîmpinat nici un pericol serios.

– Adevărul este că „Victoria” noastră s-a comportat totdeauna minunat. Astăzi este 12 mai, iar noi am plecat la 18 aprilie; avem jderi douăzeci şi cinci de zile de drum. Încă douăsprezece zile şi vom ajunge.

– Unde?

– Nu ştiu încă, dar ce importanţă are?

– Ai dreptate, Samuel, să lăsăm Providenţei grija de a ne conduce şi de a ne păstra sănătoşi aşa cum sîntem acum. Nici nu s-ar zice că am trecut peste cele mai infestate ţinuturi.

– Putem fi mulţumiţi de noi.

– Ura, pentru călătoriile aeriene! strigă Joe. Iată-ne după douăzeci şi cinci de zile, sănătoşi, bine hrăniţi, odihniţi... Poate prea odihniţi, căci picioarele au început să-mi amorţească şi nu m-aş supăra dacă aş putea să mi le dezmorţesc, mergînd treizeci de mile pe jos.

– Îţi vei împlini dorinţa pe străzile Londrei, Joe.

Dar, ca încheiere, am plecat trei, ca Denham, Clapperton şi Overweg, ca Barth, Richardson şi Vogel, şi, mai norocoşi decît înaintaşii noştri, sîntem încă împreună toţi trei. Este foarte important să nu ne despărţim. În cazul cînd unul dintre noi s-ar afla pe pămînt şi Victoria ar trebui să urce pentru a scăpa de un pericol neaşteptat, cine ştie dacă l-am mai vedea vreodată. Aşa că eu îi spun deschis lui Kennedy: nu-mi place să se depărteze pretinzînd că vînează.

– Îmi vei îngădui, totuşi, prietene Samuel, să-mi satisfac fantezia asta. N-ar fi rău să ne refacem proviziile; de altfel, înainte de plecarea noastră, m-ai lăsat să întrevăd o serie de vînători grozave şi pînă acum nu prea m-am bucurat de ele, pe drumul urmat de Anderson şi Cumming.

– Dragul meu Dick, te înşală memoria sau modestia te face să uiţi isprăvile tale? Mi se pare că, fără să mai vorbim de micul vînat, ai pe conştiinţă o antilopă, un elefant şi doi lei.

– Bine, ce înseamnă asta pentru un vînător african, care vede trecînd pe dinaintea puştii sale toate animalele pămîntului? Uite! Priveşte turma aceea de girafe!

– Astea girafe? se miră Joe, Sînt numai cît un pumn!

– Pentru că ne aflăm la o mie de picioare deasupra lor. De aproape ai vedea că sînt de trei ori mai înalte decît tine.

– Şi ce zici de turma asta de gazele? întrebă Kennedy. Şi de struţii ăştia care aleargă cu iuţeala vîntului?

– Ăştia sînt struţi? întrebă Joe. Sînt găini, ca toate găinile!

– Samuel, nu putem să ne apropiem?

– Putem să ne apropiem, Dick, dar nu să aterizăm.

Atunci, la ce bun să ucizi nişte animale care nu-ţi vor folosi la nimic? Dacă ar fi vorba să omori un leu, un tigru, o hienă, aş înţelege; ar fi un animal sălbatic mai puţin! Dar să ucizi o antilopă, o gazelă, fără alt folos decît satisfacerea superficială a pasiunii tale de vînător? Nu face să-ţi dai atîta osteneală. În sfîrşit, prietene, vom coborî la o sută de picioare de sol şi, dacă vei putea descoperi vreun animal sălbatic, ne vei face plăcere trimiţîndu-i un glonţ în inimă.

Victoria coborî puţin cîte puţin, dar rămase la o înălţime la care să fie în afară de orice pericol. În acest ţinut sălbatic şi suprapopulat, trebuiau să se ferească de primejdiile neaşteptate.

Călătorii urmau acum cursul fluviului Shari. Malurile

încîntătoare ale apei dispăreau sub umbra copacilor de nuanţe diferite; liane şi plante agăţătoare şerpuiau în toate direcţiile, formînd o îmbinare ciudată de culori. Crocodilii se tolăneau la soare sau se aruncau în apă, cu repeziciunea unor şopîrle; se hîrjoneau ieşind la mal pe numeroasele ostroave verzi, presărate de-a lungul fluviului.

Depăşiră astfel districtul Maffatay, răsfăţat în mijlocul unei naturi bogate şi pline de verdeaţă.

Pe la ora nouă dimineaţa, doctorul Fergusson şi prietenii săi ajunseră la malul meridional al Lacului Ciad, acea Mare Caspică a Africei, a cărei existenţă fusese socotită mult timp ca o poveste - marea interioară la care ajunseseră expediţiile lui Denham şi Barth.

Doctorul încercă să-şi fixeze configuraţia actuală a terenului, care era cu totul diferită de aceea din anul 1847.

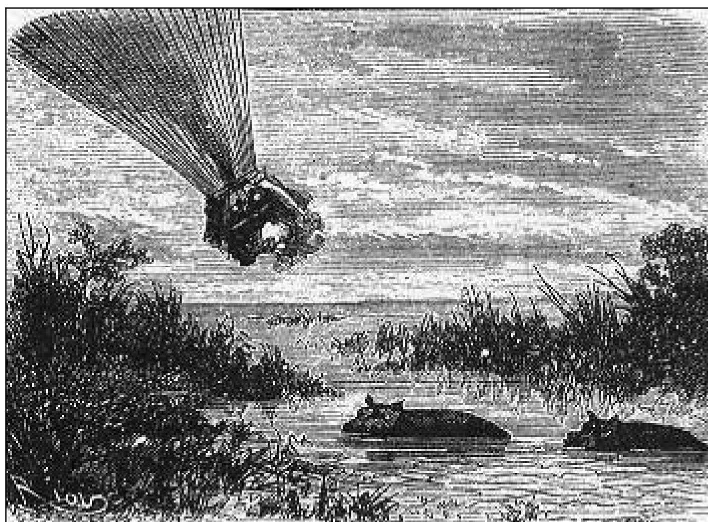
Într-adevăr, nu este cu putinţă să întocmeşti o hartă exactă a acestui lac. El este înconjurat de mlaştini, greu de străbătut, în care Barth fusese pe punctul să-şi piardă viaţa. De la un an la altul, mlaştinile, împînzite de trestii şi de papiruşi care ating o înălţime de cincisprezece picioare, sînt acoperite de năvala apelor şi măresc întinderea lacului. Deseori oraşele aşezate pe maluri sînt pe jumătate înecate, aşa cum s-a întîmplat cu Ngornu în 1856. Acum, pe locul unde se ridicau locuinţele din Bornu se scăldau hipopotamii şi aligatorii[1].

Soarele îşi revărsa razele orbitoare peste faţa liniştită a lacului.

Doctorul vru să constate felul apei, despre care se crezuse multă vreme că ar fi sărată. Apropierea de suprafaţa ei nu prezenta nici un pericol, astfel că aerostatul coborî foarte jos. Nacela aluneca deasupra undelor ca o pasăre în zbor, la o înălţime de numai cinci picioare.

---

[1] Aligator - specie de crocodil, atinge uneori cinci metri lungime.

Joe scufundă o sticlă şi o scoase pe jumătate plină; gustară apa, dar găsiră că nu este prea bună de băut. Avea un uşor gust de natriu.

În timp ce doctorul nota rezultatul experienţei, o detunătură de armă răsună lîngă el. Kennedy nu rezistase ispitei de a trage un foc asupra unui hipopotam oribil.

Animalul, care respira liniştit, dispăru la zgomotul detunăturii, fără să arate că glonţul vînătorului i-ar fi făcut vreun rău.

– Ar fi fost mai bine să-l înjunghiaţi! spuse Joe.

– Şi cum?

– Cu una din ancorele noastre. Ar fi fost o momeală bună pentru un asemenea animal.

– Hei. Spuse Kennedy, Joe are într-adevăr o idee...

– Pe care vă rog să n-o puneţi în practică, răspunse doctorul. Animalul ne-ar trage după el, acolo unde nu avem ce căuta, mai ales acum cînd sîntem lămuriţi asupra calităţii apei Lacului Ciad.

– Şi peştele ăsta se poate mînca, domnule Fergusson?

– Peştele tău, Joe, este un mamifer din genul pachidermelor! Se spune despre carnea lui că este minunată la gust şi constituie obiectul unui comerţ întiiis, făcut de triburile de pe malurile lacului.

– În cazul ăsta, îmi pare rău că focul de armă al domnului Dick nu a dat rezultate mai bune.

– Pe animalul acesta nu-l poţi omorî decît dacă-l loveşti în

burtă sau între coaste; pesemne că glonţul lui Dick nu l-a vătămat cîtuşi de puţin. Dar ne vom opri la extremitatea nordică a lacului, dacă locul mi se va părea prielnic. Acolo, Kennedy se va găsi în plină menajerie şi va fi despăgubit din plin.

– Aş vrea, spuse Joe, ca domnul Dick să vîneze hipopotami, ca să pot gusta carnea acestui animal. Că doar n-o să ne hrănim în centrul Africei cu sitari şi prepeliţe, ca în Anglia.

Capitolul XXXII

Capitala regiunii Bornu. Insulele Biddiomah. Vulturii. Îngrijorările doctorului. Prevederile sale. Un atac în atmosferă. Învelişul balonului se rupe. Căderea. Devotamentul sublim. Coasta nordică a lacului.

De cînd ajunsese la Lacul Ciad, Victoria întîlnise un curent care se îndrepta mai mult spre est. Cîţiva nori temperau căldura zilei. Se simţea, de altfel, puţină mişcare de aer deasupra întinderii de apă; dar către ora unu, balonul, trecînd pieziş peste partea aceasta a lacului, înaintă din nou deasupra pămîntului, pe o întindere de şapte-opt mile.

Deşi la început această direcţie îl cam nemulţumi, doctorul nu se mai plînse cînd zări oraşul Kuka, faimoasa capitală a regiunii Bornu. Putu s-o vadă cîteva clipe, înconjurată de zidurile ei de argilă albă. Cîteva moschee, destul de grosolan construite, se ridicau greoaie deasupra aglomerării de case arabe, asemănătoare unor zaruri. În curţile caselor şi în pieţele publice creşteau palmieri şi arbori de cauciuc, împodobiţi cu o boltă de frunziş lat de peste o sută de picioare. Joe observă că umbrelele acestea naturale, imense, erau în raport direct cu arşiţa razelor soarelui, astfel că ajunse la concluzii plăcute în legătură cu natura care se dovedise atît de prevăzătoare.

Kuka se compune, în realitate, din două oraşe distincte, despărţite printr-un „dendal”, un bulevard larg de trei sute de stînjeni, care de obicei e tixit de pietoni şi călăreţi. De o parte se ridică oraşul bogat, cu case înalte şi sănătoase; de cealaltă parte se înghesuie oraşul sărac, o îngrămădire tristă de colibe joase, conice, unde locuieşte populaţia nevoiaşă. Kennedy găsi că ar semăna cu un Edimburg întins pe o cîmpie, cu cele două oraşe ale sale complet deosebite.

Dar călătorii abia apucaseră să'vadă toate acestea că, datorită instabilităţii care caracterizează curenţii de aer din acest ţinut, un vînt opus îi duse brusc înapoi pe o distanţă de aproape patruzeci de mile deasupra Lacului Ciad.

Li se oferi atunci un alt spectacol: puteau vedea numeroase insule ale lacului, locuite de biddiomahi, piraţi sîngeroşi şi foarte temuţi, a căror vecinătate era tot aşa de

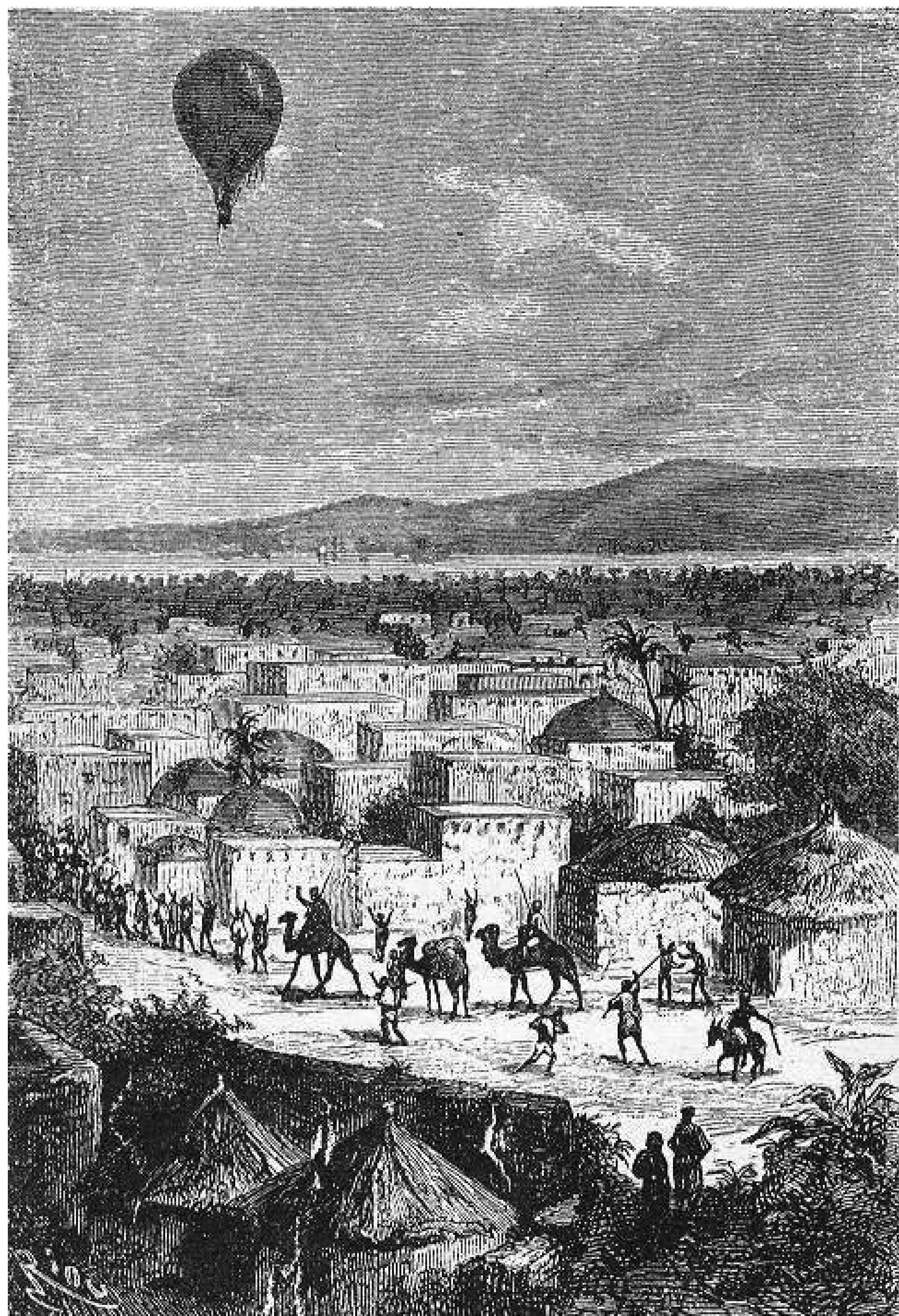
primejdioasă ca aceea a tuaregilor din Sahara. Sălbaticii se pregăteau, curajoşi, să primească Victoria cu lovituri de săgeţi şi de pietre, dar aceasta, zburînd ca tin uriaş cărăbuş, se grăbi să depăşească insulele.

Joe, care între timp cercetase orizontul, îi spuse lui Kennedy:

– Pe legea mea, domnule Dick, dumneavoastră, care vă gîndiţi mereu la vînătoare, priviţi colo ceva care vă va plăcea.

– Ce este, Joe?

– Şi de data asta nimeni nu se va opune focurilor de armă.

– Dar ce este?

– Vedeţi colo cîrduri de păsări mari, care se îndreaptă spre noi?

– Păsări? întrebă doctorul luîndu-şi luneta.

– Se văd! răspunse Kennedy. Sînt aproape o duzină.

– Paisprezece, dacă nu vă supăraţi! răspunse Joe.

– Să dea Dumnezeu să fie de o specie vătămătoare pentru ca bunul nostru Samuel să nu mai aibă nimic de obiectat.

– Nu voi protesta, răspunse Fergusson, dar aş fi preferat ca păsările acestea să fie cît mai departe de noi.

– Vă temeţi de ele?! exclamă Joe.

– Sînt vulturii mărilor, Joe, şi încă specia cea mai mare. Dacă ne atacă?

– Ne vom apăra, interveni Kennedy. Doar avem un arsenal întreg pentru a le primi cum se cuvine! Dar nu cred ca păsările astea să fie atît de primejdioase.

– Cine ştie? răspunse doctorul.

După zece minute, cîrdul se apropiase în bătaia puştilor; cele paisprezece păsări străpungeau aerul cu ţipetele lor răguşite şi înaintau spre aerostat, mai mult furioase decît speriate de prezenţa lui.

– Cum ţipă! se miră Joe. Ce zgomot diavolesc! De bună seamă, nu le convine că le-am încălcat domeniul şi că ne-am permis să zburăm ca ele.

– Într-adevăr, au o înfăţişare destul de războinică, şi dacă ar fi înarmate cu o carabină Purdey Moore, m-aş teme de ele.

– Nu au nevoie de aşa ceva, răspunse Fergusson, care devenise serios îngrijorat.

Vulturii mărilor zburau cu o repeziciune fantastică, în cercuri mari, care însă se micşorau, apropiindu-se puţin cîte puţin de Victoria. Uneori îşi schimbau pe neaşteptate direcţia, într-un unghi îndrăzneţ de brusc, cu viteza unui bolid.

Doctorul, neliniştit, hotărî să se ridice, pentru a scăpa de vecinătatea periculoasă. Dilată hidrogenul balonului, care nu întîrzie să se înalţe. Dar vulturii, nefiind dispuşi să-i părăsească, se ridicară şi ei.

– Au aerul că sînt supăraţi, spuse vînătorul încărcîndu-şi arma.

Într-adevăr, păsările se apropiau, şi cîteva din ele, ajungînd chiar pînă la cincizeci de picioare, păreau că înfruntă armele lui Kennedy.

– Abia mă mai pot stăpîni îă nu trag în ele, spuse acesta.

– Nu, Dick, nu! Să nu le înfuriem fără motiv. Ar însemna să le provocăm.

– Dar aş scoate-o uşor la capăt! Uşor!

– Te înşeli, Dick!

– Avem pentru fiecare dintre ele cîte un glonţ!

– Şi dacă se înalţă spre partea superioară a balonului, cum le mai nimereşti? închipuie-ţi că te-ai afla în prezenţa unor lei, pe uscat, sau a unor rechini, în mijlocul oceanului. Pentru aeronauţi, situaţia este tot atît de periculoasă.

– Vorbeşti serios, Samuel?

– Foarte serios, Dick!

– Atunci să aşteptăm?

– Aşteaptă! Fii gata pentru atac, dar să nu tragi fără ordinul meu.

Păsările se apropiată la o distanţă foarte mică. Acum puteai să distingi perfect gîtul lor pleşuv, întins, iar în clipa cînd se sforţau să ţipe, li se vedeau şi moţurile cartilaginoase, împodobite cu umflături violete, zbîrlite din cauza furiei. Erau din specia cea mai mare. Corpul lor avea o lungime de peste trei picioare; partea de jos a aripilor albe strălucea în soare; s-ar fi spus că sînt rechini înaripaţi, cu care de altfel se asemănau foarte mult.

– Ne urmăresc! spuse doctorul, văzînd cum păsările se ridică o dată cu balonul. Şi noi urcăm în zadar, căci ele pot zbura mai sus decît noi.

– Ei bine, ce e de făcut? întrebă Kennedy.

Doctorul nu răspunse.

– Ascultă, Samuel, reluă vînătorul, sînt paisprezece păsări. Trăgînd cu toate armele noastre, avem şaptesprezece lovituri. N-am putea în felul ăsta să le împuşcăm sau măcar să le împrăştiem? Eu mă însărcinez cu o parte din ele!

– Nu mă îndoiesc de dibăcia ta, Dick. Le socotesc moarte pe acelea care vor ajunge în bătaia puştii tale, dar îţi repet că dacă atacă partea superioară a balonului, unde nu vei putea să le vezi. vor sparge învelişul care ne susţine - şi ne aflăm, după cum ştii, la o înălţime de trei mii de picioare.

În acel moment, una din păsări, mai îndrăzneaţă, se îndreptă ţintă spre Victoria, cu ciocul şi ghearele pregătite să sfişie.

– Foc, foc! strigă doctorul.

Abia strigase, şi pasărea, lovită de moarte, se prăbuşi rotindu-se în spaţiu. Kennedy îşi luase una din puştile cu două ţevi... Joe o puse la umăr pe cealaltă.

Vulturii, speriaţi de detunătură, se depărtară pentru un moment, dar îndată se întoarseră la atac, mai furioşi.

Cu primul glonţ, Kennedy reteză capul celui mai apropiat. Joe frînse aripa altuia.

– Mai sînt unsprezece! spuse el.

Dar deodată, păsările, schimbînd tactica, se ridicară, de parcă s-ar fi înţeles, deasupra Victoriei; Kennedy îl privi pe Fergusson.

Cu tot curajul şi nepăsarea sa, acesta păli; urmă un moment de linişte îngrozitoare. Apoi se auzi un pîrîit, asemănător cu zgomotul pe care îl face o bucată de mătase sfişiată şi nacela îşi pierdu stabilitatea sub picioarele celor trei călători.

– Sîntem pierduţi! strigă Fergusson, privind barometrul, care se ridica repede. Apoi adăugă:

– Joe lestul, jos!

În cîteva clipe, orice urmă de cuarţ dispăru.

– Cădem totuşi! Goleşte rezervoarele de apă! Joe auzi? Ne prăbuşim în lac!

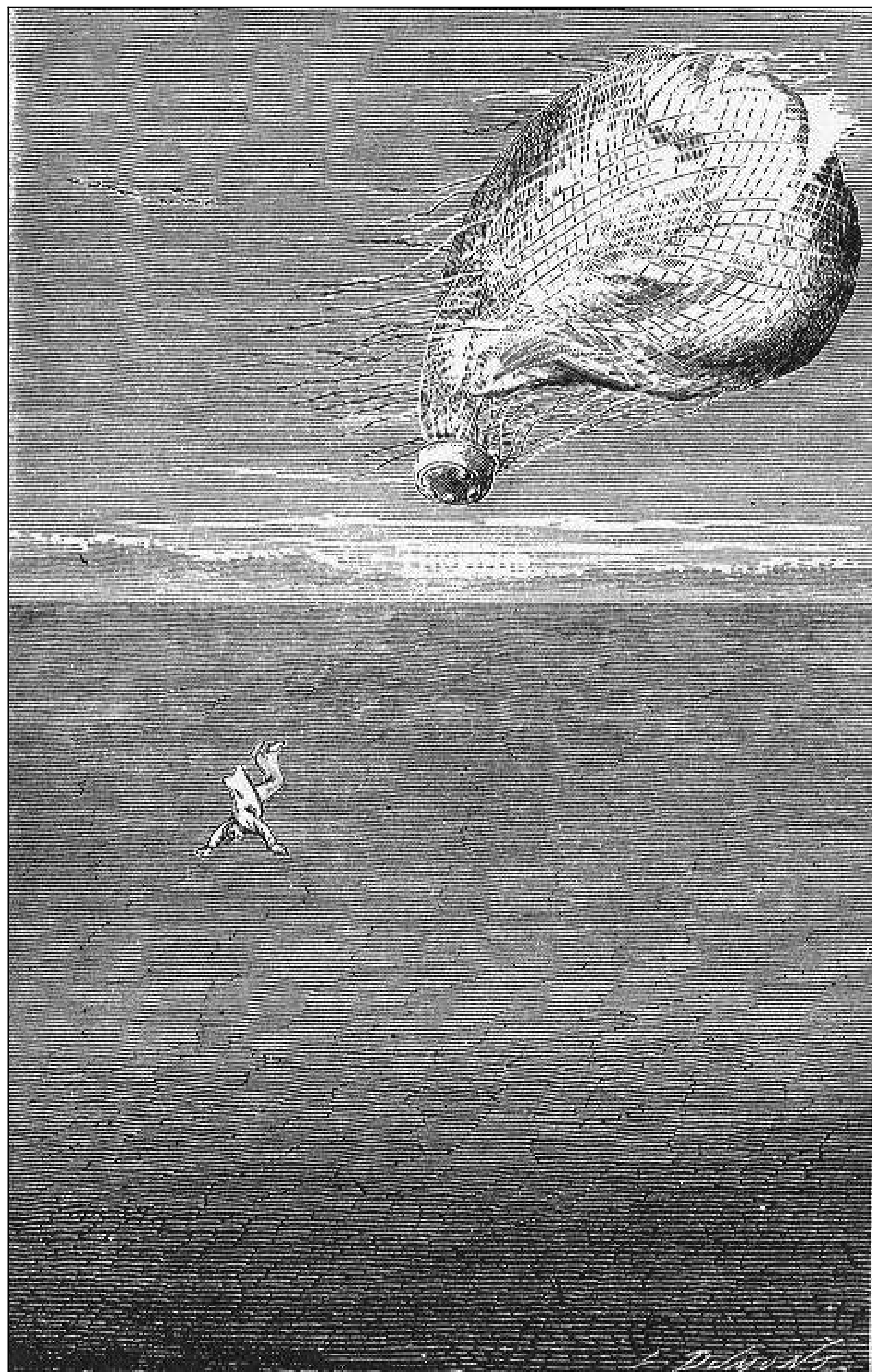
Joe se supuse. Doctorul se aplecă peste bord; Lacul Ciad părea că vine spre el ca un flux uriaş; toate detaliile terestre se măreau văzînd cu ochii; nacela se afla la numai două sute de picioare deasupra apei.

– Proviziile, proviziile! strigă doctorul.

Fu aruncată şi cutia care conţinea proviziile. Căderea deveni mai puţin rapidă, totuşi continuau să se prăbuşească.

– Aruncaţi! Aruncaţi! strigă doctorul pentru ultima oară.

– Nu mai este nimic de aruncat! spuse Kennedy.

– Ba da! răspunse Joe. Şi dispăru peste bordul nacelei.

– Joe, Joe! strigă doctorul, înspăimântat.

Dar Joe nu-l mai putea auzi.

Victoria, uşurată, începu să urce şi ajunse curînd la o mie de picioare în aer; vîntul, pătrunzînd cu furie în învelişul dezumflat, o împingea spre coastele nordice ale lacului.

– Pierdut! spuse vînătorul cu un gest disperat.

– Pierdut pentru a ne salva pe noi! răspunse Fergusson.

Şi curajoşii oameni simţiră izvorul cald al lacrimilor pe obraz. Se aplecară, căutînd să distingă vreo urmă a sărmanului Joe, dar se depărtaseră prea mult de locul unde se aruncase el.

– Ce facem? întrebă Kennedy.

– Vom coborî pe pămînt, îndată ce ne va fi cu putinţă, şi apoi vom aştepta.

După un drum de şaizeci de mile. Victoria coborî pe o coastă pustie, la nordul lacului. Ancorele fură fixate de un pom mai ridicat, şi vînătorul le înţepeni bine.

Veni noaptea, dar nici Fergusson, nici Kennedy nu putură dormi.

Capitolul XXXIII

Presupuneri. Restabilirea echilibrului «Victoriei». Noile calcule ale doctorului Fergusson. Vînătoarea lui Kennedy. Explorarea completă a lacului Ciad. Tangalia. Întoarcerea. Lari.

A doua zi, la 13 mai, călătorii mai întîi cercetară partea coastei unde se aflau. Era un fel de insulă ce răsărea dintre mlaştini; jur împrejurul ei creşteau trestii de înălţimea copacilor din Europa. Mlaştinile, cu neputinţă de trecut, făceau ca poziţia Victoriei să fie sigură. Trebuia supravegheat numai ţărmul lacului. Întinderea imensă de apă se lărgea spre vest; la orizont nu vedeai nimic, nici maluri, nici insule.

Cei doi prieteni nu îndrăzneau să pomenească de sărmanul lor tovarăş. Kennedy fu primul care împărtăşi doctorului părerile sale.

– Poate că Joe nu este pierdut! spuse el. E un băiat îndemînatic şi un înotător fără pereche. Nu i-a fost greu să treacă înot de la Ffith of Forth la Edimburg.

Îl vom revedea; cînd şi cum, nu ştiu nici eu, dar nu trebuie să neglijăm nimic pentru a-i da posibilitatea să ne regăsească.

– Dumnezeu să te audă, Dick, răspunse emoţionat doctorul. Vom face tot ce este cu putinţă să ne regăsim prietenul. Să începem prin a ne orienta! Dar, înainte de toate, să eliberăm Victoria de anvelopa exterioară care nu ne mai serveşte. O să scăpăm de o greutate considerabilă, de şase sute cincizeci de livre, ceea ce merită oboseala.

Doctorul şi Kennedy se puseră pe lucru, dar întîmpinară greutăţi mari. Taftaua, rezistentă, trebuia smulsă bucată cu bucată, în fişii înguste, pentru a putea fi scoasă prin ochiurile plasei. Ruptura produsă de ciocurile păsărilor de pradă se întindea pe o lungime de cîteva picioare.

Operaţia ţinu vreo patru ore; constatară că balonul interior, acum degajat complet, nu suferise de loc. Victoria se micşorase cu o cincime. Diferenţa aceasta destul de mare îl miră pe Kennedy.

– Nu te îngrijora, Dick. Vom reface echilibrul şi, dacă Joe va reveni, ne vom relua călătoria împreună cu el, în mod normal.

– După cîte îmi aduc aminte, Samuel, în momentul căderii nu eram prea departe de o insulă...

– Într-adevăr, îmi amintesc, Har insula asta, ca toate celelalte ale Lacului Ciad, este desigur locuită de piraţi, care au fost fără îndoială martorii catastrofei noastre. Şi dacă Joe cade în mîinile lor, ce i se va întîmpla? Numai superstiţiile lor ar putea să-l salveze.

– Îţi repet, Joe este un om care o scoate totdeauna la capăt. Am încredere în dibăcia şi inteligenţa lui.

– Şi eu! Acum, Dick, tu vei vîna în împrejurimi, fără să te îndepărtezi prea mult. Trebuie să ne reînnoim neapărat proviziile, care au fost, în cea mai mare parte, aruncate.

– Bine, Samuel, nu voi lipsi mult timp.

Kennedy luă o armă cu două ţevi şi îşi făcu loc prin

ierburile înalte, spre un desiş destul de apropiat. Îndată, detunături repetate vestiră o vînătoare rodnică.

În acest timp, doctorul făcu bilanţul obiectelor păstrate în nacelă şi stabili echilibrul celui de al doilea aerostat. Le rămăseseră vreo treizeci de livre de pemmican, puţin ceai şi cafea, un galon şi jumătate de rachiu şi unul din rezervoarele de apă. Carne uscată nu mai aveau însă de loc.

Ştia că, prin pierderea hidrogenului din primul balon, puterea de ascensiune se redusese cu aproape nouă sute de livre, astfel că fu nevoit să se bizuie pe ceea ce rămăsese, pentru a restabili echilibrul. Victoria avea acum o capacitate de şaizeci şi şapte de mii de picioare cubi şi conţinea treizeci şi trei de mii patru sute optzeci de picioare cubi de gaz. Aparatul de dilataţie părea să fie bun; nici pila, nici serpentina nu erau stricate. Forţa de ascensiune a noului balon era deci de trei mii de livre. Adunînd greutatea aparatelor, a călătorilor, a proviziei de apă, a nacelei şi a accesoriilor ei, încărcînd cinci galoane de apă şi o sută de livre de carne proaspătă, doctorul ajungea la un total de două mii opt sute treizeci de livre. Putea deci să mai pună încă o sută şaptezeci de livre de lest, pentru cazurile neprevăzute, cînd aerostatul s-ar fi găsit în dezechilibru.

După ce luă toate aceste măsuri, înlocui greutatea lui Joe cu un supliment de lest. Îşi petrecu întreaga zi cu aceste treburi şi le termină abia la întoarcerea lui Kennedy.

Dick aduse o sumedenie de păsări: raţe sălbatice, becaţe, lişiţe şi fluierari[1], şi începu să se îngrijească de prepararea şi afumarea vînatului. Fiecare bucată, înfipta într-o ţepuşă, fu suspendată deasupra unui foc, făcut din lemne verzi. Cînd i se păru că bucăţile de carne sînt destul de bine pătrunse de căldură şi fum, treabă la care de altfel se pricepea foarte bine, le depozită în nacelă. Rămînea să întregească aprovizionarea a doua zi.

Seara îi găsi pe călătorii noştri în plină activitate.

Cina lor fu alcătuită din pemmican, biscuiţi şi ceai.

După ce le stîrnise pofta de mîncare, oboseala îi îmbie la somn. În timpul orelor de veghe, fiecare dintre ei asculta încordat în noapte, părîndu-i-se că-l aude uneori pe Joe strigînd. Dar vai, cît de departe era vocea mult dorită!...

Cînd se lumină de ziuă, doctorul îl trezi pe Kennedy.

---

[1] Fluierar sau şnep - pasăre de baltă cu ciocul lung.

– M-am gîndit mult, spuse el, la ceea ce trebuie făcut pentru a-l regăsi pe Joe.

– Orice plan ai avea, sînt de acord cu el.

– Mai întîi, e foarte important ca Joe să ştie unde sîntem.

– Fără îndoială! Dacă şi-ar închipui că l-am părăsit?

– Ne cunoaşte prea bine! Niciodată nu i-ar trece aşa ceva prin minte. Dar trebuie să afle locul unde ne găsim.

– În ce fel?

– Vom face o ascensiune.

– Dar dacă vîntul ne duce în altă parte?

– Din fericire, asta nu se va întîmplă. Vezi, Dick, briza ne poartă spre lac, lucru care ar fi fost supărător ieri; astăzi însă, ne este folositor. Sforţările noastre se vor mărgini la a ne menţine în tot timpul zilei deasupra întinderii de apă. Astfel, Joe ne va vedea acolo unde privirile sale se îndreaptă fără încetare. Poate va izbuti să ne arate locul unde este ascuns.

– O va face, dacă este singur şi liber.

– Chiar dacă este prizonier, reluă doctorul, ne va vedea şi va înţelege scopul cercetărilor noastre. Indigenii nu au obiceiul să-şi închidă prizonierii. Însă deoarece trebuie să prevedem toate cazurile, ce vom face dacă nu găsim nici un semn, dacă nu a lăsat nici o urmă despre trecerea sa?

– Vom încerca să ne întoarcem spre partea nordică a lacului şi, pe cît ne va fi posibil, vom căuta să fim văzuţi. Acolo vom aştepta, vom cerceta, vom scotoci ţărmurile, la care Joe va încerca, fără îndoială, să ajungă şi nu vom părăsi aceste locuri înainte de a fi făcut tot ce este cu putinţă pentru a-l regăsi.

– Să plecăm, glăsui vînătorul.

Doctorul îşi însemnă poziţia exactă a locului pe care îl părăseau; stabili, după hartă şi după măsurători, că se găseau la nord de Ciad, între oraşul Lari şi satul Ingemini, ambele vizitate de maiorul Denham. În vremea asta, Kennedy îşi completă provizia de carne proaspătă.

Cu toate că bălţile dimprejur purtau urma trecerii rinocerilor, hipopotamilor şi lamantinilor, nu avură prilejul să întîlnească nici unul din aceste enorme animale.

La şapte dimineaţa, desprinseră cu greutate ancora din copac, treabă pe care Joe ar fi îndeplinit-o cu multă pricepere. Gazul se dilată şi Victoria ajunse din nou la înălţimea de două sute de picioare. La început, balonul şovăi, învîrtindu-se pe loc.

Dar, în sfîrşit, luat de un curent repede, înaintă deasupra lacului şi în curînd fu purtat cu o viteză de douăzeci de mile pe oră.

Doctorul îl manevră necontenit la înălţimi ce variau între două sute şi cinci sute de picioare. Kennedy trăgea mereu focuri de armă.

Deasupra insulelor, călătorii coborîră mai jos, fără nici un fel de precauţiuni, cercetînd cu privirea desişurile, pretutindeni unde vreo umbră sau vreo scobitură de stîncă ar fi putut servi de adăpost tovarăşului lor. Trecură pe aproape de pirogele[1] care străbăteau lacul. La apariţia lor, pescarii din bărci se aruncară în apă, cuprinşi de spaimă, şi fugiră înot spre ţărm.

– Nu se vede nimic! spuse Kennedy, după două ore de cercetări.

– Să aşteptăm şi să nu ne pierdem curajul. Nu putem fi prea departe de locul accidentului.

La ora unsprezece, Victoria străbătuse nouăzeci de mile. Apoi întîlni un nou curent de aer, care o împinse către est, cam şaizeci de mile, sub un unghi aproape drept. Pluti deasupra unei insule mari şi foarte populata, pe care doctorul o luă drept Farram, capitala.biddiomahilor. Din fiecare tufiş se aştepta să-l vadă apărînd pe

Joe. Dacă era liber, ar fi putut ajunge fără întîrziere la prietenii săi. Dar dacă era prizonier? în jurul lor nu se vedea şi nu se mişca nimic. Simţeau că-i cuprinde disperarea.

La ora două, Victoria ajunse în faţa oraşului Tangalia, situat pe.marginea orientală a Lacului Ciad, care era punctul cel mai îndepărtat atins de Denham în explorarea sa.

Pe doctor îl îngrijora direcţia constantă a vîntului. Se vedea purtat spre est, împins spre centrul Africei, către pustiurile nesfîrşite.

– Trebuie neapărat să ne oprim şi să aterizăm, spuse el. Trebuie să ne întoarcem deasupra lacului, mai ales pentru Joe; de aceea este necesar să încercăm a găsi un curent contrar.

Mai mult de o oră cercetă diferite zone. Victoria se îndrepta spre maluri, dar, din fericire, la o mie de picioare, un vînt foarte puternic o purtă spre nord-vest.

Era cu neputinţă ca Joe să fi fost reţinut pe una din insulele lacului: ar fi găsit, desigur, un mijloc prin care să-şi manifeste prezenţa. Poate că îl tîrîseră spre ţărm. Acestea erau

[1] Piroge - bărci lungi.

gîndurile doctorului, cînd revăzu ţărmul nordic al Lacului Ciad. Iar gîndul că Joe s-ar fi putut îneca era de neconceput. O idee groaznică trecu totuşi prin mintea lui Fergusson şi a lui Kennedy: în aceste ţinuturi erau numeroşi caimani[1]. Nici unul, nici altul nu avu curajul să-şi mărturisească teama, însă ideea îi urmărea într-atît, încît, la un moment dat, doctorul spuse făra ocol:

– Crocodilii nu trăiesc decît pe malurile insulelor sau ale lacului; desigur că Joe a avut îndemînarea să-i ocolească. De altfel, sînt puţin periculoşi; africanii se scaldă fără să se teamă de atacurile lor.

Kennedy nu răspunse; prefera să tacă decît să vorbească despre această posibilitate groaznică.

La ora cinci seara, doctorul semnală oraşul Lari. Locuitorii munceau la culesul bumbacului, în faţa colibelor împletite din trestie, în mijlocul ogrăzilor curate şi îngrijit întreţinute. Oraşul - o îngrămădire de aproape cincizeci de colibe - se afla într-o mică depresiune a terenului, o vale cuprinsă între munţi nu prea înalţi.

Violenţa vîntului purta aerostatul mai departe decît i-ar fi convenit doctorului. Dar pentru a doua oară izbuti să-şi schimbe direcţia şi ajunse exact la punctul de plecare, deasupra insulei unde petrecuse noaptea precedentă. Ancora, în loc să se fixeze de.crengile unui arbore, se prinsa într-un ghem de trestii, foarte rezistent, amestecat cu mîlul cleios al bălţii. În condiţiunile acestea, doctorului îi era foarte greu să stăpînească aerostatul, dar, o dată cu căderea nopţii, vîntul se domoli.

Cei doi prieteni vegheară împreună, stăpîniţi de nelinişte.

---

[1] Caimani - un soi de crocodili cu coada lungă, care ating lungimea de 6 metri.

Capitolul XXXIV

Uraganul. Plecarea forţată. Pierderea unei ancore. Gînduri triste. O hotărire luată. Tromba. Caravana înghiţită. Vînt potrivnic şi prielnic. Întoarcerea spre sud. Kennedy la postul său.

La trei dimineaţa, vîntul deveni aprig, suflînd atît de puternic, încît Victoria nu mai putea să rămînă pe pămînt, căci ar fi fost în primejdie; trestiile loveau învelişul balonului, gata să-l rupă.

– Trebuie să plecăm, Dick, spuse doctorul. Nu putem rămîne aici în situaţia aceasta.

– Samuel, dar Joe?

– Nu-l părăsesc, desigur. Chiar dacă uraganul ne-ar duce la o sută de mile spre nord, tot am reveni. Aşa, însă, punem în primejdie siguranţa tuturor.

– Să plecăm fără el? strigă scoţianul îndurerat.

– Crezi să mie nu-mi sîngerează inima ca şi ţie? glăsui Fergusson.

– Sînt la ordinele tale! Să plecăm! încuviinţă vînătorul.

Dar plecarea era foarte greu de înfăptuit. Ancora, înfundată adînc, rezista sforţărilor lor; balonul, trăgînd în direcţia contrară, nu făcea altceva decît s-o înfunde mai mult. Kennedy nu izbuti s-o smulgă şi, de altfel, în poziţia în care se găseau, manevra devenea primejdioasă, riscînd ca Victoria să se înalţe mai înainte ca ei să se fi putut urca în nacelă.

Dîndu-şi seama de pericol, doctorul îi spuse scoţianului să se urce în nacelă şi se resemnă să taie frînghia ancorei. Victoria făcu o săritură de trei sute de picioare în aer şi porni direct spre nord.

Fergusson nu putea face altceva decît să se supună vijeliei şi, încrucişîndu-şi braţele, se lăsă cuprins de gînduri triste.

După cîteva clipe de linişte deplină, se întoarse spre Kennedy, care era cufundat de asemenea în tăcere.

– Poate n-ar fi trebuit, spuse el cu un oftat adînc, să întreprindem o astfel de călătorie! Şi-l scutură un suspin de durere.

– Abia acum cîteva zile ne felicitam de reuşita călătoriei

noastre, de faptul că am scăpat din toate primejdiile întîlnite şi toţi trei ne strîngeam mîinile, răspunse vînătorul.

– Bietul Joe! Ce fire blîndă! Ce suflet bun şi cinstit! Ameţit pentru moment de bogăţie, s-a sacrificat apoi bucuros. Ce departe e acum de noi!... Şi vîntul acesta care ne duce cu o viteză de neînvins!

– Dar, Samuel, admiţînd că a găsit adăpost la triburile de pe malul lacului, nu ar putea face ca şi călătorii care le-au vizitat înaintea noastră, ca Denham, ca Barth? Aceştia şi-au revăzut patria.

– Bietul meu Dick! Joe nu cunoaşte un cuvînt din limba indigenilor. Este singur şi n-are nimic la el. Călătorii despre care vorbeşti nu plecau niciodată decît însoţiţi de escorte înarmate, pregătiţi pentru aceste expediţii, trimiţînd şefilor de triburi numeroase daruri. Şi totuşi, nici ei nu au putut evita suferinţe şi tributuri dintre cele mai groaznice. Ce-o să facă nenorocitul nostru tovarăş? Este îngrozitor cînd te gîndeşti. Niciodată n-am simţit o durere mai mare.

– Dar vom reveni, Samuel!

– Vom reveni, Dick, chiar dacă ar trebui să parcurgem drumul pe jos, pînă la Lacul Ciad, chiar dacă ar trebui să ne punem în legătură cu sultanul din Bornu.

Arabii nu au păstrat o amintire proastă despre primii europeni.

– Te voi urma, Samuel, răspunse cu energie vînătorul, poţi să te încrezi în mine. Mai curînd vom renunţa la reuşita călătoriei noastre... Joe s-a jertfit pentru noi; noi vom face la fel dacă va fi nevoie.

Hotărîrea aceasta le mai dădu puţin curaj. Se simţeau îmbărbătaţi de acelaşi gînd. Fergusson făcu totul pentru a găsi un curent care să-l apropie de Ciad şi coborîrea devenea imposibilă, atît din cauza terenului lipsit de orice vegetaţie, cît şi din cauza violenţei uraganului.

Victoria străbătu în acest fel ţinutul tibbuşilor[1]. Trecură dincolo de Belad şi Djerid, un deşert plin de mărăcini, la frontiera Sudanului. Pătrunseră apoi în pustiul nisipos, brăzdat de urmele caravanelor. Ultima linie de vegetaţie se confunda cu cerul spre sud, la orizont, nu departe de oaza principală din această parte a Africei, unde cele cincizeci de puţuri sînt

[1] Tibbus sau teda - trib din Sahara orientală.

umbrite de pomi falnici. Le fu cu neputinţă să se oprească.

Corturi de pînză vărgată, cămile care îşi ţineau capetele ca de viperă culcate în nisip mai înviorau din loc în loc pustietatea. Victoria trecea pe deasupra lor ca o stea luminoasă. Străbătu astfel, în trei ore, o distanţă de şaizeci de mile, fără ca Fergusson să-i poată domoli viteza.

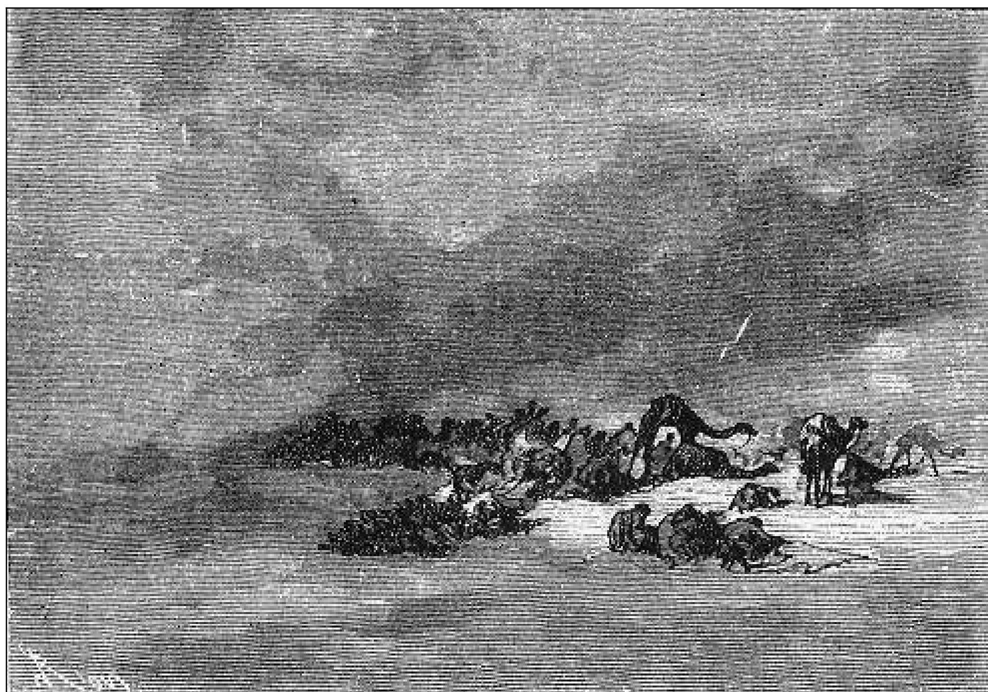
– Nu putem să ne oprim, nu putem să coborîm. Nici un pom, nici o ridicătură de pămînt! Vom trece oare peste toată Sahara? într-adevăr, parcă totul este împotriva noastră!

Vorbea astfel, cuprins de furia disperării, cînd văzu deodată, spre nord, cum nisipurile deşertului se ridicau şi se roteau în vîrtejuri groase de praf, sub impulsul unor curenţi potrivnici.

O caravană risipită, răscolită, dispărea sub avalanşa de nisip; cămilele, învălmăşite unele peste altele, scoteau strigăte jalnice; din negura înăbuşitoare se înălţau ţipete şi urlete.

Uneori ieşea la iveală cîte un veşmînt vărgat, în culori vii. Mugetele furtunii dominau scena aceasta pustiitoare. Curînd, nisipul se adună în mase compacte, astfel că acolo unde era înainte o cîmpie netedă se ridică o colină încă în mişcare, mormînt imens al unei caravane înghiţite.

Doctorul şi Kennedy asistau, palizi şi speriaţi, la îngrozitorul spectacol. Nu puteau stăpîni balonul, care nu mai asculta de dilataţia gazului şi se învîrtea în mijlocul curenţilor potrivnici. Prinsă în vîrtejul aerului, Victoria se rotea cu o repeziciune vertiginoasă. Nacela oscila puternic, instrumentele agăţate sub cort se loveau unele de altele, gata să se spargă, ţevile serpentinei se îndoiau, gata să plesnească, iar rezervoarele de apă se ciocneau cu un zgomot asurzitor.

La doi paşi unul de altul, călătorii nu se auzeau. Agăţaţi de funii cu mîinile crispate, încercau să ţină piept furiei uraganului. Kennedy, cu părul răvăşit, privea fără să vorbească. Doctorul îşi recăpătase îndrăzneala care-l caracteriza în momentele de primejdie şi nu-şi trădă emoţiile violente nici chiar atunci cînd, după o ultimă învîrtire, Victoria se opri deodată, într-o linişte neaşteptată. Vîntul dinspre nord ieşise învingător şi o împingea în direcţia contrară, cu o repeziciune tot atît de mare ca şi la venire, pe drumul parcurs în timpul dimineţii.

– Unde mergem? strigă Kennedy.

– Unde ne va duce Providenţa, dragul meu Dick. Am greşit cînd m-am îndoit de ea. Cred că ne întoarcem spre locurile pe care nu speram să le mai revedem vreodată.

Pămîntul, care fusese atît de plat şi de lipsit de orice altă formă de relief cînd goneau înainte, era acum răscolit ca valurile mării pe vreme de furtună; deşertul se acoperise din distanţă în distanţă cu şiruri de ridicături, de curînd formate; vîntul sufla cu violenţă, iar Victoria zbura prin spaţiu.

Direcţia urmată de călători nu era tot aceea din cursul dimineţii, astfel că, pe la ora nouă, în loc să regăsească malurile Lacului Ciad, văzură deşertul întinzîndu-se încă sub privirile lor.

Kennedy îi atrase atenţia doctorului.

– Nu are nici o însemnătate, răspunse acesta. Pentru noi, are importanţă numai revenirea spre sud. Vom întîlni oraşele Bornu, Wuddie sau Kuka şi atunci nu voi ezita să mă opresc!

– Dacă tu eşti mulţumit, sînt şi eu, spuse vînătorul, dar nu mi-ar fi pe plac să traversăm deşertul ca aceşti nenorociţi arabi. Ce-am văzut a fost oribil.

– Aceasta se întîmplă deseori, Dick. Traversarea deşertului este mai periculoasă decît aceea a oceanului; deşertul prezintă toate primejdiile mării, chiar şi pe aceea de a fi înghiţit de valuri, valuri de nisip, bineînţeles; nu mai pun la soocteală oboseala şi lipsurile cele mai grele.

– Mi se pare, spuse Kennedy, că vîntul tinde să se liniştească; nisipul spulberat este mai puţin compact, ondulaţiile terenului se fac mai line, orizontul se luminează.

– Cu atît mai bine; trebuie să-l cercetăm atent cu luneta, ca să nu ne scape nimic neobservat.

– Mă însărcinez eu, Samuel, ca la- ivirea primuiui copac să-ţi dau de veste.

Şi Kennedy se aşeză în partea din faţă a nacelei, cu luneta în mînă.

Capitolul XXXV

Păţania lui Joe. Insula Biddiomah. Adoraţie. Insulele înghiţite de ape. Malurile lacului. Arborele şerpilor. Călătorie pe jos. Suferinţe. Ţînţari şi furnici. Foamea. Trecerea «Victoriei». Dispariţia «Victoriei». Disperare. Mlaştina. Un ultim strigăt.

Ce se întîmplase cu Joe în timpul zadarnicelor cercetări ale tovarăşilor săi?

După ce se aruncase în apă şi ieşise la suprafaţă, prima lui grijă fu să cerceteze cerul. Văzu Victoria la o mare înălţime deasupra lacului, urcîndu-se cu repeziciune şi micşorîndu-se din ce în ce, pînă ce dispăru spre nord, luată de un curent repede. Prietenii erau salvaţi.

„Este bine că m-am gîndit să mă arunc în lac! îşi spuse el. Desigur că şi Kennedy ar fi făcut la fel, căci este normal ca un om să se sacrifice pentru a salva alţi doi”.

Ideea că făcuse o faptă bună liniştindu-l, Joe începu să se gîndească la el. Se afla în mijlocul unui lac imens, înconjurat de triburi necunoscute, sălbatice. Un motiv mai mult să caute să scape din încurcătură cu propriile lui mijloace. De altfel, nu era speriat de situaţia în care se găsea.

Înainte de atacul păsărilor de pradă, care după părerea lui se purtaseră ca adevăraţi vulturi ai mărilor, văzuse la orizont o insulă. Se hotărî să se îndrepte spre ea, folosindu-se de toate cunoştinţele sale de înotător, după ce mai întîi se descotorosi de îmbrăcămintea care-l stînjenea. Nu-l speria o cursă de înot de cinci, şase mile, aşa că tot timpul cît se aflǎ în apă nu se gîndi decît să înainteze sigur şi cu putere.

După o oră şi jumătate, distanţa care-l despărţea de insulă se micşorase simţitor.

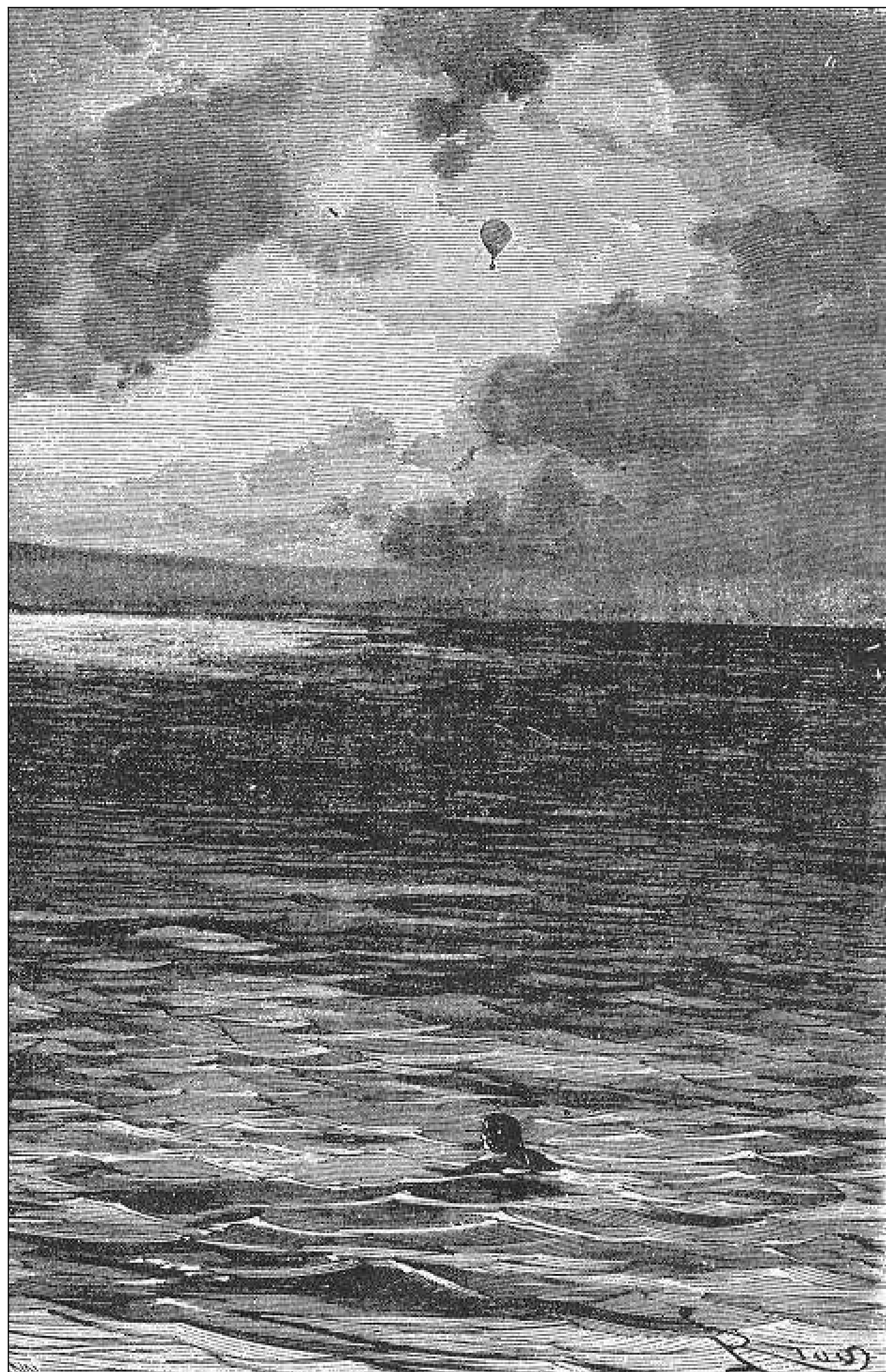
Pe măsură însă ce se apropia de pămînt începea să-l preocupe un gînd, la început fugar, dar apoi din ce în ce mai stăruitor: ştia că malurile erau pline de aligatori uriaşi, a căror lăcomie o cunoştea.

Oricît s-ar fi străduit să găsească totul cît se poate de firesc, vrednicul băiat încerca o emoţie de neînvins.

Se temea ca nu cumva carnea albă să fie hrana căutată

de crocodili, aşa că înainta cu ochii la pîndă, cu mare băgare de seamă. Cînd ajunse la aproape două sute de metri de malul umbrit de pomi verzi, simţi un miros pătrunzător de mosc.

„Uite, îşi spuse, teama mea era îndreptăţită! Caimanul trebuie să fie pe aproape”. Şi se afundă numaidecît în apă, dar nu destul de repede spre a scăpa de atingerea unui corp enorm, a cărui epidermă solzoasă îl zgîrie. Se socoti pierdut şi începu să înoate cu viteza pe care o poate da numai disperarea; după un timp, reveni la suprafaţa apei, respiră şi dispăru din nou.

Timp de un sfert de oră simţi o groază de nedescris, pe care nu o putea înfrînge, eu toată firea sa optimistă. I se părea că aude într-una, în spate, zgomotul fălcilor enorme, gata să-l înghită.

Se strecura uşor, între două curente de apă, cînd, deodată, se simţi apucat de braţ, apoi de mijloc. Bietul

Joe abia avu vreme să se mai gîndească o dată la Fergusson, apoi începu să se lupte cu deznădejde. Dar nu se simţea tras spre fundul lacului, aşa cum fac crocodilii pentru a-şi devora prada, ci spre suprafaţă. Doar apucase să respire şi să deschidă ochii, că se şi văzu între doi negri cu pielea ca abanosul. Africanii îl ţineau puternic şi scoteau strigăte ciudate.

„Iată-i pe negri în locul caimanilor! nu se putu opri de a exclama Joe. Pe legea mea, e mai bine aşa! Dar cum îndrăznesc ăştia să se scalde aici?”

Nu ştia că locuitorii insulelor Lacului Ciad, ca şi alţi negri, se scaldă fără teamă în apele pline de crocodili, cărora nu le dau nici o atenţie.

Crocodilii din lacul acesta se bucură de reputaţia, îndreptăţită de altfel, de a fi nişte reptile inofensive.

Dar oare Joe nu scăpase de un pericol pentru a da de altul? Se lăsă în voia împrejurărilor, neputînd face altfel, şi-i urmă pe negri, la mal, fără să arate că-i este frică.

„Desigur, îşi spuse el, oamenii ăştia au văzut Victoria zburînd deasupra lacului ca un monstru al aerului, au fost martori la căderea mea şi se vor purta bine cu un om picat din cer”.

Acestea erau gîndurile lui cînd ajunse la tărm, în mijlocul unei mulţimi care urla, o mulţime de toate vîrstele, bărbaţi şi femei, toţi de aceeaşi culoare. Se găsea în mijlocul unui trib al bidiomahilor, cu pielea neagră, tuciurie. Nu avea de ce să se ruşineze de goliciunea lui, pentru că era „îmbrăcat” după ultima modă a ţinutului.

Dar înainte de a-şi da seama de situaţie, descoperi că este obiectul unei vii adoraţii, ceea ce îl mai linişti, deşi îi veni în minte povestea din Kazeh.

„Presimt că voi deveni un zeu, un fiu al Lunei. Prefer meseria asta alteia, cînd n-am de ales. Trebuie să cîştig timp. Dacă Victoria se întoarce, voi profita de noua mea situaţie, pentru a oferi adoratorilor mei spectacolul unei înălţări

miraculoase”.

Pe cînd Joe gîndea astfel, mulţimea se aduna în juru-i. Negrii se prosternau, urlau, îl pipăiau şi deveneau din ce în ce mai familiari; din fericire avură şi ideea să-i ofere un prînz minunat, compus din lapte acru şi orez pisat, amestecat cu miere. Curajosul tînăr luă una din mesele cele mai copioase din viaţa sa şi dădu mulţimii o înaltă idee despre felul cum mănîncă zeii la ocazii mari.

Cînd se lăsă seara, vracii insulei îl luară respectuos de mînă şi-l duseră la un soi de colibă împodobită cu talismane; înainte de a intra, Joe aruncă o privire îngrijorată spre o grămadă de oase ce se ridica în jurul acestui sanctuar.

După ce-l închiseră în colibă, avu timp destul să se gîndească la situaţia sa.

În timpul serii şi o parte din noapte auzi cîntece de sărbătoare, sunetele unor tobe; zgomot de fiare lovite, urlete de coruri, ce însoţeau dansurile cu care oamenii înconjurau coliba sfîntă, agitîndu-se şi strîmbîndu-se necontenit.

Joe auzea acest asurzitor ansamblu prin pereţii de lut şi trestie ai colibei. Poate că în alte împrejurări ar fi ascultat cu plăcere ciudata ceremonie, dar acum în mintea lui se zbătea un gînd foarte neplăcut. Examinînd cu optimism situaţia, i se părea nătîng şi în acelaşi timp îngrijorător faptul că se rătăcise într-un ţinut sălbatic, în mijlocul unui astfel de trib. Putini călători, dintre cei care îndrăzniseră să se aventureze în aceste ţinuturi, îşi mai revăzuseră patria. Se putea încrede oare în adoraţia băştinaşilor? Se întreba dacă în acest ţinut adoraţia nu mergea pînă la jertfirea celui adorat.

În ciuda acestei perspective, după cîteva ore de gînduri, oboseala îi birui gîndurile negre. Căzu într-un somn adînc, care s-ar fi prelungit desigur pînă dimineaţa, dacă n-ar fi fost trezit de o umezeală neaşteptată. Curînd, umezeala se transformă în apă şi apa urcă pînă îi ajunse la jumătatea corpului.

„Ce-i asta? se întrebă Joe. O inundaţie, o trombă, o nouă metodă de caznă a acestor negri? Pe legea mea, nu voi aştepta ca apa să-mi ajungă la gît!”

Nărui zidul cu o lovitură de umăr şi se găsi - unde? – în milocul lacului! De insulă, nici urmă! Se scufundase în timpul nopţii! În locul ei se întindea imensitatea Lacului Ciad.

„Tristă ţară pentru locuitorii ei!” îşi spuse Joe reluînd cu

vigoare exerciţiile de înot.

Cutezătorul tînăr fusese salvat de unul din fenomenele obişnuite ale Lacului Ciad; numeroase insule, care păreau rezistente ca stîncă, dispăruseră astfel. Deseori, populaţia de pe ţărmuri îi adăpostise pe nenorociţii salvaţi din asemenea cumplite catastrofe.

Dar Joe nu cunoştea particularitatea aceasta a lacului, fapt care nu-l opri să o folosească. Zări o barcă rătăcită şi se sui în ea. Era un fel de trunchi de pom, scobit grosolan; din fericire, se găsea în ea şi o pereche de vîsle. Profitînd de un curent rapid, se lăsa purtat în voia lui.

„Să ne orientăm, îşi spuse el. Steaua polară, care ne face totdeauna serviciul de a ne arăta pretutindeni drumul spre nord, mă va ajuta şi pe mine”. Recunoscu mulţumit că era purtat de curent spre malul septentrional al Lacului Ciad.

La orele două, spre dimineaţă, acostă pe o ridicătură acoperită cu sălcii spinoase, care chiar pentru un filozof ca el părea foarte nepotrivită, dar dădu de un arbore crescut parcă într-adins acolo pentru a-i oferi un pat între crengile sale. Ca să fie mai în siguranţă, Joe se urcă în copac şi aşteptă, fără să doarmă prea mult, primele raze ale dimineţii.

Joe aruncă o privire asupra copacului care-i servise de adăpost în timpul nopţii; un spectacol neaşteptat îl umplu de groază: ramurile erau tixite de cameleoni şi şerpi încolăciţi, care acopereau întreg frunzişul. Ai fi spus că e vorba de un arbore de o specie nouă, care producea reptile.

Reptilele începeau să se tîrască, unduindu-se, încălzite de primele raze ale soarelui. Joe sări din mijlocul ghemului şuierător şi se aruncă la pămînt, cu o puternică senzaţie de dezgust şi teamă.

„Iată o întîmplare care nu va fi crezută de nimeni”, îşi spuse el.

Nu ştia că, în ultimele lui scrisori, doctorul Vogel atrăsese atenţia asupra acestei ciudăţenii a malurilor

Ciadului, unde reptilele sînt mai numeroase decît în orice altă ţară din lume.

După cele ce văzuse aici, Joe se hotărî să fie în viitor mai prevăzător şi, orientîndu-se după soare, porni la drum, îndreptîndu-se spre nord-est. Ocolea cu cea mai mare grijă colibele, bordeiele, într-un cuvînt, tot ce putea fi locuit de om.

De cîte ori nu i se îndreptaseră în timpul acesta privirile spre cer? Nădăjduia să zărească Victoria şi, cu toate că o căuta zadarnic, încrederea în prietenii săi rămase neclintită. Îi trebuia o mare tărie de caracter ca să-şi examineze situaţia cu atîta încredere. Foamea se adăuga oboselii. Hrana, compusă din rădăcini şi din măduva arbuştilor, la care se adăugau fructele palmierilor, nu putea să întremeze un om. Totuşi, fără să ţină seama de oboseală, Joe înaintă treizeci de mile spre vest. Trupul îi era zgîriat în zeci de locuri de trestiile de pe malul lacului şi de miile de spini ai tufişurilor de acacia şi mimoze. Picioarele însîngerate îi îngreuiau mersul.

Dar, în sfîrşit, trecînd peste suferinţele îndurate, o dată cu venirea serii, se hotărî să petreacă noaptea pe malul Lacului Ciad. Acolo trebui să îndure înţepăturile groaznice ale milioanelor de insecte: muşte, ţînţari şi furnici de o jumătate de şchioapă, care acopereau pămîntul în întregime.

După două ore, din puţina îmbrăcăminte care-l mai acoperea nu rămăsese nici o fişie; insectele devoraseră totul. Fu o noapte îngrozitoare, o noapte în care nici măcar o oră de somn nu-i fu hărăzită călătorului obosit, în vremea aceasta, mistreţii, bivolii sălbatici, ajuvii (un fel de lamantini foarte periculoşi), înfuriaţi, dădeau tîrcoale prin tufişuri şi pe lîngă malul lacului. Concertul acestor animale feroce răsuna în noapte. Joe nu îndrăznea să se mişte. Resemnarea şi răbdarea lui fură greu puse la încercare.

În sfîrşit se făcu ziuă. Joe se ridică repede şi, imaginaţi-vă dezgustul pe care-l încercă, văzînd cu ce animal scîrbos îşi împărţise culcuşul: o broască rîioafcă! Da, o broască rîioasă lungă de cinci şchioape, un animal monstruos, respingător, care-l privea cu ochi mari, rotunzi. Joe simţi că i se întoarce stomacul pe dos; apoi, revenindu-şi, alergă să se scalde în lac. Baia îi linişti puţin mîncărimea care-l chinuia.

După ce mestecă vreo cîteva ierburi, îşi continuă drumul cu încăpăţînare şi stăruinţă. Nu mai ştia ce face şi totuşi, simţea în el o putere care înfrîngea deznădejdea; stomacul, mai puţin resemnat decît el, se plîngea!

Fu obligat să se încingă strîns cu o liană în jurul mijlocului. Din fericire, setea şi-o putea potoli la fiecare pas, şi, amintindu-şi de suferinţele din deşert, se mîngîia oarecum gîndindu-se că este mai uşor să suporţi chinurile foamei decît ale setei.

„Unde poate fi Victoria? se întreba. Vîntul sufla dinspre nord! Balonul se ya întoarce deasupra lacului.

Desigur că Samuel a făcut o nouă manevra ca să-i restabilească echilibrul, dar pentru asta a avut destul timp ieri, încît n-ar fi cu neputinţă ca astăzi... Dar să mă port ca şi cum aş fi în situaţia de a nu-i mai revedea niciodată. De altfel, dacă aş putea ajunge la unul din marile oraşe din jurul lacului, m-aş găsi în situaţia călătorilor despre care ne-a povestit Fergusson. De ce oare n-aş scoate-o la capăt ca şi ei? Cîţiva s-au întors! Ce Dumnezeu?! Hai, curaj!”

Mergînd şi vorbind astfel cu el însuşi, curajosul Joe dădu peste un grup de sălbatici în mijlocul pădurii. Se opri la timp, aşa că aceştia nu-l văzură. Negrii se îndeletniceau cu înveninarea săgeţilor cu suc de alior, ocupaţia de căpetenie a triburilor acestor ţinuturi, pe care o îndeplinesc cu un fel de ceremonial solemn.

Nemişcat, într-un desiş, ţinîndu-şi răsuflarea, Joe ridică ochii şi deodată zări printre crengi balonul. Era chiar Victoria, care se îndrepta spre lac, numai la o sută de picioare deasupra lui.

Dar cum să se facă auzit? Cum să se arate? Nu era cu putinţă. Ochii i se umplură de lacrimi, însă lacrimi de bucurie, nu de disperare. Prietenii săi îl căutau; nu-l părăsiseră!

Trebuia să aştepte plecarea negrilor şi atunci să părăsească ascunzătoarea, ca să fugă spre malul Lacului Ciad. Dar Victoria se pierdu în înaltul cerului.

Joe se hotărî să aştepte. Desigur că aerostatul avea să treacă din nou! Şi într-adevăr, trecu iarăşi, dar mai spre est. Joe alergă, dînd din mîini şi strigînd - zadarnic! Un vînt violent tîra balonul cu o putere de neînvins.

Pentru prima oară nădejdea şi energia îl părăsiră pe bietul

băiat. Se socoti pierdut şi crezu că stăpînul său plecase fără să se mai întoarcă. Nu mai îndrăznea să se gîndească. Aproape nebun de deznădejde, cu picioarele însîngerate, cu trupul învineţit de lovituri merse în neştire toată ziua şi o bună parte din noapte.

Se tîra cînd în mîini, cînd în genunchi şi vedea apropiindu-se momentul în care, părăsit de puteri, avea să moară.

Înaintînd astfel, ajunse în faţa unei mlaştini, sau, mai bine zis, unde bănuia că e o mlaştină, deoarece întunericul nopţii nu-i îngăduia să-şi dea seama de locuri.

Căzu pe neaşteptate într-un noroi cleios, care-l trăgea la fund. În ciuda sforţărilor depuse, în cîteva minute noroiul îi ajunse pînă la mijloc.

„Mă aşteaptă deci moartea! îşi spuse Joe. Şi ce moarte !”

Se zbătea cu furie, dar sforţările sale nu făceau decît să-l afunde şi mai mult în mormîntul pe care nefericitul şi-l săpa singur. Nici măcar o bucată de lemn, nici o trestie de care să se poată agăţa! Ochii i se închideau.

– Prieteni, ajutor, ajutor! strigă, deznădăjduit.

Şi glasul disperat, izolat, înăbuşit, se pierdea în singurătatea nopţii.

Riou

Capitolul XXXVI

Nori la orizont. O armată de arabi. Urmărirea. El este! Căderea de pe cal. Un glonţ trimis de Kennedy. Manevră. Răpirea în zbor. Joe este salvat.

Din clipa în care-şi reluase postul de observaţie, în partea din faţă a nacelei, Kennedy nu încetă să cerceteze orizontul. După puţin timp, se întoarse spre doctor şi spuse:

– Priveşte colo jos, o ceată de oameni sau animale, în mers, dacă nu mă înşel. Nu se poate vedea bine! în orice caz stîrneşte un adevărat nor de praf.

– N-o fi vreun vînt potrivnic, o trombă de aer care să ne împingă spre nord? întrebă Samuel.

Şi se ridică în picioare, pentru a cerceta orizontul.

– Nu cred, Samuel, răspunse Kennedy. Este o turmă de gazele sau de bivoli sălbatici!

– Poate, Dick, dar se găseşte la nouă sau zece mile de noi şi n-o pot vedea bine nici cu luneta.

– În orice caz, nu-i vom pierde din vedere. Acolo se întîmplă ceva neobişnuit, ceva ce mă intrigă; s-ar spune că este o manevră de cavalerie. Şi uite, priveşte, , nu mă înşel, sînt într-adevăr călăreţi!

Doctorul privi cu atenţie.

– Cred că ai dreptate, spuse el. Este un detaşament de arabi sau tibbuşi. Aleargă în aceeaşi direcţie cu noi, avînd însă o viteză mai mică; îi vom ajunge uşor. Într-o jumătate de oră vom putea să-i vedem şi să hotărîm ce-i de făcut.

Kennedy îşi luă din nou luneta şi privi cu atenţie.

Grupul călăreţilor devenea din ce în ce mai vizibil; o parte din ei se îndepărtau.

– Fără îndoială, reluă Kennedy, este o manevră sau o vînătoare. S-ar spune că oamenii aceştia urmăresc ceva. Tare aş vrea să ştiu ce anume!

– Răbdare, Dick. După puţin timp îi vom ajunge şi-i vom întrece chiar, dacă vom goni mereu la fel de repede. Noi înaintăm cu o viteză de douăzeci de mile pe oră şi nu e cal care să poată susţine o asemenea întrecere.

Kennedy continua să privească în jos cu atenţie: după

cîteva minute spuse:

– Sînt arabi care aleargă din toate puterile. Îi văd perfect. Sînt vreo cincizeci. Îi recunosc după burnusurile[1] care se umflă în bătaia vîntului. Fac un exerciţiu de cavalerie; conducătorul lor se află la o sută de paşi înainte şi ceilalţi se grăbesc pe urmele lui.

– Oricine ar fi, nu sînt de temut, Dick, dar, dacă va fi nevoie, mă voi ridica mai sus.

– Aşteaptă! Aşteaptă puţin, Samuel! glăsui Kennedy. Şi după un timp, adăugă: Ciudat! Se întîmplă ceva de care nu pot să-mi dau seama exact. După mişcările lor şi după alcătuirea neregulată a formaţiei, arabii au aerul că urmăresc ceva; parcă n-ar face un exerciţiu de cavalerie.

– Eşti sigur, Dick?

– Sigur. Nu mă înşel. Este o vînătoare, dar vînează un om! în frunte nu-i conducătorul lor, ci un fugar.

– Un fugar? întrebă Samuel, emoţionat.

– Da!

– Să nu-l pierdem din vedere şi să aşteptăm.

Cîştigară repede trei sau patru mile asupra călăreţilor, care alergau totuşi cu o repeziciune uimitoare.

– Samuel! Samuel! strigă Kennedy cu glasul tremurător.

– Ce e, Dick?

– Am o halucinaţie? Este oare posibil?

– Ce vrei să spui?

– Aşteaptă.

Şi vînătorul, ştergînd repede sticla lunetei continuă să privească.

– Ei, ce e? întrebă doctorul.

– Samuel, este el!

– El! strigă acesta din urmă.

„El”, spunea totul; nu era nevoie să se pronunţe nici un nume.

– E călare, la o distanţă de abia o sută de paşi de duşmanii lui.

– E într-adevăr Joe! făcu doctorul, pălind.

– Nu poate să ne vadă din cauza goanei! adăugă Kennedy.

– Ne va vedea, răspunse Fergusson micşorînd flacăra arzătorului. În cinci minute vom fi la cincizeci de picioare de sol,

---

[1] Burnus - veşmînt de lînă cu glugă, întrebuinţat de arabi.

în cincisprezece minute vom fi deasupra lui.

– Trebuie să-l prevenim cu un foc de armă.

– Nu! Joe nu se poate întoarce; e înconjurat!

– Ce să facem atunci?

– Să aşteptăm, să aşteptăm!

– Dar arabii?

– Îi vom ajunge şi îi vom întrece; nu sîntem decît la două mile de ei. Numai să reziste calul lui Joe.

– Ah! exclamă Kennedy.

– Ce este?

Kennedy scoase un strigăt de deznădejde, fiindcă îl văzuse pe Joe aruncat jos. Calul său, pe cît se părea la capătul puterilor, se prăvălise istovit la pămînt.

– Ne-a văzut! strigă doctorul. Cînd s-a ridicat ne-a făcut semn.

– Dar arabii îl vor ajunge din urmă! Ce mai aşteaptă? Ah, curajosul băiat! Ura! strigă vînătorul, care nu se mai putea stăpîni.

Joe se ridicase îndată şi, în clipa în care unul din călăreţii cei mai apropiaţi se năpusti asupră-i, el se feri cu o săritură de panteră, se aruncă pe cal şi îşi continuă fuga.

Un strigăt puternic se ridică în aer.

Arabii, preocupaţi să-l urmărească, nu vedeau Victoria care plutea la cincizeci de paşi în urma lor şi numai la treizeci de picioare deasupra pămîntului. Între ei şi fugar era o distanţă de numai douăzeci de lungimi de cal. Unul se apropia din ce în ce mai mult de

Joe şi se pregătea să-l străpungă cu lancea, cînd Kennedy duse arma la ochi şi, fără nici o şovăială, ţinti şi-l doborî la pămînt cu un singur glonţ. La auzul detunăturii, Joe nici nu întoarse capul.

Cîţiva arabi, văzînd Victoria, îşi întrerupseră cursa şi se prăbuşiră cu faţa la pămînt; ceilalţi îsi continuară urmărirea.

– Dar ce face Joe? strigă Kennedy. Nu se opreşte.

– Procedează foarte bine aşa, Dick. L-am înţeles; se menţine în direcţia aerostatului şi se bizuie pe priceperea noastră. Straşnic băiat! îl vom răpi de sub nasul arabilor. Sîntem numai la două sute de paşi de el!

– Ce trebuie să facem? întrebă Kennedy.

– Lasă puşca deoparte!

– S-a făcut! glăsui vînătorul, lăsînd arma jos.

– Poţi să ţii în braţe o sută cincizeci de livre de lest?

– Şi mai mult chiar.

– Nu, atît va fi suficient.

Doctorul îngrămădi sacii de nisip în braţele lui Kennedy.

– Aşază-te în partea- cealaltă a nacelei şi fii gata să arunci lestul cu o singură mişcare. Dar să nu-i dai drumul fără ordinul meu.

– Nici o grijă!

– Altminteri nu vom izbuti să-l salvăm pe Joe.

– Încrede-te în mine.

Victoria se afla deasupra grupului de călăreţi, care goneau în galop pe urmele lui Joe. Doctorul ţinea scara desfăcută, în partea din faţă a nacelei, gata s-o arunce la momentul potrivit. Joe păstra o distanţă de aproape cincizeci, de picioare între el şi urmăritori, pe care, în sfîrşit, Victoria îi depăşi.

– Atenţie! îl preveni Samuel pe Kennedy.

– Sînt gata!

– Fereşte-te, Joe! strigă doctorul, cu vocea sa puternică, aruncînd scara ale cărei prime trepte ridicară jos o dîră de praf.

La strigătul doctorului, Joe întoarse capul, fără să oprească goana calului. În clipa cînd scara ajunse lîngă eî, se întinse şi-o prinse în mîini.

– Dă-i drumul! îi strigă doctorul lui Kennedy.

– S-a făcut!

Scăpată de o greutate mai mare decît a lui Joe, Victoria se ridică repede la o sută cincizeci de picioare.

Joe se agăţase zdravăn de scara care se legăna în aer şi acum urca treptele cu agilitatea unui acrobat, îndată ajunse la tovarăşii săi, care-l îmbrăţişară.

Arabii scoaseră un strigă de uimire şi furie. Fugarul le fusese răpit din zbor şi Victoria se îndepărta cu repeziciune.

– Domnule Fergusson, domnule Dick! îngăimă Joe.

Apoi, sfîrşit de oboseală şi de emoţie, leşină, în timp ce Kennedy striga, aproape în delir:

– Salvat! Salvat!

– Cred şi eu! spuse Fergusson, care-şi recăpătase calmul lui de nezdruncinat.

Joe era aproape gol;-braţele-i însîngerate şi trupul acoperit de vînătăi erau dovada suferinţelor îndurate.

Doctorul îi pansă rănile şi-l culcă sub cort. Bravul băiat îşi reveni curînd în simţire şi ceru un pahar cu rachiu.

Doctorul nu-l refuză, ţinînd seama că se afla în faţa unui om care trebuia tratat în mod excepţional. După ce bău, Joe strînse mîinile prietenilor săi şi se declară gata să-şi povestească peripeţiile.

Dar nu i se îngădui să vorbească. Peste puţin timp căzu într-un somn adînc, de care avea multă nevoie.

Victoria se îndreptă pieziş spre vest. Sub influenţa unui vînt puternic, trecu din nou deasupra marginii deşertului plin de mărăcini, şi, după ce străbătu o distanţă de aproape două sute de mile de la locul de unde fusese răpit Joe, către seară, depăşi al zecelea grad de longitudine.

Capitolul XXXVII

Drumul spre est. Joe se trezeşte. Încăpăţînarea lui. Sfîrşitul păţaniei lui Joe. Tagelel. Îngrijorările lui Kennedy. Drumul spre nord. O noapte aproape de Aghades.

În timpul nopţii, vîntul se potoli şi Victoria rămase liniştită în vîrful unui sicomor. Doctorul şi Kennedy făcură de pază cu rîndul şi Joe se bucură de un somn odihnitor, timp de douăzeci şi patru de ore.

– Iată leacul care-i trebuia, spuse Fergusson. Natura se însărcinează cu vindecarea lui.

Spre ziuă, vîntul se înteţi din nou, dar era schimbător, bătea cînd spre nord, cînd spre sud. În cele din urmă, Victoria fu împinsă spre vest.

Doctorul, cu harta în mînă, recunoscu ţinutul Damergu, un teren vălurit, fertil, cu colibe făcute din trestie, împletită cu crengi de asclepia[1]; în cîmpiile cultivate, clăile de grîne erau aşezate pe cîte o schela, spre a le feri de invazia şoarecilor îşi a termitelor.

Peste puţin timp, călătorii ajunseră deasupra oraşului Zinder, uşor de recunoscut după marea sa piaţă de execuţii. În mijlocul ei se ridica „arborele morţii”, la picioarele căruia veghează un călău; oricine trece pe sub umbra copacului e spînzurat îndată.

Consultîndu-şi busola, Kennedy spuse:

– Ne îndreptăm iarăşi spre nord.

– Ce importanţă are? Dacă ajungem la Tembuctu, nu avem de ce să ne plîngem. Niciodată nu s-a întreprins o călătorie mai frumoasă şi în condiţii mai bune.

– Nici cu o sănătate mai bună! răspunse Joe, arătîndu-şi faţa veselă printre perdelele cortului.

– Iată-l şi pe bunul nostru prieten, pe salvatorul nostru! strigă vînătorul. Cum te simţi?

– Absolut normal, absolut normal, domnule Kennedy. Niciodată nu m-am simţit mai bine. Nimic n-ar putea înviora mai mult un om, decît o scurtă călătorie de plăcere, urmată de o baie în Lacul Ciad. Nu este aşa, domnule doctor?

---

[1] Asclepia - plantă cu seminţe mătăsoase.

– Prietene! răspunse Fergusson, strîngîndu-i mîna.

Cîte griji ne-ai pricinuit!

– Dar credeţi că eu am fost liniştit gîndindu-mă la soarta dumneavoastră? Vă puteţi lăuda că mi-aţi pricinuit o frică grozavă.

– Nu ne vom înţelege niciodată, Joe, dacă iei lucrurile aşa!

– Văd că nici după ce a căzut din înălţimi nu s-a prea schimbat, adăugă Kennedy.

– Devotamentul tău a fost sublim, băiatule, şi ne-a salvat, căci altfel Victoria ar fi căzut în lac şi nimeni n-ar fi putut s-o scoată de acolo.

– Dacă devotamentul meu, cum vă place să numiţi căderea mea, v-a salvat pe dumneavoastră, oare nu m-a salvat şi pe mine? Fiindcă iată-ne pe toţi trei împreună şi sănătoşi! Deci nu avem să ne reproşăm nimic în tot ce s-a întîmplat.

– Nu te poţi înţelege cu băiatul ăsta! spuse vînătorul.

– Cel mai bun mijloc să ne înţelegem este să nu mai vorbim despre ce a fost, glăsui Joe. Ce s-a întîmplat, s-a întîmplat! Bun sau rău, nu se mai poate îndrepta.

– Încăpăţînatule! spuse rîzînd doctorul. Cel puţin, vrei să ne povesteşti peripeţiile tale?

– Dacă ţineţi neapărat, vă voi povesti, dar mai întîi să pregătim gîsca asta, căci văd că domnul Dick nu şi-a pierdut timpul degeaba.

– Bine, Joe.

– În cazul acesta, vom vedea cum suportă stomacul europenilor un vînat din Africa.

Gîsca fu friptă la flacăra arzătorului şi devorată îndată. Joe înghiţi o bună parte din ea, ca unul care nu mîncase de cîteva zile. După ceai şi groguri, povesti prietenilor aventurile. Vorbea cu oarecare emoţie, înfaţişînd întîmplările cu filozofia sa obişnuită. Doctorul nu se putu opri de a nu-i strînge mîna de cîteva ori, cînd văzu că vrednicul băiat fusese preocupat mai mult de salvarea lor decît de a sa. În ce privea scufundarea insulei Biddiomah, îi explică lui Joe că fenomenul se repetă foarte des pe Lacul Ciad.

Continuîndu-şi povestirea, Joe ajurtse la clipa în care, prins în mocirlă, scosese un ultim strigăt de disperare.

– Mă credeam pierdut, urmă el, şi gîndurile mele se îndreptau spre dumneavoastră. Am început să mă zbat, cum nici

nu vă pot spune. Eram hotărît să nu mă las înghiţit, fără luptă. Cînd, deodată, ce văd? La doi paşi de mine, un capăt de frînghie de curînd tăiată. Am făcut un ultim efort şi, cu chiu cu vai, am izbutit să mă apuc de ea. Trăgînd, am văzut că rezistă. Am tras din nou, cu nădejde şi, în sfîrşit, iată-mă ajuns pe pămînt tare. La capătul frînghiei zăresc o ancoră. Ah! dacă n-aveţi nimic împotrivă, am să numesc ancora asta „ancora salvării”. Am recunoscut-o: o ancoră a Victoriei! Am înţeles că dumneavoastră aţi aterizat acolo. Am urmat direcţia frînghiei care-mi indica locul unde fusese “balonul şi, după noi sforţări, am ieşit în sfîrşit din mocirlă... După ce mi-am refăcut puterile, am umblat o parte din noapte fără teamă, lîndepărtîndu-mă de lac.

Am ajuns, în cele din urmă, la marginea unei păduri, parcă fără capăt. Acolo, într-o îngrăditură, păşteau fără grijă cîţiva cai. Sînt momente în viaţă cînd oricine ştie să călărească, nu e aşa? Nu m-am gîndit mult şi, sărind în spatele unui patruped, iată-mă gonind spre nord. Nu vă voi pomeni nici de oraşele pe care nu le-am văzut, nici de satele pe care le-am ocolit. Am străbătut cîmpuri însămînţate, am sărit peste desişuri, peste garduri, am dat pinteni calului, l-am îmboldit, l-am îndemnat. În sfîrşit, am ajuns la marginea cîmpiilor cultivate. Bun.

Deşertul! îmi convine: voi vedea mai bine şi mai departe înaintea mea. Dădeam tîrcoale prin împrejurimi, în speranţa că voi găsi Victoria aşteptîndu-mă. Dar nimic! După trei ore de galop am dat, ca un prost, peste o tabără de arabi. Ce vînătoare! Domnule Kennedy, un vînător nu ştie ce este aceea o vînătoare, dacă nu a fost vînat el însuşi. Şi chiar dacă ar vrea să ştie, nu-l sfătuiesc să încerce. Calul meu cădea de oboseală. Arabii mă înconjuraseră; la un moment dat m-am prăbuşit, apoi am sărit pe calul unuia din ei - şi în clipa aceea v-am văzut. Restul îl ştiţi. Victoria alerga după mine şi m-aţi prins din zbor... Nu aveam dreptate să mă încred fn dumneavoastră? Domnule Samuel, vedeţi cît de simplu a fost totul? Nimic mai normal pe lume. Sînt gata s-o iau de la capăt, dacă v-ar fi de folos; de altfel, după cum v-am mai spus, nici nu merită să mai vorbim despre ce-a fost.

– Bunul meu Joe, răspunse doctorul cu emoţie, nu ne-am înşelat bizuindu-ne pe inteligenţa şi îndemînarea ta!

– Ei, domnule, n-ai decît să te laşi dus de evenimente şi pînă la urmă o scoţi la capăt. Cel mai bine este să iei lucrurile

aşa cum sînt.

În timpul istorisirii lui Joe, balonul străbătuse repede o mare parte a ţinutului. Kennedy le atrase atenţia asupra unui grup de colibe, care părea că formează un oraş.

Doctorul consultă harta şi recunoscu tîrguşorul Tagelel din Damergu.

– Regăsim drumul urmat de Barth. Aici s-a despărţit el de cei doi tovarăşi ai săi, Richardson şi Overweg.

Primul urma să ia drumul spre Zinder, iar al doilea spre Maradi. Vă amintiţi că, dintre aceşti trei călători, Barth este singurul care a revăzut Europa.

– Aşadar, spuse vînătorul, urmărind pe hartă direcţia Victoriei mergem din nou direct spre nord?

– Direct, dragul meu Dick!

– Şi asta nu te îngrijorează?

– De ce?

– Pentru că drumul acesta ne duce drept spre Tripoli, pe deasupra unui deşert întins.

– Oh, dar nu vom ajunge atît de departe, prieteni;

cel puţin aşa nădăjduiesc.

– Unde crezi că ne vom opri?

– Bine, Dick, dar nu eşti curios să vizitezi Tembuctu?

– Tembuctu?

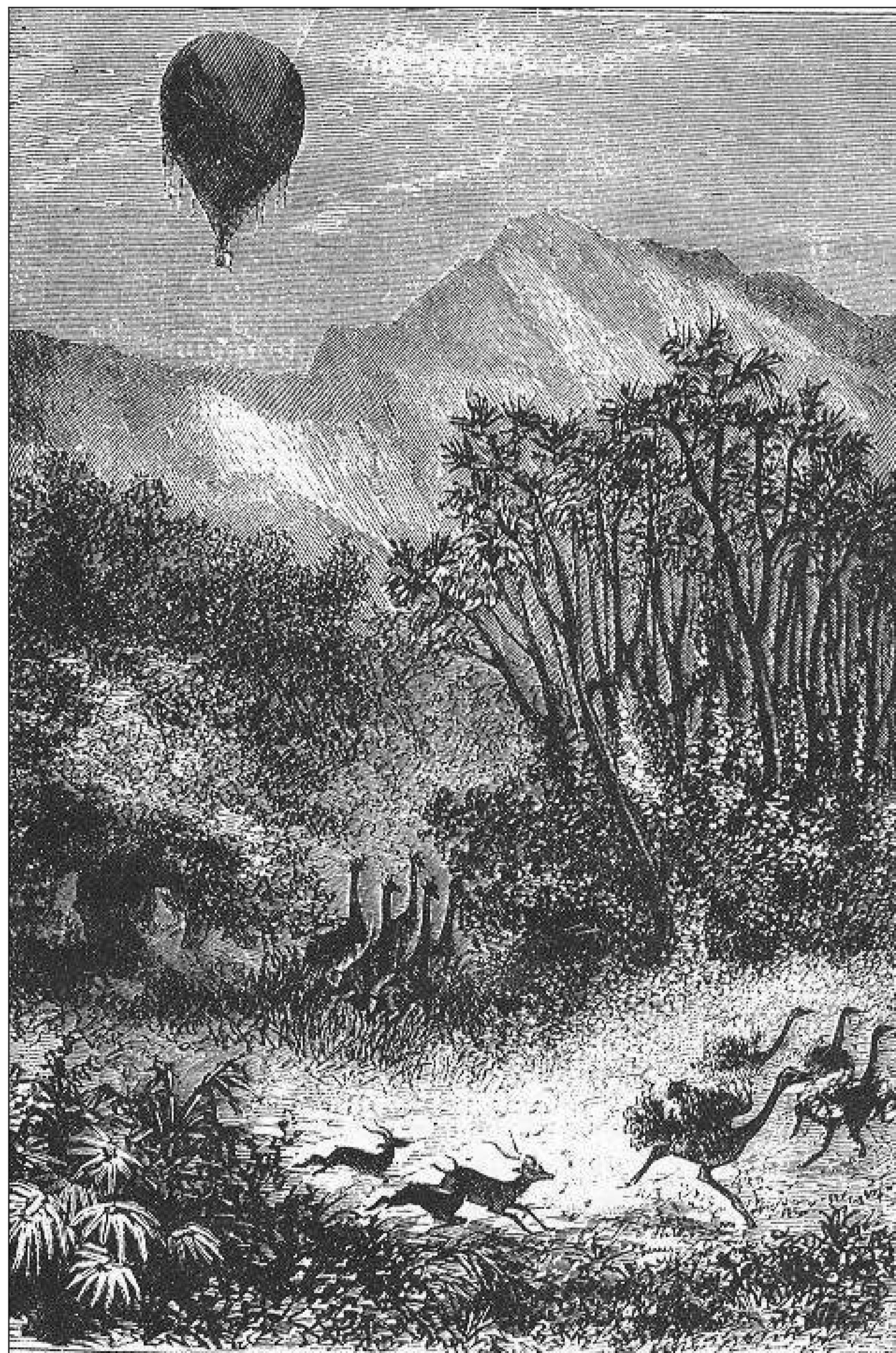
– Vei fi al cincelea sau al şaselea european care a văzut acest oraş misterios.

– Să mergem spre Tembuctu!

– Atunci lasă să ajungem întîi între al şaptesprezecelea şi al optsprezecelea grad latitudine, iar acolo o să căutăm un vînt favorabil, care să ne împingă spre vest.

– Bine! răspunse vînătorul. Dar mai avem mult de mers spre nord?

– Cel puţin o sută cincizeci de mile!

– Culcaţi-vă, domnule, spusje Joe. Culcaţi-vă şi

dumneavoastră, domnule doctor. Aveţi nevoie de odihnă, după cîte am observat.

Vînătorul se întinse sub cort, dar Fergusson, care nu se lăsa doborît de oboseală, rămase la postul de observaţie.

Peste trei ore, Victoria trecea pe deasupra unui teren acoperit cu pietriş, cu şiruri de munţi de granit, înalţi şi sterpi. Unele piscuri izolate ajungeau pînă la înălţimea de patru mii de picioare. Girafe, antilope şi struţi alergau cu o sprinteneală uimitoare prin pădurile de salcîmi, mimoze şi curmali. După uscăciunea deşertului, vegetaţia punea stăpînire peste tot întinsul. Era ţinutul tribului Kailpas, care, ca şi periculoşii lor vecini, tuaregii, umblau cu faţa acoperită cu o bucată de pînză.

La orele zece seara, după un drum minunat de doua sute cincizeci de mile, Victoria se opri deasupra unui oraş important. Lumina lunei îngăduia să se vadă o parte a localităţii, pe jumătate în ruine; ici-colo, sub o rază de lumină, se zăreau moschei. Doctorul luă poziţia stelelor şi găsi că se aflau la latitudinea lui Aghades.

Acest oraş, odinioară un înfloritor centru comercial, începuse să decadă încă de pe vremea cînd fusese vizitat de Barth.

Profitînd de faptul că nu puteau fi văzuţi în întuneric, aruncară ancora la vreo două sute de mile de oraş, într-un întins lan de mei.

Noaptea se scurse destul de liniştită. Pe la ora cinci se lumină de ziuă şi, tot atunci, un vînt uşor împinse balonul spre vest şi puţin spre sud.

Fergusson se grăbi să folosească acest prilej. Victoria se ridică repede şi porni, parcă purtată pe un mănunchi de raze de soare.

Capitolul XXXVIII

Traversarea rapidă. Hotărîri prudente. Caravane. Aversă neîntreruptă. Gao. Nigerul. Golberry, Geoffroy, Gray. Mungo-Park. Laing. René Caillié. Clapperton. John şi Richard Lander.

Ziua de 17 mai fu liniştită, lipsită de orice incident, începea să se vadă din nou deşertul. Un vînt moderat purta Victoria spre sud-vest. Balonul nu se abătea nici la dreapta, nici la stînga; umbra sa proiecta pe nisip o linie perfect dreaptă.

Doctorul refăcuse provizia de apă înainte de plecare; se temea că nu vor putea ateriza în aceste ţinuturi locuite de tuaregii auelirninieni. Platoul, aflat la o mie opt sute de picioare deasupra nivelului mării, cobora spre sud.

Seara, călătorii ajunseră la 16° latitudine şi 40°55' longitudine, după ce străbătuseră o sută optzeci de mile de cale aeriană monotonă, de la Aghades la Murzuk, pe deasupra drumului bătătorit de cămile.

În cursul acestei zile, J.oe prepară ultimele bucăţi de vînat afumat pe care le păstraseră şi servi la masă o frigăruie de sitar foarte gustoasă.

Vîntul era prielnic, astfel că doctorul hotărî să continue drumul în cursul nopţii, pe care luna, aproape plină, o umplea cu lumina ei argintie.

Victoria se ridică la o înălţime de cinci sute de picioare şi, în timpul acestei călătorii nocturne de aproape şaizeci de mile, îşi urmă calea, atît de liniştită, încît n-ar fi putut tulbura nici somnul unui copil.

Duminică dimineaţa, o inouă schimbare a vîntului îi purtă spre nord-vest, Cîţiva corbi zburau foarte sus, iar spre orizont se vedea un stol de vulturi, însă din fericire destul de departe.

Ivirea lor îi amintea lui Joe o întîlnire neplăcută, făcîndu-l să se gîndească la buna idee a doctorului, de a lua în călătoria lor două baloane.

– Ce am fi făcut cu un singur înveliş? spuse el.

Acest al doilea balon este ceea ce e şalupa pentru o corabie; în caz de naufragiu, o poţi folosi oricînd pentru a te salva.

– Ai dreptate, prietene, numai că şalupa mă îngrijorează

întrucîtva, căci ea nu poate înlocui corabia.

– Ce vrei să spui? întrebă Kennedy.

– Vreau să spun că noua Victoria nu valorează cît cea veche. Fie că ţesătura a fost greu încercată, fie că gutaperca s-a topit din cauza căldurii aparatului de dilatare, am constatat o oarecare pierdere de gaz; nu prea mare pînă acum, dar, în orice caz, vrednică să fie luată în seamă. Avem o tendinţă de coborîre şi, pentru a ne menţine, sînt nevoit să dilat mai mult hidrogen.

– La naiba! spuse Kennedy, nu văd care ar putea fi leacul.

– Nu există nici unul, dragul meu Dick, şi de aceea am face bine să ne grăbim, evitînd chiar popasurile din timpul nopţii.

– Sîntem încă departe de coastă? întrebă Joe.

– Care coastă, băiatule? Ştim noi oare unde ne duce întîmp'larea? Tot ce pot să-ţi spun este că Tembuctu se află la patru sute de mile spre vest.

– Şi cît timp ne va trebui să ajungem pînă acolo?

– Dacă vîntul nu ne va îndepărta prea mult de direcţia noastră, nădăjduiesc să ajungem acolo marţi spre seară.

– Aşadar, spuse Joe arătînd un şir lung de oameni şi de animale, care şerpuiau prin deşert, vom ajunge mai repede decît caravana aceasta.

Fergusson şi Kennedy se aplecară şi văzură o mare îmbulzeală de oameni şi de animale; erau mai mult de o sută cincizeci de cămile, din acelea care pentru douăsprezece mii mutkali[1] de aur merg de la Tembuctu la Tafilet, purtînd în spate o greutate de cinci sute de livre. Toate cămilele aveau sub coadă un mic sac, în care se adunau excrementele lor, singurul combustibil pe care se putea conta în deşert.

Aceste cămile ale tuaregilor sînt specia cea mai bună; ele se pot lipsi de apă de la trei la şapte zile, iar de mîncare, două zile; iuţeala lof este superioară celei a cailor şi se supun cu inteligenţă poruncilor khabirului, călăuza caravanei. Sînt cunoscute în ţinut sub numele de „mehari”.

În vreme ce doctorul dădea aceste lămuriri, tovarăşii priveau mulţimea de bărbaţi, femei şi copii, care înaintau anevoie prin nisipul mişcător, ţinut în loc numai de cîteva mărăcinişuri, de ierburi ofilite şi tufişuri sărăcăcioase.

Joe îl întrebă pe doctor cum de izbuteau arabii să se

---

[1] Mutkal - 125 franci dinaintea primului război.mondial.

orienteze prin deşert şi să dea de cursurile de apă răspîndite pe imensa lui întindere.

– Arabii, răspunse Fergusson, sînt înzestraţi cu un deosebit simţ de orientare; acolo unde un european se rătăceşte, ei merg cu cea mai mare siguranţă; o piatră, oricît de mică, un tufiş, un mănunchi de iarbă le ajunge pentru a-şi găsi drumul. Noaptea se orientează după steaua polară. Nu fac mai mult de două mile pe oră, iar în timpul căldurilor mari de la amiază se odihnesc. Aşa că îţi dai seama cît le trebuie ca să străbată Sahara, care e un deşert de peste nouă sute de mile.

Între timp, Victoria dispăru din faţa privirilor mirate ale arabilor, care, desigur, îi invidiau viteza.

Spre seară, balonul trecea la 2°20' longitudine, iar în timpul nopţii mai depăşi un grad.

Luni, Vremea se schimbă cu desăvîrşire, începu să cadă o ploaie torenţială, încît era nevoie de mari eforturi pentru a rezista potopului şi a face faţă creşterii în greutate pe care el o pricinuia balonului şi nacelei.

Ne-ntreruptul torent lămurea existenţa bălţilor care împînzeau ţinutul. Aici se ivi din nou vegetaţia de mimoze şi tamarini.

Era regiunea Sonray, cu sate ale căror case aveau acoperişuri asemănătoare unor căciuli, o regiune puţin muntoasă, cu cîteva coline brăzdate de rîpe, pline de apă, peste care treceau în zbor sitarii şi bibilicile. Ici-colo, un torent puternic tăia drumurile; indigenii îl traversau, agăţîndu-se de cîte o liană întinsă între arbori. Pădurile se transformau în jungle, în care foiau aligatorii, hipopotamii şi rinocerii.

– În curînd vom vedea Nigerul, spuse doctorul. În apropierea fluviilor mari, ţinutul se transformă. Fluviile acestea pot fi închipuite ca nişte drumuri mişcătoare care au adus cu ele mai întîi vegetaţia, iar mai tîrziu vor aduce civilizaţia. Nigerul a făcut să se ridice de-a lungul cursului lui, pe o distanţă de două mii cinci sute de mile, cele mai importante oraşe ale Africei.

– Asta-mi aminteşte de un mare admirator al Providenţei, care îi aducea laude pentru grija de a fi făcut ca marile oraşe să fie străbătute de fluvii.

La ora prînzului, Victoria trecea pe deasupra localităţii Gao, un tîrguşor compus din colibe sărăcăcioase, care, în trecut, fusese o mare capitală.

– Pe aci a trecut Barth Nigerul, cînd s-a înapoiat din Tembuctu, spuse doctorul. Acesta e vestitul fluviu al antichităţii, rivalul Nilului; superstiţia păgînă îi atribuie o origine divină. Ca şi Nilul, a atras atenţia geografilor din toate timpurile; explorarea lui, ca şi aceea a Nilului, a cerut sacrificiul multor vieţi omeneşti.

Aici cursul Nigerului avea o mare lărgime; apele sale se rostogoleau învolburate spre sud, dar călătorii noştri, purtaţi de vînt, abia putură să-i vadă ciudatele şerpuiri.

– Să vă mai povestesc ceva despre fluviul acesta, de care ne-am şi îndepărtat, spuse Fergusson. Sub numele de Dhiuleba, Mayo, Egghirreu, Quorra şi altele, lel străbate cîteva ţări - şi în lungime ar putea rivaliza cu Nilul. Toate numirile acestea nu înseamnă altceva decît „fluviul” în limba ţinuturilor pe care le străbate.

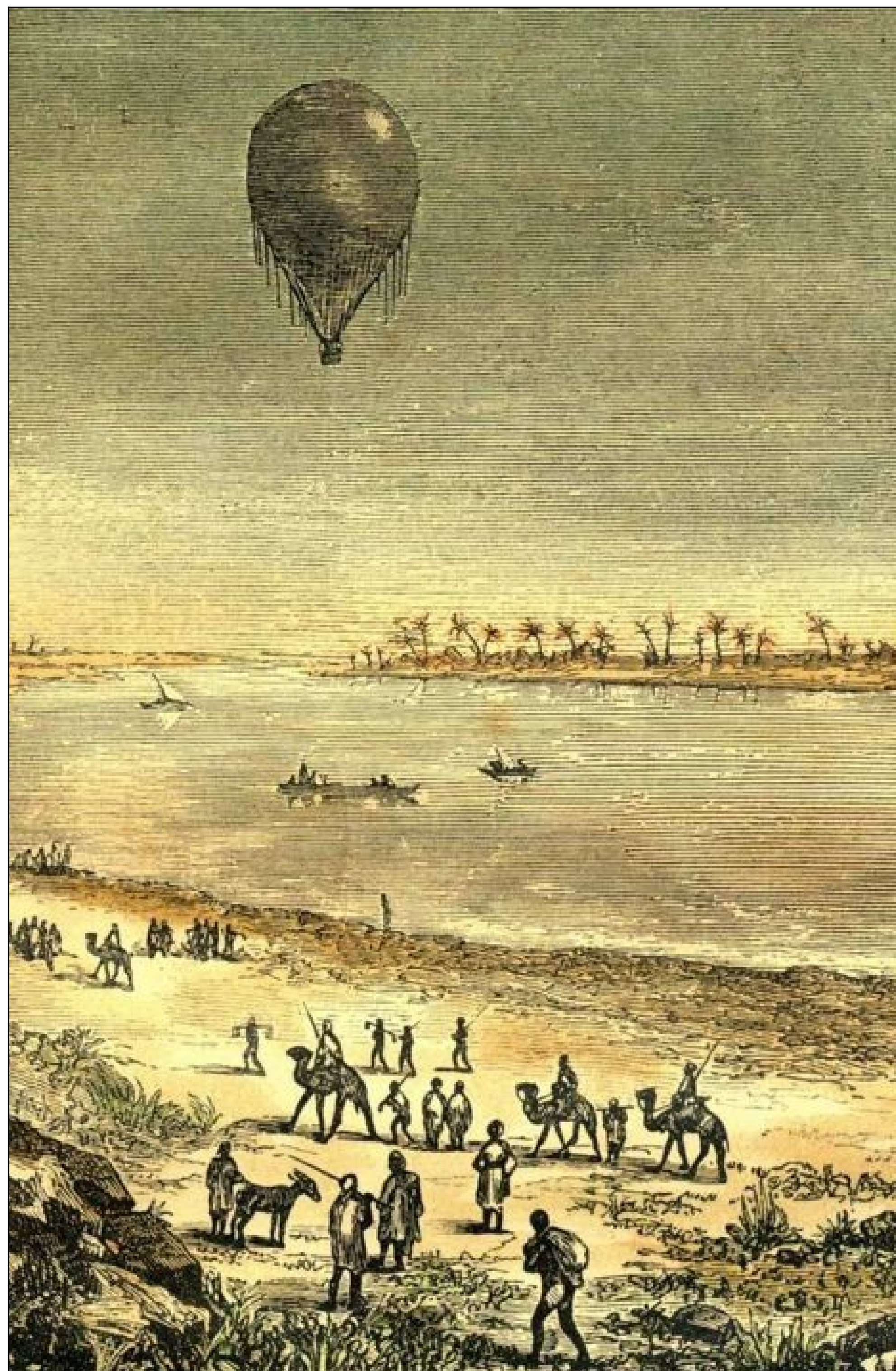
– Doctorul Barth a urmat acest drum? întrebă Kennedy.

– Nu, Dick. Părăsind Lacul Ciad, Barth a trecut prin oraşele principale din Bornu şi a tăiat calea Nigerului la Say, la 4° deasupra lui Gao, apoi a pătruns pînă în inima ţinuturilor neexplorate, pe care Nigerul le închide în cotul ce-l formează ac^lo. După opt luni de sforţări obositoare a ajuns la Tembuctu, drum pe care noi îl vom face în numai trei zile, dacă mai ţine vîntul acesta puternic. '

– S-au descoperit izvoarele Nigerului? întrebă Joe.

– De multă vreme, răspunse doctorul. Dorinţa de a cunoaşte Nigerul şi afluenţii săi a atras mulţi exploratori şi aş putea să vi-i numesc pe cei mai însemnaţi dintre ei: între 1749 şi 1758, Adamson a cercetat fluviul şi a vizitat Gorea; între 1785 şi 1788, Golberry şi Geoffroy au străbătut deşerturile Senegambiei şi au ajuns în ţara maurilor, care îi asasinaseră pe Saugnier, Brisson, Adam, Riley, Cochelet şi pe atîţi alţi nefericiţi. Urmează celebrul Mungo-Park, prietenul lui Walter Scott, scoţian ca şi el. Trimis de Societatea africană din Londra în anul 1795, a ajuns la Bambarra, a văzut Nigerul, a pătruns în interior cinci sute de mile; în tovărăşia unui negustor de sclavi a cercetat ţărmul Gambiei şi s-a întors în Anglia în 1797. A plecat din nou, la 30 ianuarie 1805, însoţit de cumnatul lui Anderson, de desenatorul Scott, şi de un grup de muncitori. Au ajuns la Gorea, unde s-au alăturat unui detaşament de treizeci şi cinci de soldaţi şi au revăzut Nigerul la 19 august. Din cauza oboselii, a lipsurilor, a ţinutului nesănătos, din patruzeci de europeni nu au

mai rămas în viaţă decît unsprezece. La 16 noiembrie, soţia lui Mungo-Park a primit ultimele scrisori de la el, iar peste un an s-a aflat de la un negustor din- ţinutul acela, care ajunsese la Bussa pe Niger, la 23 decembrie, că barca nenorocitului călător se răsturnase în cataractele fluviului iar el fusese măcelărit de indigeni.

– Groaznicul lui sfîrşit nu i-a oprit din drum pe ceilalţi, exploratori?

– Dimpotrivă, Dick, pentru că pe lîngă misiunea de a cerceta fluviul, o mai aveau şi pe aceea de a găsi însemnările exploratorului. În 1816, s-a organizat la Londra o expediţie, la care a participat şi maiorul Gray.

Expediţia a ajuns la Senegal, a pătruns pare-se pînă la Fouta-Djallon, a vizitat populaţia fulahă şi s-a întors în Anglia, fără alt rezultat. În 1822, maiorul Laing a explorat toată partea occidentală ă Africei, învecinată cu posesiunile engleze, şi a ajuns cel dintîi la izvoarele Nigerului. După documentele sale, izvorul acestui fluviu imens nu este mai lat de dşuă picioare.

– Se poate sări uşor peste el, spuse Joe.

– Ei, ei, uşor! răspunse doctorul. Numai că, dacă ţii seamă de tradiţie, nu-i chiar aşa. Cel ce încearcă să sară peste acest izvor, este înghiţit numaidecît de ape; cel ce vrea să ia apă din el, se simte îndepărtat de-o mînă invizibilă.

– Îmi daţi voie să nu cred nimic din toate astea? întrebă Joe.

– Sigur. După cinci ani, maiorul Laing a pornit să străbată Sahara şi a ajuns pînă la Tembuctu, unde, la cîteva mile mai sus, a murit sugrumat de către Ulad Shiman, care voia să-l oblige să treacă la credinţa musulmană.

– Încă o victimă! spuse vînătorul.

– Atunci, un tînăr curajos, a întreprins explorarea cu mijloacele sale proprii, foarte reduse, şi a izbutit să ducă la capăt cea mai îndrăzneaţă călătorie a timpurilor noastre: vorbesc despre francezul Rene Caillie. După felurite încercări făcute în 1819 şi în 1824, a plecat din nou, la 19 aprilie 1827, din Rio-Nunez; la 3 august, a ajuns la Time sfîrşit de oboseală, bolnav şi atît de slăbit, încît nu şi-a putut continua călătoria decît după şase luni, în ianuarie 1828, cînd s-a alăturat unei caravane. Îmbrăcat cu un costum oriental, a ajuns la Niger la 10 martie, a pătruns pînă în oraşul Jenne, de unde s-a îmbarcat pe un mic vas şi a coborît pe fluviu pînă la Tembuctu, unde a ajuns la 30 aprilie. Un alt francez, Imbert, în 1670, şi un englez, Robert Adams, în 1810, au văzut şi ei acest oraş ciudat, dar Rene Caillie a fost primul european care a adus date exacte. La 4 mai, el a părăsit oraşul; la 9 mai, a recunoscut locul unde fusese asasinat maiorul Laing; la 19, a ajuns la El-Arauan şi a părăsit acest oraş

comercial, pentru a străbate, înfruntînd mii de primejdii, ţinuturile întinse dintre Sudan şi regiunile Africei septentrionale. În sfîrşit, a intrat în Tanger şi, la 28 septembrie, s-a îmbarcat pentru Toulon. Astfel a traversat Africa de la est spre nord, în nouăsprezece luni, cu toate cele o sută optzeci de zile de boală.

– Un călător foarte îndrăzneţ! spuse vînătorul. Şi ce s-a mai întîmplat pe urmă cu el?

– Din cauza sforţărilor făcute, a murit la treizeci şi nouă de ani. Un englez a făcut şi el aceeaşi încercare, fără să izbutească. E vorba de căpitanul Clapperton, tovarăşul lui Denham. În 1829, el a pătruns în Africa pe coasta de vest, în golful Benin, pe urmele lui MungoPark şi ale lui Laing, şi a regăsit în Bussa documentele privitoare la moartea lui Mungo-Park. A ajuns la Sackatou, la 20 august, unde a căzut prizonier, şi şi-a dat sfîrşitul în braţele credinciosului său ajutor, Richard Lander.

– Dar ce s-a întîmplat cu Lander? întrebă Joe, foarte curios.

– A izbutit să ajungă pînă la coastă şi să se înapoieze la Londra, aducînd hîrtiile căpitanului şi darea de seamă exactă asupra călătoriei lui. Şi-a oferit apoi serviciile sale guvernului, pentru a completa cercetările asupra Nigerului. L-a luat cu el pe fratele său, John, al doilea copil al unor oameni modeşti din Cornouailles şi amîndoi, de la 1829 la 1831, au coborît cursul fluviului de la Bussa pînă la vărsare, descriind drumul, oraş cu oraş, milă cu milă.

– Aşadar, cei doi fraţi au avut o soartă mai bună decît ceilalţi? întrebă Kennedy.

– Da, cel puţin în cursul acestei explorări; fiindcă, în 1833, Richard a întreprins a treia călătorie pe Niger şi a pierit, lovit de un glonţ rătăcit, aproape de vărsarea fluviului. Vedeţi, deci, prieteni, că ţinutul pe care-l străbatem noi a fost martorul faptelor unor nobili călători, care n-au avut ca răsplată decît moartea.

Capitolul XXXIX

Ţara de la cotul Nigerului. Priveliştea fantastică a munţilor Hombori. Kabra. Tembuctu. Planul doctorului Barth. Decadenţă. Ce se va mai întîmpla.

Doctorul povesti tovarăşilor săi numeroase detalii asupra ţinutului pe care-l străbăteau în cursul acestei posomorite zile de luni. Ţinutul, destul de puţin accidentat, nu punea nici o piedică înaintării lor. Singura grijă a doctorului era vîntul blestemat dinspre nord-est, care, suflînd cu violenţă, îi îndepărta de latitudinea la care se afla Tembuctu.

Nigerul, după ce curge spre nord pînă la acest oraş, coteşte apoi, dînd naştere unei mari căderi de apă, şi se prăvăleşte, sub forma unui imens mănunchi luminat, în Oceanul Atlantic. În acest cot al Nigerului, ţinutul este foarte variat: în unele locuri foarte fertil, în altele foarte sterp. Cîmpiilor necultivate le urmează cîmpiile de porumb”, care sînt apoi înlocuite cu terenuri întinse, acoperite cu dracilă. Toate speciile de păsări de apă: pelicani, lişiţe, pescăruşi trăiesc în cîrduri numeroase pe marginile torentelor şi mlaştinilor.

Din cînd în cînd, se vedea cîte o tabără de-a tuaregilor, adăpostiţi sub corturile lor de piele. În jurul micilor gospodării, femeile mulgeau cămilele sau fumau din pipe groase.

Pe îa ora opt seara, Victoria înaintase cu peste două sute de mile spre vest şi călătorii fură martorii unui spectacol minunat: cîteva raze de lună îşi făceau loc printr-o spărtură a norilor şi, alunecînd prin ploaie, cădeau asupra lanţului muntos Hombori. Nimic mai straniu decît aceste creste de bazalt, care se profilau în siluete fantastice pe cerul întunecat, amintind ruinele unui oraş din Evul Mediu sau banchizele regiunilor arctice care apar în nopţile întunecoase în faţa călătorului uimit.

– O privelişte ca în „Misterele lui Udolphe”, spuse doctorul. Anne Radcliff nu ar fi arătat aceşti munţi sub un aspect mai înspăimîntător!

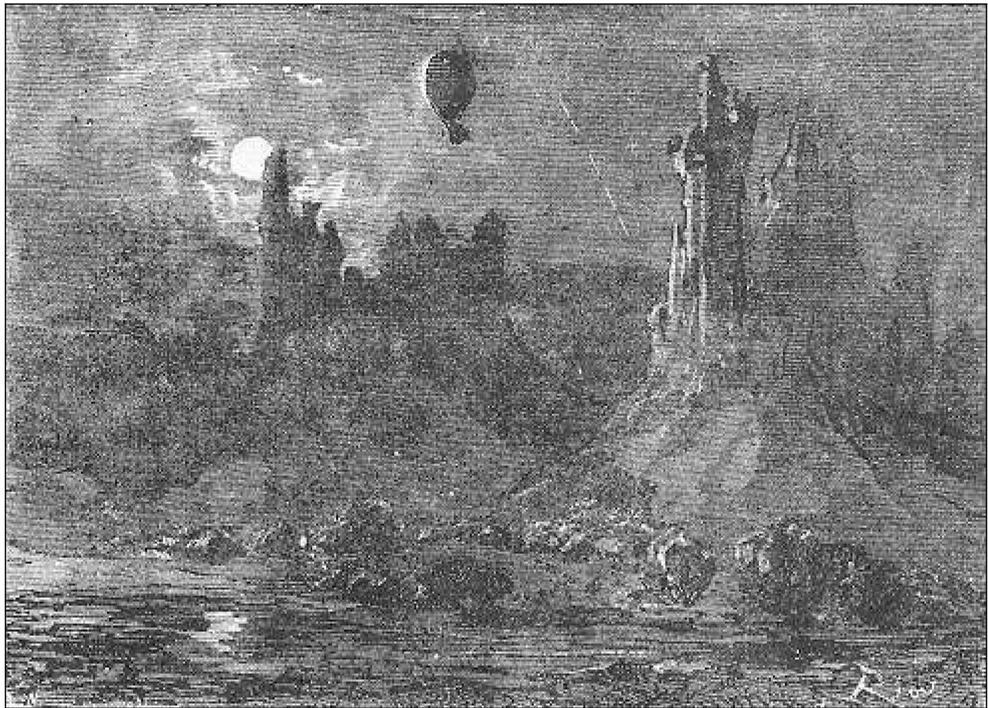
– Pe legea mea, răspunse Joe, n-aş vrea să mă plimb singur, seara, în această ţară a fantomelor. Dacă s-ar putea, aş lua cu mine peisajul acesta în Scoţia. S-ar potrivi foarte bine pe malurile lacului Lomond, şi turiştii s-ar îmbulzi să-l admire.

– Balonul nostru nu este atît de mare încît să-şi permită

asemenea fantezie. Dar mi se pare că direcţia noastră se schimbă. Ei bine, spiritele rele ale ţinutului sînt foarte binevoitoare cu noi: ne trimit un vînt din sud-est, care ne va readuce pe drumul bun.

Într-adevăr, Victoria îşi relua calea spre nord şi, în dimineaţa zilei de douăzeci, trecea pe deasupra unei reţele încurcate de canaluri, torente şi ape care deveneau afluenţi ai Nigerului. Multe din aceste canaluri, acoperite de o iarbă deasă, păreau cîmpii bogate.

Doctorul regăsi aici drumul urmat de Barth, după ce acesta se îmbarcase pe fluviu, pentru a coborî pînă la Tembuctu. Lat de opt sute de stînjeni, Nigerul curgea între două maluri bogate în cruciferi şi tamarini. Turme de gazele zvelte îşi amestecau coarnele inelate cu ierburile uriaşe, unde aligatorii pîndeau în tăcere.

Şiruri lungi de măgari şi cămile, încărcate cu mărfuri, treceau pe sub arborii minunaţi. La un cot al fluviului, apăru deodată o îngrămădire de case joase, aşezate în amfiteatru, pe ale căror terase şi acoperişuri era păstrat nutreţul cules din ţinutul înconjurător.

– E Kabra! strigă doctorul, cu bucurie. E portul

Tembuctului. Oraşul se află la o depărtare de cinci mile de aici.

– Aşadar, sînteţi mulţumit, domnule? întrebă Joe.

– Încîntat, băiete!

– Bine! Atunci totul este minunat!

Într-adevăr, pe la orele două, sub privirile călătorilor, se desfăşura regiunea deşertului Tembuctu, care avusese odinioară, aidoma Romei şi Atenei, şcolile sale de savanţi şi catedrele sale de filozofie.

Fergusson urmări detaliile planului făcut de Barth şi se convinse de exactitatea lui.

Oraşul formează un triunghi vast, într-o imensă cîmpie de nisip alb; unul din vîrfurile triunghiului se îndreaptă spre nord şi pătrunde într-o margine a deşertului; de jur împrejurul lui nu se vede nici o vegetaţie, afară de cîteva graminee, mimoze pipernicite şi cîţiva pomişori pifici.

Văzut din zbor, Tembuctu părea o îngrămădire de bile şi zaruri, aruncate la întîmplare. Străzile, foarte înguste, erau mărginite de case numai cu parter, construite din cărămidă uscată la soare şi din colibe de paie şi trestie, unele conice, altele prismatice. Pe terasele lor stăteau tolăniţi cîţiva locuitori în îmbrăcămintea lor strălucitoare, cu lancea sau puşca în mînă; cît despre femei, nu se vedea nici una la această oră.

– Se spune că femeile acestui ţinut sînt frumoase, glăsui doctorul... Priviţi cele trei turnuri ale celor trei moschei, care au mai rămas. Oraşul a decăzut, nu mai are splendoarea de odinioară. În vîrful triunghiului se ridică moscheia Sankora, cu galeriile sale susţinute de arcade, într-un stil destul de curat. Puţin mai departe, în apropierea cartierului Sane-Gungu, se află moscheea Sidi-Yahia şi cîteva case cu două etaje. Să nu căutaţi nici palate, nici monumente. Şeicul este un simplu negustor, iar reşedinţa sa regală este tejgheaua.

– Mi se pare că se văd metereze pe jumătate dărîmate, spuse Kennedy.

– Au fost distruse de fulani, în 1826. Atunci oraşul era cu o treime mai mare decît acum, căci Tembuctu din secolul al XI-lea, obiect al lăcomiei generale, a aparţinut succesiv tuaregilor, sonra-yenilor, marocanilor şi fulanilor. Astăzi, acest mare centru al civilizaţiei, unde un savant ca Ahmed-Baba avea în secolul al XVIlea o bibliotecă de o mie şase sute de manuscrise, nu este altceva decît un depozit comercial al Africei

centrale.

Localitatea părea într-adevăr lăsată pradă nepăsării, cuprinsă de paragina atît de molipsitoare a oraşelor care dispar. Dărîmături uriaşe se adunau la periferie şi, împreună cu movilele din piaţă, formau singurele accidente de teren.

Trecerea Victoriei stîrni oarecare mişcare; se bătu toba. Dar ultimul savant din aceste locuri abia o fi avut timp să observe noul fenomen, şi balonul, împins de vîntul deşertului, reluă calea cursului şerpuitor al fluviului. În curînd, Tembuctu nu mai era decît o amintire din călătorie.

– Acum vîntul poate să ne conducă unde vrea, spuse doctorul.

– Numai de ne-ar duce spre vest! răspunse Kennedy.

– Chiar de ar fi să revenim la Zanzibar pe acelaşi drum şi să traversăm oceanul pînă în America, tot nu m-aş teme, spuse Joe.

– Ar trebui ca mai întîi să fie cu putinţă, Joe.

– Şi ce ne lipseşte pentru asta?

– Hidrogenul, băiete! Forţa de ascensiune a balonului se micşorează văzînd cu ochii, de aceea va trebui să-l cruţăm mult, ca să ne poată duce pînă la ţărm. Voi fi nevoit să mai arunc din lest; sîntem prea grei.

Iată ce înseamnă să nu faci nimic! Să stai toată ziua întins ca un leneş în hamacul tău! Te îngraşi şi atîrni mai greu. Călătoria noastră este o călătorie pentru leneşi; la întoarcere, toată lumea ne va găsi îngrozitor de graşi.

– Nu te grăbi. Aşteaptă sfîrşi'tul! răspunse vînătorul. Ştii tu oare ce ne mai rezervă călătoria? Sîntem încă departe de capătul ei. Samuel, în care punct crezi să vom atinge ţărmul Africei?

– Mi-e foarte greu să-ţi răspund, Dick. Sîntem în voia vîntului, care este foarte schimbător, dar, în sfîrşit, mă voi socoti fericit dacă ajungem la Sierra Leone şi la Portendick; în anumite părţi ale acelor ţinuturi vom întîlni prieteni.

– Şi va fi o plăcere să le strîngem mîna. Dar cel puţin mergem în direcţia dorită?

– Nu prea, Dick, nu prea. Priveşte acul busolei; înaintăm spre sud şi urcăm spre izvoarele Nilului.

– O ocazie minunată de a le descoperi, daci} nu ar fi cunoscute, spuse Joe. Nu s-ar putea, la nevoie, să găsim altele?

– Nu, Joe, dar fii liniştit. Sper să nu ajungem pînă acolo.

La căderea nopţii, doctorul aruncă ultimii saci de lest şi Victoria se înălţă. Cu toate că arzătorul funcţiona cu toată presiunea, abia putea menţine în aer balonul, care se găsea la şaizeci de mile spre sud de Tembuctu. A doua zi se treziră pe malurile Nigerului, nu departe de lacul Debo.

Capitolul XL

Temerile doctorului Fergusson. Direcţia permanentă spre sud. Norul de lăcuste. Jenné. Sego. Schimbarea vîntului. Regretele lui Joe.

Albia fluviului era împînzită de insule mari, printre care trecea un curent foarte repede. Pe una din ele se ridicau cîteva colibe de păstori, dar, deoarece viteza Victoriei se mărea, era cu neputinţă să le determini poziţia exactă. Din nenorocire, balonul se îndrepta şi mai mult spre sud şi, în cîteva clipe, depăşi lacul Debo.

Fergusson căută alţi curenţi atmosferici la djferite înălţimi, forţînd chiar foarte mult dilataţia, dar în zadar. Renunţă la manevra care mărea pierderea gazului, presînd în învelişul slăbit al aerostatului. Nu spusese nimic, deşi era foarte îngrijorat. Vîntul neschimbat care-i purta spre partea meridională a Africei îi strica toate socotelile. Nu mai ştia pe cine şi pe ce se poate bizui. Ce se va întîmplă cu ei în mijlocul barbarilor, care populau coastele Guineei, dacă nu vor putea ajunge pe teritoriul englez sau francez? Şi direcţia actuală a vîntului îi purta spre regatul Dahomey, printre triburile cele mai sălbatice, la cheremul unui rege care sacrifica, în serbări publice, mii de victime omeneşti. Acolo ar fi fost pierduţi!

Pe de altă parte, balonul se uzase şi doctorul simţea că nu-l mai poate stăpîni. Totuşi, din pricină că timpul se schimbase puţin, nădăjduia că sfîrşitul ploii va aduce o oarecare schimbare şi în curenţii atmosferici. Aşa încît nu-i fu pe plac cînd auzi pe Joe spunînd:

– Hei! Dacă ţinem seama de norul care se apropie de noi, înseamnă că ploaia se va înteţi şi de data asta se va transforma în potop.

– Încă un nor! făcu Fergusson.

– Şi încă unul grozav! răspunse Kennedy.

– Cum n-am mai văzut! adăugă Joe.

– Staţi, nu vă grăbiţi, spuse doctorul, punînd deoparte luneta. Nu este un nor.

– Dar ce este? întrebă Joe.

– Este un stol!

– Un stol?

– De lăcuste.

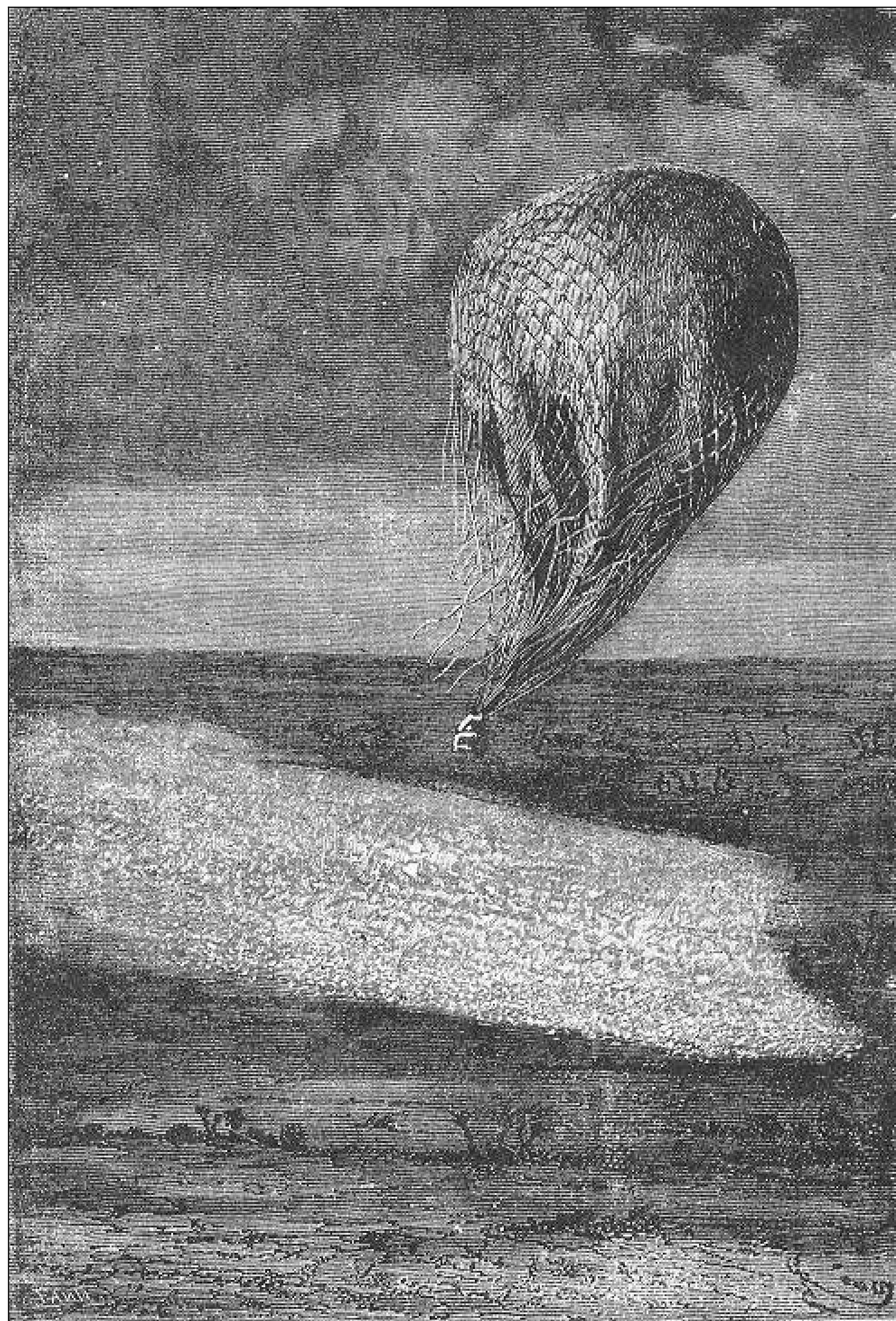
– Asta-i acum, lăcuste!

– Miliarde de lăcuste care vor trece ca o trombă peste ţinut. Va fi vai de noi dacă se vor abate asupra balonului; învelişul va fi devastat.

– Nu cred că ar fi în stare de una ca asta!

– Aşteaptă puţin, Joe. În zece minute stolul va fi lîngă noi şi te vei convinge cu ochii tăi.

Fergusson avea dreptate. Norul gros, opac, cu o întindere de cîteva mile, venea un zgomot asurzitor, proiectând o umbră imensă pe pămînt. Era o legiune numeroasă din acele lăcuste numite cosaşi. La o sută de paşi de Victoria, ele se năpustiră asupra unui ţinut înverzit.

Peste un sfert de oră, lăcustele îşi reluară zborul şi

călătorii putură să distingă de departe arborii şi tufişurile despuiate cu totul, de parcă ar fi fost cosite. Ai fi spus că o iarnă venită brusc transformase cîmpia în pămîntul cel mai sterp.

– Ai văzut, Joe?.

– Am văzut, domnule. E foarte curios, dar şi normal. Ce face în mic una, o fac în mare mii de lăcuste.

– Este o ploaie îngrozitoare, mai îngrozitoare decît grindina, prin devastările ei, spuse vînătorul.

– Şi este cu neputinţă să te fereşti de ea, glăsui Fergusson. Cîteodată, locuitorii incendiază pădurile şi chiar recolta, ca să oprească zborul insectelor, dar primele lor rînduri se aruncă în flăcări, le sting, şi restul trece cu uşurinţă mai departe. Din fericire, în aceste ţinuturi există şi o recompensă pentru pagubele pe care le aduc; indigenii le adună în cantitate mare şi le mănîncă, se spune, cu plăcere.

– Sînt racii aerului, din care regret că nu am putut gusta şi eu, ca să-mi dau seama! spuse Joe.

Spre seară se arătă un ţinut mlăştinos; pădurile erau înlocuite de grupuri de copaci izolaţi. Pe malurile fluviului se distingeau cîteva plantaţii de tutun şi mlaştini, în care creşteau nutreţuri grase. Pe o insulă mare era aşezat oraşul Jenne cu cele două turnuri ale moscheii sale cu ziduri de lut. Aerul era îmbibat de mirosul îngrozitor ce se înălţa din milioanele de cuiburi de rîndunele, aflate pe ziduri.

Printre case, se vedeau cîteva vîrfuri de baobabi, mimoze şi curmali. Chiar şi noaptea oraşul părea în plină activitate.

Jenne este într-adevăr o aşezare comercială care furnizează toate cele necesare oraşului Tembuctu. Bărcile, pe fluviu, caravanele, pe drumurile adumbrite, transportă pînă acolo feluritele produse ale industriei locale.

– Mi-ar plăcea să coborîm în oraş dacă aceasta nu ne-ar întîrzia din drum, spuse doctorul. Sînt desigur aici mulţi arabi care au călătorit în' Franţa şi în Anglia şi cărora nu li s-ar părea ciudat mijlocul nostru de locomoţie. Dar nu ar fi prudent.

– Să lăsăm vizita pentru excursia următoare, spuse Joe, rîzînd.

– De altfel, dacă nu mă înşel, vîntul are.o tendinţă uşoară să sufle de la est. Nu trebuie să pierdem o asemenea ocazie.

Doctorul zvîrli cîteva obiecte nefolositoare: mai mulţe sticle goale şi o lădiţă cu carne, care nu mai putea fi consumată,

izbutind astfel să menţină Victoria într-o zonă favorabilă proiectelor sale.

La patru dimineaţa, primele raze ale soarelui luminau Sego, capitala ţinutului Bambarra, uşor de recunoscut după cele patru oraşe care o cumpun, după moscheile sale, în stil maur. Dar nici locuitorii nu-i văzură pe călători, nici călătorii nu-i putură vedea pe locuitori; balonul zbura repede şi direct spre nord-vest. Doctorul se mai linişti puţin.

– Încă două zile în direcţia asta, cu viteza pe care o avem acum, şi vom ajunge la fluviul din Senegal.

– Şi vom fi într-o ţară prietenă? întrebă vînătorul.

– Nu chiar, dar, dacă Victoria nu va mai putea să înainteze, la nevoie vom putea ajunge pe jos la aşezări locuite de francezi. Dacă însă va putea să plutească mai multe sute de mile, vom ajunge la coasta occidentală, fără oboseală, temeri sau primejdii.

– Şi acesta ar fi sfîrşitul călătoriei! spuse Joe. Păcat! Dacă nu ar fi plăcerea de a povesti şi altora peripeţiile noastre, nu aş dori să mai coborîm pe pămînt niciodată. Ce spuneţi: vom fi crezuţi?

– Cine ştie, dragul meu Joe? Călătoria noastră va rămîne, totuşi, un fapt netăgăduit de nimeni: mii de martori ne-au văzut plecînd de la o coastă a Africei, mii de oameni ne vor vedea ajungînd la cealaltă coastă.

– Într-adevăr, va fi greu să spună cineva că n-am străbătut Africa, răspunse Kennedy.

– Ah, domnule Samuel, glăsui Joe, oftînd, regret mult pietrele mele de aur masiv. Ele ar fi dat multă greutate istorisirilor noastre şi crezămînt sigur întâmplărilor. Dăruind cîte un gram de aur fiecărui auditor, aş fi adunat în jurul meu o sumedenie de oameni care să mă asculte şi să mă admire!

Capitolul XLI

Apropierea de Senegal. «Victoria» coboară din ce în ce. Se aruncă tot felul de lucruri. Preotul Al-Hadji. Domnii Pascal, Vincent şi Lambert. Un rival al lui Mahomed. Munţi greu de trecut. Armele lui Kennedy. Manevra lui Joe. Popas deasupra unei păduri.

La 27 mai, de la ora nouă dimineaţa, ţinutul prezenta un aspect nou: povîrnişurile domoale se schimbaseră în coline, care prevesteau apropierea munţilor. Trebuiau să treacă peste lanţul muntos care desparte bazinul Nigerului de bazinul Senegalului şi care determină scurgerea apelor, fie în Golful Guineei, fie în micul golf de la Capul Verde.

Această parte a Africei, pînă la Senegal, este socotită ca foarte periculoasă. Doctorul Fergusson o ştia din povestirile înaintaşilor săi, care suferiseră multe lipsuri şi trecuseră prin multe primejdii printre negrii sălbatici.

Climatul nesuferit ucisese pe cei mai mulţi dintre tovarăşii lui Mungo-Park. Fergusson se hotărî ca, sub nici un motiv, să nu aterizeze în aceste ţinuturi neospitaliere.

Dar nu se puteau odihni o clipă. Victoria cobora simţitor. Trebuiră să arunce o serie de obiecte, mai mult sau mai puţin utile, mai ales în momentul cînd erau nevoiţi să treacă peste vreun pisc, şi asta se repetă de mai multe ori pe un parcurs de peste o sută douăzeci de mile.

Obosiseră urcînd şi coborând; dar balonul, această nouă stîncă a lui Sisif, pierdea mereu din înălţime. Aerostatul, umflat prea puţin, se lungise, şi vîntul forma buzunare largi în învelişul slăbit.

Kennedy nu se putu opri de a remarca:

– Nu cumva balonul are o spărtură?

– Nu, răspunse doctorul, dar gutaperca s-a stricat de tot, sau s-a topit din cauza căldurii şi hidrogenul se scurge prin mătase.

– Cum am putea să împiedicăm pierderea asta?

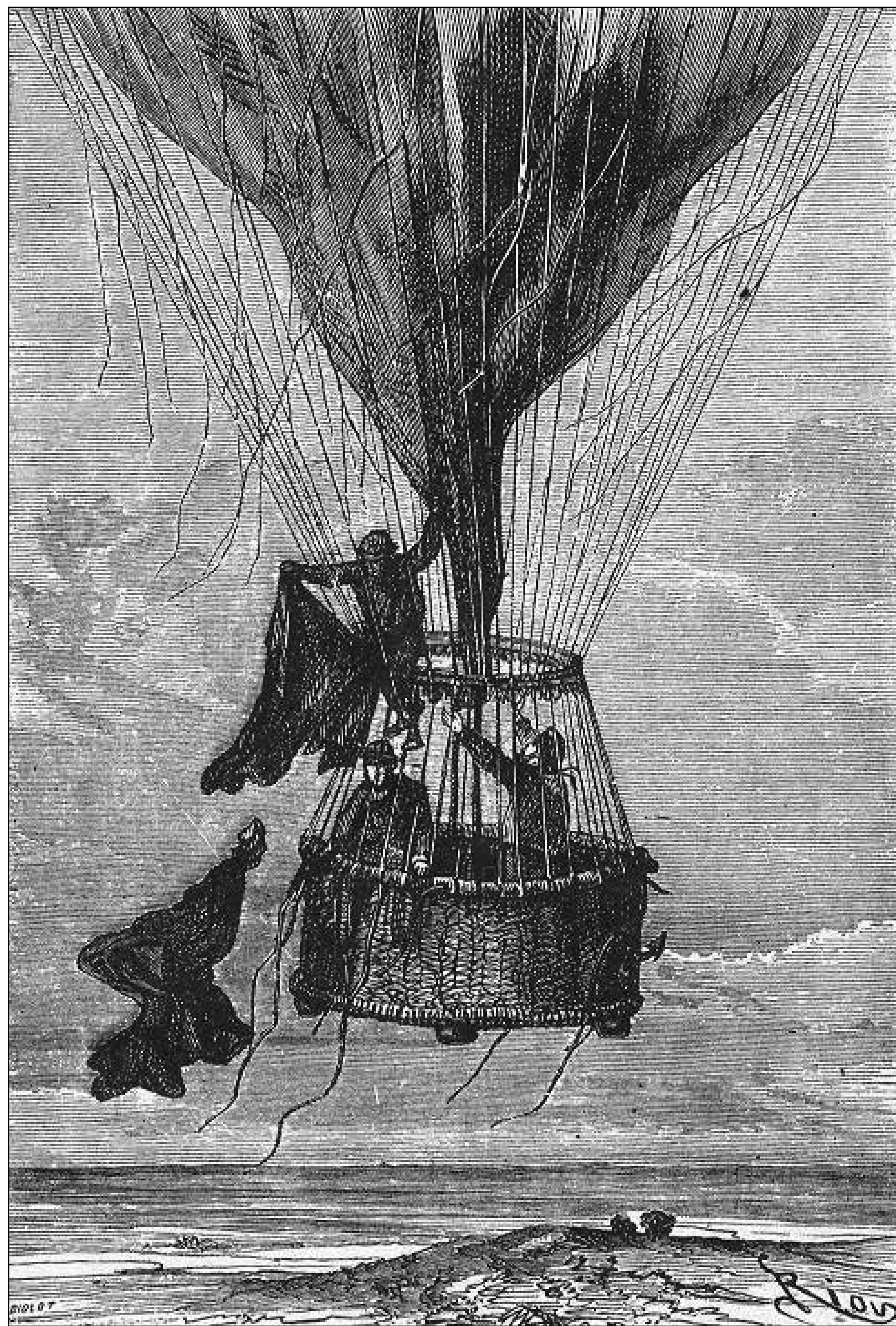
– E cu neputinţă. Nu ne rămîne decît să uşurăm balonul, să aruncăm tot ce putem arunca.

– Dar ce anume? răspunse vînătorul, privind nacela destul de goală.

– Să ne debarasăm de cort, a cărui greutate este considerabilă.

Joe, căruia i se adresa acest ordin, se urcă deasupra cercului care unea corzile plasei, izbuti să desprindă uşor perdelele groase ale cortului şi le aruncă peste bord.

– Asta va face fericit un trib întreg de negri, spuse el. Se vor îmbrăca un milion de indigeni, deoarece sînt foarte modeşti în materie de îmbrăcăminte.

Balonul se ridicase puţin, dar nu mult după aceea văzură

limpede că se apropiau iarăşi pe pămînt.

– Să coborîm, spuse Kennedy, şi să vedem ce se poate face cu învelişul.

– Îţi repet, Dick, nu avem nici o posibilitate de a-l repara.

– Atunci ce vom face?

– Vom sacrifica tot ce nu ne este absolut trebuitor. Vreau să ocolim cu orice preţ aceste regiuni; pădurile peste care trecem acum nu sînt nici ele mai sigure.

– Sînt locuite de lei, hiene? întrebă Joe cu dispreţ.

– Nu, băiete, pe aici trăiesc oamenii cei mai cruzi din Africa.

– De unde ştiţi?

– De la călătorii care au fost înaintea noastră. Apoi francezii, care stăpînesc Senegalul, au avut legături cu populaţia locului. În timpul cît colonelul Faidherbe a fost guvernator, i s-au făcut legături şi cu triburile din interiorul ţinutului. Ofiţeri, cum sînt domnii Pascal, Vincent, Lambert, au adus din expediţiile lor documente preţioase. Ei au explorat ţinuturile de la cotul Senegalului, unde războiul şi jaful n-au lăsat decît ruine.

– Dar ce s-a întîmplat?

– În 1854 un preot senegalez, numit Al-Hadji, dîndu-se drept purtătorul de cuvînt al lui Mahomed, a împins triburile să se războiască cu necredincioşii, adică cu europenii. Acest Al-Hadji a adus nenorocire şi distrugere în toate ţinuturile dintre fluviul Senegal şi afluen«tul său Faleme. Trei hoarde de fanatici conduşi de el răscoleau ţinutul fără să cruţe nici măcar un sat sau vreo colibă, jefuind şi măcelărind oamenii. Au înaintat pînă în valea Nigerului, pe lîngă oraşul Sego, care a fost mult timp în primejdie. În 1857, au urcat înspre nord şi au asediat fortul Medina, ridicat de francezi pe malul fluviului. Fortul a fost apărat de Paul Holl, care a rezistat eroic mai multe luni, fără hrană, aproape fără arme, pînă a sosit colonelul Faidherbe în ajutor. Atunci Al-Hadji şi banda lui au trecut din nou Senegalul şi au ajuns la Kaarta, unde au continuat jaful şi măcelul.

Acesta e ţinutul în care s-a refugiat cu bandiţii şi vă garantez că nu va fi o plăcere să cădem în mîinile lor.

– N-o să ne lăsăm prinşi, spuse Joe, chiar de-ar fi să aruncăm şi pantofii din picioare ca Victoria să se poată înălţa.

– Nu sîntem departe de fluviu, dar prevăd că balonul nostru n-o să poată zbura peste el, spuse doctorul.

– Dacă am ajunge măcar pînă la mal, tot ar fi bine, vorbi Dick.

– O să încercăm, îi răspunse doctorul, dar un lucru mă îngrijorează.

– Ce anume?

– Vom avea de trecut munţii şi va fi greu, deoarece nu pot mări puterea ascensională a aerostatului, chiar de-aş face cea mai mare căldură cu putinţă.

– Atunci să aşteptăm şi o să vedem!

– Biata Victoria, suspină Joe, m-am legat de balonul ăsta ca un marinar de corabia lui şi-mi va fi greu să-l părăsesc. E drept că nu mai e ca la început, dar nu trebuie să-l vorbim de rău! Ne-a folosit din plin şi-o să mi se rupă inima să-l las.

– Fii liniştit, Joe, n-o să-l părăsim, fie că vrem, fie că nu. Ne va servi pînă în ultima clipă, pînă ce va fi la capătul puterilor. Ii mai cer încă 24 de ore.

– Bietul balon, e pe ducă, spuse Joe uitîndu-se la aerostat.

– Samuel, dacă nu mă înşel, uite la orizont munţii despre care vorbeai, spuse Kennedy.

– Într-adevăr! răspunse doctorul, examinîndu-i cu luneta. Mi se par foarte înalţi şi va fi foarte greu să trecem peste ei.

– Nu am putea să-i evităm?

– Nu cred, Dick. Uite ce spaţiu imens ocupă! Aproape jumătate din orizont. Parcă s-ar strînge în jurul nostru; sînt şi la stînga, şi la dreapta noastră.

– Trebuie neapărat să trecem peste ei.

Aceste obstacole primejdioase păreau să se apropie cu mare repeziciune, sau, mai bine zis, vîntul puternic precipita aerostatul spre piscurile lor ascuţite. Da, trebuia cu orice preţ să se ridice, altfel se ciocneau de ei.

– Să golim rezervorul de apă, spuse Fergusson. Sa păstrăm provizii numai pentru o zi!

– Poftim! făcu Joe, îndeplinind poruncile.

– Balonul s-a ridicat? întrebă Kennedy.

– Puţin; cam cincizeci de picioare, răspunse doctorul, cu ochii la barometru. Dar nu este de ajuns.

Într-adevăr, vîrfurile înalte ale munţilor veneau spre călători, ca şi cum s-ar fi aruncat asupra lor. Balonul era departe de a fi deasupra lor; ar fi trebuit să se mai înalţe cu cinci sute de picioare pentru a-i domina. Provizia de apă a încălzitorului fu

aruncată de asemenea peste bord; nu păstrară decît cîţiva litri, dar nici asta nu fu de ajuns.

– Totuşi trebuie să trecem, spuse doctorul.

– Să aruncăm rezervoarele, tot sînt goale, propuse Kennedy.

– Aruncă-le!

– Poftim! făcu Joe. E trist că ne descompunem bucată cu bucată.

– Joe, te rog să nu repeţi dovada de devotament de rîndul trecut! Jură-mi că, orice s-ar întîmplă, nu ne vei părăsi.

– Fiţi liniştit, domnule, nu ne vom mai despărţi.

Victoria cîştigase o înălţime de încă aproape douăzeci de stînjeni, dar munţii erau mai înalţi. În faţa lor se ridica un adevărat perete prăpăstios, care întrecea cu două sute de picioare înălţimea balonului.

– Dacă nu izbutim să-l depăşim în zece minute, nacela noastră se va sfărîma de stînci, spuse doctorul.

– Ce este de făcut, domnule Samuel? întrebă Joe.

– Păstrează numai provizia de pemmican şi aruncă toată carnea, care atîrnă greu.

Balonul, uşurat cu cincizeci de livre se ridică simţitor, dar asta nu ajuta la nimic, dacă nu se înălţa deasupra şirului muntos. Situaţia era îngrozitoare. Victoria înainta cu o mare viteză. Simţeau că se vor sfărîma; desigur că lovitura avea să fie groaznică. Doctorul privi împrejurul lui, prin nacelă.

– Dick, fii gata ca la nevoie să-ţi sacrifici armele!

– Să-mi sacrific armele?! exclamă vînătorul tulburat.

– Prietene, dacă ţi-o voi cere, înseamnă că va fi necesar.

– Samuel! Samuel!

– Armele, proviziile de gloanţe şi praful de puşcă ne pot costa viaţa!

– Ne apropiem! strigă Joe. Ne apropiem!

Zece stînjeni! Muntele întrecea Victoria cu încă zece stînjeni.

Joe luă păturile şi le aruncă. Zvîrli şi cîţiva saci cu gloanţe şi cu praf de puşcă, fără să-i mai spună lui Kennedy.

Balonul se înălţă, depăşi vîrful primejdios şi partea lui superioară fu luminată deodată de razele soarelui.

Dar, din păcate, nacela rămînea mai jos de înălţimea unui al doilea pisc, de care ameninţa sa se sfărîme inevitabil.

– Kennedy, Kennedy, strigă doctorul, aruncă armele, de nu, sîntem pierduţi!

– Aşteptaţi, domnule Dick, aşteptaţi! strigă Joe.

Kennedy se întoarse şi îl văzu dispărînd peste bord.

– Joe, Joe! strigă el înspăimîntat.

– Nenorocitul! exclamă doctorul.

Piscul munţilor era în acest loc lat de aproape douăzeci de picioare, iar mai departe cobora într-o pantă domoală. Nacela ajunse la nivelul acestui platou destul de uniform, aproape tîrîndu-se pe un teren acoperit cu pietre ascuţite, care scîrţîiau la trecerea ei.

– Trecem! Trecem! Am trecut! strigă o voce care-l făcu pe Fergusson să tresară.

Joe, agăţat cu mîinile de marginea de jos a nacelei, alerga pe creastă, uşurînd astfel balonul de greutatea sa. Dar era silit să se ţină cu putere, căci putea, să-l scape. Cînd ajunse pe panta cealaltă a muntelui şi în faţă se deschise prăpăstia, Joe se ridică în mîini cu o mişcare hotărîtă şi, agăţîndu-se de frînghiile balonului, veni lîngă tovarăşi săi.

– N-a fost prea greu, spuse el.

– Curajosul meu Joe! Prietene! exclamă doctorul cu bucurie.

– Ah! am făcut-o nu pentru dumneavoastră, ci pentru puşca domnului Dick. Îi datoram asta de la întâmplarea cu arabul. Îmi place să-mi plătesc datoriile şi acum sîntem achitaţi! Şi întinzîndu-i vînătorului arma lui preferată, adăugă: Aş fi regretat mult să vă văd fără ea.

Kennedy îi strînse mîna cu putere, fără să poate spune ceva.

Victoria trebuia să coboare, ceea ce îi era foarte uşor.

Balonul se găsi curînd la două sute de picioare de sol şi rămase în echilibru... Terenul părea foarte accidentat; prezenta numeroase ridicături, greu de ocolit în cursul nopţii, cu un balon care nu putea fi dirijat. Seara se lăsa repede şi doctorul se hotărî să se oprească pînă a doua zi, deşi nu o dorea.

– Vom căuta un loc prielnic pentru a poposi, spuse el.

– Ah, răspunse Kennedy, te-ai hotărît în sfîrşit!

– Da, m-am gîndit mult la planul pe care-l vom îndeplini mai avem timp, deoarece este abia ora şase seara. Aruncă ancorele, Joe!

Joe îi îndeplini porunca şi cele două ancore atîrnau acum dedesubtul nacelei.

– Văd păduri nesfîrşite, spuse doctorul. Cînd vom ajunge deasupra lor, ne vom agăţa de un arbore. Pentru nimic în lume nu vom consimţi să coborîm pe pămînt.

– Am putea să coborîm? întrebă Joe.

– La ce bun? Vă repet că ar fi periculos să ne despărţim. De altfel, am nevoie de ajutorul vostru, pentru o muncă anevoioasă.

Victoria, care ajunsese deasupra întinsei păduri, se opri brusc; ancorele se fixaseră. Spre seară, vîntul scăzu şi balonul rămase aproape nemişcat deasupra unei păduri de sicomori, adevărat ocean de verdeaţă.

Capitolul XLII

Întrecere de generozitate. Ultimul sacrificiu. Aparatul de dilataţie. Îndemînarea lui Joe. Miezul nopţii. Straja doctorului. Straja lui Kennedy. El adoarme. Incendiul. Urletele. În afară de pericol.

Doctorul Fergusson începu prin a-şi stabili poziţia, orientîndu-se după stele. Se găseau la douăzeci şi cinci de mile de Senegal.

– Tot ce putem face, spuse el, după ce-şi însemnase locul pe hartă, este să depăşim fluviul, dar cum nu există nici pod, nici vreo barcă, trebuie să-l trecem neapărat cu balonul. Pentru asta e nevoie să-l mai uşurăm.

– Dar nu văd cum vom reuşi, spuse vînătorul, care se temea să nu-i fie sacrificate armele. Număr dacă unul dintre noi se hotărăşte să rămînă în urmă. E rîndul meu să cer această onoare!

– Ei asta-i! răspunse Joe. Eu abia m-am obişnuit şi…

– Nu este vorba să te arunci din balon, prietene, ci să te întorci pe jos pînă la coastele Africei. Eu rezist la drum lung şi sînt un bun vînător, replică Kennedy.

– Întrecerea voastră în generozitate este inutilă, spuse Fergusson. Sper că nu vom ajunge la această măsură extremă. De altfel, dacă ar fi nevoie, am străbate împreună ţinutul, fără să ne despărţim.

– Întocmai! spuse Joe. O plimbare ne-ar fi de folos.

– Dar mai înainte, reluă doctorul, vom întrebuinţa un ultim mijloc pentru a uşura Victoria.

– Care? întrebă Kennedy. Sînt foarte curios să-l cunt>sc.

– Trebuie să ne debarasăm de rezervoarele de apă ale încălzitorului, de pila Bunsen şi de serpentină: cîntăresc aproape nouă sute de livre, greu de cărat prin aer.

– Dar, Samuel, nu vei mai putea dilata gazul!

– Ne vom lipsi de asta.

– Dar...

– Ascultaţi-ma prieteni. Am calculat exact ce ne mai rămîne ca putere de ascensiune; ajunge pentru a ne putea

transporta pe noi şi puţinele obiecte care ne-au mai rămas. Cîntărim abia cinci sute de livre, împreună cu cele două ancore pe care ţin să le păstrez.

– Dragul meu Samuel, spuse vînătorul, tu eşti mai competent decît noi în această materie. Tu singur vei hotărî. Porunceşte ce trebuie să facem şi noi ne vom supune.

– La ordinele dumneavoastră, adăugă Joe.

– Vă repet, prieteni, oricît de grozavă ar fi hotărîrea, trebuie să sacrificăm aparatul nostru.

– Sacrifică-l! repetă Kennedy.

– La lucru! spuse Joe.

Treaba nu era uşoară. Trebuia^demontat aparatul, piesă cu piesă. Demontară mai întîi rezervorul de amestec, apoi vasul de încălzire şi la urmă rezervorul pentru descompunerea apei. Pentru a smulge recipientele din fundul nacelei, de care erau bine fixate, fu nevoie de eforturile unite ale celor trei călători. Dar Kennedy era puternic, Joe îndemînatic şi Samuel atît de ingenios, încît reuşiră. Piesele fură rînd pe rînd aruncate afară şi dispărură, făcînd goluri largi în frunzişul sicomorilor.

– Ce se vor mai mira negrii, spuse Joe, cînd vor găsi obiectele astea în pădure.

Trebuiră apoi să se ocupe de ţevile dinăuntrul balonului, care se legau de serpentină. Joe reuşi să taie articulaţiile de cauciuc, la cîteva picioare deasupra nacelei.

Cînd ajunse însă la ţevi, operaţia deveni mai grea, pentru că erau fixate la capetele lor superioare şi legate cu sîrmă de cercul supapei.

Atunci Joe îşi arătă minunata sa îndemînare; cu picioarele goale, pentru a nu zgîria învelişul, izbuti, căţărîndu-se pe fileu, deşi balonul oscila, să se urce pînă la vîrful exterior al balonului şi acolo, agăţat cu o mînă de suprafaţa alunecoasă, după mii de greutăţi, desfăcu piuliţele exterioare care ţineau ţevile. Acestea se desprinseră uşor şi fură scoase prin supapa de jos pe care apoi o strînseră bine.

Victoria uşurată de o greutate considerabilă, se ridică în aer, întinzînd puternic frînghia ancorei.

Aceste diferite operaţiuni se terminară cu bine, dar cu preţul multor eforturi. Către miezul nopţii mîncară în fugă o cină compusă din pemmican şi grog rece, căci doctorul nu mai putea pune căldură la dispoziţia lui Joe.

Acesta, ca şi Kennedy de altfel, era mort de oboseală.

– Culcaţi-vă şi dormiţi, prieteni, le spuse Fergusson. Voi face primul de strajă; la ora două, îl voi trezi pe Kennedy; la patru, Kennedy îl va trezi pe Joe; la ora şase vom pleca şi cred că aceasta va fi ultima zi a călătoriei noastre cu balonul.

Fără să se lase rugaţi, cei doi prieteni se culcară în fundul nacelei şi adormiră repede, căzînd într-un somn adînc.

Noaptea era liniştită. Cîţiva nori treceau pe deasupra lunei, la ultimul pătrar; razele ei abia răzbeau întunericul. Fergusson, sprijinit în marginea nacelei, privea în jurul lui, supraveghind cu atenţie perdeaua întunecată a frunzişului de dedesubt. Cel mai mic zgomot îi părea suspect şi căuta să-şi explice chiar şi freamătul uşor al frunzelor. Era în starea aceea de spirit, în care temeri vagi îţi tulbură mereu mintea. La sfîrşitul unei asemenea călătorii, după ce depăşeşti afcîtea piedici, în clipele dinaintea ajungerii la ţel, temerile sînt mai vii, emoţiile mai mari; ţi se pare că ţinta fuge dinaintea ochilor.

De altfel, situaţia prezentă nu oferea nici o siguranţă. Se aflau în sînul unui ţinut sălbatic, iar mijlocul lor de transport, în definitiv, putea da greş în orice clipă. Nu se mai bizuia pe balon ca înainte. Era departe vremea cînd îl manevra cu îndrăzneală, fiind sigur pe el.

Sub aceste impresii, doctorului i se părea cîteodată că aude zgomote nelămurite în adîncul pădurii; crezu chiar că zăreşte o străfulgerare de lumină printre arbori şi cercetă locul cu luneta, dar nu văzu nimic. Ascultă, fără să audă cel mai mic zgomot; o linişte adîncă domnea peste tot. Avusese, desigur, o halucinaţie.

După ce-şi termină orele de pază, îl trezi pe Kennedy, recomandîndu-i o atenţie desăvîrşită şi se întinse lîngă Joe, care era cufundat într-un somn adînc.

Kennedy îşi aprinse liniştit pipa, apoi se frecă la ochi, pe care abia-i ţinea deschişi. Se aşeză într-un colţ şi începu să fumeze, pentru a-şi goni toropeala. Un vînt uşor clătina vîrfurile copacilor şi legăna nacela, îmbiindu-l la somn. Voi să reziste, deschise ochii de mai multe ori, privi în noapte fără să vadă nimic şi, în sfîrşit, doborît de oboseală, adormi.

Cît timp rămăsese cufundat în starea asta de inconştienţă? Nu-şi putu da seama - cînd se trezi deodată la zgomotul unor pîrîituri. Se frecă la ochi şi se deşteptă de-a

binelea. O căldură puternică îi încinse obrajii. Pădurea era în flăcări.

– Foc! Foc! strigă, fără să înţeleagă, ce se petrece.

Cei doi tovarăşi se treziră.

– Ce s-a întîmplat? întrebă Samuel.

– Incendiu! răspunse Joe. Dar cine poate...

În acel moment izbucniră urlete de sub frunzişul luminat puternic.

– Ah! strigă Joe. Sălbaticii au dat foc pădurii, ca să fie siguri că vom arde.

– Fără îndoială că e vorba de fanaticii lui Al-Hadji, spuse doctorul.

Un cerc de foc înconjura Victoria; trosnetul crengilor uscate se îmbina cu gemetele ramurilor verzi; lianele, frunzele, toată vegetaţia se zvîrcolea în focul distrugător. Privirea nu putea cuprinde decît un ocean de flăcări. Arborii uriaşi se profilau în văpaie cu ramurile prefăcute în jeratic; pădurea incendiată - o mare în flăcări - se răsfrîngea în nori şi călătorii păreau învăluiţi într-o sferă de foc.

– Să coborîm pe pămînt şi să fugim! strigă Kennedy. Este singurul nostru mijloc de salvare!

Fergusson îl opri hotărît şi, îndreptîndu-se spre frînghia ancorei, o tăie cu o lovitură de cuţit. Flăcările prelungi se ridicau spre balon, dar Victoria, eliberată de legăturile care o ţineau, se urcă în aer la mai bine de o mie de picioare.

Strigăte îngrozitoare, însoţite de focuri de armă, izbucniră din pădure. Balonul, prins de un curent de aer, venit odată cu lumina zorilor, se îndreptă spre vest.

Era ora patru dimineaţa.

Capitolul XLIII

Talibaşii. Urmărirea. Un ţinut devastat. Vînt moderat. «Victoria» coboară. Ultimele provizii. Săriturile «Victoria». Apărarea cu focuri de armă. Vîntul se răcoreşte. Fluviul Senegal. Cataractele Guina. Aer cald. Traversarea fluviului.

– Dacă nu am fi avut prevederea să uşurăm nacela ieri seară, spuse doctorul, am fi fost pierduţi, fără nădejde de scăpare.

– Iată ce înseamnă să faci lucrurile la timp, răspunse Joe. Te salvezi şi nimic nu este mai normal.

– Nu am scăpat încă de pericol, spuse Fergusson.

– De ce te temi? întrebă Dick. Victoria nu poate coborî fără voia ta, şi chiar dacă ar coborî?

– Dacă ar coborî, Dick, priveşte!

Marginea pădurii fusese depăşită şi călătorii văzură vreo treizeci de călăreţi în pantaloni largi şi burnusuri fîlfîinde. Erau înarmaţi, unii cu lănci, iar alţii cu flinte lyngi. Urmăreau, în galopul cailor, aerostatul, care avea o viteză destul de mică.

La vederea călătorilor, urmăritorii izbucniră în strigăte puternice, ridicîndu-şi armele. Pe chipurile arse de soare se citea mînia şi ameninţarea, care păreau şi mai de temut din cauza bărbilor lor rare şi ţepoase. Alergau cu uşurinţă pe aceste platouri joase şi pe povîrnişurile uşoare care coborau pînă la Senegal.

– Sînt din tribul Talibas, temuţii fanatici ai lui ElHadji! spuse doctorul. Aş fi preferat să mă aflu în mijlocul pădurii, înconjurat de fiare sălbatice, decît să cad în mîinile acestor bandiţi.

– Nu au o înfăţişare prea plăcută! spuse Kennedy. Şi par puternici.

– Din fericire, nu zboară, răspunse Joe. Or, asta e ceva.

– Priviţi, spuse Fergusson, aceste sate în ruine şi colibele arse! Asta e opera lor: acolo unde se găseau vaste întinderi cultivate au pîrjolit şi au devastat totul.

– În sfîrşit, nu ne pot ajunge, vorbi Kennedy. Şi dacă reuşim să trecem fluviul, sîntem în siguranţă.

– Desigur, Dick, dar nu trebuie să coborîm, răspunse

doctorul, cu ochii la barometru.

– În orice caz, Joe, spuse Kennedy, nu ar fi rău să ne pregătim armele.

– Asta nu ne va strica, domnule Dick. Ce bine am făcut că nu le-am aruncat!

– Carabina mea! Sper să nu mă despart niciodată de ea, strigă vînătorul.

Şi Kennedy o încarcă grijuliu. Avea gloanţe şi praf de puşcă în cantităţi îndestulătoare.

– La ce înălţime ne menţinem? îl întrebă pe Fergusson.

– La şapte sute cincizeci de picioare, dar nu mai avem posibilitatea să urcăm sau să coborîm, spre a căuta curenţi favorabili; acum sîntem la cheremul balonului.

– Asta e supărător! spuse Kennedy. Vîntul este destul de slab. Dacă am fi întîlnit un uragan asemănător celui din zilele trecute, i-am fi întrecut de mult pe bandiţii ăştia.

– Mişeii galopează încetişor pe urmele noastre, spuse Joe. Ai zice că au ieşit la plimbare.

– Dacă nu am fi prea departe, mi-ar face mare plăcere să-i dau jos din şa, unul după altul.

– Cred şi eu! replică Fergusson. Dar atunci n-ar fi greu nici pentru ei să ochească, şi balonul nostru ar fi o ţintă lesne de atins pentru flintele lor. Înehipuie-ţi în ce situaţie ne-am afla dacă ar străpunge învelişul.

Talibaşii fi urmăriră în tot cursul dimineţii. La ora unsprezece, călătorii abia înaintaseră cu cincisprezece mile spre vest.

Doctorul pîndea la orizont cel mai mic nor. Se temea de o schimbare în atmosferă. Ce s-ar întîmplă cu ei dacă ar fi împinşi spre Niger? De altfel, constată că balonul tinde să coboare; din momentul plecării, pierduse din înălţime mai mult de trei sute de picioare şi Senegalul trebuia să fie la o depărtare de vreo douăsprezece mile, adică încă trei ore de drum.

În clipa aceea, atenţia doctorului fu atrasă de noi strigăte. Talibaşii se agitau, îndemnîndu-şi caii. Doctorul consultînd barometrul, înţelese cauza acestor urlete.

– Coborîm? întrebă Kennedy.

– Da, răspunse Fergusson.

„Drace!” gîndi Joe.

După un sfert de oră, nacela se găsea la o înălţime de

numai cincizeci de picioare, dar aici vîntul sufla cu mai multă putere. Talibaşii galopau. O salvă de focuri sfişie cerul.

– Prea departe, nepricepuţilor! strigă Joe. Mi se pare că ar fi bine să ne ţinem la distanţă de aceşti oameni.

Şi, ochind în unul din călăreţii din faţă, trase. Talibaşul se prăbuşi la pămînt; tovarăşii săi se opriră şi Victoria cîştigă teren.

– Sînt prudenţi, spuse Kennedy.

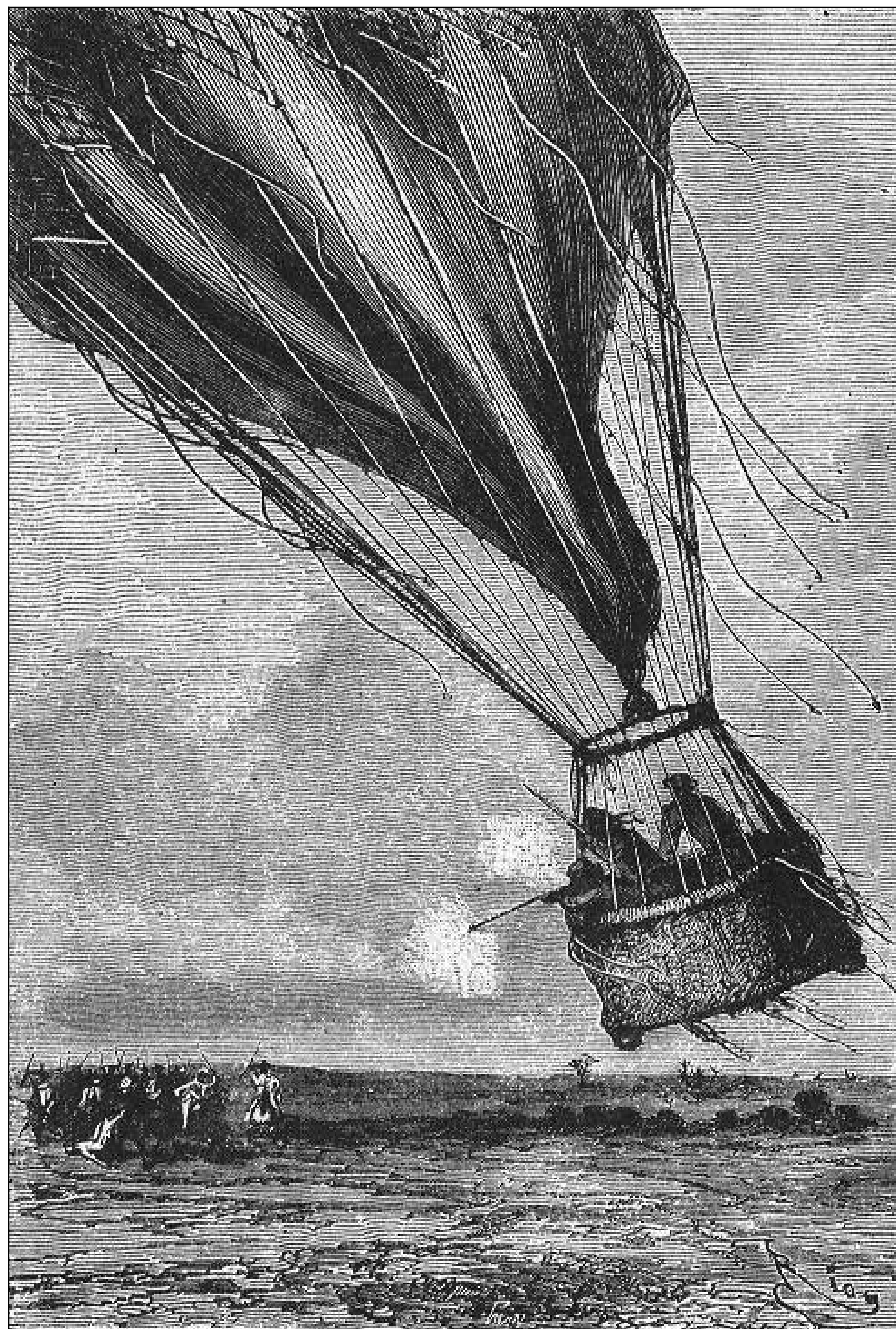
– Pentru că sînt siguri că ne vor prinde, răspunse doctorul. Şi vor reuşi, dacă mai coborîm. Trebuie neapărat să ne ridicăm iarăşi.

– Ce să aruncăm peste bord? întrebă Joe.

– Tot ce a rămas din provizia de pemmican. Sînt treizeci de livre de care ne putem lipsi.

Joe execută ordinul.

Victoria, a cărei nacelă aproape atingea pămîntul, se ridică însoţită de strigătele talibaşilor, dar o jumătate de oră mai tîrziu ea cobora din nou, cu repeziciune; gazul se pierdea prin porii învelişului.

Curînd, nacela atinse din nou pămîntul. Negrii lui Al-Hadji

se aruncară spre ea: dar, cum se întîmplă în asemenea împrejurări, lovindu-se de pămînt, aerostatul făcu o săritură, pentru a se prăbuşi din nou la o milă mai departe.

– Aşadar, tot nu vom scăpa! spuse Kennedy, furios.

– Aruncă rezerva de rachiu, Joe! strigă doctorul.

Aruncă şi instrumentele, tot ce poate avea o greutate, chiar şi ultima noastră ancoră, dacă trebuie.

Joe smulse barometrele, termometrele, dar era prea puţin şi balonul, care se ridicase un moment, căzu din nou pe pămînt. Talibaşii alergau pe urmele lui; acum se aflau la o distanţă de două sute de paşi.

– Aruncă puştile! strigă doctorul.

– Cel puţin nu înainte de a le fi descărcat! răspunse vînătorul.

Şi patru focuri succesive loviră în grămada călăreţilor; patru talibaşi se prăbuşiră în mijlocul strigătelor furioase ale bandei.

Victoria se ridică din nou, făcînd salturi mari ca o minge enormă de gumă, care se loveşte de pămînt.

Ciudat era spectacolul acesta al nenorociţilor care căutau să fugă, prin sărituri gigantice şi care, ca şi Anteu[1] păreau să capete forţe noi de îndată ce atingeau pămîntul.

Dar situaţia aceasta trebuia să aibă un sfîrşit. Era aproape de amiază. Victoria se sleia, se golea, se lungea;

Învelişul se înmuie şi cutele de tafta, desfăcute, fîlfîiau unele peste altele.

– Sîntem pierduţi! spuse Kennedy.

Joe îşi privi stăpînul, fără să scoată un cuvînt.

– Nu! răspunse acesta. Mai avem încă peste o sută cincizeci de livre de aruncat.

– Ce? întrebă Kennedy, crezînd că doctorul a înnebunit.

– Nacela! spuse Fergusson. Să ne agăţăm de plasă.

Putem să ne ţinem de ochiurile fileului şi aşa să ajungem la fluviu. Repede! Repede!

Şi oamenii aceştia curajoşi nu ezitară să încerce acest ultim mijloc de salvare. Se agăţară de ochiurile fileului, aşa cum le indicase doctorul. Apoi, Joe, ţinîndu-se cu o mînă de plasă, tăie frînghiile nacelei. Aceasta căzu în clipa cînd aerostatul era pe punctul de a se prăbuşi definitiv.

---

[1] Anteu - erou din mitologia greacă.

– Ura! Ura! strigă Joe, în timp ce balonul se ridica la trei sute de picioare în aer.

Talibaşii îşi îndemnau caii, care goneau în galop năvalnic, dar Victoria, prinsă de un vînt mai puternic, îi întrecu îndreptîndu-se repede spre o colină, care se profila la orizont, spre vest. Pentru călători era o întîmplare fericită, căci puteau să o depăşească, în timp ce hoardele lui Al-Hadji erau nevoite să se îndrepte spre nord, pentru a o ocoli.

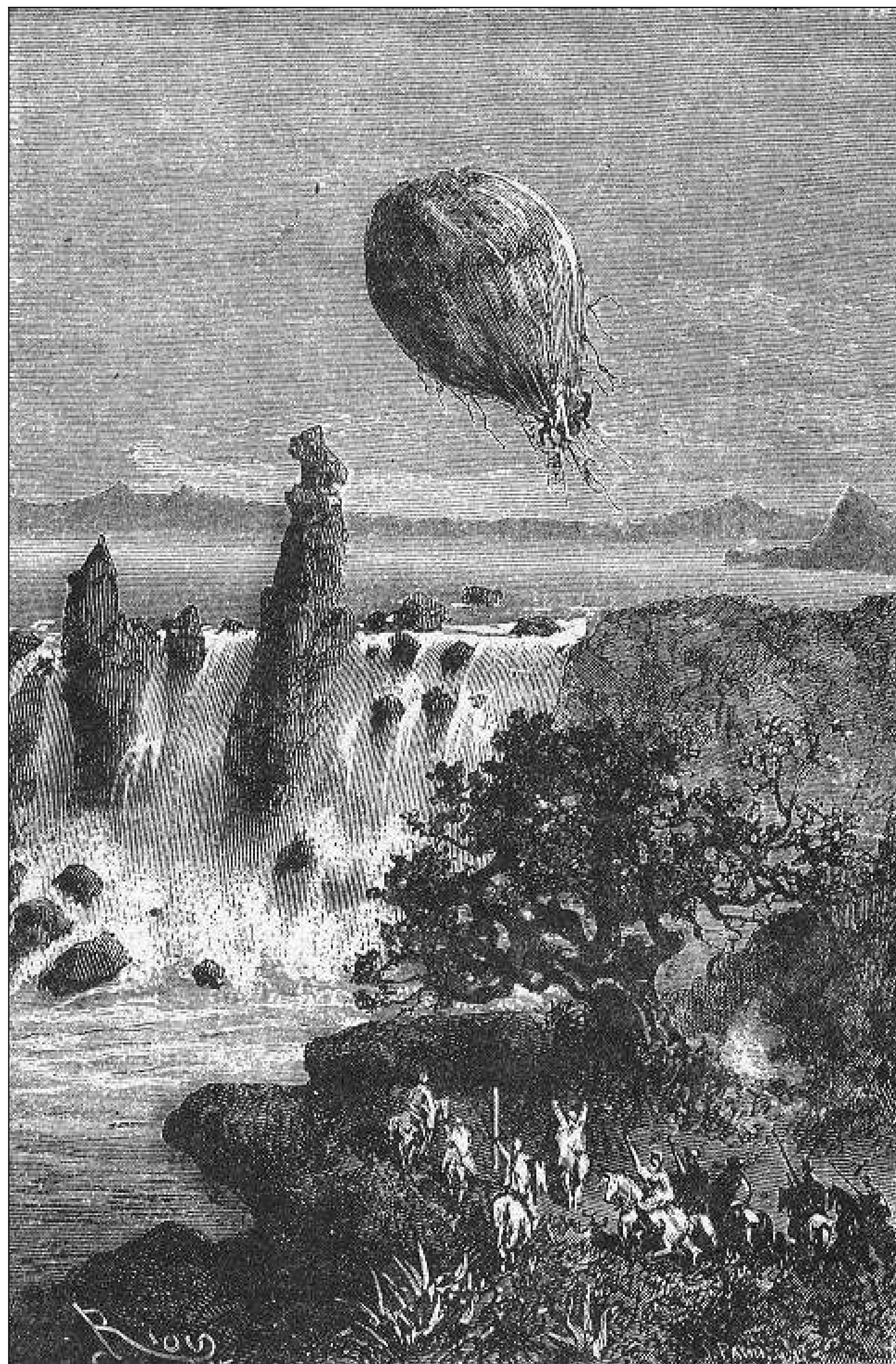
Cei trei prieteni se ţineau agăţaţi de plasă. Reuşiră s-o lege dedesubtul lor în aşa fel, încît forma un fel de buzunar zburător.

Deodată, după ce depăşiră colina, doctorul strigă:

– Fluviul, fluviul Senegal!

Într-adevăr, la o distanţă de două mile, fluviul se vedea pe o întindere foarte mare rostogolindu-se la vale; ţărmul opus, fertil şi mult mai puţin înalt, oferea un adăpost sigur şi un loc prielnic pentru coborîre.

– Încă un sfert de oră, spuse Fergusson, şi sîntem salvaţi.

Dar le fu dat să se întîmple altfel. Balonul, dezumflat,

cobora încet deasupra unui teren lipsit aproape de orice vegetaţie, format din povîrnişuri mari şi cîmpii presărate cu pietre; se vedeau abia cîteva tufişuri şi o iarbă deasă, uscată de arşiţa soarelui.

Victoria atinse de cîteva ori pămîntul şi se ridică iar; salturile ei se micşorau din ce în ce. În cele din urmă, se agăţă cu partea superioară a plasei de crengile înalte ale unui baobab, singurul copac rătăcit în mijlocul acestui ţinut pustiu.

– S-a sfîrşit! spuse vînătorul.

– Şi numai la o sută de paşi de fluviu! răspunse Joe.

Cei trei nenorociţi coborîră pe pămînt. Doctorul îi conduse spre Senegal.

În acest loc, apele fluviului făceau un zgomot asurzitor. Ajunşi la ţărm, doctorul recunoscu în căderea de apă din faţa lor cascada Guina. Nici o barcă pe ţărm, nici un suflet omenesc!

Senegalul cădea de la o înălţime de o sută cincizeci de picioare, cu un zgomot asurzitor; curgea de la est spre vest şi linia stîncilor, care-i bara cursul, se întindea de la nord spre sud. La picioarele cascadei se ridicau alte stînci, de forme ciudate, ca nişte animale enorme, antediluviene, împietrite în mijlocul apelor. Imposibilitatea de a trece peste viitoarea aceasta era vădită. Kennedy nu-şi putu reţine un gest de deznădejde.

Dar doctorul Fergusson strigă energic, plin de curaj:

– Nu este totul pierdut!

– Ştiam eu! răspunse Joe, cu încrederea pe care o avea în stăpînul său, încredere pe care n-o pierdea niciodată.

Vederea ierburilor uscate dimprejur îi inspirase doctorului o idee îndrăzneaţă; era singura speranţă de salvare. Îşi conduse repede prietenii la locul unde se găsea aerostatul.

– Avem un avans de cel puţin o oră faţă de bandiţii ăştia! spuse el. Să nu pierdem timpul, prieteni! Să adunăm o cantitate mare de iarbă uscată. Îmi trebuie cel puţin o sută de livre.

– Pentru ce? întrebă Kennedy.

– Nu mai am gaz, dar ce are a face? O să traversez fluviul cu ajutorul aerului cald.

– Ah! curajosul meu Samuel! Eşti într-adevăr un om mare!

Joe şi Kennedy se puseră pe lucru şi după scurt timp o căpiţă imensă fu adunată lîngă balon.

În vremea asta, doctorul mărise orificiul aerostatului, tăindu-i partea inferioară; mai întîi avusese grijă să-l golească,

prin supapă, de hidrogenul ce mai rămăsese.

Apoi îngrămădi o mare cantitate de iarbă uscată sub înveliş - şi o aprinse.

Nu-i nevoie de prea mult timp spre a umple un balon cu aer cald. O temperatură de 180°[1] e suficientă pentru a scădea la jumătate greutatea aerului dinăuntru, rărindu-l.

Deoarece nu duceau lipsă de iarbă uscată, Victoria începu să ia din nou forma rotundă. Focul se înteţea datorită îngrijirilor doctorului şi aerostatul se mărea văzînd cu ochii.

Era unu fără un sfert.

În clipa aceea, hoarda talibaşilor apăru la două mile spre nord, venind într-un galop furtunos, însoţit de strigăte.

– În douăzeci de minute vor fi aici! spuse Kennedy.

– Iarbă, iarbă, Joe! Peste zece minute ne vom ridica în aer.

Victoria se umflase pe trei sferturi.

– Prieteni, agăţaţi-vă de plasă!

– S-a făcut! răspunse vînătorul.

După zece minute, cîteva zguduituri ale balonului arătau tendinţa lui de a se ridica.

Talibaşii se apropiau; acum se aflau numai la cinci sute de paşi.

– Ţineţi-vă bine! strigă Fergusson.

– Nici o grijă, doctore, nici o grijă!

Doctorul împinse înăuntru încă o mare cantitate de iarbă.

Balonul, complet dilatat de creşterea temperaturii, se ridică, freeîndu-se de crengile copacului.

– Pornim! strigă Joe.

Un foc de puşcă îi răspunse şi un glonţ îl atinse în umăr; dar Kennedy, aplecîndu-se, îşi descărcă arma cu o mînă şi doborî încă un inamic.

Strigăte de mînie, cu neputinţă de redat, întîmpinară ridicarea aerostatului, care se urcă la o înălţime de aproape opt sute de picioare. Un vînt puternic îl prinse în bătaia lui, pricinuindu-i legănări periculoase, în timp ce curajosul doctor şi prietenii săi contemplau prăpastia cataractelor care se căsca sub privirile lor. După zece minute, în care nu schimbaseră nici o vorbă, îndrăzneţii noştri călători coborau, încetul cu încetul, spre celălalt mal al fluviului.

Acolo se aflau vreo doisprezece oameni în uniformă

---

[1] 100° Celsius.

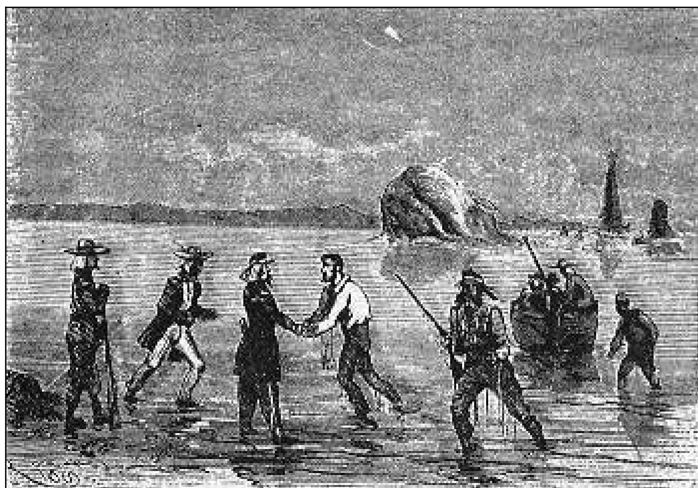
franceză, care îi priveau surprinşi, uimiţi, înspăimîntaţi.

Vă închipuiţi uimirea lor cînd văzură balonul ridicîndu-se de pe malul drept al fluviului. Nu erau departe de a crede că asistau la un fenomen ceresc. Dar şefii lor, un locotenent şi un sublocotenent de marină, cunoşteau din ziarele europene îndrăzneaţa încercare a doctorului

Fergusson şi-şi dădură seama imediat de cele ce se întîmplau. Balonul, dezumflîndu-se puţin cîte puţin, cădea împreună cu îndrăzneţii săi călători, agăţaţi de plasă, dar nu era sigur c-ar putea ajunge la mal. Aşa că francezii se aruncară în fluviu şi prinseră în braţe pe cei trei călători, în clipa în care Victoria se prăbuşea, la cîţiva stînjeni de ţărmul drept al Senegalului.

– Doctorul Fergusson! strigă locotenentul.

– El însuşi, cu cei doi prieteni ai săi, răspunse liniştit doctorul.

Francezii îi scoaseră din apă, în timp ce balonul dezumflat, tîrît de un curent repede, se îndepărta ca o minge uriaşă. Îndată apele Senegalului îl tîrîră în cataractele Guina, înghiţindu-l.

– Biata Victoria! spuse Joe.

Doctorul nu-şi putu reţine o lacrimă; deschise braţele şi cei doi prieteni, sub impresia unei mari emoţii, i se aruncară la piept.

Capitolul XLIV

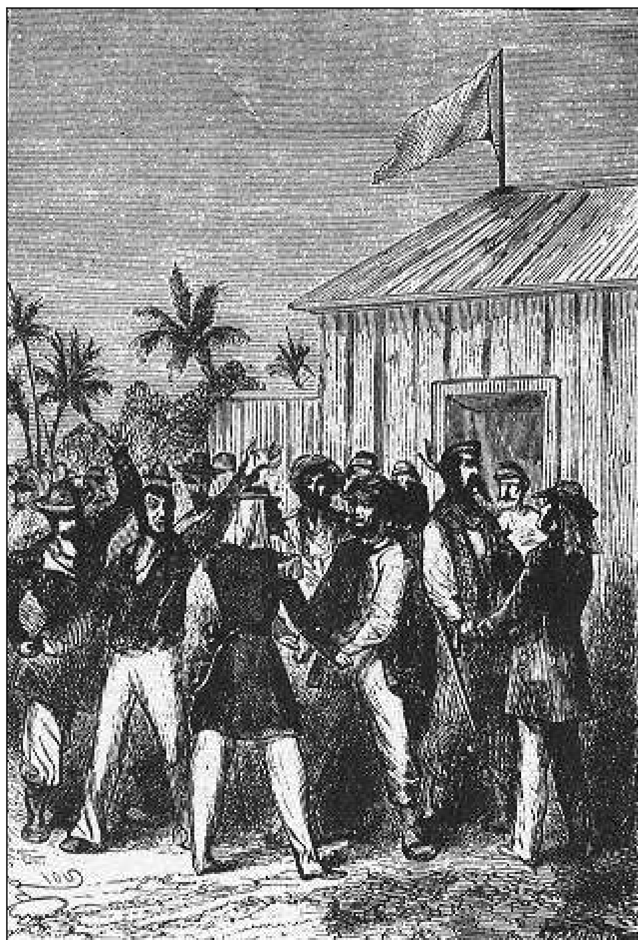
Concluzii. Proces-Verbal. Aşezările franceze. Postul Medina. Vaporul «Basilic». Saint-Louis. Fregata engleză. Întoarcerea la Londra.

Expediţia, care se afla pe malul fluviului, fusese trimisă de guvernatorul Senegalului şi se compunea din doi ofiţeri, domnii Dufraisse, locotenent din infanteria marinei, şi Rodamel, aspirant[1] precum şi dintr-un sergent şi şapte soldaţi. De două zile se ocupau cu stabilirea punctului cel mai favorabil pentru fixarea unui post la Guina şi avuseseră astfel prilejul să vadă sosirea doctorului Fergusson.

Ne putem uşor imagina felicitările şi îmbrăţişările cu care fură copleşiţi cei trei călători. Francezii, asistînd ei înşişi la îndeplinirea acestui plan îndrăzneţ, deveneau martorii principali ai doctorului Fergusson. Aşa că doctorul le ceru mai întîi să constate oficial sosirea lor la Guina.

---

[1] Aspirant - sublocotenent de marină.

– Desigur că nu veţi refuza semnarea unui proces-verbal? îl întrebă pe locotenentul Dufraisse.

– La ordinele dumneavoastră! răspunse acesta.

Englezii fură conduşi la un post de pază provizoriu, stabilit pe malurile fluviului. Acolo se bucurară de îngrijirile cele mai atente, punîndu-li-se la dispoziţie şi provizii din belşug.

Tot acolo fu întocmit, în termenii următori, procesul-verbal care se găseşte şi astăzi în arhivele Societăţii de geografie din Londră:

„Noi, subsemnaţii, declarăm că în ziua arătată mai jos i-am văzut sosind, agăţaţi de fileul unui balon, pe doctorul Fergusson şi pe cei doi tovarăşi ai săi, Richard[1] Kennedy şi Joseph[2] Wilson. Balonul a căzut la cîţiva paşi de noi în albia

[1] Dick este diminutivul de la Richard.

[2] Joe este diminutivul de la Joseph.

fluviului şi, tîrît de curent, s-a prăbuşit în cataractele Guina. Drept care am semnat prezentul proces-verbal, împreună cu sus-numiţii, pentru a servi de dovadă. Făcut la cataractele Guina, la 24 mai 1862.

«SAMUEL FERGUSSON, RICHARD KENNEDY, JOSEPH WILSON, DUFRAISSE, locotenent din infanteria marinei, RODAMEL, sublocotenent de marină, DUFAYS, sergent, FLIPPEAU, Mayor, PÉLISSIER, LOROIS, RASEAGNET, GUILLON, LEBEL, soldaţi».

Aci se sfîrşeşte minunata călătorie a doctorului Fergusson şi a curajoşilor săi tovarăşi, verificată de martori siguri.

Acum se găseau între prieteni, în mijlocul unor triburi mai ospitaliere, care întreţineau bune raporturi cu francezii.

Sosiseră la Senegal la 24 mai, şi la 27 ale aceleiaşi luni ajunseră în postul Medina, situat pe fluviu, puţin mai la nord. Ofiţerii francezi îi primiră cu braţele deschise şi le acordară cea mai largă ospitalitate. Doctorul şi prietenii lui se îmbarcară apoi pe vaporul Basilic, care cobora Senegalul pînă la vărsarea lui.

După paisprezece zile, la 10 iunie, ajunseră la SaintLouis, unde fură primiţi de guvernator cu cele mai mari onoruri. Acolo se întremară repede după oboseala şi emoţiile prin care trecuseră.

De altfel, Joe spunea tuturor: „La urma urmei, a fost o călătorie cam searbădă, şi dacă cineva e dornic de emoţii, nu-l sfătuiesc s-o întreprindă; pînă la urmă devine plictisitoare. Fără aventurile de pe Lacul Ciad şi din Senegal, cred c-am fi murit de urît!”

O fregată engleză era gata de plecare; cei trei călători se îmbarcară: la 25 iunie ajunseră la Portsmouth, iar a doua zi la Londra.

Nu vă vom descrie primirea care li s-a făcut la Societatea regală de geografie, nici atenţia de care s-au bucurat. Kennedy plecă imediat la Edimburg, cu vestita sa carabină, căci era grăbit s-o liniştească pe bătrîna sa îngrijitoare.

Doctorul Fergusson şi Joe au rămas aceiaşi oameni pe care i-am cunoscut noi. Totuşi, o schimbare lăuntrică se produsese, fără ştiinţa lor: deveniseră prieteni.

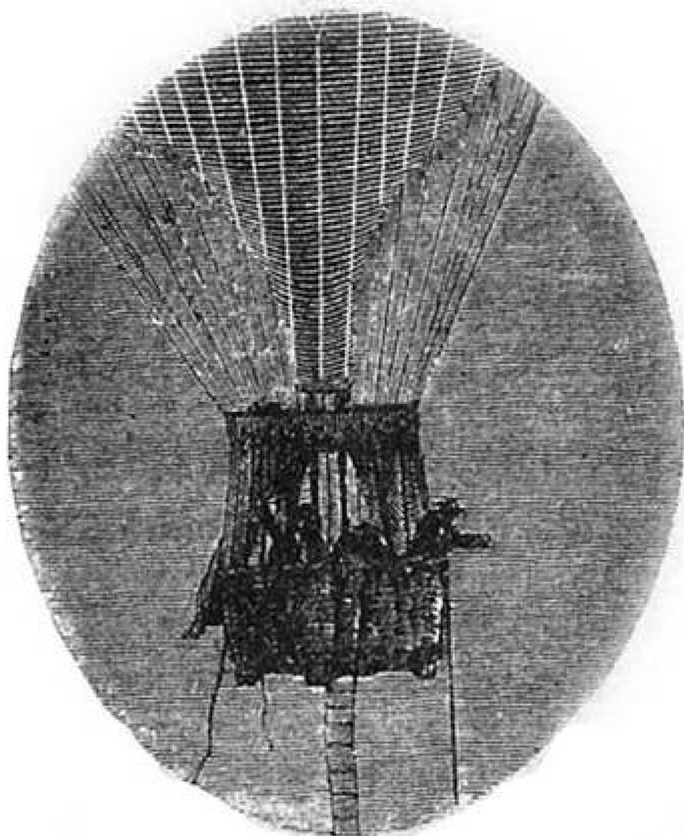
Ziarele din întreaga Europă nu mai încetau cu laudele la adresa îndrăzneţilor exploratori. În ziua în care publică notele de călătorie, Daily Telegraph ajunse la un tiraj de nouă sute

şaptezeci şi şapte de mii de exemplare.

Doctorul Fergusson ţinu o şedinţă publică la Societatea regală de geografie, unde povesti expediţia lor aeronautică şi obţinu, pentru el şi pentru cei doi prieteni, medalia de aur, destinată să răsplătească cea mai remarcabilă explorare a anului 1862.

CONTENTS

JULES VERNE

1. O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI
2. OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE
3. CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN BALON
4. STEAUA SUDULUI
5. CĂPITANUL HATTERAS
6. ŞCOALA ROBINSONILOR. RAZA VERDE
7. DOCTORUL OX
8. DOI ANI DE VACANTĂ
9. UN BILET DE LOTERIE. FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII
10. UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC
11. CELE 500 MILIOANE ALE BEGUMEI. ŞARPELE DE MARE
12. VULCANUL DE AUR
13. 20 000 DE LEGHE SUB MĂRI
14. DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ. ÎN JURUL LUMII
15. UIMITOARELE PERIPEŢII ALE JUPÎNULUI ANTIFER
16. INSULA CU ELICE
17. BURSE DE CĂLĂTORIE
18. CASA CU ABURI
19. INDIILE NEGRE. GOANA DUPĂ METEOR
20. INSULA MISTERIOASĂ (voL. I)
21. INSULA MISTERIOASĂ (voL. II)
22. MINUNATUL ORINOCO
23. CASTELUL DIN CARPAŢI. ÎNTÎMPLĂRI NEOBIŞNUITE
24. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. I)
25. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. II)
26. CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI
27. 800 LEGHE PE AMAZON
28. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. I)
29. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. II)
30. TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC
31. ROBUR CUCERITORUL. STĂPÎNUL LUMII
32. CLOVIS DARDENTOR. SECRETUL LUI WILHELM STORITZ
33. AGENŢIA THOMPSON
34. HECTOR SERVADAC
35. UN ORAŞ PLUTITOR. SPĂRGĂTORII BLOCADEI. INVAZIA MĂRII
36. PILOTUL DE PE DUNĂRE
37. SATUL AERIAN. ÎNCHIPUIRILE LUI JEAN MARIE CABIDOULIN
38. PRICHINDEL
39. CESAR CASCABEL
40. CLAUDIUS BOMBARNAC. KERABAN ÎNCĂPĂŢÎNATUL

EDITURA ION CREANGĂ